

FILOSOFIE

SOCIALA.

EDUCATIA
MUMELOR DE FAMILIE.

THE
REPUBLICAN
PARTY
OF
THE
STATE OF
NEW YORK
HOLDING
CONVENTION
AT
ALBANY
ON
MAY 15, 1896
AT
TEN O'CLOCK
A. M.

1 6529

EDUCATIA

MUMELOR DE FAMILLIE

SAU

CIVILISATIA NEAMULUI OMENESC

PRIN FEMEI.

DE L. AIME MARTIN.

Scriere încoronată de Academia Franceză

Tradusă liber după a patra ediție

de

I. D. NEGULECI.

Oamenii vor fi tot d'a una nececa quo va plăcé
fomeilor: de voilit dar qua ei să fie buni si virtu-
osi, invétati pe femei que este mărirea si virtutea.
(*J. J. Rousseau, Emile, liv. V.*)

VOLUMUL II.

9. 18921/1957

BUCURESCI.

In tipografia lui I. Eliade.

1846.



Съмаirea материіаlor кърpinse în картаea a treia.

Desure o mare datoris нъсъ аспира нѣмелор. — Desure гъчѣire mi адевр. — Къртarea адеврѣтатѣ in раѣia доуикъ , саѣ авторitatea рaѣionamentsатѣ. Nimicia ачестѣѣ критеріум. — Къртarea адеврѣтатѣ in авторitatea докторіаlor. Nimicia ачестѣѣ критеріум. — Къртarea адеврѣтатѣ in авторitatea неамѣтатѣ оменеск. Nimicia ачестѣѣ критеріум. — Раѣia дивинъ. — Unitatea атѣ Дѣмнезеѣ. — Inſavinga тѣтѣ сирѣт адеврѣ нре пѣmint. — Oare kare attribyѣтѣ алае Divinityѣѣ. — Стѣдѣѣ Desure Дѣмнезеѣ in сѣffактѣа оменеск. — Стѣдѣѣ desure Дѣмнезеѣ in натѣрѣ. — Къртarea адеврѣтатѣ in деѣіае натѣрѣ. Адеврѣ, nestremѣzarea ачестѣѣ критеріум. Desure гъндѣісааъ, деѣе а натѣрѣ. — Simti-mentsa de disinitate. Prima деѣе могааъ а натѣрѣ. — Sociabilitatea неамѣтатѣ оменеск. A doa деѣе а натѣрѣ. — Desure amorѣа de patrie mi de umanitate. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Леѣеа натѣрѣ este amorѣа de оmenire. — Desure amor. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Amorѣа matern. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Desure oar = kare aate деѣѣ алае натѣрѣ. — Nѣтѣ уа аѣкѣтѣ нѣ кѣрѣnde in sine vaysa нрimitѣѣ а сіудеѣ атѣ. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — De- sure imăzгѣirea глорѣатѣ іаіre бѣрѣат ми семен. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Desure ынѣіаікѣіае аѣіаlor нрѣн senetѣ. — Коаѣіа este do o potѣіѣ кѣ аѣіа. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Омѣа inкѣіѣѣ tot-d'ouна кѣтѣ чеа че о мал frumos. Леѣе могааъ а натѣрѣ. — De- sure perfectibilitatea неамѣтатѣ оменеск. Леѣе могааъ а натѣрѣ. — Prima іаіre а ліберѣіѣіѣ політѣе нре пѣmint. Fragment din istoria мо- гааъ а неамѣтатѣ оменеск. — Кѣтѣ кѣѣтarea de тnitatea атѣ Дѣмне- зеѣ а venit наѣіаlor. — Омѣа нѣ este intrer, нѣ este tot че poate fi, нѣ prodѣе tot че poate prodѣе деѣѣтѣ нѣтѣ in лібертatea sa. Леѣе сісікѣ ми могааъ а натѣрѣ. — Літѣа. Леѣе сісікѣ ми могааъ а на- тѣрѣ в-ре статорнѣеде дрентѣа de нропrietate. — Desure аіеаѣѣ ми desure moarte. Леѣе а натѣрѣ. — Къ moartea нѣ este o пeдеансъ im- пѣсъ неамѣтатѣ оменеск. — Аѣікѣіѣіѣ de деѣіае натѣрѣ аа деѣіае оаменіаlor. — Desure Amerika ми — Desure resboіѣ дѣнѣ деѣеа натѣрѣ. — Renetііe. — Аппреѣіаеа деѣіаlor політѣе алае Kreteіѣ, алае Sparteіѣ, алае Ateneіѣ, алае Romeіѣ, кѣ деѣіае натѣрѣ. — Аппреѣіаеа Revoluѣіеіѣ атѣ Платон кѣ деѣіае натѣрѣ. — Desure Nădeіаіае сііторѣатѣ.

KARTEA A TREIA.
EDUKAȚIA SUFFLETULUI — KĂUTAREA
ADEVĂRULUI.

Studii morale și politice ale mamei
de familie.

КАПЪНЪИУ.

DESIRE O MARE DATORIE PUSĂ ASUPRA MUMELOR.

O Dimpneșă! dă-mi vorba, nu zădărnici de a călăra
care dăruiește urechii și care aduce laude din gură,
ci de a călăra care întinde laudă și mare robie
la minte.

(BOSSUET, *Sarmon contre le monde*, t. III. p. 246.)

Даки чиневă ну ва си инзестрат ку о буня натуря парик-
лаги, ши даки петре черие аги, ка съ зие ши, п'ау fost
in mizobu a feimoase lor dăkuri iulesse mte zăk dîr ko-
pidărie, ши даки in pienda sa nu va si făkt intr'insele
trăstidiv ku dinadinsu, ачелла ници о дагы ну се зă face
om chinsit. (PLATON, *Rep. liv. VIII. p. 251.*)

«**Δικηλασίη**, буне мѹме, vorba ну не este аичи
despre ачелла едукăциі трѹндаве аа кѹгора сингула-
скоп este de a împodobi memoria; vorba este despre
o kestiune importantă, дагы, чеа маі importantă че
s'ar putea в'о дагы desbatte пре п'аминт; атыт де
importantă, инкѹл кинта ку каре веци деслера-о ва

пороци, ми инсуми кьнд порокуа даг импиа стб
 пигонигиде дѹи; pentru къ, дѹпъ кѹм зиче Платон,
 кѹпноинда адеврѹдѹи este singуръ destѹлъ pentru
 ferigirea омулѹи.

Чееа че даг ної треѹе а кѹтѹа, ми чееа че este
 фолоситор де а ми, este де а statоричи нипе пгичи-
 ни каре съ рекіеме пе тоѹи оаменї да деѹиде па-
 тѹреї, striкѹнд институциле ми прејудекѹциле каре
 се дѹпѹтїнїн протїѹа ачестор деѹи.

Еѹи даг destорнїѹе де а инсѹфла пе копїиї vostri
 дакъ воїн ка еї съ сїе ferigїци. Ми fiїнд къ акѹм
 кѹпноашем mareле преѹ ад стѹдїѹлѹи че авем а
 їнтрепїнде, съ гѹсbatem фѹгъ спїсѹлѹи пегѹгеле ку
 каре едѹкациѹ ми дѹмеа пе инкѹпїѹгъ, ми деа Дѹм-
 незеѹ съ fiї кїемат шре а агѹнка їнтрїнса оагешї-
 каре дѹмїнѹ! Įнtrarea пе дѹгѹмѹл ачеста вї се паре
 поате кам шїѹоашѹ, ми къ зїчереа адеѹгъ аге чена
 ашгѹ каре вѹ шїѹаге гѹкїде. Даг че! Еѹїт-аѹї ної
 вг'одатѹ де јербїрїдаг чолдо маї гѹлдо кьнд де дїн-
 селе спѹзѹгѹа вїсѹаг матерїалѹ ѹ конїлдор ноїри?
 Аѹ пѹ вѹ роборїѹї ної по флораро зї шїѹ да челде
 маї де јов агѹгѹлїте пентрѹ пазѹ ми спѹѹтатеа кор-
 пѹлѹї дор? Ш' апої кьнд vorba este despre вїсѹаг
 дор чеа моралѹ, кьнд vorba este despre сѹфлѹетѹа
 дор, кьнд vorba este де аї мѹнѹтїї пе дїншї пгич вої
 ми де а вѹ мѹнѹтїї пе вої їншїѹ пгич еї, аѹ доагѹ
 вѹ веѹї їндѹгѹтїїчї? Нѹ, пѹ, вої пѹ вѹ веѹї їндѹ-
 гѹтїїчї; пѹ, вої пѹ веѹї кѹлка їн пїчоагѹ деѹеа fiїн-
 деїѹ воастрѹ, каре вѹ кїемѹ да їсвоагеле Егѹмосѹ-
 дѹї, ааде Адеврѹдѹї ми ааде Немѹгїнїѹлѹї! Че
 сѹнѹт кѹтеѹа зїлде де стѹдїѹ ка съ вѹ агѹпїенї а-
 тѹт де мѹлѹ де Дѹмнезеѹ ми ка съ нѹнѹенї дѹнѹгѹ
 дїнѹа пе копїиї vostri?

КА П II.

DESPRE РЪТЪЧИРЕ ШИ DESPRE АДЕВЪР.

„Ce pot ști? ce trebuie să fac? ce să țintez a învăța?”
(KANT.)

„ШИ кѵ mare aat агарѵ вѵ om кѵ miate ar țintea, сѵ se
omnino mai des ші mai bunros?”
(PLATON, *Rép. liv. II.*)

„Ce pot ști? ce trebuie să fac? ce să țintez a învăța? Înți înалу гласѵа, întreb toate filosofiile, toate religiile ші toate ім зик: «Вино да ної.» Атънѵі, трѵгънд кѵ ыгекіеа, аѵз не ынеле пропѵіндѵ'мї сѵ нѵ крез да нїмїк, яг не аделе сѵ крез фѵгъ а чергета. Ытъѵ мѵ сіаеіпе сѵ мѵ іndoiesк, п'апої сѵішеіпе черъндѵ'мї сѵ крез. Де vorbesк despre virtute, аѵз дѵндѵсе нѵмеле еї пелепѵірії; де vorbesк despre Dѵmnezeѵ, аѵз дѵндѵсе ачест нѵме materiei. Кѵ кѵт înainteз, кѵ аѵта мїтеа мї се тѵргѵгъ; ші сѵішееск prin а нѵ маї фї сігѵг де нїмїк, нїчї кїар де фїішѵа сѵфѵлетѵлѵі мїеѵ, нїчї кїар де materia cognѵлѵі meѵ: metafisika ім ласѵ нѵмаї сімѵіпѵіаде; логїка, нѵмаї іndоіала între доѵ раѵлонamente іmпротївїтоаре. Ама еѵ іаѵ перънд toate sistemеле фѵгъ а аѵнѵе да нїчї о іncredїнѵаре; ші, кѵфѵндат ім ачесте перѵге фїлософїче мї religiоase, дѵпъ че ам чергетат toate, дѵпъ че м'ам адепѵїт ім totѵа, мѵ опреск, спѵїмїнтат де а іndеллеѵѵе нѵмаї нїмїчїа meа.

Дар че! аѵ доарѵ este адевѵрат кѵ кѵнопїнѵа адевѵгѵлѵі нѵ не este іертат де а о авса; аѵ-доарѵ

este adevъrat ка noi сь inчеркъm догинуа луй, сь и simуim treбъинуа, dar nimik, in noi, сь нѹ поати ајуице да днсуа? Ах! дакъ аdevъгъa n'ar фi treбъинчios virtуци ани креде in вечиника impъгъцие а минчйни! Dar adevъгъa, este vicaаа сѹффлетуа, este кiар кѹпетареа луй Dymnezeу, este ачеа че е фгъmos, este ачеа че е drent. Че-ар фi лѹмеа фъгъ adevъгъ? че-ар фi omуa фъгъ drentate?

Агѹнкъndу'мi окii асѹпра mea insуmи, въз implainindуse toate treбъинцеле фиинцеi меdde: гъкеiа este фъкѹтъ pentрѹ сѹппете; глaсѹa natyrei интреѹ се inaацъ pentрѹ а о desфъта. Окii сѹnt фъкѹци pentрѹ лѹминъ; лѹмина vine да еi де да о депъrtare де treizeчi ши trei милиoane де чеасѹи; iar сѹффлетуа, фъкѹт pentрѹ adevъгъ, кѹта'а ва еа оаре фъгъ пъдеjde де а'а афлаа. Linsi'i ва оаре чеа ѹнтъie treбъинцъ а фиинцеi луй? Окiуа ши are soarele сеу, сѹффлетуа нѹ ши ва авоа оаре ши еа не аа сеу? Че monstrу ar фi omуa in natръ, дакъ, оsндit а вiсѹи in in-donалъ, интре пeаcѹiтe ши интро вiтѹте, n'ar нѹтоа пiчi сь се тѹацѹтоаки до вiаца анималъ, ниш сь пъдъjдѹоаки вiоаца оmeпоаки! Un аstfel де monstrу ѹnsъ нѹ се афла.

Инчернд де да гъбъгiаie simугiаor, este врегъна не кare еспериинца сь n'o indrente, сь n'o jудече ши сь n'o dreагъ? Еѹ лас не Malebranche (Malebranche) сь де insemne кѹ тоатъ аперimea минциi салаа методиче, сь не арате интр'инселе пъдѹгiаie ши амъгiаie; кѹ кът еа inainteазъ in дѹгъгъа сѹу, кѹ атъта еѹ тъ мигъ къ луй и скапъ ге-сѹлатателе: фiлософѹа vede simугiаie кare не амъ-цеск: iar еѹ, въз пѹтереа кare де indrenteазъ: ши in adevъгъ, кѹм ва deskoneгi еа минчйнеа дакъ нѹ кѹпоаце adevъгъa?

În fiicare dimineață mi în fiicare seară sba-
rele rosare mi amuzo ; okii noștri la înd. rotund
pe ceruri, ne kare ea de imialo ky lumina sa, p'a-
poi kyfudinduse da orizont. Ei bine! de față ky
acost soare kare ni se pare în mîncare, de față
ky acost pîmint kare ni se nare nekaintit, yn om
nino de ne sune ky okii noștri ne amuzesk ni ky
întrec neamya omenesk este în rătăcire. Omya a-
cesta fy arhokot într'o temniță; în protiva lui se
skyal Romaniya mi Annyya, auctoritatea kylyry-
lor, auctoritatea nooarelor, mi mease mi de ani
de kreding. Intemelat ne îndoita mertyrie a sim-
pyrialor noastre mi a sfintei Skrituryi. Dar, dovind
pymintya ky pcyforya: «Da, se întrecem!» strî-
ră-eda; norby înalt, kare skimbă lot odată mi
sistema fizikă a yniversyalui, mi sistema morală a
lumii realioase. Pentry yntiea-oare atyni, au-
toritatea dukyalui vzyt ni skris se plak înaintea
auctorității henyalui kare deskonere de cea naturei.

Apa, omya se ridikă pîmă da înțeleșneria ma-
teriei. Ea află în geometrie temeliea nekaintit a
lytylor adevyrylor fizice; dar ynde va afla ea
oare temeliea nekaintit a adevyrylor morale, kri-
teriya adevyrylui?

A kyta pîmînîia încredinșyrii, a statornici
ne acost pîmînîiș desnyryora binclyi nd a ryalui,
a nlyyalui mi a nlyryi; a deosebî asfel adevyry-
dla prejdekydile ce'd învlyesk mi ne neamya
omenesk din rătăcyrie ce'd stîng, eaka problema
ce avem a deslera.

Natura ne îndeamnă da acost dukry. Ea voșce-
șy întrebîndym într'aceasta deodată toate pyterile
fiinșei noastre; mi pentry kă sș ne fakă a avea
appekare sntre aceasta, ea pîne în noi simțimen-

teva paucini din istoria înțelepciunii omenești; pe urmă, începând a chestie cu vinovate pe care filosofii au pălămit a de asini cu abstracții mi cu sialoșismuri, nom întră ne o calde noș, unde natura oa-inschi ne va servi de conductor, unde totă este desne, unde totă este frumos; unde sufletu, în neastmptă despăre viitoru seș, aflat temența temmeriaor mi ad îndoieledor lui; unde înțelepciunea nu este dectă năma amora, mi unde adevătu produse înkntarea.

КА П III.

KĂBUTAREA ADEVĂRULUI ÎN RAȚIA LOGICĂ, SAU
AUTORITATEA RAȚIONAMENTULUI.

NIMICIA ACESTUI KRITERIUM.

Este o ptere de adevăr pe care n'o poate însingă niți în sventicism; este o ptere de demonstragie pe care n'o poate însingă niți în dormatism. (PASCAL.)

Noi întrebăncăm raționamentu în toate trebile vieții; voim ca ea să ne kăpice proceștile mi să ne povătuască mîndele; în ducem dela koleiș la tribunał mi dela tribunał la tribună: ea este zidu nedăimat ad omniilor noastre mi avokată intereselor noastre. Tot-d'ayna feayrit mi tot d'ayna konsekvent, ea îni nă pntu de snrijin în obiceștile noastre, în deșile mi în prejudecățile noastre; mi de aceea se întîmă kă, cu toate contradicțiile lui, se face o axtoritate puternică. Askvătă asupă adevăianș sjet pe yn deșist mi pe yn soldat; amăndoi raționează drept, dar a-

mândoi ajuns da niște înkieieri deosibite. Amă dar nu este raționamentуа care îi амъщече, чи нунта аог де пакаре: фь ка premisele сь fie буне, ми адеврѣта ва нане динтр'инседе.

Sofistii se пазьт despre гьтъчигіде раціонamentуаху; іа інвіновьдеск де toate trіхмфугіде мінчхнї; ачєаста este іntоkмаї ка кум аг інвіновьдї прафта де пупкь despre toate пелецїзигіде resбoйудуї. Раціонamentуа este арга іntеллецінцї, нар ну іntеллецінца ea-іnсеми; аумінеазь іntеллецінца, ми веї reformа раціонamentуа.

Una дивілузііде ноастре челде маї чїдате, este де а вої а'а іntrebа despre toate. Раціонamentуа іні аге хотагелде са'аде, іні аге formеле са'аде аде се ої амъцїтоаге; афараь де аколеа, ед ну vede нїмїк, ми да нїмїк ну ва пўтеа ацунде. Даг че не пазь! ної ну іntелетм де а'а черге содуція адеврѣгїаог челдог маї інаде; ної нолм ка ед сь хотьтаскь деспре мїнчїіде челде ноцїіне, ед каго ну ме полте спїціїї декуь нїмаї не іntокога оменцїї. Ної ну іntелетм де а'а конхуаїа, ми де а'а куньтєа, мькаг кь ед ну іntелеазь де а не арунка ін фазь інjosігїде іndоїделдог дуї ми smintігїде счєntісізмуху сьї. Агнэ, іntеллецінца ноастрє, tot д'агнэ амъцїтє, се сфїшече ін ачелде контемплації-каге ну сунт фькуте пентрї дїнса, ми каге се сфїшеск пгїн амецїіре.

А конхуаїа іntеллецінца асунга секретеаог аумї чєї певьзуте, este а пунне гн orb дїнаїтеа челдог маї сьбаїме таблoугї аде патурей, ми а'а черге дескріпціа дог.

Metafїсіка transcendentь este нїмаї апликаціа раціонamentуаху да нїше кестїїнї, каге сунт афараь дїн нрїнга еї. Кум ва пўтеа-са-саре ајунде мькаг

«**Da** în singur aderm posibilă? Însumi fiindă este nentru dînsa o problemă care nu se poate deslega: κομυγίλο νο νωβ ίνκυνόιγρ μι στφφλεττα care de vede, metafisika de τργδνενε φργъ а пъtea еѣ combatte τργδνirea ei; nentru dînsa nu este nici fîlmgъ причепъtoare, nici objet причепут. Че este dar? niște simțiciună. Unde vedem o cetate, un rîu, soarele, firmamentul, minuniae naturei mi minuniae черυγίλορ; unde vedem un om care vede toate acestea, este nămai o simțiciune акъ-ria realitate ънкъ nimic nu ne-o poate adeveri. «**Κομυγίде** nu sunt în fiindъ, zice Berkeley (Berkeley) — Remăne στφφλεττα саѣ στbтангеле snirituale.» «**Substanгоде snirituale** nu sunt în fiindъ, zice Hume (Hume). — Remăn simțiciuniae.» «**Че este a simți?** Ши ънкъ sunt-eѣ oare sigur къ simț?» zice *D. de la Mennais* *. Amă, чедде măi măi silінде адде интелепіндеї, ne дхк да чеа măi дупъ урмъ absurditate. Омѡа нѣ poate adeveri nimic дин fiindă sa; ea нѣ poate zice nici sunt, nici simț, nici кѡпет! Агаѣ'ми даг акѡм че măi ремъне дин креарие?

Ши apoi se măi мигъ чинева къ ачѡастъ metafisikъ, care нѣ ne дѣ dovezi ничикар despre însuși fiindă noastră, нѣ poate сѣ ne ίνκredινεze despre fiindă аѣ Dymnezeї!

Кѡм ва adeneri омѡа essistинда тнѣ Dymnezeї, къ нише раѡionalmente care нѣ not сѣ'ї dovedeаскъ ничи însuși materia κομυγίγι сѣѣ?

În Omer mi în Βιργίαιе tot vezі чѣа пѡдін ымбеле μογγίλορ; iar în desbatteriae metafisicе нѣ vezі nimic, este demertta deșain; într'însele нѣмăи este στbтангъ; λογικѡа нѣ ne ласѣ ничи нѣ-

* Essai sur l'indifférence en matière de religion, t. II, p. 127.

kar o fantasmă, nici măcar avea să-lbere care so înțoarță nar în să-lbere, după cum zice sfânta Skrip-tură: Кътавом даг адевърѣа in nimik?

Un om care a fost totodată чел маї mare din-tre moralisti, și чел маї puternik dintre доциї, Kant, voi să sfirșaskъ кѹ ачасть нииндъ недес-тоиникъ și ameninдътоаре: кѹ кѣт ea se араť mare, кѹ ачѣа еа дореце фербинте де а о имбръѣина ин-треаръ ши де аї афла хотареде; привеа'л де вѣдѣтѣ се кѹфѣндъ интр'insa ка интр'ѣн хаос; vorba ега де а чегчетă интелеѣиѣца ѣманъ, де аї чеге sokoteалъ despre tot че ea poate ши despre tot че ea воїеце, де а о studia totodată in rapnorturiale еї кѹ Дѹм-nezeѣ ши кѹ natura, кѹ timpul ши кѹ вечивіеа: din ачест esamin, чел маї компиинѣос ши чел маї адънк care ar fi пѣлѣт вреодаť еши динтр'ѣн кап филозофик, гесѣаť ѣн адевър mare, care este кѹ instrumentѣа кѹрѣнѣї (organѣа когниѣї) нѣ poate nimik динколо де пѣтрѣндеріао ѣмпѣбїлао, ши кѹ доѣика este фѣрѣ утѣро in toate комѣнѣлао каро не нѣн афаръ днѣ шпѣгѣ ши днѣ шпѣн.

Ши ачѣнт гѣнѣлат нѣ este родѣа ѣнѣї рациона-ment, ѣї este родѣа ѣнѣї адевър. Kant пѣне пе доť динїї паралеле аргѣментеле метатисїе челде пе нтр'ѣ, ши челде инконтра фїнѣеї дѣї Дѹмnezeѣ, пе ѣгмъ еа де агѣнкъ in ачѣанї кѹшпѣлъ, ши араť егадїтатеа дог. Аргѣментѣа пе хотѣндъ нимик, индоїеала се араť, ши адевърѣа ѣ remasse некѣноскт. Де дѣте орі репетъ ачасть есперїиндъ, де ачѣте орі инѣанї tot нимикѣа. Libertatea омѣ-дѣї, вечивіеа дѣмїї, немѣрїеа сѣффѣѣѣѣѣѣ, ге-мѣн Probleme nedesлerate пѣнтрѣ пѣтрѣндерїае сїм-ѣурїаог. Рационаментѣа се тѣргѣне пе пѣмїнт: кѹм даг мѣнѣнїѣѣа ва интелеѣеце пе немѣнїнїѣѣа?

Amă, cea mai înaltă din inteligențe a întrebîndu-și toate problemele abstracte pentru a dovedi că abstractia este nepuținătoare în căutarea principilor, dar în loc de a ne plînge de aceasta ne-putință, ar trebui să studiem natura. Ce ar fi ajuns adevărul, acest adevăr care trebuie să fie universal, dacă natura nemilosivă ar fi pus demonstrația lui în niște raționamente nepuținătoare pentru trei patruze sau jumătate din neamul omeneș?

КАП IV.

CAUTAREA ADEVĂRULUI ÎN AUTORITATEA DOCTORILOR. NIMICIA ACESTUI CRITERIU.

Cea mai mare rău pe pămînt este nepuținătoarea adevărului. (PLATON. *Georgias.*)
Fantele toate sînt fie tot d'apna într'îns fea așă, cu motiva lor sînt se poate face recita universală a aceluiașiei neamului omeneș. (KANT.)
Nu ar mai fi nici o răzvrătire care să nu poartă de sine, dacă toate ar fi arătate lumii. (VAUVENARGUES.)

Omul 'nșă deskis dor d'rumuri către adevăr: raționamentul și credința. Din raționament am văzut că n' are nici sistem de filosofie; din credință vom vedea că n' are nici sistem de religioasă; celălalt d'însuși, aș autoritatea penului; celălalt d'alt doilea, autoritatea Scriiturilor; una face pe filosofii, și cealaltă pe teologii. Aceasta de viață nașilor, și cealaltă de de căutare și mîncare!

Autoritatea penului nu este alt ce va deș espresia înaintilor unii veac, fărute văzute și văzute prin căutarea unii bărbat mare. Aceasta

este mișcarea întipărită intelaueinței поповасдор, yu nas кѣтъ адеврѣ, dar nu tot d'ауна însuși адеврѣуа.

Autoritatea Scriiturilor, este гласуа грекутауі care se face аuzit naціilor ammorigite, o купетаре пенгетинѣ тѣтулор інаінтѣгіаог куцетѣгіі, хотагуа веінік нѣс індедасичіуіі оменепі де кѣтре суперсіііе пі де кѣтре ambigіe.

Sunt асеастѣ пѣтере грозавѣ, тоате поповареде Rescriptуауі сау свінат. Асеастѣ јумѣтате а глобуауі este ка о гаммѣгѣ үскаѣ дін marede агбуге ад пеамѣуауі оменеск.

Огікаге Skriptугѣ, fie мѣкар Dymnezeeskъ, а грекут tot prin мѣна оаменіаог. Еі аѣ копіеат, аѣ фалсіфікат, аѣ тіакуіт, Лѣсѣнд претѣіпдenea інтіпѣгіеа паттімеаог пі а тікѣаошііаог аог, пѣінд гѣсѣуігеа іп аогѣ адеврѣуауі, теаоціа іп аогѣа геаіісіеі, пі огуа іп аогѣа аѣ Dymnezeкѣ.

Лѣсаѣі сѣ казѣ Евангеліа, асеастѣ карте де мідостівіге пі де драгоуіе, іп пѣіноаа докторіаог, пі еі аог докторіаог інтіліаа не гііаа. Еі үсоек піоаа асеастѣ ку чомаааѣ пі іп мѣрпі, пі флаккѣгеа іпкүісіііеі гѣсѣуінд ку флаккѣгеа іадуауі.

Іп Бібіаіе este о аінііе 1) акѣгіа ауторітате а геsунат дін веак іп веак пілѣ да поі пентру ка сѣ дрепѣдеаскѣ чеа маі mare дінтре пелеуігіі: робіа. «Ханаан сѣ fie блестемат! сѣ fie робѣа робіаог фгаціаог аѣ 2)»

1) Картеа фауеріт IX, 25.

2) Еѣ нѣ коombat аісі нискаіеа fantasme. Тоате асете аргүмент: теаоціе се дешбат үкѣ пі асѣзі. D. Pelletier de Clary аѣ нѣ пѣ-блїк акүіп де күрѣнд' о карте іп care ед іретінде, де фадѣ ку Еггопа, кѣ скаавіа este үп дреут дѣмнезееск, пі кѣ, асѣнд іп прісіге блестемта аѣ Ham, колонніі деаа Martіпїк sүnt преа леуіт носесорі де когнѣ пі де сїффетѣа а маі мѣаог мідаііоане де нергі? Дарѣ, еаса че втеазѣ а sггіе D. Pelletier de Clary іп 1840! пі D. Pelletier,

«Lăsa vom noi по хи сіахуѣ ом съ моаіпсеаскѣ о четато ку поддѣвѣгоа дѣи кѣнд ведем къ Дѣмнезеѣ а поддѣвѣт четѣдѣи інтреѣи?» зиче Калвін; ми ачест аргумент іі este destѣа пентру а фаче съ се арзѣ до нѣ ачедлаа не каре нѣ'а нѣтса іпнѣге. Не ауторитатеа Библиеі; реформаторѣа се фаче ріде!

Елѣз іпдоісаалѣ, требуе саѣ съ не дѣсъм де а маі кѣлѣа аделѣгѣа прѣн ауторитатеа теологікѣ, саѣ съ іпнѣіпм а'а афлаа іп тоате крѣмеде каре аѣ спѣмѣнтат дѣтѣа.

Історіаа іпакѣрѣі кѣрѣіаор сѣіпте ар фѣ історіеа сѣмѣіптеі оменсѣі. Ачест таблоѣ mare, іпсемнат до о нѣнѣ іпдепѣнѣоасѣ, не ар десѣгѣста де іпакѣрѣі. Дар каре оѣі нѣрѣіаѣ ар нѣтса съ іпнѣаскѣ тоате наѣіпѣіае сіпѣрате алае ачестѣі історіі?

Сѣ даѣ іпсъ нѣмаі хи есемпѣлѣ. Транспоартѣте іп тѣмѣіпнѣі конфедератіеі католіче іп протѣва дѣи Henri IV: ресѣоуа іпѣтассе; о абѣгратіе солемпелѣ dette гѣрѣіпнѣ не Henri IV Франціеі. Буна оіпдѣіаалѣ іпчепѣссе гѣрѣіпнѣ а се сіпѣіпнѣ іпнѣ prosperousitate а репѣіпѣ. Кѣтѣва конѣіпѣіпѣ іпсъ, ѣнкѣ се афлаѣ тѣрѣіпѣрате де вѣіпѣ кѣрѣіаѣ іпѣнорѣіаѣоаре, іпнѣ стрѣіаѣ: Дар дакѣ кѣтѣва репѣде нѣ ва фѣ бѣне конѣергіі?*) дакѣ Хѣтѣвенѣіпнѣ нѣ вор фѣ destѣа де прѣіпѣіпнѣі? Атѣрѣіаѣ репѣде требуе дат јос дѣне трѣн, іпнѣ Хѣтѣвенѣіпнѣ сіпѣіпнѣ. Un прѣдѣкѣтор се іпсѣрѣіпѣаѣзѣ де а еснѣіпнѣа ачесте кѣрѣіаѣі. Ачеста нѣ ерѣа бре-хіпнѣ ом ѣрѣіаѣтор де сѣіпѣ, дар ку тоате ачестѣа ел чѣрѣа сѣіпѣ; ел нѣ ерѣа бре-хіпнѣ нѣнѣіпнѣа аа патріеі, дар ку тоате ачестѣа ел се іпдепѣіпнѣа а о рѣстѣрнѣа. Ел este хи ом де крѣдѣіпѣзѣ, хи ом де конѣіпѣіпѣ,

este ел іпсѣіпнѣі носѣіпѣор де сѣіаѣі, іпнѣ ка сѣіпнѣі санѣіпѣісѣе недепѣіпнѣігеа, зиче къ Дѣмнезеѣ аѣ коммѣндаі астеа. (Аѣт.)

*) Іпѣтѣр де крѣдѣіпѣзѣ.

tiții din ceratole lor, mi că, dacă nu se vor supune, nor fi ei însuși eskomunikați*), mi avuții lor înmăruite католически I).

Astfel vorbește прѣинтеле *Porthaise*. Lăi îi este destă o lămie din Skriuturъ pentru a hotărî despre interesele глобулăи; mi ачаастъ lămie, o rostoro кѹ yn глас пендѹпдекат, фѣгъ temmere mi фѣгъ mustrare de коншиндъ, оr кѹи мѣкар de ar fi инцеласѹа не са кѹпінде. Чѣлăи кare crede кѣ inлăиненo поинѹ лăи Dymnezeу че'i пасъ de кинѹгиле оамоніаог!

De voleme кѣ доа кайросѹаи дренѹа de a restyrnă пaггиле, de voleme кѣ доа пaггиле дренѹа de a restyrnă тронѹгиле, са десиде не сѣинѹа *Bernard* mi не сѣинѹа *Augustin* 2) каріи statornicesk, дѹиъ yn пасаиѹ дин Skriuturъ, кѣ Biserika are доъ кѹдѹте, чѣл snigѹаа mi чѣл materiaл; кѣ ea întrebѹицеазъ кѹдѹтѹа snigѹаа eskomunikațiind не пинѹдѹи еретѹи, mi кѣ ea poate да каноничеце попоагелог дренѹа de a întrebѹицѹа кѹдѹтѹа in протѹва пинѹдѹлăи rebelкѹtre Biserikъ асѹнга авѹдѹи а ог лăи, асѹнга пѣmintѹгиле ог лăи mi асѹнга вѣдѹдѹи лăи 3).

De voleme a dovedi кѣ сѹверанѹа понтѣ are пѣтероа de a restyrnă тронѹгиле, са нѹми неtreче тимѹа а кѹдѹи пинѹдѹиле дренѹаи политик; ми мерѹе deadrenѹа лă фанѹи, mi зѹчо нѹмаи аѹта: «Este acuzat nanei de a destronă ne реиѹ, дакѣ Samxia a destronat не Саѹа; Ioad, не Аталіа; А-

*) Sromi din нѹмѹгѹа крелѹициоміог.

1) Конѹиалиѹа dela Latran, citē par Porthaise, quatriem sermon, p. 76.

2) Saint-Bernard, au pape Eugène III, liv. IV, ch. 3. — Saint-Augustin, Contre Fauste, manicheer, liv. XXII.

3) Porthaise second sermon, p. 72 et 73.

dreptăţenie krima nrin krimъ, eі bine! din frun-
dăa konşinţei dăi, oа krode kъ ştiinţene virtutea
nrin virtute.

Dar ky toate acestea, vorbele dăi, rostite în
temuias de şaуъ ky yn poporъ zmkъ armat pentru
aurărea kredinţei, vorbele dăi trebie sь dea ro-
dyriac dor. În mijlocua acesteі tabate, este yn
om kare, askuatъnd, imi ridikъ o frunte îngrabe-
nitъ de friguri. Kapъa dăi arde, sьşfletъa dăi se
înşirileazъ: і sь zine kъ trebie yn mъntşitor re-
lişiei, yа rosşynitor dăi Dymnezeу. Isbit de vir-
teşo, aşosta alacurъ din ivstnişie în ivstnişie, dy-
kъnd ky dluşka otrava kare în roade nitъ da nenor-
ocitorъa ças în kare Exrona în juac restъb pe n-
try zătya oarb de nume dăi *Ruvillac*.

Barъ de seamъ kъ şanatişii, nişii odaty nъ kary
grozavele dor argumete în deşea nyşь, çi în de-
şea dşrimatъ; eі sьnt şiaşii de a invoka ne Moisi
şire a dovi în numele dăi *Iisus-Kristos*!

Şi sь nъ zikъ çineva kъ eş dăş skrieri dor pşrin-
teşii *Porthaise* ixtêca de o aştoritae. Aştoritae
nъ este în ea; çi este în Skriştyra ne kare ea çit-
teazъ imi în konşilişie ne kare ea se şirijine. Kъ
despre doktrinъ, asta este o nenorçire şьrъ în-
domalъ; dar ea este ky totya numai a enoşei dăi.
Çeşa çe ea kredikъ la Poitiers, doktorsъ *Boucher* 1)
şredikъ la Paris mai nrin aşoaşii vorbe, imi şь-
mъşijedele konfederatişiei katolişe învêdăş în toaty
Franşia.

Dar eş çitez nişe bşrbaşii aalle kşrona skrieri n'aş

1) Bezi les cinq sermons du père Porthaise, théologal de l'église
de Poitiers, par lui prononcés en icelle. Paris 1594. — un les ser-
mons de la simulée conversion et de la prétendue absolution de Henri
de Bourbon, prince de Béarn, par Jean Boucher, docteur en théo-
logie. Paris, 1594.

tez, zice ea, osto de credință nekaintîțî în Biserică I). Ei sînt obișnuiți, pentră că nask sînt mînica lui Dumnezeu mi în puterea întîncerkului 2). Kouii ai mînicii dîpă natră dor, objete de ură și de aversie, prăpștiți în iad din greșelă cu ceîlaadîi hotărîți reeii 3), ei vor medea în veci acolo sîbt kriminalita resbunare a diavolului 4). Astfel aș hotărîi dorula *Denis Petean*, mi eminencia sa *Belcarmin*, mi kouiciula dela Lion, kouiciula dela Florenția mi kouiciula de Treizeci 5); kăci ačeste dukerîi, adăugă cu gîcaală puoă năginte ad Bisericii, nu sînt hotărîsk prin raționamente slabe, kăci prin simpli omonepîi, și prin autoritatea Scripturor mi a traditiei 6).

Doktrină surîmîntătoare, kare pune în dukă autoritatîi natreî autoritatea lui *Peteau* mi a lui *Noris*. Predatula crede că mi sîpune gacia plekînduse trebîndei de a arde și de a blestema, patîmă din veakula ad doșnrezecă, adde kăgria triste remîni de zăkă ne sting; mi, împugmînd ačestei kucetăi energia verbei sadde mi inspirația penîkului seî; kade în nelemăire, sînt kîvint de a ne readduce la credință.

Oeuvres de Bossuet, t. X, p. 177 et 183.

2) Idem, p. 173.

3) Idem, p. 178.

4) Idem, p. 177. Kouii sînt împugmîni osto ačeste verbe nelemăite, infiorătoare kî sânta naînă de anor a lui Iisus-Christos? *Bossuet* dă mîncialor iadului ne togî kouii, iar Iisus-Christos se stîpîră ne dăosădăi ce'i dă într'o parte kî vorbe asure. *Bossuet* zice că ei sînt objete de ură și de aversia lui Dumnezeu, iar Iisus-Christos zice hotărîi kî împugmînia lui Dumnezeu va fi ačeladora rarii nor șemena dor. Șănoi bară de seamă kî Iisus-Christos vorbește desure kouii jidovilor mi ai năgîilor, iar ni desure kouii botezai. (Bezi Evangelia dela Sant-Mark, X, p. 13, 14.)

5) Bossuet, p. 175 mi 177. Aci veî vedea însemnarea autorităților.

6) Idem, p. 175 mi 179, edigia în 4°.

Intre'însele adevărul? Din' acest esemplu trebue neapărat a înkisea: 1° къ аѳторitatea докторилор, аѳторitatea скриптурилор, este yn преа гъѳ мизлок де а кунпоаме аdevărul, fiind къ ea poate konduche да гъѳчире; 2° къ чеа маї sfintъ аѳторitate tot are trebuingъ де о регулъ care s'o jstifire, mi къ ачеастъ регулъ ny este ničî în kredința чеа оarbъ ničî în raționamentele оменеші.

КАП. V.

КЪУТАРЕА АДЕВЪРЛУИ ІN АУТОРИТАТЕА НЕАМУЛУИ ОМЕНЕСК. NIMIČIA АЧЕСТУИ КРИТЕРІУ.

Niçî yn nsa ny s'ar si fактъ кѳtre аdevăr dare аѳторитѳде ar fi predominat аѳtura raçiei. (DUCLOS.)

Інтръ аѳторitatea ѳисинѳрилор, yn om, пѳторникъ în олокуѳиѳъ, а nonit да а нѳѳ аѳторитатеа неамулуѳ оменешк. Ноѳ ny nom черета кѳм ачесте аѳторитѳшѳ, ѳна неклѳнтѳ, mi алта skimbътоаре, pot съ меаргъ imprezъ; ачест пѳнкѳ де доктринъ este афаръ din сѳѳетѳа nostrѳ: vorba este nentрѳ поѳ де а къѳта temeѳиѳе inkredinçrѳii, mi регула nestrъmutatъ а аdevăruluѳ. Аша dar, întrebarea este де а ѳи дакъ ачестъ регулъ este în мѳртѳиѳеа ѳниверсалъ, саѳ алѳел, дакъ inkѳѳинçаѳеа тѳѳлор оаменилор este destѳа nentрѳ а statordiči аdevărul.

Ачестъ întrebare кѳнрѳnde în sine алта акѳрѳа deslegare ва fi хотѳрѳтоаре: адекъ, дакъ гласѳа неамулуѳ оменешк а прокламат tot'аѳна аdevărul.

Кѳѳи дакъ s'ar înѳмѳа ка гласѳа оменешк съ

fi proklamati ni ratiunea; apoi ea nu mai poate fi kiemat nico mbrtute. Cum nom fapto sã naskã dintr'o omniule trebutoare un adevar neminik? O Autoritate este nesynnyssã gremalci nymai inkãt ea poate fi nestrãmytatã.

Centru a statornici principia autoritãzii neamylu'i omenesk, oarekare a strãvit a arãta, de o parte, slabidnyea rãciei individualã; iar de ceãa daltã, nãrinyea rãciei generale. D. de *La Mennais* zice kã yua este foarte rea, iar kã ceãalaltã este nesynnyssã gremalci; ea injoseie rãcia omeneaskã ka *Pascal*, ni indymnezecie rãcia neamylu'i omenesk ka *Vico*.

Dar dakã fikare rãcie individualã naie rãtãiea, cum toate aieste rãcii imgreuã vor produche adevaryã? Aũ doarã este un privileciũ ad minãnyii ka imnyãndyse sã nearg? Voi ziceni kã eũ sũnt nymai intynerik, ni apoi adãogãny kã: din adynarga tytylor achestor intyneriche va resãri dymina. Ama dar doika mea ar trebũi sã fie de a delyãã rãcia fikeryã ka un ce fãrã minte, ni de a nnyimã rãcia tytylor ka o autoritate vrednikã de reshert; mã voũ anpãdieã de achestã adãnytyrã snykãtã ynde fikare rãcie individualã ni adduche nebynia ni kãnoale sãalle; ynde yua kresazã dokrinele nymãleĩ ni ynde ceãalaltã kresazã nãrãvnyide veakylu'i dyl Tiberiũ; kãni rãcia, ziceni voĩ, naie toate aieste monstryositiã: ea a format ne Petrone ni ne Neron I). Voũ askyatã India ni Xina, Resãritã ni Appysã, ni in mizãokã achestor grozave larme adde tytylor rãciiãlor omeneãii, glasã kare va domũ prestẽ achest abis va fi glasã adevaryã.

1) Essai sur l'Indifférence, etc., t. II, p. 326.

bitz de mтaдiмoвa нyмбeгyлaтi. Авторитатеa нy jудекъ, ea sokotoqe : чеoa че este atestat 1) de кьtre генералитатеa oameniaог, trebzie a okrede, нy pentry кь индeалoнчiуnea ne indeamnъ, тi pentry кь генералитатеa oameniaог, o atestъ. Acesta este principiuл, ши ничи кь маї este аагyа маї fatala pentry omenire ши pentry adevъt. Neamъa omenesk pie tot ; ши аиnъ ничи o inaintare, ничи o desvoatare нy маї esto lertatъ : мърtyria лyї este yn фeд de дrent Дyмнoзoвeн inaintea кьгyа генiтa ши рагiа trebzie кь такъ.

IIIY кь D. de La Mennais krede кь a respuns din nolote да ачoте oбъектy стaтoрнiчiнд доъ principii : ordinуа крeдiнгeї, адекъ авторитатеa neamyлъi omenesk ; ши ordinуа пpичeпeгiї, адекъ дyкгyа индeалeпiнгeї, кare ea инсyпнi нy se face авторитате декът prin анпробацiа yниверсалъ. Инсъ, din доъ yна : oгi кь дескoпeгiгiде ordinуагi индeалeпeгiї нy пoт нимiк съ skimbe in крeдiнгeдe neamyлyї omenesk, саъ кь ачeстe крeдiнгe не oт fi modifikate prin indoita дyкpагe а генiтyлyї ши а тiмпyлyї : in кaсyа д'янтъ, neamъa omenesk este nekaintit, тоатъ перфекционареa ъ este опpитъ, ea гeмъне кь idoliї ши кь склaвii ; in кaсyа аа доїдеа, монyментyа инъацyт кь алыа инrjiro este nendenaint да тeмeлe ши се yгpиъ. Че esto мърtyria ачeoa не кare yn синyг om o поате дьрiмъ ? Акодо yнде пyї indoїeада нy маї este авторитате.

Aчeстe доъ ordine sunt dar nemпъкъtoare intre sine ; активитатеa yнxia траге nenchetat snre a sдpynчiнa пyтeгeа чeдaлyї дaлt. Kopepник, опpинд soareдe кa Isis-Navi, ши Isis-Xristos restъrнeнд idoliї ши стрiкeнд склaвiа, аъ dat довадъ кь се афлааъ гьтъчiгi

) Adeserit.

universală; de atunci nici o opinie universală n'a putut să se facă criteriu adevărat.

Sistema autorității este numai o remășișă din scoala cea veche, una din rînelile fărîte de Cartesie; cu deosebire numai că cineva se încheagă a substituă mîrturia neamului omenesc în locul mîrturiei dascălului: tot *ipse dixit* (însuși a zis).

Cu toate acestea este un adevăr mare care sapă acastă sistemă la temelie: asta este că adevăratele înalte răspîndite astăzi ne pîmînt n'au ajuns la rația generală decât numai prin mîzlocirea rațiilor individuale; mîzlocimile nișu numai ce cred, și ceea ce cred o apîrăză cu toată ardoarea neșîinței și a credinței. Amă Moisi este singur în protiva poporului său, Sokrate este singur în protiva Greciei, Iisus-Christos este singur în protiva lumii; de o parte neamul omenesc, de cealaltă un ideal, un om, un Dumnezeu. O! tîcădonie a omenirii! văz omul ce se mîndărește, răzî ce se prăgătește, mîrturisirea universală și conștința că se află în răzăre, și'n'a reabunat prin mîncă!

иѣдимаѣ окаяѣи помяти. Lineziilor nesece, sezeri-
shuzilor auzite, imbiolanuzerli roduzilor, graciei mi
aromelor floriilor, am inuadut aaltare de rekun-
noiniuz; bvalziilor spinoase, paduzilor intzne-
koase, grozviiilor tempestelor, fokuzilor vutakani-
lor, am inadut aaltare mi am fbyvt jertve de frikь.
Eaca originea чeдлoг doз нyтeрi kare inu impart
лyтca: дyхyгiаe чeдлe byне mi чeдлe гeдлe, ce-
ниyа гьyдyи mi ceниyа bineдyи, zeii mi demonii.

Ama, in tinnul de barbarie, desbinarea подо-
гeдoг, neqilluzи armoniilor yniversyay, mirarea
desuro фoнoмoнoслe дyи, immyajia нyтьгyа zeilor:
in fikare томнyа o Zoltate, mi in fikare Zeitate
Inzeiria ynel нyтeрi a natyrei say a ynyi attribyt ad
Kreatoryay. Snre a insyni toate aeste нyтeрi mi
toate aeste attribyui ynyi singly Dumnezeу, tre-
byнa a'a inueдлeцe; dar кyм poate fi ea inueдлeс
фьгь o гeвeдaцiе дyмнeзeцeскь say фьгь o кoп-
тeмплaцiе пeньдьjdyиць a totyay armoniilor глo-
бyдyи? Indoitь minyне de kare провeдицyа нy нyтeа
ainsi ne neamyд omenesk: Moisi priimeцe aчeст
aдeбьr din чeг, mi Sokrate дeдa ceниyа сьy.

Привeдицe Divinь! in мизaкyа тyтyаoг пaцii-
лoг inuдyитe in пeггyгeдe idoлатpиeи mi aдлe склa-
biei, yn бьрbat inuиpаt de Dumnezeу фaчe сь гe-
сaлe yn aдeбьr kare тpobьиoн сь гeцeнeгeze дyтeа.

Ми aчeст aдeбьr, ne kare Moisi нy'a poate фaчe
inueдлeс пoпoгyдyи сьy, ia дь ynивeрсyдyи; mi ne
кьнд toate гeдiцiиe ia гoнeск, ea вeстeцe кь y-
тaмни чeдлoг karii вoг кpede инт'yn yнyд Dumnezeу
вa стьнии пьмiнтyд; mi, пeнтy impaиnиeа aчeстeи
вoрбe, сyффлeтyд дyи se кyфyндь in вeкyгi инт'yn
виitop de naty миi de aни.

Insyni ceниyа se нимичeцe denaintea yнeи ama

de înalte vrăsite: аτῦνχί егὰ πге πῆμινт нῦμαί γη
singur bărbat care, de față cu μυαδίμοα sorilor
semănați în spațiu, ca πῆσινῦα în mare, πῦτῦ сῦ
poarte greutatea acestei кῦнетῦгī mari: Un singur
Dumnezeu!

Și acest bărbat fu mi singurul între леϕίϕιτο-
гії antikітῦдії care кῦтезῦ сῦ прокламе acest ade-
văr mi se спῦλνγге de дῦнсῦα чівілізація еῦтῦ
попор 1).

Doz mi de anі trek, mi Sokrate афῦ, дефῦ
кῦ ідоліі, Zeitatea некῦноскῦтῦ Greciei чівілізате;
o афῦ pentῦ кῦ нῦμαі singurῦ еа îi еспῦікῦ ῦні-
версῦа. Аколῦ ῦnde еste нῦμαі o кῦнетаре, еste
нῦμαі γη Dῦмнезеῦ. Асeastῦ natῦгῦ аτῦт de сῦ-
гῦкῦчіоасῦ, аτῦт de іngῦсῦтῦ, аτῦт de nemогаль сῦпт
леϕіде Bentῦsei mi аале лῦі Joie, аале лῦі Mer-
кῦгῦіо mi аале Jῦнонῦі, кῦ кῦт Sokrate o прівеіе,
еа се γεометрісазῦ mi мῦмῦреіте: dar de o datῦ оа
ii скапῦ prin нῦмῦгῦлῦгῦа оῦ; оа нῦ маі іпῦтансῦе
Zeіі în spațiu, dar прῦтῦіndῦноа іпῦтансῦо леϕῦ:
армоніа mi нῦмῦгῦлῦгῦа îi demῦонῦогῦ ῦнітатеа dῦм-
незеіеі.

1) Іnsῦтῦі Пῦлатῦн voceіа сῦ аскῦпῦзῦ асeast адевῦг оаменіаοг. Este
аπεвоіе, зісῦ еа, de а афῦа не Креаторῦа mi прῦпῦтеде тῦтῦаοг че-
дог че стῦт; mi de 'А а афῦат чінеса, нῦ поате vorbi desῦре діа-
ста de față кῦ тоῦі оаменіі. (Platon, *Timée.*)

dică, la chină-zeci de poizi de la capitala Europei, din centrul civilizației globului, eaca cete de sebativici adde kьroга sьffaeete niči o luminiь zьkькь vь de-a luminat. Akolo impьrgьna odatь Zeu Teutates; Evangeliea s'a dьs akolo, dar spiritua ei a remas nekьnoskьt. Pretutindenea vьz akolo ьn popoг фьгь кьzetare mi фьгь moгаль, adorația ikoaneloг in akua krediniei in Dumnezeу, fanatismua mi tikьloшiea inpenunkeate denaintea ьnoг zьrgьbitьgi proaste infьdiniind bьkьdii de kadavre, fikatua, innima, bracele, pičioarele, mьgьntalele abьrinde adde oare kьroга Zeiьdii. Par'kь antičii dьgьzi zьkькь ar impьrgьdii, mi kь ne mai nьtьnd čьntii ne oamenii spre a'i jьrtfi Zeuau dor, čьntesk ne Zeu dor spre a'd infьdiniind niin bьkьdii adorației oamenidoг. Eaca prodničolo objate adde kьdьdьdь ьn ьni pomor kare do blazьgьt, pьroci, oшikoni mi Evangelia. Ny oate lortat na čьnoe oшьdii inadae nьfьdantua niin la nьzetareг de ьn niin ь Dumneoi, nentьr kь a čьnoe nьrotoгo rьtne adьdьtial mi kьoate no oamantь din dobitoclo.

Infьdiniare a moditьtь-eв in veakua ad noьsnezečoa! Cine voiepe sь fie in aьua 1200 ii e destua sь visite satele Bretaniei de jos. Resьritua, kь sklavii mi kь xaremytiale dьi, niinik ny infьdiniazь mai injositor nentьr omenire. Dar kь toate ačestea, in Bretania pьrekьm mi in Resьrit, ьnitatea dьi Dumnezeу, ačest adevьr nentьr kare Sokrate mi pьrdь vieada, ny mai poartь moartea kь dьnsua. Pochoarele 'd aь priimit, dar zьkькь n'aь кьzetat asьnra dьi. Este nьmai ьn Dumnezeу, zьche sekьtorua profettьtьi, фьгь a inčelaleipe mьgьrea ačestei vorbe; este nьmai ьn Dumnezeу, zьche bičua

44 INFLUINȚA UNUI SINGUR ADEVĂR

доктор на Полхоней, изонхикот înaintea ikoa-
nelor, obiect на idolatriей дѣ; este dymaĭ yn Dym-
nezeĭ, zhe Shanloaxa imnalognd ne sŭmĭxa Domi-
nik, no sf. Antonie mi ne sf. Jacques de Compo-
stello; mi in aчeastъ singurъ vorbъ se cuprinde чi-
nialisaĭcia viitoare a Resъritaxaĭ, a Spaniei mi a bь-
trъnci Armorice. In demert prejudekъdile mi sьper-
sticiĭlo no siacsk a ne depъrtă de цintъ; dгymxa
kare ne dгyo akodo este deskis, yn tatъ in чer, o
familie pro pьmĭnt. Kъnd aчest adevъr sьbaim va
ci in imцalacxa nonoacdor, прекym este astъzi
in гурѧ дог, гorenogoria no va imпaini.

In adevъr, tanto barbarilac kare тѣкъ ne гmi-
acsk, ne noĭ nonoare чinialisate, s'аѧ пъскѣт im-
preдѣггѧ idolador, mi aчesa че este пъскѣт impre-
дѣггѧ idolador trebyie se neaгъ denaintea дѣ Dym-
nezeĭ.

Denaintea idolador аѧ konsfingit пѣterniciĭ dom-
nirea dor preste чеi slabĭ mi аѧ desпѣггit ne oamenĭ
in dobъ klase; nobilĭ mi nenobilĭ.

Denaintea idolador s'аѧ хотъrit niĭne ambiци-
oĭni 1) a sьferi biцĭxa, жѧгarea шĭ чelibatxa пен-
тѣ ка сѣ dobindeaskъ, богъциĭle mi пѣтереa.

Denaintea idolador чetede barbare inцenкeaгъ
pentѣ imloa oagъ dгѣт o бѣтѣlie тѣдѣumind че-
гѣдѣ pentѣ sьцѣclo че шѣгѣmsогъ.

Dar astъzi, yn nobil, yn pontefice, yn resboinik,
imфѣишъndyse înaintea адггѣгѣдѣ гнѣдѣ Dymne-
zeĭ, Kreatoga гniversѣдѣ, nobilѣдѣ zhe'ĭ va oare:
Eѧ synt de гн адг neam dekъt aчeastъ тѣдѣime
emĭtъ din тѣнеде тade, deosibeцemъ in чer de
aчema ne karĭĭ ĭ am desпeггѣt pre пѣmĭnt? Ponte-
ficele zhe'ĭ va oare: Am depъrtat de la mine soaгa

1) Къдѣггĭ.

ne care înțelepciia ta mi o dase, binecuvîntez-mă pentru că am călcat legea ta mi am oșîndit pe fecioare da singurătate mi da prostituție? 1)

Çesar poate porunci a se face çin-spre-zече zile litanii de mîndrimit în templu zeilor Romii pentru că a cîtronit pe Galii mi a vindut da diçitatie pe toti locuitorii Namurului, cații, după soko-teada înfîçinat da senat, se ridicau da çin-zeci mi trei de mi. . . , açeasta se înțeleçe, ea se roagă denaintea idolilor. Dar cînitaua krestin kuteza-va oare se sîuche adarele lui Xristos kantikua birînçedog lui? Zice va ea oare: Eÿ sunt Kain! binecuvîntez-mă, Dumnezeua miei, am omorit pe fraçii miei?

Tu însu, imi respunzi că ea nu se sçiepe a face açeasta lucru mi ameză! Amă este, dar tot o dat te miu cum o kutoază; mi nu bayi de soamă kă o kutoază fîră glorio. Ço zik! akum n'o mai kutoază çinena çîră çineno.

1) Мъншъле, похвалю.

КАП IX.

DESPRE OARE KARE ATTRIBUȚII ALLE DUMNEZEIREI.

Адоубатеае прѣчинѣ финаае алаае натреѣ ноастре, сѣт
раноуѣтѣае кѣ сѣфлаѣтѣае ноуѣтѣае ши кѣ соарта ноастрѣ
пенѣтѣтѣае. Инаѣтѣи обѣтеае физѣае аѣ о ѣтѣтѣае, каре кѣ
не пенѣтѣтѣае нѣмаѣ аа свѣтѣае есѣтѣае а оѣтѣтѣае
аѣтѣтѣае. Алаае свѣтѣае нѣмаѣае нѣтѣтѣае ка сѣ копѣтѣае аа
депоаѣтѣае кѣтѣтѣае ноастре ши аа дѣтѣтѣае нѣтѣтѣае
ноастре чѣѣ моѣае.

(*Madame de STAEL, de l'Allemagne, t. III, p. 381*)

Boѣba нѣ еѣте де а воѣ сѣ кѣтѣтѣае чѣѣае че Дѣтѣ-
незеѣ аѣтѣтѣае, еѣте дѣтѣтѣае де а ѣ кѣ аѣтѣае аѣтѣтѣае
аа аѣѣае че еѣ аѣтѣае.

(*FÉNÉLON, lettres, t. I, p. 106.*)

Дар аѣѣтѣтѣае Дѣтѣнезеѣ кѣтѣае, каре се манѣѣѣтѣае
ѣн ѣтѣтѣае дѣтѣтѣае дѣтѣае, че нѣтѣае сѣтѣае дѣтѣае? Есте-
еѣ Дѣтѣнезеѣае мѣлѣтѣтѣае, саѣ Дѣтѣнезеѣае геѣ-
сѣтѣтѣае? Коѣчѣтѣае-еѣ оаге ѣн сѣтѣае дѣтѣае вѣтѣтѣае
мѣ кѣтѣае? Зѣѣѣ-ѣае оаге чѣтѣае кѣ тоаѣтѣае пенѣтѣтѣае
гѣае оѣтѣтѣае, тоаѣтѣае геѣтѣтѣае натѣтѣае, боаѣѣае;
оѣтѣтѣае, чѣтѣае, геѣтѣтѣае, аѣѣае геѣтѣае аѣ-
тѣтѣае алаае дѣтѣтѣае, аа кѣтѣае чѣа дѣн ѣтѣае аѣтѣае
еѣте моаѣтѣае, сѣтѣае дѣтѣтѣае ѣтѣае Дѣтѣнезеѣтѣае вѣтѣ-
ѣѣѣтѣае? Кѣтѣае вѣтѣае кѣтѣтѣае вѣтѣтѣае ѣн аѣѣтѣае
хаѣс де тѣѣѣае ши де аѣтѣае? Де тѣае сѣтѣае аа
чѣѣае дѣтѣтѣае зѣѣае алаае дѣтѣае, геѣтѣае ѣтѣае вѣтѣ-
ѣѣае де Дѣтѣнезеѣае оаѣтѣае, де Дѣтѣнезеѣае ѣн-
ѣтѣтѣае, де Дѣтѣнезеѣае геѣтѣтѣае. Де ѣтѣтѣае
натѣтѣае, еѣте геѣѣѣае петѣае де сѣтѣае де пе аѣ-

тагеле дог скопѣнд њипете де гроазь. Де мѣ инток кѣтре инцелленци, вѣз ын сѣрис амаг пе бузела дог. Чеї маї фгумони њени кад сѣнт грехтаеа аттор мистериї; чеїлаади инадѣ о фгунте недеѡитѣ, ми воеск сѣ аскунзѣ нимичіа дог ін нимичіале некредеріи.

Ла аѡесте обьекциї, ла аѡесте раѡионаменте, вѣз доѡ причіне; мѣгimea ми мивімеа ноастрѣ. Мѣгimea ноастрѣ: пентрѣ кѣ ної јѣдежѣм деѡіале патугеї дѣпѣ ѡимтментѣа аадеа аа фгумосѣаѡї каре есте ін ної; преѡѡим дѣмеа аѡеаааа дѣпѣ о реѡелацие секретѣ а чеааїлааде; ії апааїкѣм аѡеа тїп де перфекѡіе ідеааѣ пѣсѣ ін сѣфѣаѡѣа ноастрѣ, ну пентрѣ а мѣсѣга дѣкѣѡіале пѣмїртене, ѡї пентрѣ а не кіема кѣтре о креацие маї перфектѣ. Гремалаа ноастрѣ ну оае кѣ стѣдием деѡіале аѡестѣї ѡіѡеѡѣ, ѡї вѣ воїм а'а геѡѣаа дѣпѣ ын ѡимтмент сѣблїм каге ну оае фѣѡѣт пентрѣ ааосѣа.

Аааа даг, мѣ грѣѡеи а гемаѡїкѣ кѣ інодоаааае ми обьекѡіале ноастре ааѡѡеи нуаааї каге а не іпааѡѣ. Аааа деѡеѡеи кѣ ної нуѡѡѣм ін ної тїпѣа ѡаї фїлѡѡе маї перфекте. Аааа ну есте о ааѡѡѡѡѡе аааааа, есте о преѡізіе, есте о фѣгѣѡѣлѡѣ, пѣдејдеа ми фгумосѣа ідеаа сѣнт кіеа ѡнеї дѣѡні ін каре ної треѡіе сѣ інтѣм, фїнд кѣ аа інтреѡѡѣ'о.

Даг дакѣ ѡимтментѣа фгумосѣаѡї ідеаа есте о дѣмїнѣ, обьекѡіале ми раѡионаментеле ноастре сѣнт неѡѣге. Дїнтрѣ'нѣѣ ѡїеѡа се мїѣ де пѣтегеа дог; пе ѡѣмѣ ѡїе есперїѡѡѣа, ми аѡѣѡї се мїѣ де саѡѡїѡѣнеа дог. Де кѣте оѡї ми се інтїмпаз де дефїлїтѣм ын адеѡѣг ісолат дїн причіѡѣ кѣ ну не геѡїкѣм пїпѣ да тоѡѣа! Ун адеѡѣг ге мѣїнд аскѣнс, ної іа тѣгѣѡѣм: патуѣа фгѣїшїндѣсе.

de intelаloriina noastră, noi o învinovățim. Ce este în toate acestea? vorotești oare că este o lume deșartă în strălucirea penultimei rătăci? — nu. Este tu om kare blasfemă; pentru că nu-ți trămbeiepe faimă de Dumnezeu. Este o mare tirădomie obyekțiale kare se pot reduce la aceste cinci vorbe: tu om n'a înțelea!

Suro a justifikă natyra despre învinovățirile ce i se fac amăzi, este destul de a arăta ce s'aș făcut învinovățirile ce i se făceaș ieri. De acolo de unde se deskonerisise nerindviele, noi kulașem binefăcătoi; acolo unde okii părinților nostri vedeaș numai xaloșă, noi zălim înțeleaștia și prevedera. Aș doară kuleș cineva că înțeleaștia numai aș nimik a resurnde? așasta ar fi a kuleșta că eade numai aș nimik a deskoneri. Înțeleaștia n'aș spus totu; dar așea ce aș spus a fost hotăritor. Lăkră însemnat, înțară că e zăkră ne'nsemnat: toate deskoneririle dor ne adduk la rindveale și dovedesk nișe deși; toate sunt espressia puterii și revelația bunțării. Cenișă rătăci n'are nimik a kipișă din înaintarea înțeleor: fie kare rază de luminaș și skade negrușe: ea este tu xranitor kare trebușe să kază dene tron kând se na udea aderșă în toate strălucirea deși.

Filosofuș, anukșăși nana, saka o frumoaș karte de făcut, o karte de intelаloriinaș, o karte de sutflet în kare numai Dumnezeuș trebușe să se arate. Înțieșpe ne Fenelon saș *Bernardin de Saint-Pierre* adunșud toate învinovățirile sofistilor în kontra natyreș, și puinduleș împotivș din veak în veak deskoneririleș înțeleș. Așasta ar fi kă o puoș kreașie. Între gloșă, deși Pașin și gloșă

аві Newton s'unt abisuri. Че исторіе мораль а уни-
версвалі, ші че глаorioasъ привелише а неамуаві
omenesk кутъгіндѣсе ку інчетѣ де гътъчигіе аві,
ші ахнрѣнд да кѣпношнга де Думнезеѣ prin дѣ-
krarea а іnсемі інтелецінцей аві!

Аші воі съ въз, d'o parte, хаосѣа, пергугеле,
konfusia элементелор, а плантелор, а кѣмпіилор ші
а мѣшпчалор; асѣа, фокѣа, апа чертѣндѣсе каре де
каре s'ануче глаоѣа, ші не дѣсѣнд омуаві декѣт пѣ-
маі тікѣлошпа ші годічѣуеа аві: асѣел Pain ші
Lukregie не інѣдѣшеазъ дѣмеа. Де чеа далѣтѣ parte,
пѣсѣіе, мѣгіе ші мѣшпчі хотѣгіні пентрѣ кѣсѣа
пінтѣрилор, пентрѣ fekonditatea калмелор, пентрѣ
armoniaе черѣаѣ ші адале пѣмінтѣаѣ. Пе пѣсі-
пѣгіе арзѣоаре адале Афричей, вінтѣгіе каре тре-
буіе ші інѣлазиаскъ іернеде ноасте; не ріедѣгіе
нодале, іопношоло каре требуіе съ rekorоаскъ ве-
лоде неавіе. Інотрѣіндошпа элементеле кіемате пентрѣ
гъндѣлоа, шпші пентрѣ паріолате, кѣшпші пентрѣ
іnбіолашпгѣо. Дѣтѣ жѣоѣа поѣташпѣі ар ҃гма
е ѣошпдѣі бошпші каре ар ҃гні тошо ношоаде
дѣшпші іn шпшоае дѣоѣ, глѣашоае еі де флорі ші
панорѣа еі ку гѣоаі; фіекаре ілантѣ ку patria са.
Ар ношоае шпсѣа ку гѣпіе вегеталеле імпѣгіте іn
zone, ка не коаста ҃гні мѣнте, ші прінтре аѣеаств
мѣадіме пентрѣшпніе де фѣрме ші де колѣрі, не-
контеніт фелѣрте дѣпъ калме, фелѣа graminate-
дор 1) рѣсѣѣтѣнд сіngѣт tot пѣмінтѣа, дѣла екѣа-
тор шпѣ да полѣгі, ші формѣнд імпѣдѣгѣа пѣ-
мінтѣаѣ о кѣпѣпъ де шпче пентрѣ хѣана неаму-
аві оменesk.

Дѣла аѣеште армоніі магі, аѣѣоѣа s'ар skoborі
да чедале маі шпчі амѣпѣпѣте адале креаціей. Ко-

*) Палантеле ку гѣагѣе.

50 DESPRE OARE KARE ATTRIBUȚII

lea, dintr' un noi se află unora ori, originea fenomenelor celorlalte mai departe: Intr'o bukăciuk de khalibar, korotya tr'snotayū; Intr'o nikytur de ap, t'lamayulra k'kykubeyay; Intr'un k'rbune, diamantay. Un simplu m'pukay de arbyre, un gr'unte de n'sin, aŭ priimit k'p'etarea luy Dymnezeŭ, mi pot s'p'ne min'niade luy. Bez' t'x ayeast' petriuk' trit' kare se rostogodeŭe s'ub ni'cioarele talde? Asta este ikona ūin'gei: t'x n'o baŭi in seam' , ū z'ren' ūymal' nroastade ei modokule 1); dar un aalya o obmery, o stydicaz', mi face s' s'byk'noas' d'nt'r'una l'umina.

M'ladim' n'p'nybrato de tabloyi ink'nt'ztoare, de dekkonoriŭ n'p'nybrato ar fekonda fikare faŭy a a'estei istorii, in kare adeb'rya ar veni in'chet in'chet s'ia ia dokya om'niiei. Au voi s' se desvoade toate min'niade ūin'gei moderne, kare este in o'p'osidie k' g'byrigiade morade mi f'isice adde celorlalte veky. Shi, sire essemnay, cine ny k'p'oaŭe in'vinov'z'igade f'kyte p'ovedin'gei as'p'ra kolozarei n'egri'lor? Ny s'a dovedit oare de o s'ut' de ori k' kolozarea n'agry absoarbe toate razede l'uminei mi k' p'riimeŭe toat' k'lad'ya ei? In'nerind dar pedlea uny ūen in'tre de oameni, mi a'p'k'ndy'a s'ub soarede ar'z'tor ad Afri'gei, nat'ra n'a f'kyt ad' ch'na dek'yt 'la osin'dit kin'ayū: kombinayio k'ym'niat' kare ny se afl' nyi inst'uy in' iadya luy Dante!

Deskide Biblia, mi bez' ne str'nenoyii celuy de ad' doidea fiŭ ad' luy Noe a'f'risiŭi p'ent'ry krima p'rinteluy dor. Pedlea dor n'agry este semnyad' o'sindei dor, tital' v'ech'nik ad' sklaviei dor. B'aste mat' s'ie Xanaan! ed' va fi' tob'ya tob'lor f'raŭilor

1) P'rticade foarte mici din kare se kom'p'z elementele mi ori ūe objet.

ЛУІ 1). Ши еака теологіи чітѣнд, аргументѣнд, blessedmѣнд; ши еака ланцугіае, vinzarea, robіае, ab-jekciae тѣи neam întreg justifikatъ prin пѣкатѣа лѣи Хам.

Spre a desfiinçã o prejudecatъ, spre a res-turnã yn blaestem, че trebuea a face? — a ob-servã natyра. Дакъ, in timpyа asprimilor iernei, nisitez kãmniî unde rгъуа inçenea a inkolaçii, въз къ тоуа s'a фекыт невъзут sub tanetele 2) de зъпа-дъ; întreb не пауга; мѣ пъланг de a vedea o плап-тѣ атѣт de fragedъ ши атѣт de delikatъ datъ in-фаинçелог omoritoare алле гиеңи ши алле ңегуаѣ. Ед in respunde surrizънд къ Dumnezeу a inçri-jit, ши къ secerinçyа este in sigurançie. Ед ңие din omorinçyа къ ачест аконеримѣт ааб аргукат пре-те пѣимѣт, аа чолло д'ѣнѣи inçençуги алле frigуаѣ, ~~омѣ~~ ма о влалъ кьадхоросъ; ка yn veimint de iartъ, стѣт аѣнçоатѣа кьауа Pronedinga прегъ-тоипе коморіае чоллог naty (импѣи).

Шие не урѣнѣ пѣимѣвара. Индѣрїае, нометѣрїае, индѣрїае с'аконоро иу флорї, ши томо флорїае а-чонїа иу аабодѣа непохої; natyра де-а inkredin-çat godуїае импїае урѣнѣторї. Чіреана, фара, нага, мѣгуа, es dintr'o флоре де алабастрѣ, ши nutrimentуа passerilor s'askunde de frig sub възѣа ушуре аа тѣфелог de spinaabѣ.

Дакъ inçieçуїае de primѣвара стрїкъ кѣтеодатъ godуа mirdaluаѣ ши аа perseкуаѣ, este din pri-çinъ къ флорїае лог sunt rozii: ачeastъ есчепңие мѣ face сѣ мѣ mir маї мѣат pentрѣ къ ачестї дої помї вїеңзеск аичї de parte de patriaе лог, ачестїа sunt аї soareдѣи Resъritуаѣ.

1) Фачече, в. IX.

2) Ковоаре.

o lăsa să casă, după cum e lăse vor fi mai mult să
mai puțin înkise: албул динѣ къадуга, негуга иі ласъ
o trecere liberă; албул este dar yn vesmint къа-
dyros, iar негуга yn vesmint gekoros; ашъндоръ
date de natyгъ, дупъ trebyндъ, дупъ timni иі
дупъ каіме, иі акърора иудаласантъ имъгъгире дѣ
dovadъ despre a сї prevedere.

O eschentie inkantъtoare vine iarъиі de intъreче
акасѣ гегуга. Сѣ поаделе ачеллор тѣфе иі а-
челлор пометуги, кѣ totyд стъдугъitoare de byketеле
лоръ de алабастру, biorcaoa ииі aratъ frumusecea
oакешелор еі колорі de варъ. Еака yn contrast
каге се наре а инфринде леѣеа naturei саѣ а о invi-
повъдї de neprevedere. Сѣ нѣ не гъбим инаѣ de
а о kondamnă. Sistemele noastre се шъгъinesk in
классификациі monotone, pentru къ е лде нѣ сѣффере
иіа ѣ омычиріа natura, дин противъ, се инфрумъ-
лещантъ кѣ омычиріа нора ииі аѣт de adesea оі de
кріаѣ аікопидла поаміа.

Варъ de асатъ иѣ илорма до омычиріа кѣ
фуринла оі de ачом аѣ иі фыкт дитъ'иона сим-
болуа гъиндоѣ; dar нѣ сѣто алъ причіна декът
иунаѣ фрика уорухаѣ каге о дине асѣеа ивъліѣ.

Fisika не иваѣ къ toate когнугіе агункъ къа-
дуга лор кѣтре чег. Дакъ чегуа este senin, ел иіи-
меѣеа къадуга фъгъ а о intoarче, иі аѣа когнугіе
se геческ: asta este причіна инегъухаѣ in non-
дїеа senine de примъвара. Dar индаѣ че yn пѣор
аконере атмосфера, temperatyга се skimbъ; ачест
пѣор агункъ кѣтре пѣmint прекум пѣmintyд агункъ
кѣтре дінсуд, адекъ иі intoarче аѣт калорік прекът
иі дѣ. Еака pentru че къадуга este аѣт de ииѣ-
бухитоарѣ, иі аегуа аѣт de греѣ вара кѣнд чегуа
este аконеріа кѣ пѣорі. Агункареа се фаче дела чег

54. DESPRE OARE KARE ATTRIBUIII

ла пѣмѣнт, ши дѣла пѣмѣнт да чер. Ку кѣт атмосфера есте *Інкѣркатъ* до *унозоалъ*, ку аѣта есте маѣ каал.

Чѣоа чо се фаче *Ін* маре *Ін* атмосфера, се фаче *Ін* мѣк *Ін* биѣра. Еа агункъ кѣдѣгъ кѣтре фгунза че о аконпѣре, ши фгунза каре о аконпѣре агункъ кѣтре дѣнса. Пгѣн аѣст *skimb* пенѣтат, кѣдѣгъ еѣ се пѣстреазъ. *Natura* пѣне *Ін* алдоѣла *vesmѣнт* пѣсте *чѣа* д'ѣнтѣѣ; *dar* аѣст *vestmѣнт* о *Інкѣзеѣре* фгъ а о аттѣнѣ. Еа *ласъ* о *trechѣре* *libbergъ* аегѣдѣгъ каре о *клатѣнъ* ши не *addѣче* аромѣде еѣ. *Astѣа* *biѣраоа* есте *апѣгътъ* де *frig*, ши *хаѣ* *пѣас* еѣ де *наръ* сѣнт *пѣмаѣ* *Ін* *fermek* маѣ *мѣдѣ* че *natura* дѣ *urimѣнерѣ*.

Regulъ *уенѣрадъ*, *natura* н'а фѣкѣт *nimik* каре сѣ факъ не *om* *пѣнѣроѣит*; ши *кѣнд* еа *уеме*, есте *din* *пгѣѣнъ* кѣ'ѣ *лѣпсеѣре* *bunѣгѣлѣ* че *natura* *revarsъ* *пѣнѣгъ* *ferigѣrea* *лѣгъ*. *Інкѣсѣд* се *пѣлѣнѣ* де *perderѣа* *libertѣѣи* че *авеа* *dѣла* *naturъ*; *флѣмѣндѣд* се *пѣлѣнѣ* де *dѣнса* *rodѣгѣлѣ* че *еа* *фаче* *пѣнѣгъ* *тоѣгъ*; *волна* *вѣд* *Ін* *чѣре* *sѣнѣтатеа*, ши *orfѣдѣнѣд* *Ін* *чѣре* не *маѣкѣ* *са*. *Ін* *тоате* *аѣсте* *пѣнѣроѣѣгѣ*, еѣ *каѣт* *уѣнѣдѣ* *гѣдѣ* *лѣгъ*, ши *нѣ* *вѣз* *дѣкѣт* *пѣмаѣ* *kondѣѣѣлѣ* *вѣѣгѣ* *ноastre* *мѣгѣтоаре*, *саѣ* *dѣнса* *bunѣгѣлѣ* че *eram* *datorѣ* *naturѣ*.

Este *бѣне* *де* *а* *фачѣ* *бѣгѣре* *де* *сѣамъ* *кѣ*, *тоате* *пѣнѣроѣѣгѣлѣ* *каре* *нѣ* *sѣнѣозѣгъ* *де* *konsѣѣѣѣѣ* *noastre* *фѣсѣкѣ* *вѣн* *dѣла* *пѣнѣѣѣѣѣ* *noastre*. *Сѣнѣ* *а* *де* *тѣмѣдѣгъ*, *ар* *trebѣѣ* *сѣ* *тѣмѣдѣгъ* *ѣнтѣѣ* *гѣтѣѣгѣ* *лѣ* *noastre*; *dar* *ноѣ* *не* *а* *fost* *маѣ* *lesne* *а* *Ін* *вѣнѣнѣѣѣ* *не* *нѣ* *ѣѣѣ* *каре* *уѣнѣѣ* *ал* *гѣдѣ* *Ін* *акѣ* *гѣѣ* *sѣнѣѣѣѣ* *дѣм* *хѣѣѣѣѣ*. *Natura* *не* *deskѣде* *карѣа* *еѣ* *Ін* *каре* *Dѣѣнѣзеѣ* *Ін* *сѣѣѣѣ* *а* *skѣis* *куѣѣѣѣ* *сѣѣѣ*; *dar* *ноѣ* *кѣѣѣѣ* *адѣѣѣѣ* *Ін* *кѣѣѣѣ* *оамѣнѣ*

лог, fauta de ambiție și de strălucire. Еака кум адеврѣа s'a perdut de пре прѣmint; еака кум Dumnezeuа universala, nemărginita bun, nemărginita drent, nemărginita milostiv, а ajuns а fi Dumnezeuа unu mic нѣмъг, și înfricoșător, celos, resbunător și pustiitor. Din păcătoșenie însă, fauta а прѣstrat нумеле флѣтутогѣа, și кѣ toate siadințele fanatismula, аcest нуме, din care fiecare popor а цинт minte кѣтева silabe, се реафлѣ кѣ totаа întreg în binefacerele naturei și în гурѣчинеа neamula оmenesk: Та тѣа Nostre!

КА П X.

STUDI DESPRE DUMNEZEU IN SUFLETUL OMENESK.

..... III параграфъ въ Introductione
 Născut în se aflămăce, născut în se înчопо.
 (POPOREANUL, Critica sur l'Infinit.)

Dar кѣ toate ацестоа, престе tot прѣmintа, оа-
 menii се înjurie în нумеле аѣ Dumnezeу; престе
 tot прѣmintа, преошii бѣаestемъ, prigonesк, афуги-
 sesк în нумеле аѣ Dumnezeу. Тоате религииа аѣ
 iadаа лог, toate куацугиле аѣ fizii лог!

Ацест концерт универсал де ошннii грозаве fi
 ва-оаре espressieа компиингеi neamula оmenesk?

Sure а хотѣri о întrebare атъ de греа, инвѣ-
 щациi се укѣ да isвогѣа крединделог noastre re-
 ligioase, și, ашкѣнд попоагеле în деагѣнѣа лог,
 се інчеагѣ а адеверѣ ошциинеа și înаинѣгиле кѣ-
 цесѣнii оменешii; dar нице asemenea кѣтѣри, фѣ-

кѣте Іа поантеа 11мунѣіаѡр, продрк нѣмаі с1стеме а гѣтѣііаіе 11д1нѡѡѣ, дѣнѣ гѣтѣііаіе неѡ1111геіѣ. Амаіа даг тгебіа а 11гмаі 11н ааі дрѣн. П1в1нд стѣдіа 11нѣ 11м Іа аѡкѣа стѣдіаѣІ поноарсаѡр, воѣ сѣ мѣ Інтгеб не м1но Інстѣмі, м1 сѣ кѣтпоск огііп1еа а тот че 11лѣ, м1 а тот че кгез: кѣм ідеіаіе де демѡн, де бластем, де іад аѣ ајѣнс аа сѣфѣаеѣа мѣѣ; кѣм нѣмсе аѣ Дѣмнезеѣ, каре тгебііе сѣ деіпенте нѣмаі аногѣа, де о даѣ м'а Імпавт. де 11гѣ м1 де снаімѣ; кѣм ам пѣтѣт Інк1пѣі о веііп1іе де к1пѣі нентѣ кѣѣІ-ва ані де тікѣаѡп1іе м1 де дѣгеіѣ. ШІ кѣ кѣт Інаітез Іа ачест стѣдіѣ копѣіп1а'м1 сѣ аѣм1пѡзѣ м1 гѡііа'м1 се Інааіѣ. Вѣз кѣ преогіі аѣ фѣѣѣт сѡкѣаііа поамѣаѣі оменеск прекум пре-чентѡгѣа мѣѣ а фѣѣѣт не а мѡа; нентѣ кѣ н1м1к нѣ с'асеамѣлѣ маі мѣат кѣ коп1аіѣгіа 11нѣ 11м ка коп1аіѣгіеа 11нѣ поног, еі ІІ кондѣк аа сѣппѣ-пеге 11г1н фгікѣ м1 11г1н м1нѣіѣ.

Ачест 11нтѣѣ есаіп1 мѣ Інѡаіѣ кѣ тгебііе сѣ деспѣгеск ідеаа де Дѣмнезеѣ каре'м віне деаа Дѣмнезеѣ де ідеаа де Дѣмнезеѣ каре'м1 віне деаа оамені, адекѣ де тот че патт1меде м1 амбіііаіе адаѡгѣ аа д1нса.

Ачестѣ деспѣгегіе есте преа аеіне, нентѣ кѣ дакѣ кѣѣііаіе оамен1ѡр сѣнт фѣііііе ка вісаіа аѡг', кѣѣіагѡа аѣ Дѣмнезеѣ есте нестрѣѣтатѣ ка веііп1іа аѣ.

Чегіетѣнд даг наѣга кѣѣііаіѡр поастре, Ім1 з1ѣсам кѣ дакѣ м'ам ф1 fost нѣскѣт Ін тіпн1і дрѣ-зіаѡр ам1 ф1 кгезѣт кѣ сѣнт пѣѣѣт аѣ Дѣмнезеѣ фѣкѣндѣі јертве де оамені; дакѣ Ін тіпн1і сѣіпту-аѣ *Dominique*, арзѣнд Аабігеѡі; м1 дакѣ Ін тіпн1і аѣ Кагѡа ІХ, Інјѣнгіпд Хѣгѣенѡі. Ін Спанаіа, ам1 ф1 вінекѣв1нат Інкѣісіііа; Ін Індіі, м1-ам1 ф1

zisea. Dar mi ți ce este așea a fi om? A fi om nu este a fi ceea ce călăuzi oamenii te fac în interesul proședeckuilor lor, adică nekredincios, snerstigos, fanatic, libertin, kryd, nișyind din omnor, din viklenie, din inokrisie; ți este a fi ceea ce Dumnezeu ți-a făcut. Așa spre a cunoaște ceea ce Dumnezeu ți-a făcut, spre a cunoaște Omul în sfârmit, stădiază și sffăetă în tine însuși, mi natyra ky sffăetă ție. Binefațerile ce te înkynuyră să fie lumina ta cea mai dylce, le veți vedea mărginduse ky kât veți duce întrînsede kyctarea de Dumnezeu. Intellegența Dumnezeească nu cunoaște nici gra nici resbunarea. Ea cere numai draroste, mi rezultere ky feriqirea.

Drarostea de Dumnezeu este ca aurul cea curat; drarostea de oameni, ca argintul cea alăes. Fie-kare nație întiprește o ikoaș pe așeste dob metaayră, mi face o monedă care are kryș la dîsa. Sînt vaele care înfășinează fîrji, balayră, trîșnete, tiran; aktele, firgă plăkyte, darăgile natyreî mi alăe țeryayră. Așeste monede se arukr în komerș unde e alăe se strikă mai mult saș mai puțin prin întrebîndare mi prin frektyră, mi delaș yn nopor la alăta perd o parte din valoarea lor. Bezî dar să strîngă aurul mi argintul în kryșeniă lor cea primitivă. Îine-te numai de essenția lor: dakă neî se kommerțiezî ky neamul omenesk, nu krytă la markă, ți la greutate.

Despărînd astfel ideea de Dumnezeu de kulturalie care o înjosesk, o reașă kyrată la toate noșoarele, prekyt despărînd'o de prejudekțiile meale o reașă kyrată în sffăetă meă. Așeste dob csneriîde se sașjesk ky închekry: aședani simțiment care se eshrim prin glasul ynua se

прекым с'а инфрѣиунт Аппѣстатѣ; на десарма пе barbari mi' na fapce ш. intre in marea famillie omenoaiky, nentru ky na pot съ intre intr'insa de- kyt nymai nria дѣца Евангеліей, kondigie neap- rary, nentru o' ky kare чивілізаціе. Чеї каріи vorbesie ш. stricte гедііа in Аппѣстат пе kare ea думінеазь шут ка гізії дѣи Христос; еї пѣ шѣ че фак. Дакъ гедііа на третѣ да Resъrit; Resъritъ ва тры: пої ном дѣод дѣкѣ дѣи ми еа п'ад nostrу; пої ном рекѣда in пеггѣе, еа се ва скѣда in думінь. Аморѣа до Думнезеѣ ми де oameni este de акѣм знаїте марѣа kontrakt соціал ал оменірей.

КАП XI.

STUDIU DESIRE DUMNEZEU IN NATURĂ.

Intr'o zi la avzi de-odată strigând: Este tu Dumne- zeu! Pe trimb desvoată, съ biosъrne doveziae че inf- ѣінеазь nribealigea natyreї!

(HASSE, *Derniers entretiens de Kant*, p. 26.)

Natura a avut incirjire intormai ка о нѣмъ, ка дѣ- гедііа че ea не-а dat nentru trovvinga noastră, съ не шо ми нѣаутѣоаше, ul не іавітѣ аа dинсеае нѣ нѣмай nria racionament, dar mi nria anelit.

(MONTAIGNE, *Essais*, liv. III. ch. XIII. p. 235.)

Vieaya este че нѣтѣіе binefacere а дѣи Дум- nezeї. Еа се infѣінеазь динтр'нѣтѣі кѣпѣтѣаї nostrу, ка creator ми ка tatъ.

Кѣ toate ачестеа чінева не зиче: Ту еїи кримі- нал нѣскѣндѣ-те.

de nemărginirea ce nu poate înțelegere. Între toate creaturile numai singur omul a putut zice: Poate că! mi amănă vorba, în țara lui, a exprimat o putere fără măsură mi fără sfârșit. Poate că fiicarea dintr'acești sorți are o mișcare proprie, precum fiicarea dintr'aceste planete are un imbluet osibit! poate că lumina acestor stelele produse niște colorii care ne sunt necunoscută! poate că nebuloasele dășă dintr'insule niște atome care rășnădesc bukria mi înkântarea, precum lumina noastră adăuce primăvara mi iocăia! poate însfârșit că aceste nemărginate sisteme care cuprind miliarde de lumi sunt numai lucrările locuitorii a Tot-puțernicului, care la noie ca o pământo la nișoarele lui! Dar această privelește Dumnezească este zărită numai de aneală, ei întrebăncează vecinicia a o stădea din sferă în sferă, din înkântare în înkântare. Dar noș, saabe creature, ne este dat de a pătunde acestea prin cunoștare; noi, nerduși ne acest glob nerdyt ea însuși în spațiu, imajinăm ceea ce nu vedem: minuni care numai singur Dumnezeu a putut conșene în mintea sa.

Această cogeshundere dela om la Dumnezeu, aceste lumi, acesti sorți puși între noi mi Creatorul, ca niște trepte luminoase care konduk la proșlele temnăului cogesk, imi ymește sufletul fără a'd dobori. Deda admiracie trek la amor; mi dela amor la rugă. Dovedă de sălbicătnea mi de mărginea mea! Toate creaturile care mă încunțăgă ymează instinkta lor mi mi împăinesc yrsita, dar numai eu singur mă rog. Dobitoacele nu vād nimic din aceea ce eu vād; mi fiind că eu sunt singur a mă ruga, kinosk skonia ființei mele. Dacă Omul n'ar avea un suflet pentru rugă, lumea ar fi ca

пѣмъ н'аръ фї; нимикъ н'аръ фї între nimicіe mi Dym-
nozoŭ.

Dozъ intelleginŭe kare se reshnd: yna in cher
mi alata pre pѣmint. Fiinŭa a totъ pѣternikъ a bine
nolt a se manifestă kreatyreї saalle. Syffactya nos-
try este yn temny in kare ea a intipritъ kypetarea
лхї: in natyръ, нрскымъ ми in ної, fiinŭa лхї tre-
byie къ ко reshacze prin intelleginŭe, пѣtere mi
bъnъtate. Pentry ka съ fie пѣtere, trebyie съ fie
kreatie; nentry ka съ fie intelleginŭe, trebyie
съ fie ranortyї; nentry ka съ fie bъnъtate, tre-
byie съ fie prevedere mi binefачeri. Din esi-
mınŭa тѣтлоръ acestorъ kondiŭїї, eŭ notъ ankіeа esi-
mınŭa лхї Dymnezeŭ; atribyїїe sѣntъ nentry къ
ea oste. Mi insъmї kъnd o partē din deŭїe naty-
reї mi arъ fї nobъlъtъite, insъmї kъnd o mѣdime-
de-sanktoŭreї ul do armonїї, arъ skъnă intellegin-
reї melle, mi arъ fї deŭїa deŭkonerїeа oare къroга
nentry ka съ intemeїeа inкrodіnŭareа moa; nentry къ
inкrodіnŭareа moa ny trebyie къ namїkъ din kъno-
pїnŭa adıakъ a natyreї, kare ny o datъ nimy-
лхї, el nymaї din inкreddeŭereа a oare къroга din
deŭїe eї. Insъmї dakъ prevederea mi bъnъtateа mi
n'arъ arъtă nymaї intr'yn singyръ dokъ, eŭ totъ notъ
inкroа къ ca' se afлъ pretъindeneа. Kъmъ arъ пѣtea
oa fї akodō, dakъ n'arъ fї mi aıyrea? Unıversalъ este
nymaї o singyръ фантъ; totъa ал лхї este nymaї
o aryрkъtъgъ, deŭїe лхї sѣntъ nymaї o deŭe, ran-
dyoala este nymaї in ynitate. Deчї penїa тѣyayї
ny poate prodyche niчї yn bine; apoї dakъ binele
no aratъ in oare kare пѣгдї aalle фантеї, ea este
pretъindeneа, mi penїa bineayї se reveleazъ!

Dymnezeŭ este: mi асаста este deŭїa nentry
мъ дѣмеа съ fie. Adeвѣrъ sѣbdımъ! dımїnъ a na-

tyrei mi a intelalocinjei! Dumnezeu este! **Ш**i attri-
buiile lui sunt perfecte, fiind ca ea pastreaza;
mi bunatat, fiind ca o' nicuiesc. Dumnezeu
esto! mi fcaia care ia face vizit straluce pu-
ma' in sufletul Omului, care merita de catre
in cer pricina celalor ce ea vede pre p'mint. A
imputa'ii sorii in spatiu, lumina impenetrabil
soria, esistinta in lumi; a de da lumina mi
noantea; palarea mi durerea, viaa mi moartea;
a face sa nask armonia din aceste contraste;
mi dragostea din aceste armonii; eaca fapta va-
zuta a lui Dumnezeu! **Ш**i no' marturii lui mi
donozi aldo bunatati lui, no' karu' ne bucuram
de binefacerea lui p'mintenc, ne este dat de a
medita asupra celalor ce nu vedem, mi de a ne
sprijini pe ceea ce n'atindem. No', saabe creatura,
kredem da ceea ce este nevizit, imaloc'm I) ceea
ce este nekunoscut. In noi este ceea care catre
ne nemunitia fca' a' mi putea face o idee de
dinsu, care dorita vecinicia fca' a o inellectu-
re, mi care se inadu' da Dumnezeu prin amor.
Acolca este dovada marelor noastre urite: a-
mora, acest simtiment ne care nimic nu' poate
m'adunai aici-jos, se r'adik' n'nt' da Dumnezeu
n'ntu' ca este nemuritor.

Au' in natura din toate prujele Dumnezeu
vine da om, n'ntu' ca omu' sa meaga da Dum-
nezeu. Dak' n'virea' mi se kufund' in cer; e' ia
gekunosk; dak' m' skobog da celde din urme
trente aldo creatii; e' ia kontempu'. Parca' auz
emind din fiecare firica de earb' un glas ka-
re' mi zice: Tu catre pre Dumnezeu, ea este im-
penetrabil tu' mi in tine. Intreab' di sufletu, mi' a

*) Ruz'm kv uniaing, kv lakeme.

neî afla într'instă; întreabă pe cea mai mică dintre insecte, și'ți va revela o mare prevedere. Sunt numai un firicel de earbă în mizocula cămpului, am să trăsesc numai câteva zile, dar cu toate acestea vinturile pentru mine mătură mările, pentru mine adduc pe arginele lor goa recuritoare, și pârâul curge ne'ncetat din văzduh muntelui. Pentru mine, Zefirul sufflă și soarele s'aprinde: am și eu părțică mea de lumină în această mare creație; fak o floare, și această floare are semințe, și aceste semințe sunt pînutele viitoare aale tuturor ce sunt încă a se naște. Pîcături de dante se formează în văstarea mea, pîcături de miere se ascund în floarea mea, tu n'ai putea să le descoperi, dar o pătrunetă și o mișcă ți le vor da, ȳna în ȳncile ei, mai numeroase de cât poți să ai, ca cum natura ar fi urcîndu-se treburilor aale, cecolăat într'o cupă de earbă imbalanabilă cu aromele florilor.

Sunt numai un firicel de earbă, dar cu toate acestea, și voi, mă bucur și eu de fenomenele aale măi aale ȳniversului. Ce konkurș armonios între vinturi, nori, marea, soarele, omul, o mișcă, și pătrunetă și o slabă bucurare care trăsce numai o zi! Istoria mea este istoria naturii întreii. Cine va cunoaște secretele aale, va cunoaște ȳnintă creații, aalea care ar și cum eu viețuiesc, ar auzi glasul lui Dumnezeu. Între nimic și viață, între neființă și ființă, este putere, inteligență și viață. Între viață și viață, între ființă și ființă, este raport: Dumnezeu pretindena.

Astfel este, pentru cine știe a o auzi, vorba cea erbei dene cămii! Astfel vorbește și grîn-

teze de măsuri, astfelă vorbăscă urberă, astfelă se exprimă toată natura.

III dară nu tragem de la amănunte la total, de la o cantitate la calitatea, de la calitatea la univers, vedem că mirare toate aceste prevederi particulare împreună înduse în combinațiile unei prevederi generale; care tocmai pe Dumnezeu și Omul prin binefăcerea, mi pe Om și Dumnezeu prin inimă. Acesta este lanțul cereștii adevărului Omului; fiecare din verșele lui este o lume strălucită și asigura nemărginită; ea străbate tot intervalul care desparte universul care crează de sufletele care conștientizează.

Așa fie-care studiu în descoperire o prevedere, fie-care prevedere o binefăcătoare adică în termeni este din mână lui Dumnezeu, mi adică în rod se poate în mână Omului.

III și toate acestea filosofii nem despre tik-losica omului. Strigă în dobitoacelor se nasc armate, că elde se nasc îmbărbate că uest, că țioți, că pelde, că păr, că blană; iar omul este este agunat tot pe pământul tot, fără trompă, fără codi, mi mai fără pedale. Dară, omul e agunat tot pe pământul tot; se vede că tu, mi pinate, doni! A-ai voi asemenea ca dobitoacelor. Împărății întregului, fără dar din noii acestă fană și lui Dumnezeu de ci se care creștie! În căzătorie acestă frământă creatură; de trebunțelor ei ceea ce cerea zăruit nu volesse a-i da; urede fană lui Dumnezeu! Prea bine! eaca acum omul apărât de cer, îmbărbat pentru tot-auna, pentru greș tu, nu blana vâșcă, nu penelă lebedei să și pelde deșchi. O! înțelesule! nu vezi-tu că prin această și gâșci o lume! când rodulinea lui

И да ин стѣнбирѣ тоате калмеле; прѣвизнае таале
 фа мѣрѣнск ин доъ градѣри де аарѣтдине.1). Ама
 дар тѣ имновѣдеа натра нѣмаѣ дѣр дѣнѣ де ин
 цѣладегерѣ, ин мѣла та ера нѣмаѣ о orbire. О
 нѣла ете прѣтѣндѣнеа, ин еа ете прѣтѣндѣнеа
 пентѣ къ еа ете роа. Наскѣ се дар роа пентѣ
 ка сѣ поатѣ имнѣрѣнѣ мѣсте tot габѣла; имбраве
 се кѣ десѣвѣле доbitoачеаор ин кѣ сѣбреае бѣ
 ртенеаор; ачааста нѣ ете о довадѣ де нѣрѣсѣре,
 ин ин арт де нѣтере, еа инѣ ја ин стѣнбирѣ имнѣ
 рѣнеа ша, кѣ деосибѣре нѣмаѣ; къ Дѣмнезеѣ, ка
 кѣм ше-ар кѣма ла еа, воѣнеа ка орѣмѣнеа ачѣ-
 теѣ имнѣрѣнѣ сѣ фѣ ин семн аа тѣбѣаорѣѣ поас-
 тре. Еаѣде дар се кѣвѣн чѣлаѣ не кѣре нѣмаѣ син-
 гѣре пѣрѣреде ја имновѣдск.

Добитоачеае ин имнѣрѣск гаобѣла, дар нѣмаѣ
 Омѣла ја стѣнбирѣе инѣер. Натра дѣ инѣја ин ар-
 бѣре, аѣмѣја ин кѣмн; чѣстѣја о пѣаѣтѣ, чѣлаѣааѣ
 о пѣдѣре, ин Омѣлаѣлѣ вѣлѣберѣла: Дѣмнезеѣ; им-
 брѣкѣнд доbitoачеае кѣ рѣоѣл, ин поно аѣѣ кѣ
 баѣне, до-а зѣл, прѣкѣнн нѣрѣлѣ «Тѣ неѣ неѣл нѣнѣ
 аѣл, ин нѣ неѣл нѣоѣо маѣ деаѣрте.» Ин ачаастѣ
 аѣфо ете нѣсѣрѣатѣ не нѣме прѣведѣри аѣтѣ де аѣнѣлѣ;
 инкѣт рѣндѣеаѣлѣ subsistѣ ин мѣлаоѣкѣја инѣѣ конфѣ-
 сѣѣ нѣрѣте; ин инкѣт вѣаѣга се пѣстрѣазѣ ин се ре-
 воѣнеа ин мѣлаоѣкѣја инѣѣ рѣсѣоѣр дѣнегаѣ. Ачѣсте
 рѣсѣоаѣе, ачѣсте инстинѣте, ачѣсте арме, ачѣсте
 бесмѣнте; ачаастѣ рѣоѣчѣнеа; ете армонѣја дѣмнѣ.

Ин вѣзи, ин ачѣст tot mare, Омѣла се араѣн
 tot-д'аѣна, ка скопѣла крѣаѣтеѣ: аа-норд, аа мѣа-
 зѣзи, сѣнт екѣаѣтор, ин тоате калмеле, ин доbitoѣк
 дѣмѣстѣк ја аѣрѣанѣ пентѣ кѣ сѣѣ инѣрѣзе, ин
 сѣ ја пѣрте аа аѣрѣѣла аѣѣ. Кааѣѣја инѣ мѣрѣаѣѣ

1) Termin de astronomie, distanța de la noziul pământ la Estator.

în câmpie; vana pe munte). kappa între stânci; în mizaokya zeneziar, ronyu; în mizaokya p̄sinyriar, k̄m̄l̄a; în rovine, b̄l̄oat̄a; k̄p̄nele în toată lumea. Apia Om̄ta str̄bate p̄m̄int̄a, în p̄retyl̄ndenca ea înt̄l̄anece în servitor mi d̄uce k̄u ea în prieten. K̄tre ačestea ȳnk̄, p̄t̄erea ačestor dobitoace se modifik̄ d̄up̄ terrefic̄e kl̄imeī. În Indī, sure piad̄, ȳnde Om̄ta d̄̄ncezece tonit̄ s̄uit̄ ar̄m̄ija soarḡaī, nat̄ura p̄ne pe elefant̄a ka k̄um̄ ar̄ pronogion̄a p̄t̄erea servitor̄uī d̄up̄ sab̄b̄iȳnoa mi treb̄uincele st̄p̄n̄uī.

Ačest̄a s̄unt̄ im̄p̄r̄iite dobitoacele pre p̄m̄int̄. Un̄oale im̄p̄, prin̄ mirrađi 1) an̄ale, trek̄ din̄ o doarḡ în alia. Ac̄uā mi m̄r̄iile se im̄p̄le de stol̄uile dor k̄l̄al̄toare, iar Om̄ta, objet̄ at̄tor in̄ḡiīri; binek̄v̄inteaz̄ ačest̄a lece nek̄n̄osk̄t̄, mare, prin̄t̄ o indoit̄ p̄vedere, add̄uce ne'p̄etat̄ ne derm̄uile noastre neșii nor̄duī, mi în k̄m̄n̄iile noastre p̄sser̄iile dela m̄iaz̄zi.

III ačest̄ tot̄a de binef̄ačer̄i este n̄s̄ afar̄ din̄ înt̄inderea ambiḡiilor mi a p̄att̄im̄elor noastre. Om̄ta poate p̄st̄ii l̄ușea, dar n̄ v̄a p̄tea im̄pedek̄ p̄m̄int̄a de a prod̄uce, m̄rea de a ȳd̄a, soarḡe de a fek̄ond̄a; gr̄d̄iniile noastre, p̄am̄ele noastre, sečer̄ișuile noastre, gr̄ba, zah̄aru, kafoaou es̄ din̄ Ocean, mi se odixnesk̄ în soarḡ.

P̄t̄erea mi p̄vederea, s̄unt̄ cel̄le d̄̄nt̄i atrib̄uđi al̄le d̄uī Dum̄nezeȳ. Ačeste atrib̄uđi m̄r̄t̄risesk̄ m̄r̄iḡea d̄uī: ea d̄̄ v̄eaa, mi o p̄st̄rea-z̄; ačesta este tot̄ ce ea er̄ dator d̄uī ins̄um̄i în ačest̄a mare kreac̄ie; k̄v̄i ea im̄p̄ er̄ dator čeva, dak̄'m̄'a dat̄ în s̄pektator.

1) B̄jenir̄.

Dar dacă pitea și prevederea trek mi neste
 ačestea; dacă lui Dymnezeŭ îi plache a revărșă
 nrește fanta lui komori ȳrsite nymai spre a o
 împodobi; dacă îi dă niște voluntyi adkьgora skop
 ny é niči kreanĭa niči pьstrarea, či feričirea. Če
 vorbe, o Dymnezeŭa meŭ! vor pitea esșimă at-
 tribuile mareființelor talde? че limbă ome-
 neaskъ va fi vrednikъ de a te nymi și de a te
 binekьvintă? Omъa este atьt de sьrak, o Dym-
 mezeŭa meŭ! inkьt ea n'ŭi poate adduce înainte
 dekьt țeeă че i-ai dat ty; dar ky toate ačestea чеa
 mai sьblimbъ dovadъ despre ačeastъ bunțate, care
 n'are nyme nre pьmint, ny este oare ačeeă ka ni-
 mikъa sь se poate înțadă nъrъ da tine prin re-
 kьnnoințy mi prin amor?

Darъ, Dymnezeŭ face mai mult dekьt a dă
 ființa, face mai mult dekьt a o pьstră; ea o în-
 kьntъ, o passionează, o îmbatъ. Bezĭ че de te-
 bayre de voluntyi, по каро ле-ам нѣтоа zine de
 prisos, leargъ ea de toate mьmьrĭalo norste; saŭ
 mai bine kьte fакylatъi mo dokonere în noĭ care
 n'at alt skop dekьt nymai palčereă! Spune'mĭ
 dacă, însuși kьnd armonĭa mьsĭkaab n'are esĭstă,
 țrekeă fi va ea oare mai puțin destoinĭkъ spre a
 ne face sь ațzim kьțetareă? șpune'mĭ, aŭ doarъ
 eră de trebunțy, pentry ka sь ne arate obțetede,
 sь de împodobeaskъ ky atьtea feațrimĭ de kolorĭ,
 de vьanțe, de forme, de perspektive, mi sь fакъ
 toate ačeste armonĭi vьzъte și rьnĭtoare prin sim-
 timentъa alde ad Fymosъlăi? spune'm, aŭ doarъ
 odoratъa I) n'ș'ar înțadăni ȳrsita lui dacă ar fe-
 mъnea nesimțitor însuși pentry aromede feațrite
 alde florigor și alde poamegor? și dacă i-ar

1 (Simțirea mĭrosъlăi)

70 **STUDIU DESPRE DUMNEZEU**

saŭbi 4ineba' dea|katepococ tystvavi, aŭ doarb' ar
 mveŭa ea de a mai 4i aŭpitorŭa ŭoamei? Tabaoz-
 4ae k4m4itav; me4od4iae m4in4ietor4ior, 4nŭira-
 44iae 4a4ae, o Beotonen! p4o4uŭe4ae fraŭei; m4s-
 4va p4oŭ4iei, m4s4va 4n4im44t4or ad ananast4avi,
 toate a4este armon4i Dumnezeei, toate a4este ema-
 n44ii 4ere4ii, p4inŭe, a4aeŭe, deoŭebite, anal4iate
 de 4vst. p4od4itate 1), 4e4vrite 4n neŭ4im4it de na-
 4v4e; m4v4ito 4n 4m4v44ite de 4nen4, ea4a fanta-
 m4areŭ4im4oi! m4e4a 4n4k' ar 4i o bineŭa4ere 4n
 4v4e a4este bineŭa4eri p4eŭte m4v4v4e. Pentru 4e
 a ad4o4at ea at4ta volu4tate ne 4m4v4e at4ta p4v4e,
 da4k' n4 m4re a' m4i 4a4v4e b4v4v4ate4a v4v4v4e? 4n a4este
 p4od4rad4v4v4i b4v4v4o4o4are, Dumnezev' m4a de4v4e
 a4trib4v4v4iae 4a4ae: P4rin a4o4asta ea ne arate k4
 p4ime4v4v4e4a 4are 4v4i 4i p44a4e este 4er4v4v4e4a.

I ar k4nd de4a 4v4v4e4a 4v4v4e4a 4v4v4e4a 4v4v4e4a
 m4o4a4e, 4e v4rietate de 4m4im4k4v4i m4 de ŭim4i-
 mente! 4v4v4e4e de 4v4v4e4e, ŭ4v4v4e4e de b4v4v4e4e n4 ne
 4ransp4o4v4e; e44e n4 m4i deŭe4an4e 4e4 m4v4t ea4e-
 4are ŭim4v4v4v4i de m4v4e saŭ de m4v4v4v4v4e. 4e4a
 4e ne 4ransp4o4v4e, 4e4a 4e ne 4v4v4e4e ŭim4
 ŭim4v4v4e4e 4e4a4e nob4e saŭ 4e4e4o4ae; a4e44e4a
 4are ŭim4 e44e n4v4v4e ŭv4v4e4e4e, 4are m4v4eŭk
 ŭv4v4e4e4e saŭ 4are 4a a44e; eŭte dr4roŭe4a ne4v4e-
 4ere4a4e a o4m4en4o4or, eŭto 4v4v4e4e4a k4v4v4e Dumnezev'.
 Eŭ admir mai m4v4v4e k4m 4v4v4e de a de eŭv4v4e4a p4v4v4e
 nob4v4e de deŭe4o4a4e 4n de 4e4v4v4e4e4e 4m4im4k4v4e4e.
 4n a4e4v4v4e, da4k' O4v4v4e n' ar 4i 4n4v4v4e4e 4v4v4e4e,
 saŭ da4k' n4 de ar 4i p4v4v4e4e de4a K4e4to4v4v4e, a-
 4e4e ŭim4im4ente 4v4v4e4e4e s' ar a44a 4n ŭv4v4e4e4e4a
 nob4v4e. Ea4a nentru 4e ŭ4v4v4e4e4e m4ri ne 4v4v4e4e4e;
 ea4a nentru 4e p4o4v4v4e4e 4e4 m4ri ne 4v4v4e4e4e; ea4a

2) Dale, dar4v4e k4 m4v4v4e.

La Om din protivъ, ea însuși însemnează rătăcirea, și pune dintr-o dată hotare niterii lui.

Eacă cum din niteria de a face țara a născut pentru omnire trebuința de a face binele; și acoloa trebuie să căutăm legea naturii.

Așa dar, gândirea este legea naturii; iar muncimiriile și științele, porniriile matematicilor, sunt totdeauna o gândire.

Legea naturii pentru Om, este armonia fizicului și a moralului, a inteligenței și a spiritului, iar nu triumful izolat al vreuna din părțile lui.

Prețul și trebuie a desasosea sufletului de corp; și atia nu trebuie a desasosea corpului de suflet. A desintregi ne Om, este a-l înjosi.

Tot ce vatăm moralitatea și vrednicia Omului vatăm și legea naturii; care, mai înainte de toate, voiește moralitatea și vrednicia noastră.

Aceste principii sunt matematice.

Operațiile matematice dau întotdeauna numai pentru că, atunci când avem mijoc, înfruntăm totdeauna dintr-unul și celălalt o gândire și o căria esenție sunt diferite.

În morală, ori ce corupție poartă cu sine neapărată ei rezultat care este neodixna, dureră, orbire, moarte. Aci este iarăși un punct de încredințare matematice, și din ea rezultă o gândire și o căria esenție sunt legea naturii.

Legea fiind odată aflată și formulată; adică se face desigur. Filosoful și alchimistul pot opera în același fel; scoaterea neapărată și nu mai este alt ceva decât aplicarea formulei.

Legea naturii sunt de două feluri: cea care

se nasc în noi mi care sînt nîmăi în noi, adekь care sînt produsьта факьталъцилор сьффаекьтауи nostru; mi чеалао care се nasc афарь din noi, adekь care kîrmьeskь unьbersьа fisik. Чеалао d'ънтъи sîntь нудине; воъ insemnă чинъи:

SIMTIMENTUL DESPRE DUMNEZEIRE ;

SOŢIABILITATEA NEAMULUI OMENESK ,

ŞI PERFECTIBILITATEA LUI.

Leŷea perfectibilitъиi este unьtь in сьффаекьта nostruь кь аате доъ леѷи importante.

OMUL ÎNKLINЪ TOT-D'AUNA КЪТРЪ ЧЕЕА ЧЕ ESTE MAI FRUMOS.

ADEBЪRUL LOKUEŞE TOT-D'AUNA ÎN ЧЕЕА ЧЕ ESTE MAI FRUMOS.

Чеалао d'аалоѷаца, adekь леѷиле care se nasc афарь din noi, sîntь mai мьате; еале sîntь fataле inkьtь s'аппакь да materie, mi morале indatь че еале се динеск de Om: Саъ аатфел, din fie-care леѷе fisikь а naturei Думнезеѷ фаче сь се nascь о леѷе моралъ а кьѷиa интелеѷинъ нъмаи сьффаекьта nostruь о are. Ачеаста este лумина лумиi; ea стьлаѷече in мизлокьа неѷингеи mi аа паттинелор noastre, прекьть un фар инъдат не марѷи-пиде океанъуи стьлаѷече in мизлокьа негьѷелелор mi аа вьѷеалилор.

Leѷиле ачестоа, ori care ar fi isborgьа лор, формазь о кодикь сьѷалинъ аа кьѷиa fie-care артикол reshьnde да о trebьинъ а омениреi: а mi ле нгопунне дар чинева drent модеде, este а воi а се импъгьши, некьть este in пьтинда noastre; din индсаленъѷнеа Думнезеаскь. Noi традем акодо фьгь а аѷнѷе, mi ачеста mai мьат prin instinctь декьть prin куѷетаре, атът де мьат нъравьѷиле mi преѷдекъѷиле noastre не инънекь vederea. Шапоi, кь

mărginit prin legea materială, rămâne liber de a se simțino matimelor lui să-și de a de subțira, de a-și pune în privința lui de a se mărgini întruștă. Nimik nu-și pune hotare, nimik nu-și slăbește: ea poate zice: da mi nu, să moară să-și să nu moară, să fakă să-și să nu fakă, să trăească să-și să nu trăească; ea poate, numai ea singură, tot ce poate creație, mi-și mai mult. Libertate fatală, care ne prăpăștește din crimă în crimă, libertate cerească, care ne înalță din virtute în virtute. O muritruge, apukă acaștă coroană! Libertatea ta, este puterea superană a-și jos ni nemurirea în cer. Liber în sinua acaștă univers stăruș, tu poți primi ca o lumină curățitoare dumnezeiești, care nu-și sunt imuze ca o lege. Dumnezei prind-te în mizaokua fantei sale, n'a dat adevăru în priveliște. Ea desfășură nențetă înaintă-și pașiniiale tot-d'ăuna reneskănde ală acaștei kăști, în care ea a scris kă littere nemuritoare ceea ce ea este mi ceea ce ea voiește. Mi acaște pașiniiale esnișă acașteană curățire mi vorbeșă acașteană limbă da amândoș pașiniiale lumii: eade kășind numai o relație, numai o dragoste mi numai în adevăr.

Kondiiiale esistinței nu sunt dar tot acașteană pentru Om mi pentru dobitoace; vieța dobitoacelor este numai imălinirea unei voințe care nu este în sale, mi de care nu pot scăpa: vieța Omului, este simținerea da legea ce n'a făcut ea însuși; dar acaște lege, trebie să-și fakă: trebie să-și nuie hotar gălat, pentru kă ea are puterea de a face găla; Dumnezei și imăine numai acaște îndatorire, dar simțură de dinsa esința mi proșperitatea neamului lui.

Trebvinga de a se regula ea însuși este cea
 ѡптые деце care кіамъ не Ом да вѣрѣте: ea este
 kondys da aceasta de trebvingeae дѣи, de interesteae
 дѣи, ши de toate факѣлтѣіде інтелігенței ши адде
 сѣффлетѣдѣи дѣи.

Astfel este originea kodiceior morale ши а
 децѣіаіоіо care ши імпрѣцеск дѣмеа. Acestea sѣnt
 o neapѣратъ trebvingъ a natѣrei noastre, ȳna din
 децѣіе ființei noastre ши semnѣа мѣіреі noastre.
 Trebie a мѣдѣтѣі чегадѣи, care а фѣкѣт din esi-
 stința morală а Омѣдѣи kondigia nenерінтѣ а е-
 sistinței дѣи чеі fizice.

De aceea aceastѣ деце ши este імпаінітѣ кѣ маі
 мѣлатъ саѣ маі пѣцінѣ інтідере престе тоатѣ фаѣа
 дѣкѣітѣ а нѣмінтѣдѣи. Огі ȳnde вѣі інтіамі доѣ фа-
 міліі, поѣі фі сігѣт кѣ аксолѣ trebie сѣ fie ши
 o regѣла statornітѣ; ши aceastѣ regѣла нѣ este,
 прекѣм а скріс'о оаре чіне, o атінѣере да лібер-
 татеа Омѣдѣи, чи din protінѣ donada ши мѣітѣіа
 ачестеі лібертѣі: ѡкѣ ши маі мѣлат, ea оіо ім-
 паініоа ȳнеі деѣі.

Aшіа dar moralitatea Омѣдѣи este donada лібер-
 тѣіі дѣи, прекѣм лібертатеа дѣи este doada ne-
 мѣірііі дѣи.

Materia нѣ este лібертѣ, ам зіс маі сѣс, dar
 кѣ toate ачестеа Омѣа este лібер; деѣи este чева
 ім Ом care нѣ este materіе: сака кѣм лібертатеа
 дѣи мѣітѣісеіне nemѣіреа са.

Багѣ de seamă кѣ de ши natura нѣ сѣпѣне
 не Ом да ніч'о деце, dar фі араѣ din toate нѣ-
 діе децѣіе кѣрора ea este сѣпѣсѣ. Natura statornі-
 чеіе o armonіе інтре ачесте деѣи ши інтре факѣлтѣіде
 сѣффлетѣдѣи nostrѣ, ши не сідеіне аșteа а не ісѣі
 пінѣ да Дѣмнезеі, ісвоі вечінік де адеѣі.

Пункта de sprijin аа думii морале, este Dymnezeŭ. Трѣвѣе ка сѣщаета nostrу сѣ'а каѣте ми сѣ'а kontemпле: афаръ de акодоа, Омѣ се хѣнеце нѣмаі кѣ іадысii ми кѣ минчѣнii, ми мarea дѣ іntелединѣ сѣѣеце нѣмаі спре а'а пѣпѣс-тѣ іn ниміе.

De асееа ми este simtimentѣ de Dymnezeire чеа ѣнтѣе леце моралѣ а natѣrei. Este ка instinktѣ fiinѣei noastre, ми асест instinkt se esprimѣ іn toate кѣатѣrie каге іmі іmpѣдеск дѣмеа. Еѣ нѣ јѣдек аічii асесте кѣатѣriі, маі мѣат сѣѣ маі пѣѣin дѣminate, маі мѣат сѣѣ маі пѣѣin бѣrbare; чii ас адѣн мѣре а formѣ глaсѣа оменеск, ми а адеверii simtimentѣа, адекѣ леѣоа.

Чеі карii кѣѣетѣ кѣ Dymnezeŭ нѣ поате fi кѣп-носкѣт декѣт нѣмаі іnтр'о reveдaѣie, нiчii декѣт нѣ се іndoiesк кѣ reveдaѣia се іnnoieце аа fie-каге пaѣiere. Темпaѣа дѣ Dymnezeŭ нѣ este нiчii а-честii сорi de фок; нiчii іmпѣа, нiчii спaѣиѣа, нiчii nemѣрѣinіieа; ми сѣщаета оменеск. Ноі vedem че Dymnezeŭ афарѣ дiн ноі, пентрѣ кѣ ea este іn ноі.

Іn адевѣр, пѣвeдiіeа natѣrei vine deаа natѣrѣ аа Om, de афарѣ іnpѣѣnтрѣ; даг нимік аат нѣ addѣче кѣ dіnsa декѣт нѣмаі нiѣе таблoѣriі. Кѣѣетaгoа de Dymnezeŭ, dіn прoтiнѣ, меѣе deаа Om аа natѣrѣ, dіn нѣѣnтрѣ афарѣ; даг ea addѣче кѣ dіnsa нiеага ми пѣтerea. Амѣ даг кѣѣетaгeа de Dymnezeŭ este іn дѣмеа асeастa пентрѣ кѣ Omѣа аnѣс'о іnтр'іnsa: сакѣ пентрѣ че ea este ѣnіversалѣ; іsbоѣѣ ei, este neамѣа оменеск. Претѣndeneа ѣnde сѣ афѣѣ ѣn Om, Dymnezeŭ seгaгatѣ.

Дакѣ воieѣii сѣ кѣѣноѣii адевѣратѣа кагaктер аа Dymnezeirei, нѣ іntrebѣ нiчii reлiѣiіe нiчii пe-

doktori. Љъсьнд toate попоареде ин актуалѣе лог, observeazъ simtimentyа да originea лѣѣ, ин тимѣла де невиновѣѣе, ши да пѣдкѣла лѣѣ де перфекѣе, ин дѣминеде инцеллепѣѣнѣи; ачесте доѣestremitѣѣи сѣ инѣланск ин ачесаши revelaѣе: ин simtiment де dragoste кѣратъ, singura тѣмѣе а сѣфѣлетѣлѣѣи каре поате фѣ vrednikъ де Dѣmnezeѣ.

Simtimentyа де Dѣmnezeire este darъ чеа ин тѣѣе деѣе моралѣ а naturei. Љъсъ dinstyа поѣи'ам инцеллеѣе нимик. Љъкъла s'апринде ин адѣнкѣла сѣфѣлетѣлѣѣи нострѣ, ши аконере кѣ gazele еѣ дѣминеоаше ши пе Ом ши универсѣла.

Ин demert чѣневѣ се импротѣвеѣе зѣкънд кѣ ачест simtiment, неѣинд универсѣла, пентѣкъ се аѣла ши атеѣ, нѣ поате фѣ о деѣе а naturei. Ачестъ objeѣѣе нѣ пе атѣнѣе ниѣ декѣт: чѣневѣ поате перде окѣ сѣфѣлетѣлѣѣи перекѣт пе аѣ копѣлѣѣи; orbide моралѣ нѣ сѣнт маѣ гѣре декѣт чедеде фисѣе. Апѣа ѣинд, апоѣ че аѣнѣе аргѣментѣла? Некеддероа orbѣлѣѣи каре тѣгѣдѣеѣе дѣмине поате фѣ дѣлаш дронт мѣртѣrio ин профѣла емѣинѣеѣи моргалѣѣи?

А (тѣгѣдѣѣи) дѣмине, нѣ este а о нимѣи, чѣ este дѣмине а зѣче кѣ ачелѣлѣѣа ши дѣнск органеле каре вѣд дѣмине, este а се декларѣ пеинтер:

Ин адеѣѣе, че este ин атеѣ? ин ом, фѣкъ фа кѣлѣѣе каре ин адѣ пе ом да Dѣmnezeѣ. Инсѣ, ачесте факѣлѣѣи есѣстѣ: доѣадѣ Sократе, Feneлон, Newton, *Bernardin de Saint-Pierre* ши интер неа ши а оменеск. Че: nenorочѣе чѣнѣѣе а фѣкът да ачест ом асѣнѣа лѣѣ инсѣи? Ка сѣ тѣгѣдѣеаскѣ пе Dѣmnezeѣ, ѣ-а trebzit сѣ таѣе дѣн ѣинѣа дѣшнѣ simtimentyа пе мѣѣѣинѣи, каре п'аре ниѣ ин аѣлѣмент пре пѣмѣнт; ши simtimentyа фѣгѣмосѣлѣѣи да кѣгѣла идеал никѣри аѣ се аѣла аѣѣе: ши sim-

imentul moral, акъва респалѣре треба съ fie într'o алѣ нѣощѣ, кѣи љ ачѣста љнѣнече нѣ маѣ о гѣла љи кѣ чѣа. Nenorocivа! а љерс totа, а љнѣвѣшит totа, нѣнѣ љи љнѣнѣи конѣиља са, пѣнѣнѣ кѣ конѣиља este о revelație а пѣтерѣи пѣвѣзѣте, нѣнѣ љи љнѣнѣи раѣа са, пѣнѣнѣ кѣ раѣа нимѣк нѣ еспалѣкѣ фѣрѣ аѣтѣгѣла љнѣи љнѣнѣи мѣнѣкѣтор. Еакѣ'а ашѣ пѣкѣнѣм s'а фѣкѣт ел-љнѣнѣи, мѣнѣнѣит љн аѣа рѣче љнѣлѣѣнѣнѣнѣнѣ, де кѣре este аѣтѣ де мѣнѣнѣнѣ, даг да кѣре ел фѣчѣ пѣрте кѣ љобѣтоаѣеле. Нѣмаѣ факѣлатеа де а тѣрѣдѣи ља de-осѣбѣне де нѣнѣ.

Лѣсѣт аѣтѣфѣл де факѣлатѣнѣе Дѣмнезеѣнѣи, О-мѣта нѣнѣ este аѣт љенѣи деѣнѣт нѣмаѣ о бѣкѣтѣ де матерѣе љнѣнѣнѣнѣнѣтѣ деѣла аѣст гѣлѣб не кѣре ел аѣкѣнѣе. Greutatea аѣнѣ аѣнѣи љос este нѣмаѣ гѣнѣ-тѣеа аѣтѣкѣнѣеѣлѣнѣи; ел љнѣлѣлѣе нѣмаѣ ље este вѣ-зѣт љи кѣнѣтѣ нѣмаѣ ље este мѣнѣнѣит. Нѣнѣи се пѣре оаге а веѣеа љнѣр'љнѣнѣа не аѣел аѣнѣел дѣн љеѣнѣнѣнѣ кѣре, пѣнѣнѣнѣ кѣ се аѣнѣссе пѣреа мѣнѣт де аѣкѣнѣеа пѣнѣнѣнѣнѣнѣнѣнѣи, d'o-datѣ вѣзѣ кѣи кѣзѣ аѣнѣнѣе, љнѣ пѣрѣдѣ tot-o-datѣ пѣтереа љи воѣнѣа де а'нѣи аѣоа љбо-гѣа кѣнѣре љег?

Даѣнѣ даг Омѣта кѣре нѣнѣ љнѣнѣеѣе љеѣа де Дѣмнезеѣнѣ este о фѣнѣнѣнѣ нѣеѣсѣвѣнѣнѣтѣ, даѣнѣ љн-ѣнѣнѣнѣнѣнѣнѣнѣнѣ аѣнѣ љнѣнѣнѣи о мѣнѣнѣ нѣеѣнѣнѣнѣтѣ, љнѣи таѣе tot ље'а љнѣаѣнѣ маѣ сѣс де кѣт тоѣтоаѣеле, аѣнѣ ар треба фѣрѣ љнѣоаѣлѣ сѣ мѣнѣнѣнѣсѣм кѣ љнѣтѣнѣнѣ-нѣа де Дѣмнезеѣнѣ este о лѣеѣ а нѣнѣнѣи нѣоаѣстре, љнѣ тоѣмаѣ лѣеѣа кѣре не фѣчѣе Оаменѣ.

Еаѣа оѣиѣнѣнеа гѣлѣнѣнѣлѣор. љнѣнѣнѣи Дѣмнезеѣнѣ а нѣс теѣеѣнѣеа тѣнѣлѣор темпѣнѣнѣлѣор дѣн аѣнѣе љн сѣф-фѣлѣнѣа оменѣск, фѣрѣнѣнѣ сѣ љсе нѣскѣ љнѣр'љнѣнѣа љнѣтѣнѣнѣнѣа кѣре ља реѣеѣаѣнѣ. Аѣеѣта este љнѣтѣ-

mentyа universaа kare konstituyasz matea famiаliаe omeneskъ, шi din toate попоареде фаче yn singur попог. Unitatea neamyаyi omenesk se statorniche de а dymina ynitъyiа dyi Dumnezeу.

Spre а inpedelene bine intinderea аchestei leуi, trebyie а о studieа in instituyiile morale шi politice ааде universуаyi, аkъrora temelie nestrickъioasz este ea. Pretъintenea Omъа ш'a фъkът о putere in protiva natimelог dyi чedлог геаде, шi о respalyire pentru virtuyiile dyi. Ea й гъdikъ monymente in kodичеле dyi, in филоsofiаe dyi, in шiiпicele dyi: о публикъ kiar tъгъdyind'o. Sofistii kariй voiesk съ ne injoseaskъ ny аinsekъ niчи оdatъ de а аперне nepъtimpеле шi tikъdoshiele omeneciй. Аchasta este марка Omъаyi, zik ei; ny, ny, аchasta este марка къrniй, шi а оrй къria kарне. Марка Omъаyi, леуса natyreй dyi, ny este леуса kare йа nimичене, чи леуса kare йа фаче съ niсyеaskъ: о! deskiddeci-въ воi ногъi ааде nepъtimpicй, ny ne mai askъndeci dymina; desukddoyl-въ inaitoa Omъаyi kare voicene съ niзъ no Dumnezeуа съ!

Kъtez а zиче, къ tot omъа kare ny приимене адепъгъа аchesta, ny nymai къ se desparte de Dumnezeу, dar se desparte шi de Om. А se desпъгъi de чер, este а se desпъгъi de omenire.

Съ inipъgrim dar фъгъ sficeаль ne yntъia пaуiпе а kodичеi noastre:

**SIMTIMENTUL DE DUMNEZEIRE ESTE,
YNTIEA LECE MORALЪ A NEAMULUI O-
MENESK.**

КАП XIV.

SOCIABILITATE. LEȚE MORALĂ A NATUREI.

Trebuie a judeca despre natură după desvârșirea
sau perfectiea spre care ea ține.

(ARISTOTE, *Politique*, liv. I, ch. 2.)

Amoꝛa de Dymnezei nu va putea exista fără amoꝛa de oameni, sau mai bine, pricina къ oameni no iubesc este pentru къ é în Dymnezei. Dintr'aceasta nașo sociabilitatea, a doa lețe a naturei, care de născare dămă tot-o-dată sunămănd' o stăpîniriî noastre.

Къчи, ші ачeasta merită муат de a fi observa-
тъ, да începут oamenii se афлаах унăи prin a-
mor. Leȝtăȝide famăliei sunt аdevărata origi-
ne a societăȝilor; vin ne утмă interesele ome-
nești, mai муат sau mai puțin întinse, mai муат
sau mai puțin ȝenerale; елде string leȝtăȝa;
daу ажуто да імпăліііа леȝі, dar nu фак леȝеа,
ba ънкъ къе-o-dată o vatăмă. Sociabilitatea, este
dar amoꝛa de Dymnezei ші de oameni. Nu къта
leȝeа naturei în natime măȝănitate, în interese
isolate; чі къуѣ-де în чеа че é mai frăȝmos ші
mai курат; елде se întind toate къtre neamuа ome-
nescă, къtre Dymnezei.

Імпăеуѣуа nostră, ші în noi, totă este пре-
вăȝут, totă este kombinat pentru імпăліііеа ачe-
teі леȝі. Омă isodat nu poate nimă; ел атунчі
nu іучеакъ ніч інсунă doȝіна трайуаѣ бун. Ar-
tele, ціііеде, філантропіа, ідеіде чеде маі de
mогадă, sunt rodȝide чівілізаȝіеі ші фанта so-

чистьїи. Омѣаѣ ѡнѣ трѣбуе соѡнѣ нѣтриваѡнѣ; ѡ трѣбуе о четате, о цѣарѣ, о патріе, о дѣмѣ; кѣтрѣ ачѣстеа ѡнѣ трѣбуе немѣрїеа. Кѣнд ѡнѣ дѡнсеа тоате ачѣстеа, интеллекѡнѣа дѣнѣ dormiteазѣ, сѣффлѣаѣ ам-могѣеѣ; еа еаѣ аѣнѣнѣ неїнѣтрѣ.

Din ачѣстаа ѣрмеазѣ неапѣрат кѣ омѣа еаѣ да-тор мѣаѣ оаменїаѡр, кѣнѣ еа н'ар фї нїмїк дакѣ ар вїеѣнѣ сїнѣгѣр. Сфїрїтѣа дѣнѣ се їмнѣнеѣне нѣмаї їн оменїе. Еа еаѣ понїт дїнѣрїнѣ тоѣа кѣре меѣѣ кѣтрѣ Дѣмнезеѣ; нї нѣмаї ненѣтрѣ кѣ фачѣ парте да идеїае тѣѣаѡр, да фанѣае тѣѣаѡр, да нѣтереа тѣѣаѡр, се поате нѣмї стѣпнѣаа ѣнїверсѣаѣ. Мѣ-рїеа дѣнѣ нѣ вїне деаа еа, вїне деаа неаѣа оме-неск: прогрѣсѣа коѣнѣнѣ нї ѣнїверсѣаа їа фачѣ чеаа че еаѣ. Омѣа даѣр нѣ ва фї тоѣ че поате фї, нѣ ва аїѣѣе да кѣамїнеа аѣѣ-нѣтерїї фїсїче, инѣ-лекѣаѣае нї могаѣе, деѣѣт нѣмаї кѣнд поаѣа оменеск ва фѡрма о сїнѣгѣрѣ парїе.

Сѣ їнеменѣм даѣр ачѣст адеѣѣр, адеѣѣ. кѣ нѣ-рїеа дѣнѣ се нїкпогѣазѣ їндѣѣѣ че еа се деаѣрте де поаѣа оменеск, нї кѣ кѣѣѣе їндѣѣѣ че с'ан-пронїе де дїѣѣаа.

Еаѣа ненѣтрѣ че омѣа кѣре се афлѣ, ка сеѣ-баѣеѣа, деаѣрте де дѣкѣреа кѣѣѣѣїї оменесї, аїѣѣе анѣѣанѣ а нѣ маї фї оѣ. Мѣрїїнїт їн еа їнѣнї, сѣффлѣаѣа дѣнѣ dormiteазѣ, нї ар трѣбуї мїнїкѣреа тѣѣаѡр сѣффлѣеѣаѡр ка сѣ'а деѣнеѣе.

Нї веѣї кѣм тоѣа се нїкпогѣазѣ їнѣгѣѣнѣаа омѣаѣї їсѣаѣѣ де оаменї. Патріа, ненѣтрѣ сеѣба-ѣек еаѣ о пѣѣѣре; оменїеа, о сеїнѣїе; їар Дѣмнезеѣ, о моїе, о ѣѣѣѣѣѣ де аемн. Сеѣбаѣеѣа нѣ еаѣѣ оѣнѣ нїѣнѣ нїнѣ интеллекѡнѣѣѣѣ, нїѣнѣ нїнѣ де-ѣѣаѣеа сѣффлѣеѣаѣаї: соѣїабїлїѣаѣеа даѣр еаѣѣ о деѣѣ, кѣнѣ нѣмаї еа їнѣѣѣѣе не оѣ.

Nu zice dar că aceea natură este starea sevă-
bateră. Toată slavina lui *Rousseau* nu poate
face ca nicăda unui *Kafry* sau a unui *Moxikan*
să nu fie totdeauna cel mai strimț al suferințelor și
al cruzimii omenești. Dacă creația are în scop,
acosta nu poate fi decât numai în desvoltarea cel-
dora ce ea e. Așa dar starea naturală pentru
Tigru este viața sevăbateră; iar starea naturală
pentru *Om* este societatea.

Grimala lui *Rousseau* este că a amesteca
starea sevăbateră cu starea naturală. El n'a v-
zut că starea naturală da dobitoace, care n'a
suferat, onto în instinct, adecă o viață făr-
gata; iar că starea naturală da *Om*, care n'are
instinct, este desvoltarea facultăților suferin-
tului și altele inteligenței, adecă o viață în-
ne făr- care în fie- ce individ se poate feluși
în nesfirmit, și care nu se poate completa de-
cât numai în societate.

Așa dar, că că *Om* va fi mai mult lumi-
nat cu atât ea se va apropia de starea naturală,
sau mai bine de starea naturii lui, care este des-
voltarea tuturor facultăților lui. În adevăr, ce
este între omul civilizat și natura? — neînțele-
și prejudecări ne care civilizația cauză a de d-
găpna. Ce este între natură și omul sevăbateră?
— o mai mare grămadă de răzvriri și de tiklo-
mit ne care starea sevăbateră trage a de veșnică.
Cea ce desparte ne omul civilizat de omul sevă-
bateră, sunt ciințele, făr- care noi n'am și ni-
mik din fapta lui *Dumnezeu*; amora de apro-
pela nostru, făr- care noi am cădea în starea de
răboi între om și om, între semina și semina-
ție; între popor și popor: în sfermit cunoștința unui

are mai mult să și mai puțin Antindere. Noi o desvoaltăm numai atâta precum trebuie mărimei cetății noastre. Eaca originea micelor partime care stăruie cetățile: cel de mic, precum și originea puținii vederi a deputațiilor nostri de fie-care gen noire întregă a kammerci. Cea mai mare parte din alăbunii cei noi, ne adduc în kammerz numai niște ambiții mari, să și interesele satvării lor; niște idei mari numai cât dăruia lor. Ce de trădări de treburi s'au treacă mai înainte de a înțelepțe, nu vor zice universalitatea, ci numai naționalitatea soției lor! Parisul și se pare o prăpastie adâncă în cât timp ei se pot duce înprotiva înfrățirii lui cupetoare. Dar în sfârșit ei se sumpne acestei înfrățiri, și atunci regenerația socială se dăruie: ideile nikarde, anjeline, normande, să și bre-tane, adică dăruie, se întind preste toate patria, și se fac totți Franzezi. Patru-spre-zeci ani d'a rândul am observat d'aproape aceste fenomene, și am binecunoscut o formă de guvern care sădind anihilare a se dăruie, treburi nescambrat s'au kontrolbură și la moralitatea lor.

Ku toate acestea, aceasta abia este începutul pas-către împlinirea lucrii sociale. Precum s'au dăruie se desvoaltă pre atâta ea îmbărbăzază globulă în-treg și voiește a dă sumpne la unitate. Lețitorii cei vechi se par' a nu fi cunoscut acest simțiment dacă ei și-au dat de hotar nestremțat amorul de patrie. Numai singur Iisus Xristos cupete a dă îndreptă dăruie dorința natrăi: făr a strică lucră-gile naționale, ea de cuprinde ne toate în morala dăruie și sădă universală. Și în adevăr, numai Evangeliă ne deskide lumca argătind-ne pre-tinderea frați. Hotarele unei împărății ne arată

дѣлаи сѣрдитѣя знои пѣтерѣ, знои гѣверн, нар не
ми сѣрмитѣя оменроѣ. Амѣ societatea инчепѣте ин
familie се инчалнепе ин поамѣя оменеск. Ун
Дѣмнезеѣ ин чер, ын поног пре пѣмѣнт; еака аде-
верата релиѣиѣ ми адеверата социабилитате.

SIMTIMENTUL DE DUMNEZEIRE.

SOCIABILITATEA NEAMULUI OMENESK.

Ачесте доѣ леѣи, интѣприте ин сѣфѣаѣтѣя nostrѣ
ка интр'ын темплат сакѣ, сѣнт темеліае а интреѣи
kodicei natѣroѣ. Ин докѣя тѣтѣаог виолінделог тео-
доѣиче еладе нѣн ачестѣ аксиомѣ: іѣбеѣ пре Дѣм-
незеѣ. Ин докѣя тѣтѣаог тіганіаог соѣіаде еладе
нѣн доѣа ачоста: іѣбеѣ пре оамені. Еладе не
внѣн кѣ воінѣа дѣи Дѣмнезеѣ este ка оамені сѣ
ѣіе лібері, кѣ воінѣа дѣи este ка еі сѣ ѣіе ѣері-
чіѣи; ми, пентрѣ ка ачестѣ воінѣѣ сѣ не ѣіе tot
d'аѣна инainteа окіаог nostrі, еладе іі даѣ ѣерме-
кѣя зноі респѣліті іі аа зноі simtimenť dѣаѣе.
Тоате лімбеле оменесі іа еспрімѣ прінтр'о сінгѣѣ
вогѣѣ: Амогѣ! ми тоате поноагеле Евангеліеі о
ресѣмѣ интр'ачестѣ сінгѣѣ максімѣ: Іѣбеѣ пре
Дѣмнезеѣ ми пре оамені!

Еака даг артикоѣя аа доілеа аа kodicei мелле:
SOCIABILITATEA NEAMULUI OMENESK.

mi acea dok poate este o vetate proastă, altele kь-
kьria ualejo nekьrate mi kase intrьckoase abia sьnt-
de dokьt, de mi acea dok poate este ьn sat tot-
d'ayna inkьnyьrat de zьnezь mi kьldit pe margi-
noa ьnei prьpastiь, dar este kьibьa kopiladeriei noas-
tre: akolò am restьfflat, akolò am iьbit, akolò
am fost jьni mi fericiгь, ka passerea sьbt arripela
mьmei saddle. Kь toate acestea fermekьa че are
pentry noi uora ьnde ne-am pьskьt, in jьnece
este pьs in kьmьrь kь trebьinga че simьim de
a vedea mi a kьnnoaje mьate. Aycastь nattimь ne-
odixьtoare esto iagьni o lode a natyrei: trebьie
ka Omьa kь strьbatь, prьmitьa, trebьie ka in idei
stь se fakь ьn ьmb mi fragьi kь se intьneaskь.
De aceea stь mi intьmьa kь instьktьa kare ne
ьine liniь de ueara noastь se inьide de nattima
kare ne frage: aynea se deskide inaintea noastrь,
mi prьbьie ni se perd in prьbьiea imajinarь a
deliciьlor mi a bykьriьlor ei.

Dar mai ьrziь, kьnd, desameciгь din ialь-
siьle noastre mi bьtьi de bьskoьa nenogьniь,
kьbьtь ьn adьnost in protьva vijediei, atьncь ueara
natalь ni se inььieazь in addьcherea noastrь a
mьte kь cealde mai dьaь altele ei sьbьeniri. Ne
revedem akolò impodobiь kь nevinovьdie mi kь
jьnece in mizokьa ьnei gьoate voioase, adegьnd
prin dьeь, saь omьnd kь sromot din pьkoala mar-
torь ьntьlor noastre isbьiri, saь sьnyьi mi fin-
ditori ne potechide din mьnte: ayzim gьasьa mьn-
gьtor ad prьnciьlor nostri, strьnem mьna ьnyь
prieten: mi, kь totьa akoperiь de gьnele че ay-
nea ne-a fьkьt, ne simьim kь renachem in miz-
okьa acestor ikoane gьadioase altele palьceriьlor
noastre cealor d'ьntь.

КА П XVI.

URMARE A ACELUIAȘI SUJET.
LEGEA NATURII ESTE AMORUL DE OMENIRE.

Sokrate, fiind întrebat asupra patriei lui, răspunse că el era cetățean al lumii întregi. (PLUTARQUE.)

A se naște chinată în țutare saș țăutare пункт de прѣ пѣмѣнт, оцѣ а се наше Ланон саș Кinez, склав саș четъдоан; este а прѣимѣ прѣн аѣторѣтата саș инфлѣинца есемпѣлѣлѣ прѣравѣгле мѣ обѣчен-гѣле țăнѣ попѣр, опѣннѣле мѣ сѣнерстѣнѣле дѣлѣ.

A se naște în țăutare saș țăutare секол, este а се наше кѣ идеа домнѣтоаре а țăнѣ епохе; este а ом-морѣ илѣдѣ, а арде еретѣлѣ, а мѣлѣ вѣ прѣмѣнт сѣнт, саș а се батте пентрѣ либертате.

Ачѣастѣ инфлѣинцѣ де тѣмнѣ мѣ де докѣлѣ аѣлѣнѣ аșнѣга ноастрѣ ка о фѣталѣтате. Un Индѣан моаре вѣ апѣле Ганѣлѣлѣлѣ пентрѣ о идее пе каре ар фѣ деспѣреѣлѣ о дакѣ с'ар фѣ фост пѣскѣлѣ вѣ Еѣропа. Инаѣнтеаșлѣ. Суанѣа кѣ țăн секол, мѣ ачѣст попѣр, каре се вѣармонѣаșлѣ пентрѣ инѣвѣсѣглѣе, се ва ресѣлѣа с'о десѣнѣнѣе.

Наскѣ-се Бѣнѣпѣрте ла Лондра, Басѣнѣтон ла Парѣс; амѣндоѣ наскѣ-се кѣ țăн секол, маѣ наѣнте, саș кѣ țăн секол маѣ тѣлѣлѣ, мѣ дѣрекѣлѣа кѣпѣтѣлѣлѣ дог се скѣмбѣ; нѣнѣ аѣте опѣннѣ ле фак аѣте ță-сѣте, мѣ дѣтѣа чѣвѣлѣсѣлѣ ка о аѣтѣ дѣрекѣлѣе.

Аșа ноѣ прѣимѣм идеѣле ноастре соѣлѣе, мѣ

кѣте-о-даѣ инсѣмѣ идеѣле noastre чедде морале, дела неара noastre ши дела епоха noastre.

Черкѣ се мѣшогеазѣ саѣ се мѣреге, дѣпѣ дата календарѣлѣ ши градѣле meridianѣлѣ,

Требуѣ сѣ ешим дѣн мѣкѣ черкѣ ин каре не инкѣде нацереа noastre, адекѣ аморул nostru сѣ нѣ се мѣрѣнскѣ нѣмаѣ ин хотагеде докѣлѣ ѣнде не-ам нѣскѣт, чѣ сѣ се ѣтинзѣ престе тот пѣминѣтѣлѣ ѣмбѣрѣншѣнд оменѣреа ѣнтрагѣ. Ѣнтр'аста стѣ адевѣрата фанѣ а едукѣцѣѣ матерне; ши де ши фемѣеа ин ачѣастѣ фанѣ аре ин протѣва еѣ toate нѣтегѣле соѣѣѣтѣѣлѣ, аре ѣнсѣ ин фаворул еѣ toate нѣтегѣле natureѣ.

Ѣн адевѣр, прекеѣт соѣѣтатеа не ѣнкѣнѣнѣгѣ кѣ гѣѣѣгѣ пре атѣт дѣѣеа natureѣ не ѣнфѣрѣнѣазѣ мѣз-лоаче шге а скѣпѣ де дѣнседе. Пе кѣнд ноѣ не мѣкшогеѣм patria, еа не-о мѣреге прѣн дорѣнѣде noastre ши прѣн бѣнефѣачѣгѣле еѣ respѣndite престе тоатѣ фада пѣминѣтѣлѣ. Sufflactѣлѣ nostru оѣго tot-d'аѣна маѣ mare до кѣт аѣфѣкѣѣлѣ ши ambѣѣѣлѣ noastre; ши ин кѣт ѣннѣ оѣ нѣ ѣмбѣрѣнѣазѣ ши черѣлѣ, ин кѣт ѣннѣ оѣ нѣ се кѣѣнѣндѣ ши ин немѣрѣѣнѣре, ѣ ремѣне tot-d'аѣна ѣн дешѣрт а ѣмплеѣ ши нѣѣе simtimente а ѣнчекѣ.

Ераклѣте зѣѣеа despre filosofѣѣлѣ timpѣлѣлѣ сеѣ:
«Еѣ кѣѣтѣ адевѣрѣлѣ ин дѣѣеа чѣеа мѣкѣ, ѣг нѣ ин
«дѣѣеа чѣеа mare.»

Дѣѣеа чѣеа мѣкѣ este чѣеа че не ѣнкѣнѣнѣгѣ ши не атѣнѣе: адекѣ, ѣнтереседе noastre, пѣтѣмеде noastre, преѣѣдекѣѣде noastre, famѣlѣlѣ noastre ши четатеа noastre.

Дѣѣеа чѣеа mare, este пѣминѣтѣлѣ ши черѣлѣ, адекѣ ѣнтереседе sufflactѣлѣлѣ nostru ши ѣнтереседе оменѣрѣѣлѣ.

Este dar un mizlak de a scripa cineva de sunt infayinpa timnidor mi a lokyridor; mi acest mizlak esto de a kryta adevyvya in dymea cea mare, mi de a se fayche tot omva, prekyt Sokrate, che-tydooa ad Universtyay.

LECEA MORALŢ A NATUREI, ESTE AMORUL DE OMENIRE.

КА П XVII.

DESPRE AMOR. LECE FIZIKŢ MI MORALŢ A NATUREI.

NymaŢ ea gine fryta impyrgdieŢ dymit; prettyindenŢ ea mi indrenteaŢ sborya; este insoyit de o dymimŢ krytaty kare risineche negyryede krystyay; gasta zyŢ re-styby in toaty natya. (ORPHEE.)

In styfaet este o nytere kare dvybudyŢ aŢafary din ea, kryte ideaa, trage nyre nyire: aŢeasta este amorta in ingeaaŢeŢa cea maŢ intins. (HEMSTERHUYS.)

NymaŢ sinyryŢ krytoryea poate fayche o vityte din aŢeasty natimŢ. (BERNARDIN DE ST. PIERRE.)

Lecea aŢeasta este vieaŢa univystyay. O aŢlym pretytindenoa, da cea krytye mi da cea de ne krymŢ troanty a kryoŢioŢ, modifikyndyŢe ky materia, mi indymnezyndyŢe ky smyryŢa. Ka aŢfynitate, ea aŢtrage molekylele; ka attrakŢie, ea gine dymile; ka nytere prodykytoare, ea rennoeŢe natya; ka simtyment, ne deskyde nemŢryynirea. AŢa dar aŢeasty lece, desfkykyndyŢe ky inŢetyŢa de formele saale geometryche, vedem ky treche dela attrakŢie da amor, mi krykŢ, aŢty in plante kryt mi in animale, ea se nare a ny fy aŢt chea dekyt nymaŢ attrakŢyerea nlyŢeriy.

În plante, vezi-o cum crează capete d'operă
 pentru un mărghit de câte-va ore. Nimik n'o kos-
 tă, nici aromele, nici formele, nici kologile, nici
 grația, nici bogăția; ea feluzează și prodigră to-
 tula, ca cum ar fi că sunt niște oki kare se
 deskid snre a privi și niște sutflete snre a ad-
 miră. Ea face kolonade de aur, palaturi de sma-
 gard, straturi de katifelă, kortine de azur și de
 purpură; zefirul leagă toate ačeste lăjere, fače
 se undoeze toate ačeste draperii, skoate toate ačeste
 miroase, kompone toate ačeste armonii, susniuri
 voluptoase adde natreii învechi îndrentate către cer.

Și ne kând misterul se împrăinește, un alt an-
 nou este fărâșit nămintului. Ea primește viața
 în mizlocul ačestor priveșii încântătoare. O! mi-
 nune! acum toate tesaurile kare trebiesk a' l' im-
 podobii sunt nuse în năstrare în semințele ne kare
 amora de fărâș roditoare.

Dea plante la dobtoare șceia mo înțefle-
 cește și viața se renăște. Kari o n' treia lume,
 unde plătorea dobtoare un răs, unde toate fiin-
 țele se kiont și se kait, unde passerea kântă,
 unde insekta sbîrnie, unde lei adunați fak s'v-
 resune nystiugile de prozavete dor kăknete. Ači
 înțene amora, amora nămintesk și trektor, un
 amor de un timp, de o zi, de o oră; și îndat,
 după trețerea ačestei ore, lei se fak iarăși sin-
 guratiți, passerea își perde strălučitoarele ei nene,
 priveșietora înțează de a mai kântă, și frum-
 seșea nere.

Astfel voiește Natura. Kiemnd toate ființele
 la volutate, îmmundind amora, ea i-a kumpe-
 tat flakțegele; pentru că ea prevede primejdii
 unei liberaditii mai mari.

Lynga cinere a amorului în dobitoare, ce ar fi numai proclamație lași dacă nu în resboi etern, o înmămuire înrozitoare, confuzia mi haosul?

Или ли децеа este impus, нѣкагъ къ пльчереа tot o înduclare. La Om însă, încetează de a mai fi o îndatorire фѣгъ a încetă de a fi o putere. Puterea ei нѣкъ se мѣреде ку fermeчиде simtimentului фрумосуаи ми ал немѣгунидеи; дар мѣгиде, lui skimbъ дирекция, ми се înaclъ, ка съzik amă, дела пѣмînt да чер. Un че care ну воиеде съ moarъ, ну simtiment care se deklaгъ ел însuși neclînic, се depeclatъ în noi. Чоа нѣтъие мишкare a dobъ кѣфлече care се potrînesc este de a kiemă o адлъ нѣоацъ: ar нѣтеа зиче чине-нă къ natyra динеде de amor o revelacie a nemuririi.

Dar че тѣкъдомие! ачест simtiment care ne îndumnezeеше, се сфършече print'yn акт de dobitoк. Natyra не гекиамъ да пѣмînt prin воуlнтatea чертуаи, прѣкѣтм не гекиамъ да чер prin дѣгериде пѣмîнтуаи.

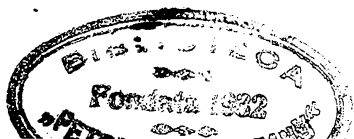
Ку toate ачестеа însă, Омуд гетъне liber: ел поате рефъза воуlнтѣиде че i се înfъцишеацъ; ел поате чеа че animalеле ну pot; ел се поате împotivî de a transpîne vîсаца. Пльчереа ну'î е ницî декѣтм impus; ми де ми се сѣпъне деци, дар ачеста ну nentр къ este o деце, ну nentр къ este yn fermeк, чî nentр къ динт'insa ел поате фачче o virtute.

Întр ачеста, bestiride natyreî sѣnt positive; елде ну дасъ ницî o пѣчинѣиде pattimelор noastre: елде озъндеск toate есчесѣиде, челибацѣа прѣкѣтм ни desfrînarea; ми гъндѣеала се statогнечеде în ггацѣоаселе armonii адде virtutii ми адде пльчери. — Еака децеа:

Între dobitoace, нѹмъгѹа maskydaor mi аа femelador se skimbъ дѹпъ фелѹгѹ. În ȳnele vedem o singurъ femelъ pentru o mȳadime de maskyda, прекѹм да ааbine; în аателе ȳn singurъ maskyda pentru o mȳadime de femele, прекѹм în Galinachei I). Къте-одатъ ea immȳadime нѹмъгѹа maskydaor mai mȳat de кѹт пе аа femelador кѹ кѹѹет de a вечинѹ пȳтереа фелѹгѹаор prin rivalitate mi prin resboi. Astfel sȳnt tirrii, деѹ, mi toate фелѹгѹае fieroase, care se resboiesk кѹмплат în timpȳа amorȳaу log. Къте-одатъ ea immȳadime mi нѹмъгѹа femelador чева mai mȳat декѹт пе аа maskydaor, кѹ кѹѹет de a аагѹа тѹрме, mi de a întemeieа колонѹи prin attraдiereа ȳnei стѹпнѹи пачинѹче. Astfel вака, кааѹа, тагѹа, кагѹа, оаѹа, mi toate фелѹгѹае domestice вѹеѹеск impreѹдъ sȳnt акоперемѹта Омѹаѹѹ, din ааае кѹгѹа аѹкѹгѹѹ se impȳгѹшеск mi întemeiazъ prosperitatea.

Dar аѹгѹгѹнд да ноѹ, аѹѹа ia ȳn коронтор mai sѹint. În animale, аѹѹа се окѹѹѹт нѹмал кѹ пѹмтрареа фелѹаѹѹ; în oameni, ea мо паре а кѹѹѹа да ferire mi да includ. Регѹаа моралъ наѹе din înrijirea че are natura de a крееа tot-d'аѹна ȳn бѹрбат pentru o femee, mi o femee pentru ȳn бѹрбат: mi în адеѹгъ нѹмъгѹа бѹрбаѹаор mi аа femelador este tot-d'аѹна d'o хотривъ пе пѹмѹнт. Апа даг natura нѹ пе дѹ ȳn хarem, чи o соаѹъ; mi че аѹеастъ соаѹъ, ea нѹ пе-о дѹ pentru ȳn timp оагѹекаре, чи pentru тоатъ вѹаѹа. Realisȳnd, оаге кѹм, фабѹаа инѹенѹоастъ а ѹѹѹ Платон, care фаче din femee жѹмѹтатеа омѹаѹѹ, ea кѹсатъ стѹфлетѹа спге кѹтареа стѹфлетѹаѹѹ, mi пе rentreдеме prin amor.

1) Termin ȳinghia. Se ȳmeste-astfel toate nasseriaе de familiae femelador.



Ръндѣсаць статорничѣть до натуры, есте унитареа
 вѣ maritalаѣ, ши чинѣисаѣя габурхавѣ смнзурѣ дѣ
 импаниѣра ачестѣѣ асѣѣ.

Ачѣастѣ асѣе деспарте Ресурѣтѣа дѣ Аннѣсѣѣ
 (D'o parte vezi sclavia, invidierea, barbaria,
 чѣнтѣрѣле кѣ сила ши де воѣе; де чѣсалаатѣ, дѣбер-
 татеа моралѣ ши социалѣ.

Unde juneяа нѣ симѣ аморѣа, ѣнде бѣрбатѣа
 н'аре соаѣѣ, ѣнде конѣѣ н'аѣ мѣмѣ; нѣ кѣѣтѣа чѣ-
 вѣисаѣя.

Да кѣ аморѣа ар фѣ нѣмаѣ о мѣкѣ конвѣасѣе,
 прѣкѣм ѣа нѣмѣѣо Марк-Аурѣаѣе, Омѣа нѣ с'ар
 гѣдѣкѣа нѣѣ дѣкѣм маѣ сѣѣ дѣкѣт добитѣкѣа. Ед
 есте датор тоатѣ сѣпѣрѣорѣтатеа аѣѣ нѣтерѣѣ морале а
 аморѣаѣѣ; ши ачѣа та есте атѣт де адеѣрѣат ѣн кѣт,
 прѣтѣтѣндеѣа не ѣнде ачѣастѣ нѣтере есте некѣнос-
 кѣѣ де ед; сѣпѣрѣорѣтатеа Омѣаѣѣ се перде.

Прѣѣина есте кѣ атѣнѣѣ Омѣа се дѣспрѣѣѣѣе
 ѣнѣо парте дѣн ед ѣнсѣѣѣ, се ѣнѣосѣѣе ѣн фѣѣеѣ,
 се чѣѣнѣѣе де ѣхѣѣтатеа сѣѣфлѣѣѣѣа сѣѣ, ши кѣ
 тоатѣ чѣѣнтѣреа ѣа дѣсморалѣсѣаѣѣ. Шѣаѣѣ кѣм ва
 кѣнѣоаѣе ед вирѣѣеа; кѣнд ед ѣнѣ ѣѣѣѣѣѣе не
 повѣѣѣѣѣѣа сѣѣ чѣа маѣ фѣрбѣнѣе ши маѣ пѣѣ-
 кѣѣ? Чѣне ѣѣ ва фѣѣѣе кѣнѣоскѣѣе гѣадѣѣе неѣнѣо-
 вѣѣѣѣѣ, ѣѣтѣрѣѣе ѣнѣнѣеѣ, ши ачѣаде авѣѣнтѣѣѣ еѣла-
 вѣѣѣе кѣѣре чѣѣ, кѣре сѣнѣт нѣоаѣа аморѣаѣѣ? Ам-
 орѣа! нѣѣѣѣе кѣм ед рѣнѣнѣѣе амѣѣѣѣа, кѣм ед
 дѣспрѣѣѣѣе богѣѣѣеа, ши кѣм есте гѣаѣа дѣа тоатѣ
 ѣѣтѣрѣѣе кѣре фѣк не еѣѣѣ! Чѣѣа чѣ не фѣрѣмѣкѣ ѣн
 аморѣ, нѣ сѣнѣт ачѣаде пѣѣѣѣѣ аѣде аѣѣ атѣт де
 вѣѣ; чѣ ѣѣтѣрѣѣе аѣѣ, гѣнѣнѣѣа аѣѣ, кѣрѣнѣѣа аѣѣ: нѣ
 vedem dint' ѣнсѣа нѣмаѣ партеа чѣа сѣѣѣѣѣѣѣ, ши
 сѣнѣтѣм нѣмаѣ бѣѣѣѣѣѣе аѣѣ чѣаде морале ши ав-
 ѣнѣтѣѣѣѣе аѣѣ чѣаде дѣѣѣѣе. Вѣсѣѣе поастрѣ чѣаде

mai grațioase nă'a dăc niči în paatua rciilor, niči în serbriale volunțioase aale Reseritului, či într'o colibă, în mizalocua dumberavelor mi ad ver-decei; totua în natuă ni se pare fărut sure a'a înfrumusecā mi a'a concentra. Când ămblānd pe un kmp singuratek okii nostri înlānesk oare kare situāiī frōmoase, o simpat dāvade kă un isbor, o pādure unde privigietorul kântă, îndatā zicem aiči este un lok pentru niče amanūi ferigii, mi imāina-dia inkāntatā nimik mai delicioș nă ne poate înf-rișnā de kât o viadț nevinovatā netrekutā sūnt a-челде ымbrare în dūlचेдеде amozuāi.

Eaka dorințele, eaka ambițiile innimeī! amozuā ne însuigă tot че чеге інделленіunea; ед ne deskide да vārstă de чинчи-sure-zече anī ача думе inkāntātoare, în kare frumosua mi nemțrinitua ni se ivepe ka singura skop ad nicei. Mi să nă zikă чива kă ачааст думе este imāinart! А-челде perfectiī ideale, objete aale viselor nouă-tre, ачелде jertviri kare ni se par uria de losne, toate ачелде ikoane vārzāndo aale nrechiī în a-mor mi aale ferigiriī în medokritate, toate ачел-tea sūnt adēbrate: mi zăk de este чеvā adēbrate pre pāmint, este nūmai ачелде. Natuā nă ne а-тъчече: думеа ne атъчече când ne skoate din ачелде idusii aale adēvțuāi, ка să ne kufunde de viī în tristele realitēi aale vidigilior mi aale minchilior ei.

Desvotarea fakultēiilor sūffletuāi traie sng a fače a impēgii amozuā pre pāmint, прекум desvotarea inteldeinței traie sng a fače a im-pēgii ambiția.

Amozuā este un ачел kare vine да noi ne ar-gine de fok, nă прекум a zis'o o femeie de чениū, ка

ne izbăta sa ; o reclinătoare în strânsă kopîilor lui
 mi o bine-învinovăță în nenăvrușica dor. Ah ! gra-
 țiiile junei fochiare n'au ardat nici o dată mai
 dulce rîmării de cât virtușile mamei de familie !
 Amorul, este o fericire pentru junece , pentru bă-
 trânece mi pentru vecinicie.

Iubește , mi dorințele'ți vor fi împlinite ; iu-
 bește , mi veți fi fericit ; iubește , mi toate pterile
 pămîntului se vor țîri la picioarele tale. Amo-
 rul este o flacăcă ră care arde în cer mi alde că-
 rina line roflecte strălucesc în lă noî. Doz lumî
 îi sînt descise , doz nicee îi sînt date : prin amor
 ne îndoin șîngă ; prin amor ne anoniem de Dum-
 nezeș !

K A П XVIII.

DESIRE AMORUL MATERN LEJIE FISIKĂ ȘI MORALĂ A NATURII.

Іа аічї гласта еї религіос ми solemnă
 Не тьлпъча пре хи Дѣмнезеѣ не каре,а simțicam în ea ;
 Шї , арьтѣдѣне snікѣ копїис в гермїна сѣѣ,
 Стрѣгеле стрѣгѣнд' ми ъхѣтѣрї іубаашматѣ,
 Не іноуцѣ вредїга прїн рекулпощїгѣ,
 Шї іучеа вь адміро simțлѣ noastre копїлѣвїе
 Кѣм стѣапа ми інсекта пѣрѣзѣтѣ де окїї носгї
 Асѣѣ ми сѣле ку пої пѣрїтеле dor в чѣтѣрї.

(LAMARTINE.)

Шїта каре,а facea а ѣвї глорїа ерѣ бурїїеа че не-
 деа къ ірїчїтѣще matcei сѣлде.

(PLUTARQUE, *Vie de Coriolan*)

Toate afecțiunile noastre pămîntene sînt inspi-
 rate de mîlcere ; numai singur amorul matern se
 naște în sînta sufărinței. « Інкїтѣне'ї , zice

sereea lui împleteteşte cuibul mai înainte de a îi că-
ea o să producă voina de karo na trebui să aibă
îngrijire; la omerele cu un puf delicat mai înainte
de a cunoaşte delicatetele puiilor ei; klocheşte,
adokъ fiindă cea mai aktivъ meade nemîncatъ în
kurs de mai multe săptămîni pe o geoaşe ghe şi
nesimţitoare mai înainte de a îi că aşeastă geoaşe
cunînd într'însa nişte fiindă assemenea ei I). În-
sfîrşit puii emînd din geoaşa lor, ea le adduce
hrana trebuitoare, îi apără de nenrîtenii lor, kьntъ,
este cu grijă, se bucură, se desnejdăşeşte, dăp
împreunăşirii, mi toate aeste îndelunzirii obositoare
să ş noioase, ş a remănoa fărъ respărtire; niçi o
dată vr'um amor fiesu nu va respunde la aeste
tinereşte maternă. Într'o zi puii lui vor înчеркă ar-
ginele; în aaltă zi lui vor lăoa sborga mi se vor
face nevъzъци în kъmpniile aerului. Animaalele
n'au famădie: eade nu sînt pe de pain niçi pъ-
ringii, niçi mame, niçi rudenii; sînt numai dukъ-
torii naturei.

Aşa, măcar că fiindăse organizate se nask
saabe mi proaste, măcar că eade se nask înкуп-
црате de nenrîtenii, mi ka să zik aşă, ka pe un
kъmp de bътădie, dar se nask în siguranţie. Amo-
rul matern le akkopere cu prevederile mi cu jert-
virăde lui. Ka sentincaş ne addormitъ, priverieazъ
alunъ fie-kare lăagъ, nu sure konservadiea u-
nei fiindă isolate, a unii natuřed, a unei nas-
seri, a unei muce, saş însunii a unii komă, çi
sure împlănirea aчealui dukъ mare ad naturei kare
voieşte ka totă să moagъ dar niçik să nu neagъ,

1) Dоrъ grabli, maskăinva mi femela, veniçi în lume peo kь-
dita meşteritъ a unii konor, mi deosibigi şokъ dela paşerea
lor de totî indivizi de felă lor, işi fak kьibă mişi kloiesk oo-
dele ka kum ar fi îmsъgat dela pьringii lor.

ka totya sь se naskь dar nimik sь ny fie nemuritor. Ori kare ar fi dar trebuinteale fiintelor, sealbьtьtiale ши nustitiale dor, ori kare ar fi cherigile morcii, amorya matern remьne invingьtor pre pьmintya ne kare ea ia rennoeche. Printr'insya, toatь naanta se resymь in rьvuntele ei, toatь insekta in oya ei, tot dobitorya in pyii dyi: ea este tot-o-datь isborya viecii ши xotarya destrьkciei 1).

O impreцutare vrednikь de insemnat, este kь insynii amorya matern ny mine, in fie-kare dobitok, de kьt nyмай timnya trebuintьos nentry pьstrarea fealyay; indatь че pyii ny май ay trebuintь de ingrijirea mymelor dor, ачестea ii pьrьsesk. Ачест simtiment atьt de tare, atьt de tinьr, atьt de minьitor, atьt de syblim, kare fy isborya atьtor jertvii ши privayii, se stinche de o datь in nepьsarea чеa май desevmity. Diminoyay, ачoa mymь kare ar fi fьkьt resboya чеa май krynt яpro a'mь агьrь pyii, seara ny'i май rokyhhoayе. Ши ачомьть pьrьsire kare ny deпоаньт ши о пьrora de rьt, kare ny лась ши о myhomyro, не inьmьnьtь tormay агьnyi kьnd din protivь lьnyelo oblynyitь mi rekymoyinda ar trebyi s'o факь neste pytingь. Kьnd kryщetь чинева кь ачeastь armonie a глоbyayii spinzьrь de ачeastь indoitь лeye de amor ши de nepьsare, sь migь кь n'o vede insemnatь nikьiri. Inkinyeche'ny nyмай че pytere n'ozь ar inтrodьche pre pьmintь amorya permanent adь animalelor, ши че pytere s'ar adьora da instinkya dor esterminator 2). La o singьrь strigare de resboiy, doь-zeyi de цenerayii s'ar skьda in прецьrya yhei singьre femеле, fie-kare famiadie ar fi o arma-

1) Strikьrьi, derьpьnyii.

2) Pьrьnditor, nustitor.

тъ, ши toate acestea armate ar дѣлѣа нѣмаї спрег а дѣлѣа. Suro ѡмидекатоа авестеї дѣлѣа ши спрег статорнѣдроа екѣлѣа ши нѣдїї ши ал морѣї, есте дѣлѣа нѣмѣсарѣа ку о сѣнѣтѣ есчѣнїе. Ачѣастѣ есчѣнїе, каре се афлѣа нѣмаї в неамѣа ѡменеск, се одѣнѣне в ѡнїма фемеї: нѣмаї в трѣнса аморѣа matern есте вн сѣнѣтѣа траїнїк, нѣнѣ ку есте морал; ел се ѡнѣнѣне дїн не-мѣнїнїе, каре дѣ арїне сѣнѣлѣа нѣнѣ, ши асфѣа ел нѣнѣа фамїлїа, нѣнїе ши неамѣа ѡменеск.

Адеѣратѣа амор matern, аморѣа ѡменеск, в-чѣно дар вѣдо се ѡнѣнѣне ѡнѣнѣнѣа добїтѣа. Еѣнѣа ѡнѣнѣнѣа, проѣтѣа нѣнѣа нѣ есте де а ѡ-жосї ѡнѣнїїеа материале треѣнѣнѣа се копїлѣнїеї; дар треѣнѣа фемеїеа с'о нїе, ши кѣм вор нї-о елде дакѣ нїменї нѣ ва кѣтезѣа а де-о спѣнне? елде нѣ вор нѣтеа фї нѣнѣа дѣнѣа леѣеа моралѣа а нѣнѣ-реї, дѣкѣт нѣмаї кѣнд се вор ѡнѣнѣнїїеа а дѣ-волѣа сѣнѣлѣа копїлѣа дѣнѣ. Солїеа дѣнѣ нѣ пѣ-мїнѣ нѣ есте де а проѣнѣа вн бїнѣд ѡнѣнѣнїїеа; чї вн бѣнѣат дѣсѣнїїеа, вн бѣнѣат алде кѣнѣа toate пѣнѣеа се се ѡнѣнѣнѣнѣа дїн Еѣнѣ-нѣа ши дїн Неѣнѣнїїеа; каре се нїе а'нї алдеѣа соѣнѣа, а'нї ѡнѣнїїеа копїї, нї, дакѣ чѣре треѣнѣа, а нї нѣнѣа нѣнѣа нѣнѣа. Пѣнѣа фемеїеа есте дар о ѡнѣнѣа дѣнѣ, проѣнѣа есте нѣнѣа ѡм о ѡнѣнѣа нѣ-чѣре: а се нѣнѣа нѣнѣа нѣнѣа, нѣ есте нїнѣа ал чѣа дѣкѣт а се нѣнѣа нѣнѣа пѣнѣа ши нѣнѣа дѣ-рѣре, есте а се нѣнѣа ка добїтѣа; а се нѣнѣа ѡнѣ-нѣа аморѣа де Дѣнѣнѣа ши де ѡменї, нѣ-нѣа асфѣа есте а се нѣнѣа ѡнѣнѣа, а се нѣнѣа ка ѡм; ши ачѣастѣ алдѣнѣа нѣнѣа, нѣнѣа нѣнѣа есте дѣнѣа а не-о да дакѣ вѣнѣа а се бѣнѣа, не

Алгъ ферііа де а не ведіа ресуффлѣнд ши мѣ-
тѣнд, де ферііа ачеа не каре Shakspeare о ес.
прімъ атѣт де бине пѣнд ін гѣга мѣмеі дѣі Коріодан
ворбеле ачестеа: «Am simplit mai пѣдінѣ бѣкѣіа
«ла напегеа дѣі декѣт ін зіаа кѣнд 'д-ам вѣзѣт
«фѣкѣнд о фатрѣ де вѣрбат!»

Este frumos de a prinde, прекѣм фаче Плу-
тарх, ін innima коріоданіа оріѣіна ачестеі бѣкѣ-
рїі а мѣмеі: «Пѣта каре іа фѣчеа се мѣбеаскѣ
глогіа, зіче ед вобінд деспре Коріодан, ега бѣ-
кѣіа че ведѣа кѣ прічінѣіа маічеі салле 1).»
Ачесте доѣ суффлете се інделлессерѣ пентѣ бѣ-
неде патріеі ши ал оменрїіі

КАП XV.

DESPRE OARE-KARE ALTE LEUİ ALLE NATURII.

(Oamenii estin sunt lui sau nenorocirea lor; deqila)
naturii sunt tanto intenciate ne amor, iar deqila ome-
nii sunt intenciate ne trebninga de a vedeaşi krma.
Ferice dar cei ce sunt virmiişii numai de deqila naturii.
(BERNARDIN DE SAINT-PIERRE, *Arcadie*, p. 154.)

Діа чѣлде чінчі деі претеденте се наск о мѣ-
лїме де деі секондаре асеммена апакабіде
ла Ом ши ла анімале. Астфел есте прїетенїа, каре,
ла Гречї, се фѣкѣ о деце полїтікѣ; ши аморул ма-
терн ши фїеск, сінгѣгѣл снрїїн могоал ад деїсааїеі
Кїнезіаде ши прічїнѣ прїчїпалѣ а дѣнѣгѣі еї траїѣ.
Ної нѣ вом десволтѣ аїчї фелѣгїтеле модїфїкаїї
аде сїмтїментѣлї аморулї; сѣгѣгѣл nostru не

1) Plutarque, Vie de Coriolan.

grozviea temestelor, și zgreșe o lume nouă
și o glorie nemuritoare acolo unde frica și pros-
tiea nu vâd de cât numai nimicula.

КА П XX.

NICI UN OBJET NU KOHRINDE IN SINE KAUSA PRIMĂ A
EȘISTINȚEI LUI.
LEȚE FISIКЪ ШИ MORALЪ A NATUREI.

Isvoarele formează pârtaele, și acestea formează
rîurile. Ori, cât de departe de s'ar ști ne dînsede lun-
trășia, tot nu va putea ajunge la cea de pe țărm o-
riștine a fântânelor. (LINNÉ, *Empire de la nature.*)

Dumnezeu, spre a sădă pe noamula omenească a'mi
întoarce okii către dînsula, a noit ca niui în obiect
să nu kohrinză în sine cauza primă a omîntinșii
lui. Ea doară totu de dînsu prin noamula
kutu.

Acastă voingă este întipărită în materie. Eaca
de ce pîingele trâmțchesk numai fenomenele; kau-
sa absolută de skapă tot-d'acuna; în cât timp in-
tellectinșia kăută, natura răsînde prin kăuse se-
kondare; dar kînd s'îffăctula se vîșeșe kă intellect-
inșia, toate pîingele ner, kăusa absolută se des-
vîdășe, și Dumnezeu s'arată.

este destul de a primi natura în activitate ei celalalt mai frumose, spre a vedea că în urma acestor stăruin superbi, ea ardeantă în stăruin mai bună.

Femeia soseşte, şi ea în statornicie împărgiea sa prin minărituri. Totul se îmbălnzeşte în preţurile ei. Căina îi dă ota şi vaka laţele; îngrijeşte de mîska care îi aduce mîstul floriilor şi de rîndakta care skimbă în mîtase frînza dîvdau. Sunt încă nişte animale care se par a fi create pentru sălbicătune ei şi a copililor ei: astfel sînt mîrgaşa, mai îngrăditor dectă calăta; kapta, mai lesne de xgnit dectă vaka; şi oala, a căria lăpă mai călduroasă dectă peide animalilor sevăteşte ea o toargă. De şi natura a lărat de om căinele vagabond şi nesădios ca dînsul, ca să-l apere de dobitoacele karnenore, dar a sînpus femeii nisica sedentară şi răbdătoare ca dînsa, spre a vedea astura prouiziilor ce ea aduce în dîlanţile şi podurile ei.

Bărbatul învaţă dela dobitoacii mai multă feluri de industrii: întredă la învaţă, să kano kuterane; kastorşa, să înalce scoaburi; lebbeda, să navijeze. Dar femeia călădeşte din preţurile ei nişte instruktii atâtfel felurite şi numai puţin folositoare. Păeajenă o învaţă să toargă şi să ceasă frînza; falytşede să şi nşanjeze rokia kş felurite kologii; adina, să stoargă mîsturile celale mai dŭtăci din vegetale. Prea kş kşvint dar Grecii dăseră, nu zeilor, ci unei femei, unei zeice, Cheresei, Minerbei, gloria tŭtălor acestor deskoneriri invenioase. Bărbatul se dăpă kş natura, şi fie-kare din isblnzede lui îl face mai trŭfăuş şi mai nembălnzit. Femeia din protiv, se îndălceşte şi se înfrumusează din toate adde ei; şi građile

116 DESPRE ÎMPĂRĂȚIA GLOBULUI

доктинеи noastre, ми бързилае трайази nostrу чедүй бун, нхот дондүйи немьзуче ку кате еа не аттраче ла чибілізацио.

Împărăția ачеста згмеазь ми ін імпрѣціяе вепеталъ. Într'insa омуа аллече чеа че'ї поате тьрүдә кьрациүа, нг femеаа чеа че 'ї поате адьүгә фгүмьседеа: үнүа пьдүгиле, үнде шнї десвълече нггүтоа ми кутезареа; чеааладъ, кьмпииде, үнде оа кондүчо згмеле noastre. Femеаа нүмаї пе тапетеле дог өмтрацале се арать ку маї мьдт фертек, дьндүндү ку камараделе еї, саў кьүтнд сингүрүтатоа, ін кате 'ї вин кьүетгї черешї де амор ми де омониро.

Dar чькь че де бинофачтогї оа ние а дескоперї ін ачелле дивезї! Femеаа есте кате, prin гьбдареа еї, prin индүстриа еї, ми поате prin кьүриоситатеа еї, а скос дин плаңтеле грамїнате фьина ми пьїнеа; дин челле ченоасе, фелүгиле тьүтүгї; дин челле фигоасе, прекум кьппина ми инүа, чеа д'ьнтън матерге а вестинтелог noastre. Ку кьт с'аппонїе чїнева де обичеғиле primitive, ку атъта афлъ згмеле ачестеї імпрѣциї а natureї. La сеlbateчї, femеїле кудлер челле д'ьнтън бинофачтеї алле аргїкүлатүгеї; бьрбациї мерг ла вьнпотоаре ми ла пекүит, ми, пе кьнд еї стрьбат нүстїүгиле, кьтева плаңте сечьнате ін прецүгүа бордеїүдүй пегьтеск чибілізациа дог prin аттрацегиле үнеї нүої десфьтгї.

În toate ңегеле де плак femеїлог флорїде; ін toate ңегеле елле фак дїнтр'инселе бүкете; dar нүмаї ін синүа трайүдүй-бун де vine идея де а імподобї ку дїнселе докүинца дог. Кьүтүга флорїлог, ла сьтенї, аппүндь о префаччере ін toate сїмдүгиле дог. Ачеста есте о пьлчере delicato кате се арать прїнтре нїңе органе гроасе, есте о креа-

« de a se ambră dakъ чинева ar voisъ'î факъ вр'уи
 « глѣ, и дѣръ'і маі муат курауі ми кртеzare. Dar,
 « fiind къ trebyiōā ka arbt yнад кѣт ми адтад съ
 « fie în stare de a ținea sokotaaдъ de datyri mi
 « de dyoatyri, de dette memorie de o potrivă да
 « amъndoі; inkъt къ, în ачeasta нѣ ва нѣта чинева
 « алдеѣе kare din doі, bърbatyдъ saу femeeā, a
 « fost maі муат фодosit. . . Еака nentry че еі нѣ
 « not yнад фѣръ адтад; чі maі virtos de este фо-
 « lositoare yнiрoa; nentry къ yнѣд are în sine чеа
 « че dinsepe чеамлалат I) »

Ачeоамі împăryire a natyrei че admігѣт пре нѣ-
 мнѣ, yn simțiment instinktiv ne face a o desko-
 nerē mi în steala. Ачeоаста este îndoita împăryire
 a дѣі Анодалон ми а Dianē. Împăryire bine deosi-
 bită, mi din kare o jymъtate este a курацнлѣуі, iar
 чеадалааъ а гшннѣеі. Împăryirea bърbatyдyі este
 zioa, împăryirea femeiі este noantea. Поеѣиі чеі
 marī sѣnt plini de armoniі inkъytъtoare ne kare
 de trar din ачeaste doъ дѣмі. Аjaks din Omer чеre
 съ se kombatъ да дѣмна чегуідог. Virgilie ne
 aratъ да дѣкоareа поѣиі ne тѣма de famіlліe а-
 prinzindy'шī лампа, mi геауѣнд дѣкѣа kare tre-
 byie съ indestyдеze trebyицеде копіідог еі. Tab-
 лоу inkъytъtoг, да kare сѣффлетѣа nostry immiш-
 kat адаогъ кѣте-о-датъ дѣлчиде vise алде amo-
 гѣдѣі. Кѣнд дѣла addyче senіyд ne чеr ми ne
 пѣмнт, прівеѣе атѣчѣі, кѣм jyna сѣтениѣъ се кѣд-
 лѣтoreѣе ne таіпъ кѣtre yn іsvог нѣдін кѣnosкѣт.
 Se кѣфѣндъ în ana'і limpede, mi sѣnt аѣпostіrea
 садѣідог styfoase іmī rekoreѣе membrii ostenіgі.
 Îndatъ ea deosibeѣе пріntre гѣнѣгнѣтѣа колѣмбідог

1) Voyez la Mesnagerie de Xénophon, traduite par Estienne de La Boétie, et publiée par Michel Montaigne, p. 28.

glasul amantului care o căutam. Înfiorat, cu
 gâtul așii pune vestmintele, și, cu totu
 tăgăduș, aleargă sub acoperământul patern. A-
 colod ea reafăz pe ațelul de care ea face și pe
 care ia dorințe. Atunci amândoi, cu glas închetșor,
 vorbesc, nu desigur pătimitel de sbrăcăt și
 țide, ci desigur ceea ce cămii și puncta lor aș
 mai ducă. Vorbesk desigur situația înkântătoare
 a locuinței lor din fundul văii, unde se înflănesc
 dor părăe; desigur viaa gătă pe țămă care va
 umbri codăba lor, desigur amozul lor geșnok și
 desigur amozul părăncilor lor, amoz care țpk
 ține la anșul vieții lor, și karii părăjdesk
 că ei de vor semena într'o zi: ambiția lor nu
 merge mai departe. Fericiți, mi de ori fericiți
 amanzi! tot viitorul lor este kompș de bunșile
 de care ei se buktă și de simțimentel de care
 sunt însufăleții.

КАП XXII.

DESHRE ЧИВИСАЦІА ЦЕРАНИЛОР ПРИН FEMFI,
URMARE A AЧЕЛУІАШИ SUJET.

Dădigat damekor mastăane mi tvtvaor mairiaor
mi preođiaor de sate.

In timpul ačesta duma familiai pregtetepe un
nrnz simnat nentv bvtbatu mi skvnuj eř kouj,
karj ař a se iutoarce osteniđi dea dvtvta kvtmvtv.
Iurrijago a'mj vtvaq vtčela mi oiaa, mi se vud kv-
rbd nrno de lonto. Aurlnde va fok mare in pre-
vtvta kvvta toatv familia nvnvnatv mi pavniav
are pavčere d'a vtntv toatv searv vtvtvnd somnva.
(FENELON, *Télémaque*, liv. X.)

Неввѣрѣтѣга цеганилор, grosiertatea mi tikvdo-
miea lor svnt prea nvvin favorabile idialei. De
ačeev se mi vede foarte rar in kvvniile noastre
tabvova če insemnarvm. Kv toate ačestea tot 'd-am
vvtvt, insv nvmai in sinva oare-kvtora sate pri-
vileciate vnde se implinea lečea čivilisatricv a im-
pvtvirei gvobvtv iutre vvtbat mi femev, mi vnde
prin singvtvta efvvkt al ačestei leci femeile se fv-
kvssere fvvtvovse. Totvta se indvtvčisse akvov, vi-
eava, nvrvvtvile mi dvtvta.

Nenoročirea čva mare a satelor noastre, este
degradacia femeilor prin dvtvta kare este al vvt-
baivlor. In prima lor kopialvrie eade kvdvk vt-
mele mi fvč sečerivva. Kvnd svnt fetivovare, un
instinkt de kvketvrie mi previziile mvmeilor lor de
depvtvteav de gvaddele ostenele aade kvvtvrei,
dar indatv če eade se mvtvrtv, totvta se skimbv;
eade atvnič nvvtvsesk kasa mi vtmeav ne vvtba-

122. DESPRE CIVILIZAȚIA ȚERANILOR

tot-o-dată dintr'o sursă răsunătoare mi din piramide înalte de kartane săr de kartofe desnikate mi ferbinții. Буда кашникъ с'ар инфинимă алуичі бърбатухаі tot-o-dată în nițazorka imbielșurțrîi mi inkunșrată de nițkva voios аа kopilaniilor ei. Astfel ar trebui să fie viața sârteanului, o viață d'altce mi lesnișiosă. Dar nimik nu'i de' ideaa ačestei fericiți: ea nu cunoașce niči traia-bun, niči fermekta nișrișurțrilor, mi nișă niči insunșă p'uterea amorțului. Kopiișă lui tremură înainte'i, femeea lui se teme de vișțtea brașului lui. Ka un tiran iar nu ka un protektor аа ачestor ființe saabe, ea nu cunoașce ааță асше deкът p'uterea. Țea dene țmъ țagle а țeranului, аță în koliba lui кът mi în кѣмп, este grețtatea p'upșului lui.

Și de ne va țerre țineva esemпae, nom țită provincii întreui, аțăт din țealde mai inавуците кѣт mi din țealde mai serache din Franția: Perigordula, unde femeia se impușesk într'o stare de nekъțenie kare se întoarge neste toată famiаlăia; Pirkardia mi Limșinula, unde, skoborite аа țealde ne țmъ grad ka un țeam inferior, sașjesk ne bърбаții аор аа mașă, țърă а medea niči o dată аиță диниш; Bresa, unde еаде s'unt ka nișce salaxori mi ka nișce dobitoache de novarg mi de jurt; în s'firmit Bretania de jos, unde bърbatula, femeea mi kopiișă, redunșă într'o stare mi mai seabateră, vieșjesk klae neste țmъmadă în ачеллаш nișuros borderă, mi mърăнкъ țrăa negu în ачеаши troакъ ку оіде mi ку porții. Pretșindenea injosirea femeii este dovada indobitoarișă bърbatului, mi pretșindenea indobitoarișă bърbatului este dovada injosirișă femeii. Nu ае инфинимă traia-bun: ei ia vor remișce ka un țe străin mi netrebniк! Șpre а dori

trava-bun, ar trebui s'la inchelearg, s'la simu, dar au trekut veacuri neste kolibcae dor ferg a l'asa aate kueteri intr'insede dek't n'mai aale m'ncei mi aale tik'lomiei.

Astfel este starea neg'nimei in mai toat' E'ropa c'iv'la's at': a'cestea s'nt id'alle mi b'ko-l'ic'ele popoarelor care lui imagin' k' ymeaz' E'vang'el'ia. Dar ceea ce este 'nk' mi mai trist, este k' a'ceste p'ivediri isbesk okii nostri ferg a'i attinge k'ut de p'uzin, mi s'uffaet'la nostru ferg a'la in d'yo'mi. Timpu ne a obic'uvit ky disede, mi obic'el' ne g'dik' mila. S'rgacii oamen!' ii vedem k' mi ei ins'um'i s'nt at'ut de p'uzin tik'lo'miea dor, in k'ut n'ici ne vine in k'uet de a'i ysh'ra. Ar putea z'ic'he c'ineva k' a'estia s'nt yn aat neam inferior n'ys akolo din toat' vec'ini'iea sure a des'ped'ina p'm'nt'za, sure a add'uc'he rod'ur'ile d'yi in cetate, se'cer'is'ur'ile d'yi in magaz'ie noastre, mi sure a p'riimi dela noi des'p'ec'ua mi k'et'eva b'uk'ud'i de moned' p'entru p'ine'a ce ne d'.

Se inf'uz'imeaz' ins' dor m'z'lo'm'c' dor'ua de sim'le sure a im'bu'nt'ud'i soartea biog'lor lok'utor'i dela dearg. Cel d'ant'ay este de a statorn'ic'i o insti-t'uc'ie primarg' ceva mai int'ins', speciale p'entru fete, care s' de p'vie in stare de a dir'ige intr'o zi treb'ur'ile din p'unt'rua casei, mi de a inv'ca e'le in-se'm'i ne kop'ii dor. A statorn'ic'i in sat s'p'erioritate'a intel'ekt'ual' a fem'el'or as'upra b'rb'au'lor, m'k'ar p'entru yn tim'p' trek'tor, este a intoar'ce fem'el'or inf'au'nda dor, a'cea inf'au'nd' ins'uff'ac'iu, toare care inav'ude'ce borde'ile mi care c'iv'la'iseaz' popoarele.

De a'cea am mi z'is, da in'cep'ut'la a'cestei sk'ier'i, k' toate le'c'ie' noastre de instr'uc'iea primarg', s'nt

124 DESPRE CIVILIZAȚIA ȚERANILOR

nedesvîruiete, pentru că elege să întemeieze, mai înainte de toate mișcarea preferințelor în domeniul culturii, însoțite pentru fete. Nici odată instrucția nu va așezată rădăcinile adânc și curaj, dacă nu va fi însoțită de conștientizarea prin muncă, și bărbăție prin femeie. Dascălul public este numai un instrument aspru care face a se rețeta alfabetul; muma însă este o putere morală care introduce curățenia, în același timp descurajând și inimicelul pentru amor și sufletele pentru îndrăgare.

Miza culturii noastre de adolență, ținută neapăsătoare a celorlalte discipline, consistă a întoarce rădăcinile femeilor din viciile ocupațiilor sexuale dor, adică a de întoarce la deșea naturii. Așadar skimbare atât de simplă este o prefacere întregă. Femeea, geluzioasă și dură ei, își revine frumusețea. Fiind ocupată cu lucrurile mai puțin grosiere, rusticitate ei se curăță, și manierele ei se îndulcesc; ea atinge va căuta curățenia, va simți trandafir, și va veni o zi în care toate curățenia ei, toate dorințele ei vor ajunge la inimă bărbăției ei. Delicatețea femeii este cea mai puternică frică a barbariei bărbăției.

Va zice poate cineva că a scoate pe femeie din greșelile munci altele pământului, este a ține neplăcut. Eș, noi răspunde că, departe de a ține, socrăscă a împorțni. Și în adevăr, ocupațiile bordelului nu sunt nici mai puțin la năpăd nici mai puțin roditoare decât altele cămpului; de trebăiesc brațe viitoare spre a munci înlețită, asemenea trebăiesc niște munci îngrădite spre a primi secerășurile, a călăuzi poamele, a avea grijă de vite, a face alături, a ține alina să înșă, și a păstra preținderea rindărilor

ни къръденеа. Пърминта продуче нѣмаї събт фе-
гѣа павѣаѣи каре іа снаре; каса prosperъ нѣ-
маї сънт инцелленчѣнеа каре о кондѣче. Аша дар,
ін оги че касъ ін каре femea се др да дѣкѣа бѣр-
батѣаѣи, дѣкѣаѣе femeii гетън нефѣкѣте, адекъ
нічї о дѣминъ дин иннімъ, нічї о inspirație мо-
галъ нѣ vine съ се amestecъ ін обиченгїа вїенї
materiale, сауцеле сънт фѣръ кондѣктор, бѣрба-
тѣа фѣръ сѣатѣи шї конїїї یتадї.

Solomon, vînd a зѣгѣвї prosperitatea гнѣї
case, нѣт вїн ін мїте тревѣгїа бѣрбатѣаѣи, чї
дѣтеле инфѣѣнѣе алде femeii; шї ачѣаста este
insușii съѣтѣа таблотаѣи сеѣ. Еа attribueазъ фе-
meii toate favoribile пороѣаѣи, пнъ шї insușii ин-
целленчїѣнеа каре фаче а се onora бѣрбатѣа еї.
О араѣ verînd аșupra pasivilor oamenilor еї, шї
скѣлѣндѣсе прапта спре а импѣрїї дѣръ да сауѣ-
нїчеле еї. Rația се еснїмъ prin гѣра еї, индѣ-
дїнѣа este не бѣзеле еї, шї нічї одаѣ н'о node
чїнева тѣркъндѣшї пѣноа ін лоненс. До ачѣоа
о шї respectъ сауѣдело, шї чої nonorozїї о бїне-
кѣнїтаѣзъ; дар кѣнд с'аратъ reuestїтѣ кѣ нѣтере
шї кѣ frumusețe, аѣнчї фїї еї се скоалъ інain-
теї шї о нѣмеск преаферїчїтѣ, шї бѣрбатѣа еї, г-
nînd дауделе дѣи кѣ алде дор, шї зїче: Муате
femei аѣ имбогѣдїт famillia дор, дар тѣ де-аї
їнтреѣт не toate prin гѣндѣеала шї prin инцеллен-
чѣнеа каре импѣгѣдеск ін каса та. Ін Bibleie, res-
пѣѣїгеа femeii нѣтернїче, este respectѣа конїїлор
еї, амогѣа бѣрбатѣаѣи еї, шї оммаѣеле чѣлор
кагїї о інкѣнѣгѣ.

Еака șimțimentele каре trebesк се наскѣ дин
civilizația sateilor. Факъ-де дар деїсїлатоѣа съ се
арате, шї кѣгѣнд vom admira ін bordeie ачѣдеашї

virtuți care, în timpul lui Solomon, formațiunea
diciile palatului lor reușitor.

Ku toate acestea să nu croaziți căneva că țără-
rea noastră ar fi să nu lăsați femeilor nici o parte
în economia câmpului. Sunt oare-care ocupații
pregătite și pentru mâinile lor; rekolta legumi-
lor, și cătușă poamelor se pot amesteca de
minune la grijele din toate zădărele, altele casei.
Acest lucru nu este nici mai puțin trebuințos nici
mai puțin folositor: natura a pus într'insă înčen-
ta ori-căria civilizații, și, spre a ne îndemna, ea a
făcut dintr'insă un izvor de bogăție. Privește To-
merița și Montrolița! acestea erau odinioară
doar sate sărace ai cărora țărni locuitori lan-
guia în ticăloșie; dar au scăpat de dinsa prin
cătușă și în rod încredințat femeilor. Locuți-
torii Tomeri se comiune de natură și de poroane
de un pământ petros, cunoșcut în timpul lui
Henri IV, sunt numele *Effondrés*. Aceștii pământ,
dându'i-se via, a-a făcut să producă un mi-
lion. Poate că nici este pe glob vre un loc mai
interesant decât acesta, să vă vre un sat mai frum-
os și mai vrednic de privire deșăurătorului.
Este o mică republică care înțepene ca o mare
familie, și ai căria toți locuitorii sunt avuți, mun-
șitori și fericiți. Lucrua femeilor acolo este ușor:
ea să nu mai intră a plini nica spre a lăsa loc ră-
zelor soarelui, a țării boabelor strugurilor depădnd
pe călele strikate, a țării strugurilor fără a le strika
bruma lor naturală; și când vine timpul vinzării,
și a pregăti fericea care trebuie să învlească
și să profiteze strugurilor. Toate aceste lucruri cer
delicateț și înțijiri de care nu mai singure fe-
meile sunt deșoinice. Arta de a împodobi pane-

rele, adeck, de a Imbalea strigării, formoaze
 nymai ea singur o ziindă întreagă: junele fete
 care o kynosk sunt prea kytate de jni, mi a-
 chest talent îndependenpe kyte-o-dat' limsa zestrîi.
 Iarna, femeile se okkupă ky pomeria dor, unde
 pe lîngă gyardinele dor, pe care le pîstrează, se
 vîd gînduri nenymbrate de mere mi de pere ce
 bîrbagii dor kumpărg de la Avernia, mi ad kî-
 roga komeru de adduce mari benefikii. Eaca kum
 s'tenii din Tomeri aŭ trekt dela tikaldowie la
 traxa-bun mi dela barbarie la çivilisatie, prin
 kvatru zuri rod mi prin inflyinca atot nternikă
 a femeilor intoarse da okkupaŭile dor chelle na-
 turalē 1).

Istoria satului Montroliŭ este tîrkă mi mai in-
 teresantă. Acest sat, sînt Ludovik XIII. eră atît de
 tikaldos, inkît intr'insă Intlania çinevă iŭi kolò
 kyte ŭna de a chelle dobitoace sedbaitce, kvitru-
 vite de *La Bruyère*, negre mi yrte, tot-d'atna kvir-
 bate la pîmint, mi care, kînd se rîdikă in ni-
 çioare, arat' o firur' omopolak' 2). Anŭi a che-
 tamî sat s'a transformat intr'o mik' cetate Inavur-
 ită, lokvită de patru saŭ çinç' miî s'fflete; mi
 toŭi lokvitorii ei, bîrbagii mi femeii, jvni mi bî-
 trîni, vara mi iarna sînt okkupaŭi ky kvitru per-
 sekvati, aalle kvitru fytmoase roade, de varşu
 pe mesele noastre in timu de trei lymî. Introdv-
 kvitoria a chestei kvatru in satu Montroliŭ a fost

1) Nu denarte de Tomeri, se află o paroxie destă de konsidera-
 bilă, numit' Champania (*Champagne*): acolo femeile imortuesk ky
 bîrbagii asprele nymç' aalle nemintati; mi aŭa, neklydenia mi
 prosiertatea iargşii se ivesk; uravurile se derrad', mi bonii nymç'
 sînt rjijigî. Ii vede çinevă aalle rlyod ne kymii akkerigii ky a ten-
 de, mi vniî çerwind. Çi se hare a te află la çinç' zeri de nord de
 Tomeri; dar nymç' Seina (*Saine*) denarte a chestei doŭ sate.

2) Caractères, chap. XI.

128 DESPRE ЧИБИЛISAЦIA ИEPANИЛOR

un biet canalor de ordinul lui Sant-Lydonik, numit
 Hirardot. Dupa un sorocul de mai mult anii, ea
 sturvisse la Borsa la nentru o pensie care nu' fyu nichi
 de cum acordat. Adesea ori ea, cu inimă inne-
 kată în restriste, pârșia antikammerede lui se ko-
 boră în frumoasele grădine de verdecuți și de le-
 gumă create de *La Quintinie*. Acești grădinari ce-
 lebru îi plăcea a'și împărțiși arta și la alții.
 Ea băgă de seamă bătrânului canalor, îi plăcu
 konversajia lui, îi devină intristarea, și, spre
 a'la distraue, îi puse în mâini unelele grădină-
 riei, precum făcușse și marele *Condé* și alți
 Lydonik XIV. În timpul acelea ea se okupa a
 perfekționă perscrul, și prin sekretul unei kva-
 ture noi, dă roadelor lui aromă și colorit
 katifos al canalor mai frumoase flori. Multumit
 de această zărie isbândă, ea inventă achi mîci pî-
 reuți făcuți nentru spaliereți 1), și karii, puțin
 nu departe unii de alții, imuzalesk lokul și in-
 doesk kladura resfărgându'și. Această deskre-
 pire care koncentra gazele soarelui, făcu mare
 întiprire lui Hirardot, și se hotărî, ș'o dăcu la
 Barnolat, aproape de Montroliș, unde ea po-
 sedă o kășuș și trei pogoane și jumătate de pî-
 mint. Aceasta fă o prea nobilă și generoasă re-
 soluție nentru kă la skăpă de toate restristele
 lui; dar atunçi ea eră departe de a prevedea chelle
 mai frumoase rezultate ce urmaș din această.
 Spre a prefăce pîgăvugile unii sat, adesea-ori
 este destul de a'și skimbă numai kladura: și
 această despre care ne é vorba, și și împăin

1) Linii albuș de grătare de lemn saș vâlcă îmbrăcate cu arbuși
 întinși ne dăsele ră niște aștrători, saș zidri immodobite în ace-
 lăși rin.

революція ей, ea skoase pe femei din геддело мунчі аале кѣмпунуі. În докѣа сапеі, ea де нѣссе în мѣіні панеге ку поаме. Атунчі grosier-tatea пері дін преунѣ ку сѣръчѣа. În докѣа пѣмн-тѣгѣлор пелѣкрате ми болѣіоасе, -се вѣд астѣзі тн шир де гѣдѣне фѣумоасе. Мічіле зидѣі дела Montrolăi ми борателе дор спалиерѣі, аѣ чѣвѣі- sat ңеара.

Astfel s'aŷ transformat pe гѣнд маі мѣде sate сѣгаче анпроане де капиталѣ, ми а кѣрора ачѣастѣ анпронiere де фѣчѣа transformaŷia ми маі леснѣіоасѣ. Dar огі кѣм, ачелдеані ефѣкте се пот добінді прін ачелдеані миздоаче în докѣгѣде чѣлле маі гелде ми чѣлле маі ісолате: martor este Bivaraisŷa де аатѣ датѣ ми Bivaraisŷa де акѣм. Пе ві-фѣгѣде мунѣілор дѣі вѣаканічі, în мѣгѣунтаіеле ку-канілор дѣі, пе ніңе torente де лавѣ фѣгѣ ку-дѣтѣрѣ ми маі де tot фѣгѣ vegetaŷie, се педѣаѣ ѣнкѣ, нѣ е мѣлат де атунчі, гѣмѣнѣеле оаре-кѣрора по-ноаре пе јѣмѣтате сеабатіве, а кѣрора проклертате ми сеабѣтѣчѣе пе addŷk amіnto пѣгавѣгѣло пері-лорі клані 1) аі Скопјеі. Ачѣсте поноаре ѣмблѣѣ tot-d'аѣна armate, ми тікѣлошѣа дор егѣ атѣт де mare ѣнкѣ нічі геліѣіа н'а пѣтѣт сѣі ѣмблѣнзеас-кѣ. În toate дѣмнѣчеле ѣі vedeŷa чѣневѣ ешнд дін кѣселе дор în bestmіnte де лѣнѣ пегѣѣіе assem-tenea ка аале Korsіlор; ку sabоңі 2) гроші де доѣ треі депѣете, ми ку пѣшка пе ѣммере. Astfel мѣгѣчѣа ей да бисѣікѣ ѣнде'ми депѣнеаѣ armele да ѣнѣ; дѣнѣ че се гѣгаѣ інтр'о адѣнкѣ концентрате а мінѣіі, миі гелѣгаѣ пѣшчеле ми се інѣгѣнаѣ ла кігѣімѣ. Акодѣ, зіче тн кѣдѣлѣлор кѣге ѣі vizітѣ кѣ-

1) O simenŷie din Irlanda mi Скопја.

2) Un fel de вѣзѣмнѣте де денѣ.

tre sfermita noacului din urma 1), o bucurie scabatekь urma dnyb avoa ryrbьtne mi sdrobire de inniurь: am nъzvt odatz troizevi la masь, fie-kare ky kybь yn nistoл дьngь dьnsya, chertьndьse, strigrьnd mi фьkьnd bejii kare se sfermesk tot-d'ayna prin ommorrea a vre-o-kьjiьva dintre ei.

Astfel era situația a кьtorva nъrji din vifvta дѣi Vivarais în 1770. Astъzi insь totva este skimbabat. Ny se mai nъd oamenі armaji, ny se mai vъd scabateci, niсi omьvidderi; dar, assemenea, niсi nъmьnturi în celinь, niсi tikьloshie, niсi isolare. Drrьmьri bьne se întind preste totji mьnjii, mi sato inayute se înaldь d'astnra tikьloaseor dьrлmьturi de mai naiute. Pretvîndenea afai îndestьlarea în doкya sьrьciei, mi bьnьtatea în doкya barbariei: bьrbaaji sьnt mьndri mi vьrtomi, femeile sьnt frьmoase mi хarniche: da yша fieкьryia bordeiь se vъd juьe fete ky oki negri, ky mьini delicate, mi niakuri de konii ky figvre voioase. Ar zичe чьneva кь este yn поног nyoь; dar este nymai o пeneratione nyoь nъskьtь sьnt adьnostirea ynji arbьre nekьnoskьt de пeneratione чelde vekь.

Arbьrele ачesta, este dydьt. Sьne a se onera atьtea minьni, a fost destьva nymai кьlatura ynji vedetal mi kreпerea omidei дѣi. Dar ar trebьti sь vezь kьag doкya a кьryia soartь еalde a skimbato. Ачелде skьrьturi de лавь roшii mi negre, ачелде rьturi de чelushь, ачелде шosele yriашe assemenea ka чelde din Iгlandia, mi ачелде гьrьmьzi basaltive 2) kare inkid torentele mi кьroneazь mьnjii; eaka nъmьntya Bivaraisьdьi. În фага miсei

3) Faujas de Saint-Fond; *Volcans éteints du Vivarais*, vol. în folio, p. 319.

1) Un fea de marmьrь neарьrь че se tonece.

четъци Ахбенас, trei rînduri de mîncî se înладъ форманд yn амфитеатру ка кy нйце trente ларци пнлъ ла мннци Чевени карй й terminъ. Тоатъ деара а аrs; нй дакъ вълканий ей s'ar aprinde, Ахбенасла ар ведя империяла дй шайзечи де мннци инфлъкьраци.

Ei bine! ачестй мннци, дунг timp sterni, sunt astezi plantaci pnr in vrfua dor; ачелле кьмни, дунг timp nedukrate, astъzi sunt берзи шй roditoare: fie-care sat шй are plantele sâalde; insушй чътъциле се инфъцишазъ ка нйце панече кy бердеащъ. Ахбенасла este yn deal fгumos аконерит кy kase, in мизаокула ynй кьмн аконерит кy дъзи. Дудула е pretxtindenea; а-ар sokoй чинева indigen 1), аша де асне се имуадеце. Кьнд се гькъ чинева пе коастеле дй Villeneuve-de-Berg, ми ајунде in vrfua мунтеау, акоадъ vede intinzьnduse yn шецъ ларг пе каре йа аконпере нйце стьнчи каро пy цин де пьmint, паркъ este о пландо де асродите кьзхте din cher; sunt intro дилселе май марй шй декьт каселе. А шй кьм ачесто петро аъ fost adduse акоадъ este yn че neste пьтинрь, fiind кь нйчи yn мунте пy домнеце ачел док: ар пьтеа зиче чинева кь sunt петреле гьдикате дела Karnak, dar sunt муациме пенумьрате. Ei bine! in мизаокула ачестй Хаос, инкъ афли дъзи. Дунъ че аъ fekondat вълканий аъ venit сь fekondeze шй стпчеле: челле май strimte снациури trebxie сь айбь номий дог.

Astfel s'a transformat Bivaraisya. О кьдугь нгоь а skimbat soartea femeidor, шй prin femey s'a imbalnzit brьtalitatea бьгьвцидог. Воени сь чивлизези о деарь, дьй о планть trebxinciosь цери-

1) Din ачел док, din ачел деарь, пьmintean.

lor vecine, a căreia viață se fie desfructuoză, mi kare se so poate face ocupația femeilor în kaselo lor. Cu planța acesă vine comerțul, cu comerțul vin druzuriale, mi cu druzuriale vin idciale. Comerțul îmbogățеше, iar druzuriale cînilăsează. În deșert am căutat la *Thuyé* pe acei oameni jumătate seabateci kari merceaș da biseriki mi la kirim, mi pe kari *Faujas de Saint-Fond* 'i-a zurguit atăt de nitoreșe mi atăt de trozav. Alții nu craș druzuri: astăzi, un drum suerb umblă pe poalele muntelui, pe care la inkunșură cu întrecere lui ramure. Păduri de kastani so întind pe toate coastele, de sus până jos, cât ajung okil. Sunt pâră însuși pe cerniele toții adde Grabenei, mi până însuși în prănăștiale lui *gueule d'Enfer* (țuga rădăni). *Thuyé* este inkunșurat de acesse păduri verzi. Cea țăntie kasă ce zăreșe cineva intrând în sat este o kasă de lurs, inkunșurat de un prea frumos park; cea d'aldoiăea este o șkoală primară, iar cea de-altreia este un birt. Acesii muni, odinioară dokuri de nișe țerani seabateci, mi unde cineva resbtea nymai cu frică, s'au fkyt nișe dokuri de petrecere pentru dokitogii țetșilor. Căldătogii află aci o adăpostire, mi kopii priimesk învșură. Dar toate acesoa le-a fkyt un arbure!

Un arbure, un bărbat mi femeie! kăci bine-facșeriale natușei nu se ivesk de-o-dată da toți okii; trebie inteleșința țeniului ka se le des-kopere, mi lăkșă popoșăni ka se le propace. *Olivier de Serres*, stărușitua aktor al *Théâtre d'agriculture et Mesnages des champs*, (Teatru de agrikulură mi ekonomia kșmșăni) a fost așea bărbat de țeni. Cei țntii dizi, ce vșurăm în

Binarais, аѣ fost plantatâi prin îngrijirile lui, pe nomia Pradea, да о jumtâ de noue dela *Ville-neuve-de-Berg* 1).

Henri IV, аuzind vorbinduse despre сучеcele lui, îi scrisse, mi îi cherу lui din аcest аrbуре, nentru ка съ гонеск, зичеа lui *Sully*, денса dintre попогуд меѣ 2). Черееа îi фѣ аскулатъ: доъ-зеѣ de miі de дѣзи емѣгъ индатъ din plantariа Pradeului, mi destinaѣia дог фѣ regalъ. Ка съ деа yn esemplu mare Franѣiei, bunâ теѣe puse аѣi planteze sunt okiî sei în гръбина са dela Тулерѣи. Фъгъ indoаа, este о фѣгмоасъ наѣине din istoria noastră ачаастъ кореспондинѣ а ynui теѣе mi а хнуѣ агрикѣлатор, а пѣгинтелу попогулу mi а bineфѣкѣторулу *Binaraisului* nentru yn аrbуре. Ачепунтеле ачестеѣ кореспондинѣе де poate афла чинева în префаѣа скриерѣи *Théâtre d'agriculture*, mi în *Memoires de Sully*. Fiind къ nу егâ vorba niѣi de бѣтълѣи, niѣi de нѣкторѣи, сурѣкторѣи modernѣи аѣ пѣзит тѣереа асѣгѣа ачестора, ноафъ анд нимѣк интръиседе destуа де dramatic nentru гѣмалѣи.

Бекѣа докѣинѣ а lui *Olivier de Serres* есѣста mi астѣзи. Este о касъ modestъ mi фъгъ лукс, нѣсъ, ка toate каселѣе де аколѣ, în мѣзлокѣа ynui къмни де дѣзи. Ferestrele еѣ се deskid пе къмни mi пе колниѣе асемменеа plantate къ дѣзи. Еака пакѣа mi гръбина lui, пакѣа domnitorѣа аа Pradeului. Аг нѣтеâ зиче чинева къ nу mai este

1) Préface de *Théâtre d'agriculture et Mesnage des champs*.

2) Чед аѣнѣи дѣд адрѣс din Italia în Franѣia, а fost пѣнѣтат în satуа *Aran*, да о jumtate de noue de Montalimert, къте аниѣ 1500 А ес дѣд есѣса бѣкъ în 1802; трѣнѣаа lui егâ десѣкат în trei пѣгѣи, mi гашѣгеле деѣ кадѣе бѣкъ се акконерѣа în сѣкаге-прѣмѣварѣ къ стрѣзе mi къ роаде. Ачеста este tata тѣтѣор дѣзѣлор къге аконѣре астѣзи нъ мѣнѣта Franѣiei.

аагѹа нїчї маї маге нїчї маї стрѹауѹїт, фїнд кѹ пѹдѹгїае каре ес дїн еа се ѹїн ѹпеле де аателе ши се десѹѹнѹгѹѹ фѹгѹ интревѹнере инт'о депѹгтаре маї мѹаѹт де зече поѹї. Ачест арѹѹре а интревѹнѹат доѹ пеакѹгїї ка сѹ купїнзѹ вѹїде мї мѹнѹїї, ши пентрѹ ка сѹ формезе ачeastѹ инскїпѹѹїе вїе каре ва спѹнне їн вецї бїне-фаччегїае ѹнѹї бѹгбат маге.

Ѕѹнт акѹм патрѹ ані, фѹкѹнд о преѹмблаге їн докѹгїае ачеллаа, ѹн ѹеган каре'м серѹа де кондуктор, опїндѹсе ла ѹпа лѹї Пгадел, їм спѹссе кѹ їн 1815, агѹѹѹнд ачѹа касѹ ла дої Енглеѹзї карїї се дѹѹѹаї ла ачеллае дела Ваас, амѹндої се пѹссерѹ їн ѹенѹкї но прагѹа ѹнѹї, прекум ар фї фѹкѹт їн пропїаѹѹа ѹнѹї темпѹлѹ сѹїнт, опогѹнд прїн ачeastѹ акѹїе атїнгѹтоаре пе ачеллаа каре ѹївїдїсasse ѹегара ачѹеа. Кѹнд кѹѹетѹ мїнеѹа ла преѹѹдеклѹїае наѹїонале каре пе деспарт де Енглеїѹѹѹа, сїмте тоатѹ валоатеа ѹнѹї ассемнеа омѹмаѹїѹ: есте ѹн прївїденїѹ аа бїнефѹкѹторїаѹ де а їнтемеїа, прїн адмїраѹїе, фѹгѹїѹеа неамѹлѹїї омепеск,

Дар лѹкѹлѹ ѹеа маї кѹгїос, ши каре араѹ тоатѹ мѹгїгеа гѹагїеї лѹї *Olivier de Serres*, есте сїѹаѹїа ѹегелор вѹїне. Кѹнд аѹѹнѹе ѹїнеѹа їн вїгѹлѹ мѹнѹѹлѹї каре деспартѹ *Thuyé de Narse*, їнѹлѹнѹѹе о пѹдѹре насѹѹ де бразї, вѹа їнѹнѹерос трас ла холареде Вїагаїсѹлѹїї ши ааде Вѹлаїсѹлѹїї. Аколò, сѹнт о клїмѹ аспѹгѹ, арѹѹреде каре дѹ мѹїтѹсеа моаре: їнтрї инт'о ѹегарѹ нѹѹлѹ: мѹнѹїїї сѹнт годлїї, пѹмїнѹѹа гѹѹ кѹлїѹбат; пѹ се маї вѹд нѹїї лїѹѹезї ѹоїоасе, нїчї пѹаїтанїї ѹегзїї, нїчї оккѹпациї пѹлѹкѹѹе пентрѹ фемеї, нїчї фѹгѹнзѹ де адѹнат, нїчї гїндачї де крескѹт. Їндаѹѹ тоѹл се скїмбѹ, фѹгѹмѹсеѹа фїсїкѹ ши фѹгѹмѹсеѹа могалѹ пер де одаѹѹ.

Акодо femeіае, stribite sunt ггадладе тунчі алла бърбаціаог, imbrătnesc de timpuri; бърбаціі sunt aspri și grozodani, konii vîrți și гъі: ar zice чінева къ este yn aat neam. Dar прічина este нумаі къ дінсеіе yn arbore în ачад док!

Нѹ वोणъ маі чіта алте есемнае: челае піпъ аічі bokotesk къ аѹ tras destăa агагеа амінте; ачестеа дескід къі птоі бинефаччегіаог ші уманітѹдіі. Resultănd dar пунктугіае челае прініпаде дін капта ачестат, वोणъ зічче:

Къ grosiertatea ші тікълоніеа а маі тѹтлоог докѹторіаог дела деагъ este о гѹшіне pentru агмеа чівілізатъ;

Къ mizaokya чеа маі бун спге а фачче сѹ інчетезе ачестъ barbarie este de а întoарче femeіаог оккѹпацііае сексѹдѹі дог;

Къ а întoарче femeіаог оккѹпацііае аскѹлѹті дог, este, прін алте кѹвінте, а де преаѹнѹі алаа, јѹнеца ші фгѹтѹседеа; este а reintră ахнт леѹілае оменіреі чеі сімплае: potrivit ачестоі бѹгѹрѹі де ноатъ а дѹі Бѹфон, къ femсіао дела доагъ imbrătnesc маі кѹгънд, ші мог маі тѹлато докѹт бѹгбаціі, дін прічина ггадладоог тунчі кѹ каге еллае sunt імповѹгате;

Къ оккѹпацііае обічнѹте алла femeіі treбѹesk сѹ се концентре ін гріјеле каеті ші ін едѹкаціа коніаог;

Ін сфініт, къ imbrătnădirea soarteі femeіаог дела деагъ, este інченѹѹа а тоатъ чівілізациа: ін касъ, прін оккѹпацііае каеті; мі да кѹрѹ, прін дешконегіеа ѹнеі плаате саѹ кѹатѹга ѹнѹі год. Din ачад мінѹт, німік нѹ poate fi маі десне декѹт ачестъ аѹкѹгаге де регенерацие; toate сѹффлетеае sunt кіемате спге ачеста: къчі плаантеае фолосі-

toare sînt numeroase; sînt pentry toate situaȚiile
 mi pentry toate cliimele. Cine oare ar putea a se
 temme kь nu na aȚia o nauntь potrivitь pentry
 muntele sьѣ kьnd Promidnga ne trimite, din Țun-
 dьa Herșiei, Arabiei mi Kinei, persekьa, viȚa mi
 dьdьa, nьnymai pentry imborьdirea marelor noas-
 tre regatьrї, dar mi pentry ȚivilizaȚiea Țietelor
 noastre sate, la care domniї pьmїntьdьvi n'au kь-
 Țetat niȚi odatь?

КА П XXIII.

REAKȚIA ESTE DE O POTRIVȚ KU AKȚIA.
 LEȚE FISIKȚ MI MORALȚ A NATUREI.

Kьnd politica oameneilor leagь aȚiȚa ei de ni-
 ȚoȚta sьlavьdьї, drentatea Țereaskь, ȚintьȚe ne Țe-
 aȚьaȚi kьȚьtьї de ritьa tirьnydьї.

(BERNARDIN DE SAINT-PIERRE, *Etude septième*,
 p. 318.)

Koroanеле sьnt sьnoase, tronьrїle arьȚoare. Țe
 de miragїї de reȚї a vьzїt Eyrona Țn veakьa aȚesta,
 Țe de derьpьpьї, Țe de restauraȚїї mi Țe de vьderї
 grozave, ne care nu le pot anьrь niȚї șartele, niȚї
 pьterea absolutь, niȚї armatele! La pьrїsirea aȚestor aȚ-
 ȚuȚї, unїї kь o bukrie sekretь, aȚdїї kь o dьrere-mitь
 sьnt imnїny de a pьȚaiȚi ștєraniaȚor aȚeastь vorbьa
 kьȚї nekїї pьȚura ȚiaȚor: ReȚїї se dьt.

(LAINÉ, *Discours à la Chambre des pairs*, 19,
 avril 1831.)

Drentatea Țereaskь pьre pьmїnt este tot-d'Țna
 Țmplinirea unєї leȚї. Dьmnezey a potrivit toate
 Țntr'un fea aȚia ka din șantele noastre sь Țșo-
 gaskь pedenside saȚ respьȚьrїrїle Țe ealle meritь. Ți-
 nole addьȚe Țipеле, gьȚa addьȚe gьȚa. ReaȚia

este mai mult saŭ mai puțin grabnică, mai mult saŭ mai puțin vâzută: ori cum, ea se află și este egală cu акція; și dacă câte odată nu ne pârțundem de efectele ei, aceasta nu este — къ децеа ар фи не-активъ, чи este numai pentru къ cea din urmă schein а dramei se petrece în fundul unei companii între Om și Dumnezeu.

Chineza zice къ о astfel de dece traie а strikă libertatea noastră morală: aceasta este о гътьчире. Омыа este tot-d'ауна liberă între crime și între virtute; къ osibire numai, къ îndată че еа м'а фькът алдецереа, este о întâmplare къгіа нѹ і се mai poate împotrivi, ын rezultat neапграт: aceasta este reacția акціеі дѹ і).

Noi nu avem cunoștințe îndestul spre а înceta de а mai fi liberi; чи avem преа multe cunoștințe spre а nu ne simți căлпабилі къ о parte din гелееа care апиасъ оmenirea.

Тѹ кумнері și binzi ын om, тѹ аї склані: деңи toate bișnițiale sclavilor ацестора nor intră în familia ta, și тѹ însuși те неї дограна пѹнѹ аколд жкѹт веї jstifікă sclavia.

Кѹ авуциі немъгъните, веї фи фьгъ милъ pentru съгъчире: на сеама bine însă! din ача съгъчире ва наце фуга, bringandaѹа, оmmога ии prostituția, toate bișnițiale care nystiesk не чеї bogăți.

Ици кгежи копии în neîndăgare, м'апої кѹтезі а те пльнѹе деспре а дог пьгъсире; наг еѹ и азз blestemăndу și viceаа, о viceаѹ дѹггероасъ care condъче ла нимичире: че mai prezent frumos spre а merita rekunoștința дог!

Тѹ боещи о femeе bogatъ ии frumoасъ: да,

1) Resplata fantă дѹ і.

vei află și bogăție și furtusece. Dar ne uităm zici: femeea mea mă înmăle, mă dezanblă; eakto къ s'a aruncat în mlaoarea lumii, ea uită ne bărbat-să, și nengrijește casa, și lasă ne fiică-sa în îngrijirea unei slujnice. Da че! аџ доагъ n'ai черvt furtusece și bogăție? — vei vedea къ тџ аї uitat чева în тигуа тџ!

Ту vei сџ vieruești prin lume, prin lume te vei perde. Ferga kiamъ ferga, jefuirea kiamъ jefuirea și omomoră kiamъ omomoră. Oamenii даџ да aceste reacții numele de resbunare săџ resplătire; dar ei se înmăле; ачеаста este лееа дџ Dymnezof че се implineste. Деџ, еака ачеа лееа ашă nrekym o formula yn bărbat care studiase adînc istoria: « Чева че vine prin lume се ва în-
«toarce iarăși prin lume; oși че jefuire ва fi lăoa-
«тă înаной, oși че pradă ва fi îmbrățieat; тоџ im-
«binătorii vor fi învinși, și тоаџ четатеа care
«ва fi plătъ кџ пџбдџчїтї, се ва нџстїи și ea
«înșimї 1). »

Акція унџ vidїџ poate сџ ni se arate plăcută, dar reacția дџ este tot-d'аџна amară. *Montaigne* zice « дакъ дџререа de кап și гџла de jmmimъ ne-ar veni mai înainte d'a ne îmbrăta; ne-am plăzi d'a nџ bea преа mult; dar волюнтатеа, пенџтџ ка сџ ne înмале, ашџкъ înainte și ne askunde grozava ei urmare. »

Реакція недеџїїреџ este nereкџнпоциџца și mindriea.

Реакція уреї, este resbunarea.

Реакція eroismulăџ, este пџрсїреа.

Реакція челїбатлăџ, este libertinaџїа și про-
дџтїя.

1) *Recueil de Pensées de Joubert.*

În alina de reguare pozitine spre a ajunge la veritate, oca yn adoncr asynra klyna ar trebui çinera sь allyь o nroa mare dyare aminte; kьçi ea poate savyi drent dyminy: Ky kьt va fi mai mylatь virtute in om, drentate in lege, mi rediçie intr' yn nonog, ky atьta reakçii de vor fi dьdяi, vьeada desnyçioasь mi traxa-byu sigur.

Aderyua açesta este mare; ea resymь istoria tьtьlor timniar mi a tьtьlor dokьriar, dь reguara reakçiar marь care restoargь impьrçii de, mi dintr' insya reayalь, kь sьnyra temelie solidь a fericirei reiar este fertulrea nonogelar, prekьm sьnyra temelie nyinyçioasь a fericirei nonogelar este libertatea in virtute.

Restьrnaçii voi yn tron? sь içi kь veçi avea yn *Danton* mi yn *Robespierre*; restьrnaçii voi adtarele? sь içi kь veçi avea sьnyrçtorii mi rizi in dokьa dor.

Bьrbaçii nьskьçii nentьr yrsite marь, sьnt mai tot-d'ayna sklavь ai ynei natime marь. In kьt timu açesta trivmfь, ei se nar a fi fericiçi. Dar ky toate açestea nonogarele se mirь mi tremmьrь; pre-simt kь eroza merçe sьnt jьrçla ynei leçi fatale, mai tare de kьt nogokьa dyi, mai tare de kьt toate nyteriale omoneçi, mi care la impinçe kьtre sьnyrya sьy.

Reakçie grozavь care агьнкь ne *Robespierre* in sьnyrçtoare, mi care skoate din dymie ne bynьparte, inbins nar ny sьnyrçь, ka sь'a nьrçsyeaskь ne stьncelє Sant-Elenei!

Niçi odatь ny mi-am nyxt агьнкь okii asynra dьkьsyaui dyi *Bosuet*, fьrç ymire mi fьrç grozь. Este yn çe foarte nyternik in açelde dinnii care

radău'i se deskid; mi nu se mai vede nre pământ dekât numai kumhalta dukare a riziilor ni a demonilor: Omu se arată numai nentru ka s'omptoare saș sr. moarț.

Muraj'i politici mari 'n'aș zleit totz ișingă dor kăutând în prețugă nostru p'icinelu ačestei grozave katastrofe. Aș învinovădit ne *Richelieu* ni ne *Louis XVI*, defăimând ne gând p'uterea unuia ni slabiciunea celalalt. Ceni'i gar'i kar'i merg înkiptind'ni kă čeva mai mult, saș čeva mai puțin voind' ar fi skimbat leuca timpulu'i. Ei aș vâzxt proa bine kă armatele Europei întregi aș kăzxt ka toate celalalt; dar aș ȳtat, ni ei k'eamz în ajutor-de tot s'adăciia, ka kum ar fi nre pământ vre-o s'adăciie în stare de a împedekă reakția a doz-sure-zече reakții de crime ni de nenorociri!

Dar, toate tronurile s'nt astăzi în primejdie; ni čine-oare de va mântxi? Împărății ei însuși, dakъ vor voi s' fie drepti. Trebuie ka reakția s' fie de la ei, iar nu de la popoare; trebuie ka ea s' kazъ din mâniile dor ka o binefăčere, iar nu s' kazъ din mâniile popoarelor ka o resbunare. Eaca singura drum de mântuire kare de este deskis, dar tot-o-datъ ni singura mizok de a împedekă grozavă bich ad anarhie'i kare stinče popoarele ni ne împărăți.

Astfel este leuca de akție ni de reakție: ea se împălinește într'o zi ni în doz-sure-zече reakții. Toate popoarele kred într'insa ni tog'i oameni'i o kiamz; ni poate kă ačeasta este singura leucă a natre'i ne kare se odixnește čea mai mult kredind' ni čea mai mult p'edejde. De ačea se ni așd o m'ădime de păbșeri ni de čemmete în popor în datъ če un tiran, fie m'kar kât de mik,

i se pare кѣ аг скѣпа! N'ag пѣта оаре крѣде чл-
 нева кѣ дѣта шѣ перде мѣцѣе възнд'о кѣ се
 љдоѣне? Da, este adevѣrat кѣ љп vinoat mare
 a remas nepedensit, љн аѣне де аѣ дѣѣ Robesnier,
 љчѣдѣога саѣ комплѣча геѣдѣѣ; шѣ попога ѣд
 vede кѣ беа; кѣ тѣнѣнкѣ, кѣ ворбеѣе, шѣ се прѣм-
 баѣ стѣгѣзѣнд да жѣтведе дѣѣ. Шѣ сака кѣ попоареде
 љнчѣп а крѣде кѣ пѣмѣнтѣа аг фѣ пѣгѣсѣт, кѣ че-
 га аг фѣ фѣгѣ пѣтере! шѣ бѣestemete мѣ стрѣѣте
 се аѣд атѣнчѣ дѣн тоате пѣгѣѣе, шѣ таастѣа по-
 поаредеог се љнаѣѣ ка сѣ vesteаскѣ Провѣдѣнѣѣѣ
 кѣ љп сѣдегѣат ѣмбаѣ сѣѣ скѣпе, ка кѣтѣ еа н'аг
 ведеа тоате!



[Faint, illegible text, possibly bleed-through or a second page of text.]

КА П XIV.

OMUL ÎNKLIN'Ţ TOT-D'AUNA КЪТЪРЪ ЧРЕА ЧЕ ESTE MAI
FRUMOS. LEŢE MORAL'Ţ A NATUREI.

..... Приветте в театриале noastre,
Кънд чинова кутърветте оаре-каре тръсвѣ де каноаре,
Ин каре стрълуцоще не де пайн тинѣра ѣбѣре де оменѣре,
Атѣрѣ тоате инимѣале явѣт пайне де о волатнате крѣтѣ.
Шѣ пѣрѣмѣл ѣнт'инѣоале с'авѣо гавѣта натѣре!

(GRESSET.)

Am vâzut oameni nedestoinici de giingă; dar nici
odată n'am vâzut nedestoinici de virtute.

(CONFUCIUS.)

Кънд омыа десамегит де мѣрѣеа оменѣреѣ,
Приветте trista slăndoare a nouăii,
Шѣ ачѣале пѣстѣнѣтѣ скѣтѣе'оаре, шѣ ачѣале адѣнѣчѣ боате,
Унде атѣмѣ ѣгъ марѣинѣ стрълуцѣскѣ прѣсте атѣмѣ,
Атѣнѣчѣ, стрѣнит вѣ естѣзѣ'ѣ, еа кѣтѣрѣ кѣ кѣтезѣре
Че тѣрѣ а семѣнат сорѣи не черѣтѣ.

Че монарх аскѣнс вѣ а са а тот ѣтѣре

Se înalță înălț și mai sus decât împăriea! nemărgi-
nită!

(DÉ PONGERVILLE, *Épître.*)

Кънд societatea ia drent пѣнкѣт де сѣрѣѣн тѣвѣл-
бѣтн материал, фѣче не оаменѣ актѣвѣ, перѣбѣдѣторѣ,
пѣлѣнѣнѣрѣѣ, инѣлѣлѣсѣнѣрѣѣ, перѣгѣтѣнѣнѣ ѣнѣи ааѣога, шѣ
ѣгъ сѣдѣѣ вѣ борѣѣнѣ шѣ вѣ пѣлѣчѣрѣ. Вѣзънд дар
попѣрѣга робѣт астѣеа борѣѣнѣеѣ, ар тѣрѣвѣи сѣ'а со-
кѣтеаскѣ чѣнева недѣстоѣнѣк де фѣанѣе шѣ де кѣѣе-
тѣрѣи сѣбѣлѣме. Кѣ тоате ачѣестѣа вѣнсѣ, ѣгъ сѣ'а дѣ-
чѣеаскѣ де пѣанѣеа ачѣестѣеѣ гѣоате лѣкѣкѣме ѣн сѣм-
тѣмент каре сѣ'ѣ дѣнѣнѣе сѣѣфѣлѣтѣлѣ; вѣнѣѣѣнѣаѣзѣ'ѣ,
нѣ воѣ зѣче нѣдѣѣдѣи де фѣрѣѣѣре, чѣ чѣва мѣре шѣ
гѣенѣрос сѣре а вѣмпѣнѣнѣ; шѣ вѣндѣтѣ тоате ѣѣтѣмѣеа

КЪТРЕ ЧЕЕА ЧЕ ESTE MAI FRUMOS. 145

челде реалде вор тьчеа; interesya personal va fi uitat, mi tot popoꝛya lui va prodiga averile mi bleaga ka sa fak sa triumfe ceea ce crede ca este drept mi frumos. Soldatya gros infrunt moartea numai pentru ca ea lui xrynece s'uffaetya ky illuziile unei glorii de care ea insa nu se va bucura, dar ne care ea o leaga de steagya saŭ de generalya saŭ. Tozi vitezii nostri kari dorm ne kymniile Austeraiyaly mi Bagramaly, ce gonay ei oare ky atya ardoare? o p'rtiky nezryt din marea famy a kapaly dor. Ceea ce soldatyi adoraŭ in Bynparte nu era nyi b'rbatya, nyi imbratya, nyi nimik p'mintesk; era illuziile gloriei luy, nem'ynirea nyterii-mi a denily luy, mi acea yn nu nyi ce frumos care stralycea d'asynga dor din konkysta luy.

Dar ce esemplu mai int'rytor poate fi dekyt statornyrea Xristianismaly? P'mintya ora akonehit ky temaly in care popoarele lui adoraŭ luynty nattimele dor, kynd yn gas se l'nyly, care, dekretynd figya luy, kiema oamenii da nyce b'nyri mai perfekte dekyt aalde p'mintaly, mi nynea viitorya dor nu in bleaga acesa, ci in veynyie. Indat' atyry vokaia popoarelor se deklaay, mi armata martirydor se formy. Cineva de-a aryat ceva mai frumos dekyt avyziile mi voluptyiale p'mintene, mi ei aleay da acesa in triumf, aleay prin kyry mi prin moarte!

Asha dar Omya popoꝛaly, soldatya, martyry mi s'fintya inkain de o potryv k'tre ceea ce ei kyrosk ca e mai frumos. De k'te ori vei deskide istoria, de atytea ori vei vedea myayimea desbry kyndyse de nattimele ei челде реалде kynd are in naintea okidor aalte nattime saŭ simtente m'ryce.

Ceea ce admirăm în gloate, o vom afla şi în indivizi. Fic-care cititor al lui Tacite sau al lui Plutarx poate mărturisî desure acesă lepe mare a naturii. Συφφαιτα nostru zboară înainte a tot ce ei ne sun de nobia şi de frumos; ea se cunoaşte în acea sfinţere, dacă se poate a mă exprima aşă, şi primete cu bucurie esiaşa sau moartea în situa virtuu, se face Sokrate sau Aristotele, dar nici odată Anitrs, nici odată Siala, însuşi când acesia sunt puternici şi triumfători. Din protim, cărb indignaţie simte pentru crimele lor! cărb ingredonare pentru volupţia lor! şi cărb desureu pentru aca aere care îi înălţă atb de sus, şi care însuffla veaculăi lor atbta invidie şi atbta spaimă!

Eacă un simtiment care atinţe simţurile noastre şi ne pune în opoziţie cu ceea mai de aproape interesul altele noastre cu toate volupţiaele noastre animale, voinea de a ne bucura, de a komanda şi de a vieţui. Nu deskoneri oare în acesă pătimm a frumosulăi ideal o fiinţă de o altă natură dect a tirgulăi şi a leulăi? A murgi nu è nimic; dar a murgi pentru o idee a căia respalţire nu este din acesă lume, o! συφφαιτα meş! ce manifestajie s'bdaim despre nemurgirea ta!

Aşa dar, sure a regula pătimmale ceea groase, este destul de a le pune înainte pătimmale ceea cereşii. Omul urmează ceea fiinţei sale, şi, înălţănduse trentat d'asupra bunutilor materiale, ajunge în sferinut la singurele komoare ce nici o murgime de συφφαιτα nu este care să le poată despreţui.

Să nu sokotemî că acesste simtimente şi naş isborulă lor din educaţie şi din civilisaţie; acesstea sunt altele naturii noastre, iar nu primite din

Barbaryla фт кувринс, дар адмиръ. Еа симѣ а-
тѣт ед бине мѣримоа ачестор идеі каре іа ковѣшеск,
ѣн кѣт еа ле рашпортъ індатъ ла Дѣмнезеѣ, ка да
пашрадада дор ісвор. Астфед сѣффаетѣа дѣи се де-
шептѣ, ми інцеллессе індатъ індѣгараа ми оменіеа!

Ін ачестъ парте а дѣмніі, сѣффаетѣа попоаре-
дор доарме дин претѣнъ ку ад геѣіаіор: чеаа че Дѣм-
незеѣ ле-а дат, оаменіі 'а-аѣ аѣсат сѣ моарѣ;
ми атѣт попоареле кѣт ми імпѣраѣіі, імі ашеанѣ
дешептараа дела ѣн леѣісаіаіор, прекѣм морѣіі дин
паллаа Іосафат, імі ашеанѣ інбіереа.

Ноі дѣчеп аколд де атѣта веакѣіі, барбарііле
пекіаіор ноастре ѣініаісаѣіі! Ва сі веніт інсѣ імі-
пта сѣ, сімѣт ми бинефачеріае ми філаптропіа
пѣоелор ноастре ѣініаісаѣіі.

Сіміментѣа фрѣмосѣаѣі есте дар претѣінденеа,
інцеллер претѣінденеа. пе ѣнде се аѣлѣ ѣн ом. Ну
не есте іертат де а'а інцеллеѣе, дар не есте дат
де а не бѣкѣра де дінсѣа; еа есте чеа маі пѣтер-
нік кондѣктор ад сіміментѣаѣі морала ми мизло-
кѣа чеа маі пѣтернік шре а аѣѣѣе да адеѣѣ.
Еака де че ѣііңеле нѣмаі прінтр'інсѣа фак дес-
конегіі маі: ѣііңеле дѣи сѣнт даіаіре тот че
еалле ну сѣнт даіаіре інтімпѣѣіі, адеѣ тоате дес-
конегііае чеалле маі інаате аалле ѣеніѣаѣі.

Сѣ пе онгім ѣн мінѣт кѣѣтареа асѣпра ачестеі
леѣі а натуреі каре аѣта інфѣіпнѣ асѣпра
неамѣаѣі оменеск, ми пе каре вом формула-о
астфед:

**ADEBȚRUL SE AFLȚ TOT-D'AUNA ÎN
CHEEA CHE ESTE MAI FRUMOS.**

Прінѣпѣа ачеста есте фоарте mare, еа дескіде
ѣіііңелдор окаріегѣ фѣѣ маѣініі; дар шре а'а ін-

КЪТРЕ ЧЕЕА ЧЕ ESTE MAI FRUMOS. 140

желалече тоатъ интндереа, требче съ'ї фацї аппалка-
ція да десконерііае деніуауї.

Ін тинні античї, Еракліте претінде къ диамет-
рѣа соареауї есте нѣмаї д'ѣн пичіор, іаг Анакса-
гора ащїчъ некредулітатеа Греціей дънд ачестей
стеллае интндереа Пелопонесѣауї.

Ашѣа дар соареае філософіаор античї ера ѣн къ-
бѣне апінс ад кърѣа диаметрѣ ера нѣмаї де
ѣн пичіор саѣ кът интндереа ѣней провинції. Че де
тrente а fost dar де пѣмїт ін доменїа фрѣмосѣ-
ауї нїнѣ а аѣнѣче да стеаа сѣдїамѣ, ісвогѣа веці-
нїк ад кологїаор нї ад веції, каре не інфлаккѣгѣ
атмосфера, генѣнеазѣ патѣра, цїне дѣмїае прїн
їнсуїні гретатеа са, нї каре, мѣсѣратѣ де *Huygens*,
с'а афдаат къ есте де ѣн мїаїон треї сѣте де мїї де
огї-маї mare де кът пѣмїнѣа.

Чей веки, неїнкїпїндѣнї декѣт нѣмаї ачееа
че кредеаѣ къ вѣд, зїчеаѣ къ черѣа есте о боатѣ
де кристал де каре стеллаеае сѣнт спїнзѣрате ка нїче
канделе. Дар ачесте черѣгї непѣтрѣнсе, ачестѣ
боатѣ соїдѣ, че еї зїчеаѣ къ се снрїїне не глобул
нострѣ, къ кът кѣрїосїтатѣа ас обсервонзѣ, нї къ
кът сїмтїментѣа фрѣмосѣауї не інааѣтѣ, се сдрѣ-
беск ка нїче јѣкѣрей де копїї: немѣрѣнїнеа спа-
ціѣауї, немѣрѣнїнеа дѣмїаор, немѣрѣнїнеа согї-
аор, реснхнд да немѣрѣнїнеа пѣтерїї. Прївеѣе ін
ачеа каллае де ланте, ін каре соареае nostrѣ, къ
тоате планетеаеауї кърога ле дѣ веаѣтѣ нї де тра-
ѣе, абїа окѣунѣ ѣн пѣнкѣаеѣ, че мѣацїме де
мїаѣнї сѣнт каре ераѣ некѣноскѣте де чей веки. А-
кодо се афлѣ стеллаеае-їндоїте; акодо сѣнт дої
согї, де о мѣрїме трѣзавѣ, карїї адеае-орї фор-
меазѣ нѣмаї еї сїнѣрѣї о сїстемѣ інтреарѣ; еї н'аѣ
требѣнѣѣ де ащїї, інї імнѣнїмѣѣ ѣнѣа ааѣїа дѣ-

mina дог ми со-голосок упуа ин прецнгуа, аауаиа
 între ачесті сорі сунт уніл каріі întrebtиндеазъ па-
 трузеві до ані, аауіі нноасе мѣі де ані ка съ ко-
 ліндо індолтѣа чорк аа марей дог кѣааѣторіі. Маі
 департе, ін аат чер, ін черѣа астрономіей sidera-
 ле 1), цїиңа модернъ дескопере грѣмъзі думи-
 ноасе ми кѣ форме фелурите ін несѣрмїт, ротунде,
 овале, пѣtrate, трїуңгуаде, пірамїдаде, ка фегуа
 сѣааїцеї, ка апѣгѣоагеа, ка піезїшунгуа, ка ар-
 буреде, ка ун мунте, ка скѣтсуреде де вуакап, ка
 нїпе кїдї марї, саѣ дундї ін форме де шеагпе
 ұїгантик, саѣ ін сѣрмїт пѣтрѣнсе ін ајур, ми аѣ-
 сѣнд съ се ваза нріңг'ачелле сирѣтѣрї, ін депѣртѣрї
 немъсѣрате, аале грѣмъзі аабуїе каре павѣтск ін
 аале снадїурї; ми ачесте грѣмъзі аѣт де фелурите
 ін форме, ми а кѣрога думїнъ аба се зѣрепе се
 аакѣтѣтск де о гламеражїе 2) де думї ми де сорї.
 А! сублім чеас а fost ачелла ін каре мареле
Herschell ми фїуа сеѣ, каре ѣ үмеазъ глаорїа, ін-
 тіаїнїгъ пентрѣ ѣнтѣа-оагѣ ін немѣгїнїре ачесте
 океане де стелле кар прїїмїгъ нумеле де нерѣ-
 гоасе дїїн прїїна інтѣнекоасей дог думїнъ. Еака
 доѣ слабе креатуре, ѣкѣ інвѣауїте ін цѣгнїа дог
 пѣмїнтеаскѣ, каре се арункассерѣ ін немѣгїнїре,
 ми кѣрога де-а fost dat де а контемпла ачеса че-
 нїѣ үн мурїтор нѣ контемплаasse! Маї порочїї де
 кѣт Newton, ачел маре еспїагатор аа черѣаїї, еї
 пѣмїссерѣ neste хотареде креацїей нѣзѣте, ми де
 одаѣ се аѣлаѣ маї де tot ін інтѣнерїк, ін мїз-
 хокуа үнү мїліард де сорї інсѣфѣдецїї кѣ үн мї-
 ліард де мїшкѣрї, ми карїі се гѣдїкаѣ ка үн зїд

1) Се дѣ ачест нїме цїиңей каре се окѣпѣ кѣ колдурїае черевїї
 че се аѣа аѣаѣ дїн хотареде системей солаге.

2) Грѣмъдїтѣрѣ.

КЪТРЕ ЧЕЕА ЧЕ ESTE MAI FRUMOS. 161

niŭ înaintea dor. АКОЛО се onresk okii invъцацilor ! аколо este хотарѣа ѣиингеѣ noastre, dar нѣ ни хотарѣа креациѣѣ.

Інаацѣ-te, mai інаацѣ-te, інаацѣ-te în veci ; ni кѣ кѣт te veі anproniae mai мѣлт de ceea ce este frumos, кѣ аѣта te veі anproniae de adevѣr. Adevѣrѣа este mai bogat deкѣт imаѣinаѣia ; ea trece peste marginile ei din toate пѣрѣѣle.

Вѣзѣиі кѣм stellae се іmmаѣesc ка пѣси-пѣа пѣрѣѣ ; dar mai ѣркѣ-te, ѣркѣ-te ѣркѣ, ni veі аѣла tot ѣегѣа, tot-d'аѣа ѣегѣа niі pretindenea ѣегѣа. Sѣe-te, mai sѣe-te ѣркѣ ! Кѣѣndѣ-te кѣ *Herschell* în аѣeste аѣisѣrі de лѣминѣ ni de фок ! Marele бѣрбат пѣдѣѣѣе niі doreѣе аѣеа ce este mai frumos ; sѣѣѣe-te лѣѣ presimte кѣ toate аѣeste stellae care лѣmineаѣ în spaѣiѣ trebye sѣ niі аѣѣ ѣиингеle dor іnsѣѣe-te, іntelleѣinte. Centru dіnsѣа нѣ e nimic ѣн soare care sѣ аѣѣ нѣmai лѣминѣ. Dѣmnezeѣ trebye sѣ niі ѣі dat pretindenea spectatorі. Пѣлн de аѣeastѣ кѣѣetare, ea obser-veаѣ stellae а кѣria іnfѣѣinare de zion, ni іndată dekonpere кѣ аѣeastѣ stea este o planetѣ онакѣ neѣroаsѣ, аѣnd мѣлтѣ asemѣnare кѣ пѣmin-тѣа, iar нѣ ѣн кѣрѣѣne аѣins ; кѣ лѣmina нѣ пѣ-chede dіntr'іnsа, ѣі plѣteѣe în atmosfera ei пре-кѣм noriі în atmosfera noastră ; кѣ аѣеа лѣминѣ se tot formeаѣ аколо neіnѣetat ка sѣ trimіѣѣ gazele ei лѣmilor, ni ѣѣѣ іndоааѣ ni іnsѣиі soare-лѣѣѣ, ne care іа лѣmineаѣ, іа rodeѣe, ni ne care de о sѣѣ de ori 'а-ar ѣі tonit dakѣ, prin mizlo-ѣiѣ neкѣnnosкѣte ноѣ, doroarea mistitoare а fokѣ-лѣѣ ei n'ar ѣі neіnѣetat іndѣѣѣte. Niі din аѣestea ea іnѣieie кѣ «fenomenѣа vieѣii se prodѣe în «soare іneкѣм niі ne пѣmint, dar sѣnt аѣte forme

152 OMUL ÎNKLINĂ KĂRTE FRUMOSUL,

«ші къ аде kondiții 1).» Јунеле *Herschell*; ін-
трекѣнд аднучеле конченнїи алде дѣи *Huygens*, ка-
ре, инклинудѣнїи къ сидалоде требѣск съ фие де-
кѣте, ну кѣтезѣ а кѣтеѣ tot astfel ши десне
soare 2), се инадѣ къ о треантѣ маї мѣат кѣте
Frumosul: ед симте къ интелеѣинѣа есте претѣ-
tindenea, пентѣ къ претѣtindenea ед афлѣ пе ын
Dumnezeu. Ашѣ, индатѣ атѣнѣї, toate аѣeste пунк-
туї дѣminoase алде firmamentуї се инстрѣде-
цеск, инainte окїаор дѣї, prin рѣгѣ ми prin amor;
фие-каре планетѣ, фие-каре soare, фие-каре каалде
де дante і се наре къ есте ын алтар каре флакѣ-
roazѣ ши дїи каре се инадѣ имнѣа инвинѣтор нї-
мїѣї; iar totуа ид аѣестор планете, ад аѣестор
stele, ад аѣестор sorї ши ад аѣестор кѣї де
дante, есте темпѣа Dumnezeireї; ши аѣeste хоре
sublime, каре ресѣнѣ дїи дѣме ин дѣме, есте
кѣлѣа ынї креаѣїї фѣгѣ марѣнї, кѣлѣ вечїнїк,
неинѣлаес, ши аѣзїт нѣмаї де Dumnezeu ин мїз-
аокѣа армонїїї steleаор, printre немѣрѣнїнїе нї
вечїнїїе!

1) Herschell, *Philosophical Transactions*, 1823.

2) Bezi le *Nouveau traité de la Pluralité des mondes*, par Huygens
traduit par D. . . . Un vol. in 12, 1718.

КАП XXV.

DESPRE PERFECTIBILITATEA NEAMULUI OMENESK.
LEGE MORALĂ A NATUREI.

О! ce nobilă! ce frumoasă viziune de a înainta tot
d'arna către perfecție fără a întâlni nici odată ter-
minul progreselor ei!

(ANCILLON, *de la Destinación de l'homme*, p. 281.)

Nu pentru a dobândi noastre, nu pentru a câștiga
bogatii, nici înșurubă pentru a întoarce catolicilor
drențurile lor patrate și omenești, bine-lăcătore
pe care o cer de doz-zeci și cincă de ani de la Dym-
nezei și de la nație; nu pentru acestea zis, m'am
linit de ministerii, ci numai pentru că în ori care
parte imi îndreptez urisirea, fie către staturile vi-
vificate ale Europei, fie către marele continent al
Africaei, fie către Reserit sau către Delta, nestrălu-
denea săz învârtse avroa libertății.

(BROUGHAM, *Discours au parlement*, 1827.)

În адінкѣ съфѣдетѣлѣи nostrу se odixnețe un
simtiment sublim abia zărit de moralistii, dar care
mînkъ omeniirea; ачеаста este къ omъ, ori care
i'ar fi neștiința saș învârttura, nu voiețe să re-
cunoscъ декъ, нумай раției și drențуи drenтѣл
de а'а стъини. Din ачеаста se dovedețe къ по-
поареде de se сунпун леуідог чеддог маі аспре, су-
перстииідог чеддог маі естраваранте, este pentru
къ де kred drenте și раіонабіде. Ачеастъ ob-
servație атът de simplъ ne есплікъ întîмпăтіде
чедде маі маі din istorie.

Zis къ ачест simtiment este sublim, pentru къ
ea мъртърисеțe, și ачеаста în protiva каломнидог

sofistilor asupra omorului nostru pentru minune, marturisirea zeu, ca noi, de ne cinem decazi de gubire este numai in cat timp ca ne este infundimata ca adevar. Transpoart-te in mediul-av: primele poporua kurbat denaintea nobililor; iar nobilii, imptragii si popoarele kurbati denaintea klatgriilor. Kare este pricina acestei indoite injosiri? Este ca poporua crede a fi dreapta superioritatea neamului nobil, prekm nobilii si imptragii cred sfingenia klatgriilor. Toti cred ca se supun dreptatii si raiiei, si pentru aceasta ei se supun. Dar numai una din aceste doz puteri, poporua, are iad, sa ajung a si kunoare gubirea, si indat lanjurile lui kad, se desbrak de krederea care ia pinea in sklavie, si adearg sa karte acea dreptate singura kria si rekunoare dreptul de a komanda. Fie indoiad, avem kvint de a nuni sublim in simtiment care prestreaz vrednicia Omului pni si insuni sunt varra despotismului, si care ia face liber da chelle d'nti lui adde adevarul.

In acest simtiment universal, se desvleie o lege a naturii, lege de care vin de se sdobesk una kate una toate superstițiile si toate lezirile tiranice adde globului.

Katre acestoa, aceasta lege se learg de minune ku adde doz lui care konkuroaz da ael-lamii sfirmit. Aşa :

Omua vbeie dreptatea, si o ndrjdveie; aceasta este vntea lege a naturii.

Dar in aceasta kvtare si trebie un konduktor; acest konduktor; ia are in sine.

Omua inkain tot-d'atna ktre cea ce e mai frumos: aceasta este a doa lege a naturii.

În sferiuit' a'cestei dor' leu' sunt ka r'bd'ia'ina vnei a' treia, leu'ea de p'efektib'itate, kare d'uce ne p'opare dintr'o a'ceamii s'rd'vire, dar nu dintr'o a'ceamii m'inkare, pe t'rele inainte, pe altele in urm', k'tre im'ainirea t'ut'lor leu'ilor nat'urei, sunt p'ib'irile un'ii singur D'umnezeu.

Aceast' leu'e s'a deskoperit k'tre s'firmi'ta veak'v'ii din urm', T'urrot o'sim'isse; iar Kondorcef, din f'nd'ia tem'p'ei l'v', se t'rebi a'o ar'ba l'umii. K'petarea era mare, dar ea n'umai a z'bit'o, sa' mai bine ea o m'ik'not' in tab'lova p'ogresiv ad' m'ind'elor, l'v's'nd' veak'v'ii urm'tor gl'oria de a'i f'at'e ap'lik'ia p'ovedin'ial' in des'voltarea m'ogalei m'i a omenirii p're p'mint.

Acesta este sk'nt'a leu'ii, sa', ka s' z'ik mai bine, acesta este l'uk'va cel mare im'us p'eam' l'v'ii omenesk. Kare va fi ins' s'firmi'ta a'cest'v' l'uk'v', nu' a k'nosk. Tot ce este prin p'ting' de a z'bi, este k' e o solie dat', o kalle mai m'at sa' mai p'uin l'um' de str'bat, m'i k' l'umca m'ogal' se in'v'rt'e in a'ceste p'rt'ze, dar an'p'niind'use din ce in ce de l'umint'.

Ch'i kar'i s'a' im'p'ot'it' a'cestei leu'i m'a' in' k'v'it k' a'ceasta p'oklam'a k'ret'erea p'ogresiv' a m'tel'leu'ii omeneci. P'aini de a'ceast' k'petare, ei int'reab' pe kare p'oe' ia vom p'ot'ivi k' Omer, k'v'are im'ed'ent ia vom p'ot'ivi k' Sokrate m'i pe kare res'oink ia vom p'ot'ivi k' Euaminonda: pe urm' se buk'v' de t'ium'f'ul lor mai nainte de a m'ed'leu'e int'rebarea. In adev'r, p'efektib'itatea nu' este p'uterea de a skimba nat'ura Om'v'ii; ch'i este k'vat n'umai 'espressia m'ink'v'ii p'oparelor m'i a p'ogreselor omeneci. Ea, k'nsider'nd' toate p'oparele kare ak'opiere' gl'ob'v'ka pe un' singur

Ea s'a onorat prin amorul de patrie și virtutile de familie. Русинца unei femei și un temple înălțat pietreții fierii și statorniciea puterea și o fărâșă mare înainteа окилор оаменилор și аї zeilor. Ea dinu pământуа în lanțуа еї; și dette esemнауа jertvirilor чедлор маї eroice; dar, mîrind, nu' lășă nici unуа din ачелле адеврғи kare s'unt patrimoniа neamуаї omenesk.

Ши ачеста ну este vrъна din ачелле пире ne-sokotite че istoriei și плаче а ле kontrazиче. Deskide ne Tit-Live, și ne Tacite: veї афла ne Roma, puternika Roma, къ-цие с'ă kombatъ, с'ă învinгъ, și с'ă чивилиzeze; dar nimic ну адаогъ да dania Greciei, ea н'ă taie nimic din fierошилe цивилизацияей еї: politeismуа, idolatria, sclavia, gloria sințidderii, jокуаде с'ăncerate адале чикуаї, jertвеле de oameni, pământуа deklarat barbar, повоареде considerate ка о градъ, și drentуа армелор înălțат în drent de neamуаї; гътъчиги популяре, крузимі религіозе, patriotиче și политиче, în protiva кьрора, în timp de доъ-zeчї de веакуаї, ну се гъдикъ ничї о рекламация.

Antichitatea se афлă акконегитъ къ ачестеа ка ку un vлă kare аskunde ценуаї еї мъгimea луї Dym-nezeў, vredничя омуаї și лецие natурей.

Progresеле societății античе се концентръ în ачесте trei куцетъги: unitate, în кьс'ьtorie, libertate чивидъ și политикъ, egalitate în пайнтеа лепей. Ачесте доъ din urmъ prinçipe s'unt însъ înrisхите în чедле маї strimte хотаре; едале ну es din na-цие, și ниçи s'unt de vrъn фонос pentru чеї învinни. Лецеа дор ну respectъ ne Om, чи не четъчан.

Бака фапта моралъ de patru-zeчї de веакуаї. Агучиї импъгъция чеа mare înчену а се с'ăгъпна!, și din

kvista adevăruții. Legea naturii o traie către a-
ceastă dintă, a căria încoronare va fi regenerația
globuluții. Că acest mare ar fi fost dintă unțuții
înțet, această trebură să fie dină: unțuție ade-
vărții sânt ceea mai anevoie de deskonerit; dar
astăzi mințarea se ațerește mi progresa se im-
mățesk.

UNITATEA LUI DUMNEZEU,
UNITATEA NEAMULUI OMENESK,
AMORUL DE OMENIRE,
CĂDEREA KASTELOR,
DEȘFINȚAREA SKLAVIEI,
SUPUNEREA DREPTULUI ȚETAȚEANU-
LUI LA DREPTURILE OMULUI,
ȘI LIBERTATEA KONȚINȚEI.

Toate adevăruții dekmnoskute de cei nekî, mi,
barg bine de seamă, toate adevăruții care se ar-
monicează cu legea naturii. Dar aceste progrese
sânt nu mai ceea d' unțuții elemente alege progre-
selor care ne țemă a față. În cât timp okî nos-
tri vor vedea triumfând krîma mi prigoiniduse vir-
tutea, în cât timp gloatele ponogruții vor fi din-
site de intelațindă mi de ațelae desvoatgri no-
bile alege sutfacturuții care ne deosibesck de vită,
în cât timp Omța va posedă ne om ka ne o marfă
saț ka ne o nită, în cât timp vor fi chemetori, tirani
mi rizi, mi sțuțelae omenesck va kurgă ne pământ,
legea nu va fi ničî dekm implanită. Fanta perfec-
tibilității este de a față să kază unțu kâte unțu
toate ațelae vestminte de frîkă mi de gșine ku
kare societatea ne investmintă nșkând. Lege țe-
reaskă mi fatală, care nu ne lasă ničî un re-
paos, care vorbește neamuruții omenesck prekum
moartea vorbește omțuții în grozavă pasățu ad

obiceiurile ei asiatice. Un soare mai puțin arzător, o climă mai puțin salubritoare, o viață mai aspră mi mai activă îi însușește idei noi. Acestor mici colonie desvoalță artele, perfecționează filosofia, statornicește căsătoria, îndrăgăște cultul zeilor, mi înțene a cunoșta s'î îndrăgăște mi soartea mândimii. Acestor din urmă cunoștare înțene regenerația lumii, mi dela acea epochă ar mi trebui s'î p'ncem data nașterii intelectuale a popoarelor. Pînă atuncii toate r'vbeturile f'cșeser' democratice mi despotice, mi toate nașile în lanțuri. Ei vino! amor m'nt' de oameni, imăgîn' mi întemei libertatea, de faț' cu ațele nașii mi cu acei despoti kari o striviat' din toate părțile.

Atuncii înțene în period nou' în istoria neamului omenesk: ce dele doș sisteme politice s'nt de faț'. De o parte, sclavia întuneacăș mi t'cșt', înjosirea poligamiei, mi puterea f'g'ș' hotăr' care nașe p'ntăi monștri; de cealaltă parte, libertatea glorioasă care nașe eroi. În padaturile Ninivei, aale Babilonului mi aale Ekbatanului, depravația este f'g'ș' f'g'ș', frika este permanentă; acolo se v'rd benkete de kanibali, desf'g'narea, înțes-ta 1), tat'ciderea, frat'ciderea; acolo n' e niș' deș'km familie, niș' deș'km patrie, mi s'ncede omului are mai puțin' valoare deș'km ad celii mai proaste turme. La Atena, la Sparta, din protiv', poporul este care îmbr'gășește: în simțiment s'bdim, m'kag k' nedesv'g'uit, amorul de patrie, îi d' o putere morală nekunnoș'k' de întear' Asia, mi care trebe s' o birgăș'k' saș' s' o regene-reze. Privind Grecia, țineva simte k' omul 'ș'a dobîndit drepturile sale. Femea nu mai este o

1) Преактыяея între цингилі mi сіі.

маршъ, чи este respectatъ ка соціе саѣ ка нѣмъ. Сианіа нѣ маі este în четате, ea este întrebундатъ нѣмаі în resboѣ, асѣнга barbarіог; dar ваі! barbarіі акопере глобѣа, barbarіі інкѣнѣнтъ Grezia: Аfена este ка ѣн пунктъ дѣminos în пергѣре, dar каре ва treбѣі інтр'о зі, перкѣтм соареле, съ дѣминезе дѣтмеа.

Ашѣа дар дѣпта Persіеі ші а Grezieі n'a fost о дѣптъ ordinarъ. Іstoricіі, каріі n'аѣ вѣзѣт да Marathon ші да Salamin декѣт нѣмаі інтіаніреа а доѣ. попоаре ші soartea а доѣ четѣдї, n'аѣ інгеллес нѣмѣк дѣн ачеа епохѣ, чеа маі memorabilъ фѣгъ іndoeаалъ дѣнтр' алае векѣмеі. Інтр'insa ера чеа грозав ші содемнел, ера resboѣа а доѣ прѣнчѣнѣрї, аа дѣберѣдїі ші аа склавіеі, аа дѣтминеі ші аа інтѣнерекѣдѣтї. Borba ера, нѣ де а стѣнѣе armateае ші де а стѣнѣне нацїіае, чи де а ші дакѣ Омѣа este нѣскѣт сѣре а серѣі în вѣчї капѣрїіае ѣнѣі тіран; дакѣ перфектїбілітаеа este деѣеа фїінѣеі noastre, дакѣ Дѣтмнезеѣ нѣвѣндѣне пре пѣмїнт не-а даѣ ѣн скоп сѣре а'а аѣтѣе, о дѣторїе сѣре а о імплаїнї, ші дакѣ ачеастѣ дѣторїе este перфекціонареа оменїреі. Еака че се десѣѣтеа інтре Asia ші Grezia. Soartea дѣтмїі се одїхнїа атѣнчї не капѣа а треі вѣрбацї, а кѣ-гога соліе а fost кѣ тотѣа проведїнцїаалъ. Міаtїаде да Marathon, Leonidas да Термонїае, ші Temistokle да Salamina, кредеаѣ кѣ се jertvesк нѣмаі пентрѣ patria дог; dar еї се вѣтеаѣ пентрѣ мѣнтѣрїеа неамѣдѣтї оменеск!

Інкѣнѣнѣеї інвїншї, ші атѣнчї Grezia аг фї перїт кѣ дїншїі; ші кѣ Grezia аг фї перїт чївілісацїа ші дѣлѣеле еї родѣрї, дїттереле, шїнѣеле ші артеле. Пѣнкѣтѣа дѣтмїнос каре treбѣіе дѣн че ін че съ се

164 IBIREA LIBERTĂȚII ÎNRE PĂMÎNT.

mărească prostie rădă s'ar fi stins, și poate nen-
tă tot-da'una. IIII ce țările ar fi puzt împiedeca-
toareta armatelor persane! Roma abia atunță mă-
reșea neșușoscută și slabă; Kserkses ar fi in-
păbuzit'o în leagăna ei. Kartagia, mai mult ko-
merțiantă decât războinică, s'ar fi înkinat dinaintea
atunță Asiei; cinci milioane de soldați ar fi în-
nekat Macedonia și ar fi împiedecat nașterea lui
Aleksandru. În sfârșit Europa era doctă de se-
menții salbaticie, a cărora civilizatie mai târziu
trebuia să o înlocuie oștirile romane, dar care s'ar
fi nădătat ca cucerind parte a lumii în neșușede
scandaluși Respingătuși.

Stăpânirea Persilor a fost dar o porocire pentru
omenire; dar lumina n'a terminat'o, fiind că, după
atuncea veștă, acesă lumina țâcă ține, și că în
zidăle noastre naștile Europei de-o-dată se des-
bină între eale, înecum odinioară au fost Grecia
și Asia: de o parte popoarele libere, de cealaltă
autocrații și împărății absolute. Priveliștea nu
mai doar că s'a mutat din loc; a trecut de la Re-
șpingătuși la Apus; numai armata popoarelor libere
este în progres; acesă lumina astăzi în liniile
ei tot ce este luminat, nobil și ceneros ne pă-
mînt; țâcă și mai mult, ea ține că împălinește
deșea Provedinșii, lumina ce Temistokleș nu ține,
și a puzt lumina pentru deșea strigărea de victorie
a cruciașilor: **DUMNEZEU O VOIEȘIE!**

КА П XXVII.

URMARE A ACELUIAȘI SUJET. KUM KUŢETAREA DE UNI-
TATEA LUI DUMNEZEU A BENIT LA ПОПОАРЕ.

Oamenii a cărora naltimъ deа strigat jrdenata nъ
diiъ съ vmeze-къіае адевѣгъіаі:
(BOSSUET, *Sermon sur la véritable conversion.*)

Libertatea cívială a попоареаг. este чел d'ъп-
тѣѣ pas ad neamъгъіаі omenesk ne каалеа прогрес-
гъгъіаі, адекъ чеа ънтѣіе kondiție a тѣгъаг челаг
ааде прогресе.

Ландъгиде скаавіеі нъ атігнъ маі пѣціп асѣгга
спігитъгъіаі декът асѣгга когнъгъіаі: desnođii імъпѣгъ-
іеск нѣмаі пгін пѣтере мѣ пгін мінчѣне; еі пѣіѣ
къ фергъд іі омоагъ къте-о-датъ, мѣ къ адевѣгъгъд
іі омоагъ tot-d'агъна.

Анă даг, нѣмаі да попоареде libere poate съ
се naskъ адевѣгъгъд. Ші дакъ n'ar фі fost попоаре
libere ne пѣмѣnt, нѣі одатъ куѣетареа де гн син-
гггъ Dъмнезеѣ, де гн Dъмнезеѣ kreator, n'ar фі
konsodat neamъгъ omenesk.

Іn адевѣгъ, пгівеѣе де гнде ne-a venit ачеастъ
куѣетаре; апук'о да огиѣіінеа еі ка съ те іnkinі нѣ
съ о adoreзі. Nъ te веі іnkină нѣі denaintea Babi-
лонъгъіаі, нѣі denaintea Memfisъгъіаі, четъіі де ідо-
латріе мѣ де гѣшине. Чеа ънтѣіе геvedaііе де гні-
tatea аѣі Dъмнезеѣ se manifestă да доѣ попоаре
скъпate ка пгін мінчѣне дін ландъгиде скаавіеі:

ла Израелиці, фькыці либері prin ценѣла аѣ Моиси, ши ла Греці, фькыці либері prin институцие аѣ Солоп.

Innima acestor поноаре, мъкар къ а fost dilatată prin бѣкѣрия либерѣциі, dar tot n'a fost destă de mare спре а пътеа кѣнрине ачeastъ кѣпетаре: Моиси ремассе синѣр, фьгъ а fi инѣеллес, ши маі тѣрзиѣ Сократе авѣ ачeastи soarte. Tot че пѣтѣр съ факъ ачесті бѣрбаці магі, фѣ de а аѣоа акт inaintea аѣ Dymenzeѣ despre orbia поноарелор, ши de а аѣса in moменѣре кѣпетареа лор вeaкѣгилор ниitoare.

КА П XXVIII.

OMUL ESTE KOMPLEKT, ESTE TOT ЧЕ ПОАТЕ FI, PRODUCŢE TOT ЧЕ ПОАТЕ PRODUCŢE, NUMAI IN LIBERTATEA SA. LEŢE FIZIKŢ, ши MORALŢ A NATUREI.

Склавия депоноарѣ аѣкѣгара, инѣодрѣче аenea in societate, ши кѣ дѣса педѣица ши mindrie, сѣрѣния ши аѣвста. Сабѣеде пѣтерѣе инѣеллѣнѣгѣи ши addoamо artinutatea omeneasъ.

(ALEXIS DE TOCQUEVILLE, de la Démocratie en Amérique, t. I., chap. II., p. 22)

Natura воѣме ка нѣ нѣмаі interestă nostrѣ moraa, dar ши toate interestărie materiale, ачеллеа ла кare глоателе сѣнт маі мѣт simѣitoare, съ fie strikate de sclavie. Astfel ea okroteѣе libertatea. Ea prevede kasă in kare naѣи intreѣи vor niini, vigiѣrie ши krimelae kare даѣ averi, фьгъ

neaskъ деѣа че десподатѣрѣм маї стъ аре о андаі-
надіе кѣ мѣат маї нѣгнѣнкъ ми кѣ мѣат маї ін-
дѣлдегѣтоаре де кѣт наѣѣніало чѣлае маї сѣдліме
аале Енангедісі.

Dar este în деѣе тѣ аа доїдеа артикол маї фа-
таа декѣт чеа д'ѣнтѣѣ. Дѣпѣ че констатеазѣ деѣа
ніі îndobitocirea склавіеі, деѣеа грозавѣ дѣ о хо-
дѣре де моарте ми деклаарѣ не стѣпін омѣѣд. А-
чеастѣ деѣе се поате формула ін кѣтева ворбе,
адекѣ: Омѣа, este атѣт де бине фѣкѣт спѣе а фѣ
дїбер, інкѣт склавіа іа стрікѣ.

În адеѣтѣ, понѣлаѣііае де склаві се репоеск
нѣмаі нрїн імпортѣіе.

Românii нѣроѣ кѣ бігѣск лѣмоа нѣмаі пен-
тѣ ка сѣ ѣпѣдеаѣ ігѣѣіае лог кѣ склаві де вѣн-
заре. Еі консѣмаѣ попоаре інтепї: пенегалїі лог
чеі маї стрѣдѣѣіі егаѣ нѣмаі ніѣе коммїсіонарї
де склаві.

Strabon чїтеазѣ о четате ін кѣре се вїндеа нѣнѣ
ла зече мїі де склаві не зі, нѣмаі пентѣ серві-
чїта Romanilor, ми ачест ігѣ ега дїн чѣлае де
мізлок. În тїмпѣа ресбоаїелог дїн Gallia, Cesar
пѣнеа ла дїчїтадіе не докѣіторїі четѣѣіае конкѣіс-
тате, аа кѣрога нѣмѣе де мѣате орї се гѣдіка нѣнѣ
ла чїнчї-зечї де мїі. Јудече акѣм чїнева кѣтѣ
konsomаѣіе де склаві се фѣчеа!

Попоареле хрїстіано інфѣјїнѣазѣ сѣмпле кѣ
totta asemenea. Este doredit кѣ понѣлаѣіа склаві
а Antidelog este rennoitѣ ла фїекаре чїн-спре-
зече ані. Ашѣа дар треѣіе сѣ тѣрѣїїнїм ла ачест
нѣмѣт траѣа вїегїі чеі маї дѣнѣі аа омѣдѣі чїн-
тїт нрїн склавіе.

Astfel este деѣеа фісікѣ а naturei: са деклаарѣ
омѣѣд не орї кѣре аре склаві. Кѣт деспре-деѣеа

могаат, în fie care dimineată, шi în fie care вога Dymnezeŭ ne-o adduce aminte în aceste dintъѣ vorbe ааде гъеи: TATЪL NOSTRU! Kintъreŭe bine асeastъ vorbъ, TATЪL NOSTRU, iar нъ TATЪL MEU. . . În асeastъ гуръ нумаі yn om sinъr vorbeŭe în нъмеле тѣлог. Adresъndъse къtre Dymnezeŭ, innoкъndу'а сунт тѣла чea mai сфint, нъ'ї este iertat de а се sinъrътѣди. Рурга аѣ este колективъ: ea ѣ adduce aminte familia sa, familia чea mare а аѣ Dymnezeŭ. Руръ къ аdevъrat чегeаскъ, în care fie care individ се инфъцишеазъ înainteа пъrinteаѣ инкуднъrat къ fratъи сеї, шi în care din адинкѣ sinъrътѣди се роагъ în нъмеле neamъаѣ omenesk I).

Руре даг ааиъгѣе SKLABУАѣ тѣѣ, саѣ инчeаzъ de а'нѣ mai ѣнпъаѣ сѣфсакъа къtre Dymnezeŭ. Псea bine веzi къ fie-care vorbъ din гурга та ѣ desвѣдеŭe yn fratъид!

Este o vekie tradiție а Resъritъаѣ, къ Salomon асea yn иеа не care анцелѣи съpasserъ аdevъratъа нъме аа аѣ Dymnezeŭ. Пгin маѣа асестъѣ нъме некънноскут de оamenѣ, инцеллециѣ deskopenгѣаѣ kômogѣе, сунпунсая поноареле, deskideaŭ темпеле, спърцеаѣ феареле, шi ѣнпъгъѣаѣ totodatъ преste нътерѣе пъmintъаѣ шi преste sniri, теле чегеѣи.

Еѣ крез în иеаѣ аѣ Salomon, крез минъѣе аdevъratъаѣ нъме аа аѣ Dymnezeŭ: TATЪL NOSTRU! нъме adorabia не care Xristos а venit съ н'а reveleze; нъме маѣк care нѣ este skris нумаі не иеаѣ аѣ Salomon, чi în innima оamenѣлог. Патъх sidabe care кунгind чea mai налтъ кѣцетаре care не este dat de а инцеллеѣе; шi

1) Bezi ПАНТА Библиотечѣи универсале аа аѣ Aimé-Martin Кан IV.

kare va trebui să sdrobească într-o zi toate tiraniile, să regenereze toate popoarele, mi să așeze peamta omenesk în gloria mi în libertatea sa.

K A П XXIX.

LUKRAREA. LEJE FISIKĂ MI MORALĂ A NATUREI KARE STATORNICELDE DREPTUL DE PROPRIETATE.

Tot ce este în natura omului, mi tot ce este o vrmare neapărată a acestei naturi, ne arată făr în-doieală care este intenția mi voinga lui Dumnezeu în ceea ce s'atinge de om, mi prin vrmare ne face cunoșkite legile naturale.

(BURLAMACHI, *Principes du droit naturel*, 2. part., ch. IV. §. 5.)

Ori care va căuta acesastă lege se va lepnda de însuși natura sa mi se va desbrva de simțimentra de omenie. (CICÉRON, *République*, liv. III.)

Această este o lege ne care natura ne-o imune ca să ne dea un drept.

Skopul nostru nu este de a desvolta în așia de mare subiet, ci numai de a pune prințipla.

Eaca un ce nednik de lvoare aminte.

Natura selbatekă poate fi de ajuns nentru esistența a kătorva popoare selbatece; dar nu poate fi de ajuns nentru esistența naționalei civilizate. Nentru ca nămintul să fie naționale în viață, trebuie ca omul să'a frămite kă sdoarea sa, să'a rodească din intelanțința sa mi din sufletul se. Societatea nu poate esista dekă numai prin lucru; deși societatea este o lege a naturii: de unde re-

СТАТЬ КЪ ЛУКЪА este compunerea neapăratъ a acestei асїи.

Агукъ ѿ окїи преце цегеле чедде пѣстїи: а-кодо пѣмїнтуа продуце нѣмаї пѣдѣгї сеабатеце, вїзунї де фїаре ши де тїрїтоаре венїноасе; аегѣа аколдо нѣ este сѣнѣтос; пѣтрезїчїкнеа хгѣнепѣ вегетация ши омоарѣ пе ом; аколдо везї нѣмаї нїпе апе стѣтѣтоаре ши импѣдїте саѣ гїгї тїрбате ши фѣгѣ цегмї, фгѣкте амаре, спїкѣгї сецї, бгѣг-енї вїртоасе ши снїноасе, гн прїсос де вегетация каре импѣвїшепѣ родїгѣа, о патгѣ мѣгѣацѣ каре ҃їмепѣ, дар каре имфѣдїшеацѣ нѣмаї сїнгѣгѣтате, гѣсбош ши моарте. Мѣгѣацѣ креацїе, дар este нѣ-маї импѣгѣдїа добїтоачедогар нѣ ши а-омѣгѣвї, ши каре ашеапѣ мѣна чѣстѣї дїн гѣмѣ ка сѣ се факѣ мошїа лѣї фѣкѣндѣсе фанѣа лѣї.

Аша, солїа фїсїкѣ а омѣлѣї аїчї-јос este de a гѣфачѣ пѣмїнтуа чѣ еа докѣпѣ, аегѣа чѣ еа ге-сѣфѣлѣ, ши пїпѣ ши инсѣпїи плантеле каре требѣїеск сѣ'а адѣпостеце, сѣ'а имбраче саѣ сѣ'а пѣтреаскѣ: спїкѣа гѣгѣлѣї се ѣмпѣе нѣмаї сѣбт мѣна лѣї, фгѣктеде номѣлѣї се индѣлеск нѣмаї сѣбт кѣлѣгѣа лѣї; аїмаделѣ сеабатїче се domestїческ нѣмаї пѣн имгїїгїде лѣї; еа имї адалѣе соѣї дїнтре до-бїтоаче, ши де индатогѣацѣ сѣ лѣкѣгѣе кѣ дїнсѣа ши пѣнтрѣ дїнсѣа. Еа фаче ѣкѣ ши маї мѣгѣт: не-контенїт ѣїндѣсе де лѣкѣа лѣї, мерѣе де скоате фегѣа ши аѣгѣа дїн мѣгѣнтале пѣмїнтуаї, ши се сегѣ кѣ дїнседе спге а'а имподобї ши а'а фаче родїтор. Ла гласѣа лѣї пѣдѣгїде пер, гїгїде се мѣгѣїнеск им матка дог, калїмеле се скїмбѣ, аегѣа се кѣгѣцѣ, гїмпнї кад, флорїде се импѣлеск, еарба аспгѣ ши стеагпѣ а кѣмпнїдог се скїмбѣ ин-трѣн газон фгаѣд, ши им борате гѣгѣїне де ле-

sîmîntica ar fi aat чева декът о интимааре ши ар пртеа съ konstitveze yn drent.

Пронриетатеа ши аре гъдъчинеде еї инсуми ин ом; ea este trebvinца фиингеї дъї, кондукторъд интелеџингеї дъї, дегътъга соџиетъдїї, дrentъд дукгъдїї.

Чеї карїї vorbesk s'о desfiингеze ши съ фон-дезе о конунадитате републїканъ ши монахалъ, unde totъд съ fie ad тѣдог, dovedesk нѣмаї yn дукгъ, адекъ неѣїнџа десъвїршїтъ ин каре еї сѣнт десне факъдъџїде омудъї ши десне деџїде на-тѣреї. А striкa пронриетатеа, este, сѣнт о аатъ нѣ-мїре, а striкa соџиетатеа.

• Омъд аа наѣтега дъї este год ши н'аре нїмїс ин стѣїнїреа са декът нѣмаї не sine инсуми. Маї не тѣмъ индѣстриа иї дъ yn vestmїnt, о касъ, о гъдїнъ; асѣд ед кѣнрїнде пѣмїнтъд, іа транс-формеазъ, ши ши фаче дїнтр'нсѣд пронриетатеа са прїн дrentъд дукгъдъї. Дїн trebvinгеде ши дїн слъ-бїчѣнеа дъї наск траѣд дъї чел бѣн, дrentъд ши сѣверанїтатеа дъї.

Ши аѣeastъ деџе, а кѣгїа дукгаре егã прегъ-тїтъ де интелеџинџа ши де родїчѣнеа noastră, а-ѣeastъ деџе ад кѣгїа јѣт нї се пारे атът де греѣ, ши ад кѣгїа resyлатат este атът де мѣреѣ, ши ар, прекѣм зїѣам одїнеоаре, пѣнкѣд еї де шрїїн ин сѣфѣдетъд оменеск. Багъ де сеамъ къ инсуми ко-пїдъдъ воїеџе съ аїбъ чева каре съ fie ад сѣѣ; ед зїкъ нѣ се кѣпноаџе, дар интелеџе пронри-етатеа. Де иї импѣгѣмѣтъ о јѣкѣгїе гѣдъд дїн камара-зїї дъї, ед се јоакъ кѣ дїнса, дар пльѣѣегеа иї este nedesъвїршїтъ: pentѣ къ нѣ este а-дъї. Доре-џе, tot дореџе, дореџе tot-d'аѣна, пїнъ кѣнд поате сѣ ши зїкъ: Аѣeasta este а mea.

Кътре ачестoa инсѣ, дѣкѣа естe yна дин тре-
бѣнцeлe неапѣратe ааде натѣрѣи noastre, yна дин
кондиѣилe трамѣлѣи фамилиалор ши а дѣнцeи вѣ-
дѣирѣи а фeдѣрилор, прeкѣтм o doneдeщe obserѣа-
ѣилe дѣи Fresneа. Ачест jѣне физик, ааде кѣгѣиa
deskoperiri, сѣнт пѣѣинѣи ани, ѣерсерѣ динтр'o син-
тѣтѣ трѣсѣтѣтѣ мѣи jѣтѣтate дин кѣртеа дѣи Laplace
асѣпга систeмeи дѣи мѣи, ши интрег марeлe yбpa-
ѣѣ аа дѣи Newton асѣпга дѣи мѣиeи; ачест ѣe-
нѣи фѣгѣос, а кѣгѣиa моарте тимѣтѣрѣе, o пѣѣнцe
астѣзи ѣиинѣа, бѣрассе де сеамѣ кѣ де кѣте оѣи
се стѣчeде натѣ ѣенерѣѣи, фѣгѣ а се дѣ да
ниѣи yн дѣкѣа де мѣнѣ, конѣи кѣриi формeазѣ не
а ѣинѣа ѣенерѣѣе мор jѣнѣи ши де офѣикѣ; пeнтѣ
кѣ дѣкѣа браѣeлор естe де неапѣратѣ трeбѣнцѣ ин
дeсѣолатeа дѣѣѣтоаре де вѣeаѣ а органeлор ге-
стѣфѣлѣи.

Istoria естe де фѣѣѣ спре а шпѣиѣи ачeастѣ об-
serѣаѣиe. Ea не араѣ nobлeѣа фeодалѣ tare ши
пѣтeрникѣ ин кѣт тимп ea с'a даѣ аспрелор окѣѣ-
пѣѣи ааде армeлор ши ааде кавалeриeи; нѣг саабѣ,
пѣрнѣѣѣтѣ ши мѣгѣндѣ индаѣ ѣe deskoperiteа пѣафѣ-
дѣи де пѣшкѣ o агѣнкѣ ин трѣндѣвѣe.

Indoita дѣкѣрe а шпѣитѣлѣи ши а кoрпѣлѣи естe
даѣ деѣоа натѣрѣи. Натѣра зѣѣе сѣ агѣм, сѣ зидим,
сѣ кѣѣтм, сѣ дѣмestѣѣим кѣ фeгѣа, кѣ фoкѣл, кѣ ѣe-
ниѣа носѣтѣ, кѣ браѣeлe noastre; ши ачoастa, o зѣѣe
нѣ yнeи кaасe де oаменѣи, ѣи тѣтѣлор oаменѣилор;
ea нѣ воѣеѣе кa yнѣи сѣ остeneаскѣ, нѣг ааѣи сѣ
се одѣхнеаскѣ. Dрeнтateа eи естe yнѣерсалѣ, фѣгѣ
пѣрѣвѣлeѣѣнѣи; трeбѣе кa тоѣи сѣ i се стѣпѣѣѣe: кѣѣи
стѣпѣнѣнereа да ачeастѣ деѣе а натѣрѣи естe пѣстрeа
фeдѣрилор; ши инфѣрѣнѣѣeа ачeстeи деѣи естe моар-
теа лор.

Deci, acest drept de proprietate, care își are rădăcinile în om, se manifestează printr'un fenomen cu totul de o altă importanță: adică de a ști, că în noi este ceva mai mare decât materia care pune stăpânire pe materie, și spirit care posedează și corp. Ființa noastră fiind însoțită, dreptul nostru de proprietate înțeles prin noi-insuși. De aceea Omul zice: *КОРПУСА МЕНЯ*, ca cum ar vorbi de un lucru care este al lui și care nu este al inșuși. Amă dar, Omul care de la nașterea sa are o proprietate materială cu care numai el singur poate face orice ce va voi în hotărârea rădăceli și altele virtuții; într'un cuvânt, el este posesor de o mică părțică din materia universală, posesor în treacăt; și, prin această posesie, ajunge la toate celelalte date; pentru că corpul lui este dat prin elementele lui de toate elementele globale, precum sufletul lui este dat de cer prin amor și prin cunoaștere.

Această însoțire naturală există numai în el. Ea ca de ce dobîndea nu posedază pămintul; și la cunoștință.

Amă dar spiritul posedază materia, o materie care este a lui, pe care nimini nu i-o poate răpi, care îi este dată pentru cunoștință; corpul este casa spiritului, proprietatea spiritului; acesta este un adevăr mare pe care este bine de a-l constata, căci nu numai că de o temelie cerească dreptul lui de proprietate, dar statornicie pe acest drept libertatea fizică a tuturor oamenilor. Nimini n'are dreptul de a confiscă un om, adică de a da corpul lui sclaviei, fiind că corpul lui are acțiune în domn. A țigădui proprietatea, este a nimici principul al însuși libertății noastre.

vъзут нѹ este de a creea, нѹ este de a strikà, чї de a veniци marea привелице a natyreї.

Ши в адеврѹ, нимик нѹ este mai insemnat декът armonia acestor доъ пѣтере, ши, дакъ сѣ poate a se exprima ашà, egalitatea дѹкгуаѹї дог. Елде мегг кѹ ачеллаши пас фъгъ а се втречѹе н'о-datъ саѹ а се аѹнде: вїеадъ scamънъ, moartea seчеръ, репродѹкциде ши нѹстириде стаѹ tot-d'аѹна в кѹмпънъ. Soartea глобуаѹї атїрнъ de ачѹаста. Нѹ веї пѹтеà da superioritate морцїї асѹпра вїециї, саѹ вїециї асѹпра морцїї, фъгъ а нимичї креациа, нентрѹ къ креациа este fantà морцїї прекѹм ши а вїециї.

Ши ачѹаста este атѣт de адеврѹат вкѣт, спре а фачѹе сѣ вчѹетеze вїеаца' не пѣмїнт, ар фї destѹа de а фачѹе о сингѹрѹ есчепцие морцїї; нѹ воѣ зїче: в фелѹа оменеск, чї в фїица чѹа маї ефемеръ, втр'о плаантъ, втр'о фѹгникъ, втр'о мѹскъ, втр'о скоїкъ, саѹ втр'ѹн пѹше. Семїцѹеле ѹнѹї сингѹр мак ва котрѹнї tot глобуа в шеае ашї; нѹмаї trei ані ар требѹї ѹнѹї морѹн ка сѣ ѹмпле toate мѣгїде. Din norочїре внсѣ moartea вегеазъ tot-d'аѹна! Превѣзътоаре ши пѣстрътоаре, са нимичѹе ачелде грозаве вшѹаѹгїї фъгъ а нимичї нїчї о-datъ фелѹа: са скапъ дѹмеа de ачелде ковїшиї аде вїециї.

Сѹнт ачѹест raport, кѹтез а зїче, къ moartea este instrumentѹа вїециї. Тоатъ пѣтереа еї се мѣрѹїнеѹе нѹмаї втрѹ а skimbà forma materiei, не каре н'о poate нимичї, ши не каре вїеаца і-о са нагънї вдатъ. Ашà dar moartea are пѣтере нѹмаї асѹпра formeї. А totѹаѹї esenцие її скапъ. Un ast-fel de дѹкѹ вфѹцишазъ сѹффлетѹаѹї nostrѹ ѹн че маї мѹат декът пѣдеjde!

Ашà dar, ної вкѹнѹцѹгѹм moartea къ атѣта

șnaimъ din pricină, къ н'о мундоарем. Ea este o crimă în mîndrăle omului care țide ne om, pentru că omul aturci gîncește ceea ce nu poate da: dar în mîndrăle lui Dumnezeu, ca deșide cădea da noamăla omenesk, mi kieamъ ȕeneraȕiile ne pîmint: onreaskъ-se moartea, mi acest torent nemîrcinit va închetă de a mai kîrge. Кънд dar skopula lui vîzut este de a immulaȕi fiinȕele, skopula lui nevîzut fi-ba oare de a le nimici?

Dar къ toate aĕestoa moralistiî nu înĕetează de a ne invita да грозвиеle morȕii: ȕniî o prigesk ca ne ȕn mîndră, ȕșaladăi ca ne o pedepșă. Dakъ moartea oșto o leȕe de resbunare, apoi bieaȕa este o leȕe de mînie! Ama fiind apoi de ce atȕtea bȕkuriî mi atȕtea șperanȕe în inima noastră, atȕtea inspiraȕii șublime în șuffletula nostru? Pentru care șfirnit aĕeșt soare, aĕește șecerșuri, aĕește verdeaȕ, aerula, țerula, aȕomelă, kologiale, armoniî inkъntătoare care mîrcișesk mai mult o bȕnștate deĕt o ȕtère? Pentru ce în șfirnit aĕește bieaȕ, aĕește kreacie de doi EU dintre kariî țula, къ totula material, se înxăȕ de materie; ar țelaladăat se deșfăce de materie pentru ca șe se înxăȕ de țer? Къчи ачи jos bieaȕa noastră este indoitъ, mi ne promise doș lumî. Este adevrăat къ noi venim în aȕoastъ de ачи fьrъ апъrare mi fьrъ înteldecinȕ, însъ venim șunt naза amorulaȕi materialn. Vin ne ȕrmъ jorȕiale primeî nrște, ș'apoi idășșixe jȕneȕii mi алле amorulaȕi, care ar fi deștula fericiȕii noastre, fiind къ ne inăadъ nișă da Dumnezeu! Nișik nu ne lișeșe în къldьto-riă noastră; mi Provodina, care îi prevede toate trebȕinȕele, nu i-a țitat nișik deĕum terminula; pentru nașcare ea ne dă șimțimentula nemîrci-

πῆλυι, ne kare nṽ nī'a dasse da intrarea în viaa.

Trebue s'ă kutez a zīche, oī k'ēt de ch'adat m'ăkar de s'ar p'ărea a'ceasta, k' de ne temem de moarte, este din prīchin'ă k'ă noī inkidem o'kīi dinp'aintea binef'ach'eri'lor vie'cii. Dak'ă noī am ōi mai bine chea che D'ymnezeŷ a f'ăk'yt nent'ry noī, am ōi mai bine mī chea che ne p'ăstreaz'ă. Īndoita noastr'ă vie'ca'ă este yn dar cheresk de amor mī de b'yn'ătate, yn dar m'ăre'c, gr'at'yt. Noī n'ă eram, mī eaka k'ă o p'ătere kare ERA din toat'ă ve'cīnī'cea ne kīcam'ă, n'ă n'ămai s'p're a vie'c'yi mī a sīm'c'yi p'rek'ym tot che vie'c'ye're mī tot che sīm'te, ōi s'p're a o' k'ăbī. A'cea p'ătere kare ERA, a'cea D'ymnezeire kare KREEA, ne dette nevinov'ă'c'ia mī ne'c'īnī'ca; ne ūm'ă ea des-kisse ĩn'aintea noastr'ă toate k'ăle ĩm'p'ina'c'iei mī a'le'ce ōi'ndei. Prin nevinov'ă'c'ie atīngem da feri'c'iea vīrt'ă'c'ii, mī prin ne'c'īnī'c'ă da feri'c'iea de a k'yn'p'oa'ne. A'veste do'ă prime kondī'c'ii a'le'ce vie'c'ii, kare se n'ăg a do'ved'ī n'ămai s'ă'b'ī'c'h'nea noastr'ă, se f'ăk' a'st'fel izvo'g'a p'ă'ch'eri'lor noastre ch'el'lor mai d'ă'c'ă; ne'c'īnī'ca, este attrib'ū'ă konī'ă'ŷ'iei, este, ĩntr'yn vī'itor f'ă'g'ă m'ă'c'īnī, toate b'ū'k'ū'ī'le amor'ă'c'ii, mī o d'ū'me a kontem'pl'ă. Che de k'ū'vīnte nent'ry a k'ăbī vie'ca! Dar n're k'ă' s'uff'let'ă se desvo'ad'ă, mī se sīm'te dīber, ve'c'īnik, nem'ă'c'īnī, mai n'ă'ternīk dek'ă' toate n'ă'terī'le nat'urei, k'ă k'ă' sīm'timent'ă E'g'ymos'ū'ă'c'ī' id ĩn'ad'c'ă mai p're's'ys de d'ū'mī mī de ste'le, mī, des'k'ū'g'k'and'ū'se de toate b'ū'k'ū'ī'le mī de toate s'uff'eri'nc'ele k'ă'gnī, n're a't'ă'ă ĩm'ī ĩnkī'p'ue'che che'ă mai p're's'ys de k'ă' tot che vede, o! at'ū'nc'ă che de k'ū'vīnte de a k'ăbī moartea! che de k'ū'vīnte de a ĩnc'el'le'c'ye mī de a n'ă'ŷ'j'ă'c'ī ĩn tīne, o! Dī'g'inc K'reator a'ă t'ū'g'ol'og d'ū'k'ū'g'ī'lor!

пѣтере каре ERAI, каре ЕЩЕ ми каре BEI FI, ми каре не а fost dat de а te згѣи кѣ тоатъ салби-чунца noastră, ми de а te гурѣ кѣ тоатъ нимичеа noastră!

Віаца думѣи ачестеа este о fericiре, nentru кѣ ea este каллеа каре не кондѣче да Dymnezeу!

Амѣ, прекѣт віаца vorbeце, пре атѣта моартеа perde din гѣичунца еї; ми de grab ea нѣ маї este nentru суффлетѣа nostrѣ декѣт нѣмаї о treччере дин пергѣре да дѣминѣ, о гнѣ deskisѣ in чер, ми да прагѣа кѣгѣа ної дѣсѣм нѣмаї гн кадавер, гн че каре нѣмаї are нѣме, прекѣт зиче Bosyet, о шѣнѣ de черунѣ!

Амѣ fiind, аної а мѣгѣи este а se transformѣ, este а treччере динтр'о віацѣ in адѣта, динтр'о дѣме гнде кѣутѣм адѣвѣгѣа, интр'о дѣме каре іа are. Моартеа не кондѣче да Dymnezeу: еака гн адѣвѣр каре цѣре тоате дѣгеріле морѣи.

Амѣ dar ної не темем de дѣаса дин прѣчина дѣнсеї de kredѣнѣ, ми о бластемѣм дин прѣчина дѣнсеї de цѣинѣ; ea este чеа маї mare бѣне-фаччере а ачестеї віеде, fiind кѣ сконѣа її este ea. — Інсѣ, еї аш вѣа сѣ нѣ мор, in зичѣ тѣ. Бѣне, fie ми аша. Сѣ не инкѣнѣм кѣ Dymnezeу ідѣ ва да веїнѣчѣа пре пѣмѣнт. А! че гѣозав present! Еакѣ те осндѣт прѣн ачѣа веїнѣчѣе а догѣ tot-d'аѣна фѣгѣ а posedѣа нѣчѣ о datѣ, а кѣутѣа tot-d'аѣна фѣгѣ а афѣа нѣчѣ о datѣ, а зѣгѣи tot-d'аѣна фѣгѣ а kontem-плѣа нѣчѣ о datѣ, а нѣбѣи tot-d'аѣна фѣгѣ а кѣнпоаце нѣчѣ о datѣ не Dymnezeу не каре'а нѣбецѣ. Ваї! че ар fi віаца, дакѣ ea s'ар мѣгѣинѣ in ачѣастѣ дѣме кѣ нѣце догѣнѣ каре merg tot-d'аѣна нѣнѣ дѣнколѣ? Unde este ачѣаа че Омѣа каѣтѣ, зѣгеце, нѣбеце, ми odoreазѣ? — нѣкѣгѣ аїчѣ-jos. Моартеа trebye dar

sъ ne dea ceea ce viața ne arată. Moartea dar este în bine, cea mai mare bine ce'mi poate înkinуі съфлетуа, кадалса тнеі вечінічії каре ар фі yn kin ne pьmint, în сфьршіт імплінігеа фьгьдзінделог че ne дь viața.

Om кѣ пьцінъ kredінуъ, тѣ blasfemі moartea, ші пьмаі prin moarte veі posedà toate bunуіде, toate ferісігіде че în ачаестъ вісацъ Dymnezeѣ іцї яртъ пьмаі de a ле зьгі ми de a ле дорі. А інцеллеңце moartea, este a се інвѣца а трї бине; а інцеллеңце, вісаца, este a фі porocit de a мурі.

Sъ ne odіxnim dar фьгь фрікь ne патуа unde se odіхнеңе neамуа omenesк. Дакъ mіnіса чегаскь нѣ атігнъ de-асунга вісїї noastre, pentрѣ че се ва арлїа-са оаре de-o-datъ да moartea noastră? Leңіде natуreї sѣnt леңї de bine-voitoare каре ne апнѣгь нпнъ да сфїрміт, ші poate кѣ ін esіressia дог чеа дпн ҃гмъ Dymnezeѣ a denуs mareле секрет ад віторуаї. Прївеңе кѣ кьутьтүгіде мурінде алде тьтудог креатүделог се індреңтеазъ кьтре докүа де unde posteritatea дог требѣ сѣ renaskь. Fatтүгелс каде дпнгъ фдоареа unde'п'а denуs оодале, nascroa, да тупіна арбүгедїї алде кьгүя семінде ії палъ чеа ші каре ії адьностиа күйбүд. Кьуріоара моаре інтре стпнчеле еї; тагүд, ін мизлокуа фьнацелог ші куакат ne вьбітүа дүї гazon: яг omуа, sim-boa ал інсунш nemүгігїї дүї, моаре ку канүа ші ку okїї інторшї кьтре чер.

K A П XXXI.

URMARE A AȚELELUIAȘII SUJET.
MOARȚEA NŪ ESTE O PEDEAȘIȘ PUSĂ ASUPRA NEAMULUI
OMENESK.

Așem trebuiț da Țer, saș mai bine noi n'asem
viniț o treabă în lumea aȚeasta; în Țer sȚnt toate tre-
briile noastre.

(BOSSUET, *Sermon pour la paix faite par J. C.*)

O! moarte! Ідї мѣдцѣмекъ нѣтъ дѣмиде кѣре
не даѣ.

(BOSSUET, *id.*)

Doamne, tu mai Țerkaș mi mai kinnoskvt.

(*Psaln CXXXVIII.*)

În protiva tablouȚilor Țe însemnașm, sȚper-
sticia nȚne Țelle mai trozave pȚivedișii. Ea este
kare, da nașerea noastră, ne strigă: PȚzeșe-te
kȚi te-aș nȚskȚ în mȚniea DomnȚșș, pȚzeșe-te,
kȚi vȚeșș aȚeasta atȚt de frȚmoaș este nȚmaș
o osișdȚ de moarte. Пѣлѣшї, Țemi, sȚffere, mi
pedenseșe-te nentȚ nașerea ta: nȚ vezi țȚ kȚ pȚ-
rintșle țȚș a fȚkȚ o gȚeșaldȚ, kȚ este așȚrisiș,
mi kȚ DȚmneșeșȚa resbȚnȚtor voieșe kȚnȚi? PȚ-
zeșe-te! NȚ te bȚkȚră de nimik, nȚ pȚișmi nimik;
voșȚȚȚide kare Ідї fȚrmeșkȚ simȚȚide sȚnt kȚrșe;
nattimele talde Țelle mai nevinovate sȚnt krime;
nȚ este vorba de a de regȚdă, Ți de a de omori. A
strikaș fanta dȚș DȚmneșeșȚ, este a faȚȚe пѣȚere
dȚș DȚmneșeșȚ; nimik ad nȚđi poate asigȚră mȚn-
Țișea ta dekȚt nȚmaș desȚreșȚișea nattreș mi țȚa
de tine însȚđi. Dar apoi kȚtre aȚeștea Ідї va mai

trebui sărbătorit, și să se moarte grozav; căci moartea, nu este scârba din kinușile vieții, ci pedeansa nedreptății tale. Fii, ad, urșii cerești, kuremurg-te, și inkin-te denaintea morții, care poartă în koapsele ei deskarnate blestemul și iadul.

Astfel sunt doctrinele care cineva pretinde, a trămbăci ființa răului pe pământ. Dacă Omul, zik doktrii, n'ar fi blestemat, ar fi ea oare atîta, de tikalos? Privește kum dîrerea se dearg de karna-lui, kum gîtăcirea se dearg de kurețarea lui, kum toate volupțiozitățile lui sunt vechezite prin desrăst, și toate afekțiozitățile lui sfîșieate prin moarte; tot-d'ăuna kinuși! Tîntă țelale care îi impută natura, pe urmă țelale care îi de face ea însuși: kalamnia, tikalosiea, și otrava dakă este bitoxos; singurătatea, mustrarea konșinței, urșia și sîlnăgătoarea dakă este kriminal. Pe ori care drum de va apuka tot kinuși! kinuși lui Sokrate, kinuși lui Kartuș, kinuși lui Ludovik XVI, kinuși lui Robesnier! Kă veși fi nevinovat, kă neși fi ni-novat, tot kinuși! Oh! o astfel de niomadă ni-mai în minie a putut fie dată; ea este pedeansa unei crime, fie dar spre sîldarea ei. Astfel vorbesk doktorii, astfel vorbește însuși Paskal. Acest mare țeniș, pentru kă se îndeldearg pe Om, se osîndește a kalamnia pe Dîmnezeș.

Dar ce! ai doar în acest univers atît de manifik se înfășiază ni-mai resbuțarea? ai doar în această vieță atît de minunată ințerkim ni-mai dîrere? Fă însă se takă un minut auctoritățile teologice, kieam'ni întră ajutor auctoritatea okilor tăi și a suflăciului tău, și vezi dakă se poate kă în mizadokul imbecilăgării, pe țanete, de verdeaș și de

флорі, sunt mara princlajne a soarelui, s' fi argu-
 kat Dumnezeu o creatur' blestemat'. Tu vorbești
 tot-d'ayna de ur' mi do minie; eș, și voi vorbi
 tot-d'ayna despre bun'itate. Eș n'z k' totu'a ne a-
 chest n'mint se s'pune Omulu'. Bez tobitoace
 fieroase, dar ea de domesticește; v'z n'mintu'
 sterne, dar ea de akopere k' secerișu'gi. Че!
 Dumnezeș a dat unei ființe blestemate toate ro-
 du'ile n'mintu'gi, mi toate dobitoacele care'a lo-
 куеск; unei ființe blestemate, soarele, kologile,
 r'ștu'ile, aromele, l'mina; unei ființe bleste-
 mate, voluntat' amorulu', p'terea mi tronul! k'c'i
 in s'firmi omu'a esto domn aiu'jos, ea kommand' a
 la natu'a int'car'g: a chest n'mint este imp'rg'iea
 lu', mi viea'a lu' in gerat.

In protiva acestor binefacer' care ne s'nt date
 prin amor, pentu' k' acestea mai' adaog' alig' b'
 viea'z mi pal'cegea, tu pu' g'za care este ne n'mint,
 mi nep'ntindele noastre fisi'e mi morade. Le v'z
 mi eș ka tine, mi spre a in'erca de a de in'el-
 lește m' ur' la krea'ia Omulu'. Care s'nt ele-
 imentele care'a kompu' ? Dar' kons'at sk'int'gele
 af'z k' s'ff'letu'a lu' este s'ff'la'ea vie. alu' D'um-
 nezeș, ! nar kogn' lu' este pu'ntik' tin' lu'at'
 din n'mintu'a ce loкуеște. Dumnezeș 'd-a f'k'ut
 din tina n'mintu'gi, zice karte'a facer'ii. Deu', in-
 s'uni d'up' karte'a lu' Moisi, Omu'a emind din m'li-
 nele kreatorulu', mai nainte de a g'eni, mai na-
 inte de a fi blestemat, era s'npus t'udu'og gel-
 delog, t'udu'og nep'ntinde'og care s'nt essen'ia
 materiei.

Omu'a dar n' este, n'ekum zice Bosvet, o zi-
 dire in g'inare care in d'rim'bu'gie ei resturnate,
 v'rk' n'streaz' чева din f'g'um'se'ea mi din m'g'imea

плавягы еї д'энтъѣ I). Ел есте аствъзі tot ачеса чо ега ми да инченуѣа думиї, пучинткѣ тинъ инсѣфлешитѣ дин сѣфлагаа дѣ Дѣмнезеѣ, о фїинѣ интреарѣ ин перфекциале ми ин неперфекциале еї, слабѣ ми tare, mare ми тикълоасѣ, пѣтѣнд се казѣ ин испитѣ саѣ с'о сѣппѣе, дѣнѣ кѣм сѣ на дѣса а фї домнитѣ де спирит саѣ де материе. Дин ачеста резултѣ къ Омѣа павѣмѣдит дин дѣт ничї одаѣ н'а пѣтѣт фї немѣритор аїчї-јос: деѣале импѣсе матерїеї се импѣотївек вѣчїнїчїеї дѣ пѣмїнтенѣ.

О адѣ obserвацие нѣ маї пѣчїн импѣортанѣ, есте къ кѣдереа Омѣа дѣ ар фї черѣт формаѣа тнеї дѣмї нѣої, ин армонїе кѣ требѣнѣеле ми кѣ пѣтїнѣеле дѣ чедде нѣої пѣчїнѣте пѣн кѣдере, а тнеї дѣмї ин сфїнїт кѣзѣте ка ми дїнѣа. Амѣа, дакѣ интѣ ачеста не рапортѣм да скрїнтѣтѣ, афлѣм къ нїмїк нѣ с'а скїмбат пѣ пѣмїнт де да креаѣа дѣ. Моїсї пѣне не пѣмїнт, ин аер ми ин ане ачелдеанї вѣцетале ми ачелдеанї вїсѣдѣ чо ведем ми акѣм; кѣтре ачестеа ел дѣ фїе-кѣрїа пѣанте семѣнѣа кѣре требѣе с'о репрѣдукѣ, ми аратѣ не тоате креатѣреле кѣ аѣаре-амїте да гласѣа дѣ Дѣмнезеѣ кѣре зїче: Креѣтѣнї ми вѣ имѣаѣїї. Амѣа дар тотѣа пѣе пѣмїнт есте пѣрегѣт пѣнѣтѣ моарте, инсѣмї дин наїтеа сосїрїї Омѣа дѣ не дїнѣа. Мїзѣоачеле де репрѣдукѣе аѣ fost їнкрїнѣте фїнд къ моартеа а fost пѣвѣзѣтѣ; еа есте дар деѣеа натѣреї кѣре се импѣнѣе. Нѣ є ничї о есчѣнїе: ачестѣа ар фї пердереа вїеѣї. О синѣгѣтѣ мѣскѣдїѣ скоасѣ де сѣнт ачестѣ деѣе ар фї дѣстѣа ин кїѣва анї ка сѣ омѣоаре креаѣа.

Кѣт пѣнѣтѣ довезїле а tot-пѣтерїї морѣїї ѣнкѣ деда инченуѣа тѣѣаг, ачестеа сѣнт имїнѣрїте ин

(1) Sermon pour la profession de foi de Mad. de La Vallière.

mărguntaice globului, Omul nu poate să ştie în-
tr'insă frântură a răsăritului şi creării mai vechi
decât dinşura. Acela creşte, acela creşte, acela
stăpâneşte, acela însuşi a fost odinioară fiind
organizate. Mărgurele că care împărăţiei lui zidesc
pădăşurile lor aşi vieţii odată, şi monumentele
noastre celale mai manifeste sunt numai nişte bu-
cni de cadavere. Aşa dar moartea năstie glo-
bulă mai înainte de ivirea Omului: în amentă şi
pe dinşura.

Deci, dacă mai înainte de ivirea Omului moartea
era o lucră a naturii, o condiţie neapărată a tuturor
fiinţelor, apoi nu poate fi o pedeansă; şi dacă nu
este o pedeansă, este o binefăcătoare, fiind că numai
prin ea singur se poate împlini cea mai mare din cre-
şterile noastre. Şi oare ce alt este moartea dacă nu
este realizarea lucrurilor zărite în viaţă! Moartea
este una unei alte lumi, precum viaţa este una
acestei de aici. Ea este comălinirea fiinţei, o al-
doilea naştere, naşterea noastră în veşnicie.

Iar spre a ne aşigura că Omul nici odată n'a
putut să se bucură aici-jos de o stare mai per-
fectă, este destul de a'ă studia în raporturile lui
cu toate lucrurile ce'ă începuse. Aici darurile
respund la treburi, binefăcătoare la dorinţe,
trădă la fărâşuri, viaţa la viaţă, şi moartea
la moarte; căci dacă Omul vieţuieşte şi moare,
totul în preşura lui asemenea vieţii şi moare
prin ea şi pentru ea. A început pe Om nemăritor
în mizoculă acesteia destrucţii generale, este a
inventă nişte lucruri mai crude decât altele.
A nu se putea lini de nimic viu, a vedea neînche-
tat trecând pe dinaintea lui toată creaţia ca o
mare ceremonie funebă, aşi doară aceasta este

moartea unei ființe urșite nentru fericiție? Atunci Omul ar fi fost mai puțin desvârșit după creație decât după creație, fiind că nentru ca să poată suferi adevărate pierderi de timpuri ar fi trebuit să i dăsească mila și amorul.

Așa dar nimic nu s'a skimbat nre pământ de la ncrențuța lui Dumnezeu; și dacă globul se află în armonie cu Omul, pământ înțeles că nici Omul nu s'a skimbat. În adevăr, pământ universul nu este o creație umană, nre aștia nici Omul nu este o ființă căzută. Tu în înțelepciunea lui vezi dovada căderii, ești văz condiția esistenței lui; tu cauți în suferința lui semnele unei măriți perdue, ești descopeți măriții unei măriți fărâșuite. Ea nu ă nici decât în rețe destrănat, că este în resboinic care se duce nentru o corăabă, singura ființă nre pământ dinaintea căria vădă Nimicului a căzută; căci Omul n'ă perdue pe Dumnezeu fiind în viață, că n'ă află! și nentru că se află pe pământ cădă, vom nemi espiație o viață atât de păcătoasă! vom nemi cădere o fanoare atât de mare! Ah! insuși de s'ar înținde nrește toate faza pământului durerile lui, și căci viața ar fi o bine-facere, fiind că nre în viață noi merem la Dumnezeu.

Deci nu ă nici o cădere, nici o espiație, că o cădere; n'ă ă nici o creație blestemată, nici în Dumnezeu de minie și resbunător, că în Dumnezeu strălucitor de bunătatea care se află în fantele sale: moartea, este o lețe a naturii pământ și viața; durerile, este o lețe a naturii pământ și păcătoasă; iar nu o resbunare cămpăie a lui Dumnezeu. Pământă bucurie care este pe pământ este nemi nentru aștia adă căroră suferință este tot-

ка Омѣа съ fie liber între bine ши гѣѣ, ши ка дѣгеа съ се афле дѣлгъ пѣчеге : кѣчѣ черкагеа нѣ нѣмаѣ еспіакѣ дѣкгагеа гѣѣдѣѣ, дагѣнкѣ еспіакѣ фіида биедѣѣ пре пѣмѣнт. Черкагеа кѣгінде пѣчегеа фіида къ еа веде претѣтіндеа бѣна-воѣндѣ ши бѣнѣтатеа, еспіаѣіа кѣгінде нѣмаѣ дѣгеа, фіида къ еа веде претѣтіндеа нѣмаѣ ѣга ши мѣніа. Пѣчегеа оспѣмѣнтѣ, еа о сокотеѣе о кѣтсѣ ши ѣн бѣвѣніа еѣ аг воѣ с'о таіе дѣн креаѣіе. Деаколеа кѣгг аспімеде, кѣнѣгінде, бѣѣдѣа, јѣнагеа, челібатѣа, мортіфікаѣіа кѣгнѣі ши а мѣнѣѣ, омѣа ѣнѣнтіт, natѣга despіеѣѣѣтѣ, ши доктрѣнеде fataде аде despѣдејдѣі ши аде temmerѣі.

Toate консекѣѣіеде черкѣгнѣі sѣnt соѣіале, могаде ши ѣегеѣі: черкагеа воіеѣе пе ом despѣѣіт, virtutea ѣн докѣа канонѣдѣѣѣ, ши регѣѣа ѣн докѣа ѣнѣнтѣі.

Toate консекѣѣіеде еспіаѣіеѣ sѣnt сеібатѣе, немогаде ши кѣѣде: еспіаѣіа ѣеге кѣнѣѣі ши сѣнѣе. Омѣа атѣнѣ се фаче немпѣкат ка Дѣмнезѣа сѣѣ, ши немпѣкат фѣгъ мѣѣггаге де конѣіиѣѣ. Strіbit sѣnt гретатеа ѣгнѣіеѣ ѣегеѣі, комѣнс къ непѣтѣіеде оменеѣі sѣnt недеанса ѣнеі грешале, јші імаѣіѣѣ къ нѣ се на нѣтеа рескѣмпѣга декѣт нѣмаѣ прѣн јертѣе: треѣѣіѣа де а се кѣгнѣі де ѣн пѣкат імаѣінар іѣ інсѣффлѣ пѣкате адеѣггаѣѣ; ши аѣесте пѣкате, де сфѣндеѣе кѣ нѣмеде де каноане. Індатѣ апоѣ, кѣѣѣіаѣіеде, драгонадеде, аѣтода-феіеде, сфѣнта-Бартелемі, і се інфѣѣошаѣѣ ка нѣѣе фанте де мѣдостѣіре: јертѣеде де оаненѣ sѣnt харѣѣѣі де еспіаѣіе. Ка сѣ те скане де мѣнѣеде ѣѣлаате вѣеде, те арде де вѣѣ ѣн аѣеастѣ де аѣі. Карнеа дѣпѣ; нѣ е нѣмѣк, те мѣнѣѣеде сѣгѣмѣндѣѣте. Мѣнѣѣіеа дѣмѣі прѣн сѣнѣеде есте дрепѣ

tatea Проведенці; ми омуа есте însăruinat съ o-
moare не ом 1). Азы ачесте скрбоасе ворбе?
ачелле каре ле-а проуунат ера пайн де кредин-
ць, ми ин консеквунда прінципулуй еснацией фъчеа
дин ресбоѣ о институцие чегеаскъ, дин инквизицие о
псапъратъ требунць моралъ, ми дин риде неатра
уиуадагъ а соціетъциі 2).

Доктрине де деспоуі ми де софисти каре фак не
оамені фичаре седабатице, ми каре асеманть прін
догмидеде ми прін фантаде дог не чеі май оно-
рабилі бърбаці ку чеі май урчиоши счелераці: еака
нсъ ку че пец еснация есплікъ фиунда гълахі не
пъминт: агунць не Ом афаръ дин дециле патуей;
ла смуде дин соціетате, ла неденсече ми'д чъп-
тече; апоі да кинвигиле виеціі че еа не фаче, а-
даогъ грозвѣде морціі, адале надулуй ми адале
вечиничей.

А! ънк'одатъ, ниче асемменеа доктрине ну
пот фи адеврѣате, пентру къ сънт немогаде ми не-
деврѣите.

Віеаца ну есте о еснацие, чи есте о чегкаре.

Моартеа ну есте о осинць, чи есте о леце а патуей.

Дакъ дар Омѣа есте сунпѣс ъней чегкѣгі, неа-
муа оменеск требѣе съ меагъ кътре ън скоп;
чегкареа есте едукация сѣффлетуахі пентру чег.

Съ зичем дар къ віеаца пѣминтеаскъ есте ин-
ченутѣа ъней алде неде, ла каре нумай прін моарте
пѣтем ажуице; ми съ сфиним канѣа ачеста прін
ачеасъ импортанть дефиницие каре ресѣмъ тоате
прінципуиде ачестѣи ѡбраціі: Омѣа есте ѡн сѣффлет
ѡнит; пентру ѡн тѣмп де чегкаре, ку ѡн добиток
интелецинт.

1) De Maistre, Soirées de St. Petersburg, t. II.

2) Idem, l. I.

Dobitokya infeldecint va posedã bnyrigã mîmintyly pentru care este nyskut, mi pîmintya lã va fi morgintya. Syffactya, care este insyhi Omya, dakã, a veyvit in gîndyealã, va avea nemyrigea pe care o presimte, cheryã pe care'ã zbyeyce, mi pe Dymnezeÿ pe care'ã roary.

K A П XXXII.

ANPLIKACIJA LEJILOR NATUREI LA LEJILE OMENESTI.

Sure a adeveri rîndyeala naturei, este destã de a se abatte de la dînsã; sure a gînkã sistemela omenestã, este destã de a le priimi.

(BERNARDIN DE SAINT-PIERRE, *Fundo huc-tieme*, p. 408.)

Nygravurile noastre se imbãlzesc: pe fie-care zi filantropiea inaintesã kytre rînkyste dyoi. O legislaçie se pregãtege care va imyckã, pnykt veykya nostrã iary, interesurile sigyrandiei komynue, ky dorinda omenirei.

(DE MARTIGNAC, *Défence du prince de Polignac à la chambre des pairs*, p. 176)

« Sînt trei tribnyadyi care mãi nyhi o-datã ny « sînt in nyire: al leydor, al onoarei mi al ge-
« liciiei F. » Acheastã vorbã aluy *Montesquieu* in-
vîpovyeyce gîndyeala, saÿ mãi bine negîndyeala
soçietydydor moderne, tot-o-datã agytyndyne mi
pnyçina gÿyly mi a revolyuydydor care le sfîmie.
Inkÿt tymn aचेste trei tribnyadyi vor da хотyryi
împrotivitoare, ny este nyhi o pachẽ de nydydyit pe
pîmint: Pachea lymii se odixneyce pe nyitateã no-

) Inçeyare estasã din manyskrisele luy *Montesquieu*.

літкѣ, моралѣ ші религіозѣ, ші ачѣастѣ інітатѣ се афлѣ нѣмаї іп адеврѣ.

Амѣ, дакѣ ачѣст адеврѣ не скапѣ тот-д'азна, ачѣаста нѣ естѣ кѣ ед ар фї немѣзѣт; чї естѣ кѣ-рат нѣмаї дїп прїчїнѣ кѣ ної нѣ воїм а інтоарчѣ прївїгіїлѣ ноастрѣ кѣтрѣ партеа ачѣеа. Теологїа іа кауѣ іп доктрїнелѣ бїсергїчѣї садде, маїстратїа іп кодїчелѣ цѣргїї садде, шї фїлософїа іп сїстемѣ са: іар Омїа дївїнї нѣд кауѣ нїкїрїї, дар кредѣ кѣд прїїмемѣ делѣ прѣїудекїї шї делѣ модѣ. Атїчї вїне счѣнтїкїа, софїст кѣ ведереа скїртѣ, карѣ да аспектїа ачѣстїї хаос, стрїгѣ кѣ рацїа ноастрѣ естѣ іпнїтлѣтоарѣ, кѣ нѣ естѣ адеврѣ не прїмїнт, кѣ тотїа естѣ адеврѣрат, кѣ тотїа естѣ мїнчїнос, дїлѣ тїмпї, дїлѣ докїгї шї дїлѣ оаменї. Несокотїудѣ! нѣ кїмѣа аї вгѣа сѣ зїчї кѣ інтелдїцїнїа неамїаї оменеск естѣ мѣгїнїтѣ ка а-та! Deskїдеїї іпсѣ окїї! Рацїа нѣ естѣ нїчї декїм іп грѣшадѣ, кѣчї аїчї рацїа нѣ с'аратѣ нїкїрїї; адеврїа нѣ є нїчї декїм шовїтор, кѣчї аїчї нѣ є нїчї іп адеврѣ. Чѣеа чѣ тѣ безї, сїнт вїдїгїлѣ ноастрѣ, патїмелѣ ноастрѣ, шї амбїгїїлѣ ноастрѣ карѣ воїм сѣ фїе адоарѣ. Адеврїа естѣ афарѣ де аколеа. — Да ıнде естѣ? — Іїї спїї кѣ естѣ афарѣ де аколеа.

Афарѣ де аколеа сїнт нѣмаї лѣцїлѣ натїрїї. Акїм естѣ шї гїндїа нострї сѣ інвокїм їудеката дї Дїмнезеї аспїга тїїадог інтребїгїдог карѣ не імересѣзѣ. Інсїїї Дїмнезеї о сѣ не інѣвѣе чѣеа чѣ трѣѣ сѣ фачем сїнрѣ а фї дрѣнїї, чѣеа чѣ трѣѣ сѣ кредем сїнрѣ а фї фѣрїчїї. Не ва спїїне чѣ естѣ вїртїтеа, чѣ естѣ крїмѣ; не ва спїїне дакѣ іа опогїм денїїнд дагїгїлѣ садде; дакѣ ıгїмїм лѣцїа са фїкїнд абїз кѣ дїнса; дакѣ религїа трѣѣ сѣ

Nici un guvern nu poate dar, fără a cădea
 aceea națiunii, adecă fără a se declara nepriete-
 nă oamenilor, a'ni încide poporul între ziduri ca
 împărăția Chinei, ni reții Egiptului vechi, să mâr-
 kar de ad o'ni să cădătorcask' afară din oare
 care hotare , să în-
 sfirmit a stabila mârșale trecut a' încherat pe
 rând Olandezii ni Englezii, când din înălțimea ce-
 (șuviilor lor înarinite, a' zis neamului omenesk:
 « Oceanul este ad me! »

Către acestea încă, tot legislațiunea care, în-
 țelul interes skirnav, precupețese proprietatea să
 mârșat monopolul unei binefăcerei a națiunii, fie
 mârșat de o simțal' plantă este vinovat de o crimă
 de omor către omenire. De aceea ni, cei cari,
 fiind în pericola viciailor lor, gâșig' avariciiei O-
 landezilor cățierul, ni kanedierul pentru ca să
 le dea lumii, vor fi sokoșii în năștăul fărțorilor
 de bine ai oamenilor 1).

Eacă însă cum legislațiii traktează națiile:
 În kodica împărățiilor, soarele nu strălucete pen-
 tru toți oamenii, ana nu kucie pentru toată lu-
 mea; p'mintul at' de nast, ni at' de fedașrit, nu
 se deskide pentru toate ponoarele. Ei ne zik:
 pățete idaka brei ka aerul ni lumina să p'țur-
 ză în casa ta; pățete daka brei să ni înk'lazeni
 centrii da f'lașk'ga vetrei domestice 2); pățete

1) *Lui Desclieux*, a' *Poivre* ni *Lui Souffrat* sintem datorii m'la-
 hera k'at' a kafelaei ni a aromateilor. Toată lumea k'noșe pe-
 rikolele ce ei a' tras, ni urivațiile da care ei sa' s'ynnis, ka să
 isb'ateask' în c'eneroasa zor întrenindere, ni nici un monument da nici
 un domog' încă n'a konsakrat o amă de frumoaș' să venire. În ad'om stat'le
 celalor kari ne injurie, ni k'it'ni ne cei kari ne fak bine. (N. Aut.)

2) Tarsă astura k'oștrilor încă există în Eranția s'ynit akim pe-
 d'oi a'ni, în Eraniera există ni estazi. Înălțea revoluției, v'itai
 cei mari aveay drenta de a se sa'ni ni lorka pentru kontra p'inei' i'nei
 eparkim'ent' k'it'ora babaz' f'aca parte din v'ent'iailor. (N. Aut.)

дара веі с'адні нгунні ҃ндигеле ҃н рѣл ачеста каре нѣ есте ал нимѣлѣ; пѣлѣте ҃н сѣрмит дакъ веі с'аднѣ кѣтѣа фѣрмитѣре де саре че океанѣа дѣсѣ пѣ нгундѣа сѣѣ. Нѣ есте пѣлѣ нѣчѣ ҃нсуни ҃нтре-вѣиѣмареа невиноватѣ а оаре-кѣрѣга пѣанте каре сѣ нѣ фѣе опрѣте пѣлѣ фѣск. Фѣнза ачѣа ал кѣгѣа фѣм рѣсѣнѣте тѣрѣде пѣ ҃нлаеснѣте дѣкѣлѣ, не каре пѣ-тѣга о ҃нмѣлѣнѣе пѣрѣтѣнѣенеа сѣнт пѣлѣа сѣрѣкѣ-дѣлѣ ка о ҃ннѣгѣре а остѣнѣелѣог дѣлѣ; ачѣлѣе фѣнзе, бѣкѣгѣеа солдѣтѣдѣлѣ, а матѣогѣдѣлѣ, а дѣкѣтѣогѣдѣлѣ пѣ а склѣвѣдѣлѣ, фѣнанѣа пѣастрѣ и чѣре не фѣе-каре ан кѣте оп-зѣчѣ мѣліоане фѣранѣ, атѣт де бѣне пѣлѣ-тепѣ сѣрѣлѣа, атѣт де мѣлѣт сѣнт ҃нскѣсѣпѣ дѣрѣсѣла-торѣи ҃нтрѣ а не бѣнде пѣлѣчѣрѣде че нѣ де дѣ пѣтѣга.

III чѣ нѣ ва дѣнѣсѣ чѣнева де а'м обѣктѣа кѣ гѣвернѣгѣлѣог дѣе тѣрѣвѣск ҃нпѣсѣпѣи: дакъ, есте о тѣрѣвѣнѣпѣ неапѣратѣ; да оаре нѣ с'ар пѣтѣа сѣ се дѣа пѣоарѣелѣог нѣскал гѣвернѣгѣи чѣва мѣлѣ еѣтѣне? Шапѣи сѣ ведем, ачѣлѣе гѣвернѣгѣи мерѣтеазѣ елѣе оаре де а фѣ пѣлѣтѣе, кѣлѣ елѣе не опрѣск де а не бѣкѣтѣа ҃нсуни де елѣментѣе пѣтѣреі? Есте чѣн че фѣоартѣ ҃нсемнѣат ҃н пѣрдѣреа чѣлѣдѣлѣ мѣлѣ мѣлѣ бѣне че нѣ дѣ пѣтѣга: есте чѣн гѣлѣ фѣск каре тот-д'ѣ-тѣна траде дѣпѣ сѣне чѣн гѣлѣ мѣогад; пѣ ачѣст гѣлѣ есте атѣт де пѣтѣгѣнзѣтор ҃нкѣлѣ чѣнева се траде ҃н-панѣи де снапѣлѣ кѣнд воѣпѣе сѣлѣ мѣсоаре адѣн-чѣмеа. Кѣ ҃нпѣратѣдѣ Кѣнѣл, сѣре екѣмѣпѣлѣ, ҃нсо-дѣеазѣ пѣоарѣа сѣлѣ де тоате чѣлѣе-дѣлѣе пѣоарѣе, чѣнева ҃нлѣ ҃нманѣнѣ кѣ ворба есте чѣл мѣлѣт дѣспре пѣрдѣреа чѣл мѣлѣ мѣлѣ дѣнтре лѣбертѣлѣи, дѣспре пѣр-дѣреа дѣрѣтѣлѣи де а пѣрѣмѣлѣа глѣбѣлѣ, чѣн дѣрѣт де каре глѣоатѣе нѣ пѣрѣфѣтеазѣ мѣлѣ нѣчѣ о дѣтѣ: темпѣа есте мѣре: есте о дѣме ҃нванѣпѣтѣ тот-о-дѣтѣ кѣ тоате комѣрѣде пѣтѣреі ҃нлѣ кѣ тоате ҃нпѣн-

меле векъ дѣи Египт. Ей bine! ачеастъ аце кѣгѣя љ а tributъ амѣа де пѣгѣя пѣтере а fost destѣа ка стѣ љ joseaskѣ пе попогѣа чеа маѣ љndustrios шѣ поате чеа маѣ љntellecѣnt де пе пѣмѣnt. љnrѣ љn шкоала љnѣ љterat Kinez љnrѣnfat де љiѣnѣа са де пѣтѣу маѣ де љanѣ; љѣ ва шѣне кѣ пѣмѣntѣа este о сѣrfамѣ пѣлаѣ шѣ квадратъ ад кѣгѣя мѣзлок ља окупѣ Kina; кѣ соагеле resare пѣмаѣ prestѣ а чеа parte а љтѣмѣ, шѣ кѣ чѣлле-ааде поаоаре, пѣгѣsite де чег, гѣгѣтеск љnкоачѣ шѣ љnколѣ пе marginiale abisѣгѣlor, фѣгѣ љntellecѣntѣ шѣ маѣ фѣгѣ љтѣmѣ, пѣекѣтѣ sѣnt representaѣi Eskimokѣ sѣi пе љermѣiale пѣstѣite ааде очанѣдѣи. Аша, пѣntrѣ дѣnшѣ гѣловѣа este квадратъ, пѣмѣntѣа este пѣлаѣ, љnpѣгѣгѣia дѣn мѣзлок комѣне singѣгѣ љ љiversѣа, шѣ соагеле стѣгѣдѣчѣне пѣмаѣ пѣntrѣ Kinesѣ: еака годѣа деѣи кѣге љ desparte де пѣамѣа оmenesk.

Шѣ сѣ пѣsoroteѣи кѣ ачеастъ љnjosire а попогѣдѣи аге љnfѣѣntѣ пѣмаѣ асѣnѣа љntellecѣntѣеѣа дор; еа љnfѣѣсѣзѣ шѣ асѣnѣа moralitѣтѣи дор, љ пѣгѣпѣstѣepe љn пѣекѣnнoѣnѣа деснѣ Creator, чеа маѣ mare гѣгѣ кѣге поате фѣ пе пѣмѣnt. љn поног кѣге пѣ кѣnпоагѣ пѣmѣk дѣn пѣмѣntѣа че докѣеѣе, пѣmѣk дѣn поаоагеле че'а љnкѣnѣntѣгѣ, пѣ поате сѣ шѣ факѣ о љdee dreantѣ, пѣчѣ деснѣ деѣиле љенегѣде ааде љatѣrei, пѣчѣ деснѣ бѣнефаччегѣде Prowedѣntѣi, пѣчѣ деснѣ гѣгѣia љѣ Dѣmѣzeѣ. Скоѣndѣse афѣгѣ дѣn пѣамѣа оmenesk s'a skos афѣгѣ дѣn адеѣгѣ I).

Поате чѣнеѣа љѣdekѣ, шнѣ esemplѣу, че љn

1) љn Kina sѣnt, пѣекѣтѣ егѣ одѣсѣсарѣ љn Egipt, доѣ љnѣде; а попогѣдѣи шѣ а љntellecѣntѣlor. Ачѣстѣ дѣn шнѣ аѣ љнѣзѣ о љiѣnѣдѣ шѣа љndustѣ шѣ пѣа љntellecѣntѣ; поате еѣ љdeiale дор асѣnѣа љeografѣeѣ sѣnt чеа маѣ љntѣuse; дѣr љтѣ де љmѣntѣmѣesk, темѣndѣse сѣ љ љnsufflѣe љntellecѣntѣlor доѣnѣа де'а љnsufflѣe чеаде ааде пѣнѣи.

198 АППЛИКАЦІА ЛЕҒИЛОР НАТУРЕИ

ФЛАҠИЦЬ poate avea асуира цивилизаціей ми: fericiirey
 ГЛОБУАҠИ чеа маї симпатъ аппликаціе а леҒилор
 naturei. Індуръ-се нумаї леҒислаatorii а ле ауро
 drent повъдирот, ми toate krimcae инъацате им
 princhin, toate idolatriile инъацате in religie; fi-
 yuiddereа, konkubinacua, podigamieа, чинтигиле,
 sklavia, ачелле денге аахе Besyrituaxi; kastele,
 privileciyigile, клъчеле, челбаріеа преоцилор, inkid-
 derile in monastiri, sinycidderile religioase, а-
 челле видирѣ, ачелле degradacii аахе Euronей чи-
 vilisate; oshida да moarte, ача fratyciddere пе-
 care ниѣ о аче, ниѣ о конвенцие оменаскь а о
 poate асиримъ; resboya in sfernit, чеа маї mare
 dintre пеленѣирѣ, чи sinycyа care, кь оснда да
 moarte, ѣкь импѣрѣеце преце tot пѣmintyа;
 toate ачесте crime juridiche; toate ачесте оmmortyа
 glorioase саѣ леҒислативе; vor перѣ dinaintea леҒи-
 naturei, ка перѣреде dinaintea soareluy; Арум,
 апроиндурне instinctiv де ачестъ леҒе cereaskъ
 ам иерс din codichele noastre іndoita sklavie де
 пѣmint ми де Ом. Tribynacygile noastre аѣ пер-
 dyt пѣтереа де а ѣи кѣде, ми реѣи nostri привиле-
 ция де а ѣи недренѣи. Libertatea цивиль, аibertatea
 куацѣилор, аibertatea куѣцѣилѣ, формацъ, кь ега-
 литатеа дренѣилор ми егалитатеа dinaintea леҒи, о
 леҒислагие in care vrednicieа оmyaxi este respek-
 taty: ми ачест ѣнтѣѣ нас не каааа дренѣилѣ уни-
 versale а инчепѣт десробіеа тѣлор поаарелор;
 esemnyа este dat, дренѣиле добиндите, ми Еу-
 рона не контемилъ

Даѣ ам ѣи реѣе де вѣо алѣ наѣе, ми при-
 виле меаде с'ар іноагче кѣре Франція, ам ве-
 деа-о фѣгъ а мѣ інѣіора реѣивнд пѣтернѣиле ар-
 mate аахе аѣи Наполеон; dar даѣ ам ведеа

pe decisaatorii ei descrizând preţutindenea şcoale, întemeind colonii, protejzând şi dăruind gloriole, împăruind ştiinţele, imuzând graia bun, dând fiecăruiă cetăţean puterea de a se înălţa la rangul inteligenţei şi al virtuţii sale, mergznd în sfârşit cu generositate pe căile dreptăţii, ox! vezi atunçi ni' am cutremură pentru tronurile Europei! Franţia, naţie redutabilă şi'n şi însuşi în nenorocirile ei, a aruncat armele, nu mai va şti se bată; dar cu cât şi'n redobîndere puterile, cu atîta se simte vrednică de o altă glorie, şi căca cu nune tot atîta ardoare întră a libera dămea ne-
căt punea şure a o cutroni.

K A П XXXIII.

URMARE A AŢELUIAŞI SUJET. DESPRE A ERIK A.

История дѣлаетъ златѣ мой; даг крѣпѣта ші спе-
ранца нѣ дѣлаетъ іонимѣ шалае.

(DE MARTIGNAC, *Defense du prince de Poignac*,
p. 219.)

Ni e nici un drept în ştrotia dreptăţii.

(BOSSUET)

Amerika, ne kare o vedem astăzi atît de frumoaşă; atît de proşneră şi'n mîbrindse în libertatea sa, a fost un timp în care era vasală. Ofi-
derii Englezii kommandăi în porturile ei, guvernatori englezii împărucaş în cetăţile ei, un parlament englezii împuneş leşt, şi hotărâ în Londra despre indyştia ei, despre şpartea şi'n despre

200 АΠΠΕΙΚΑЦΙΑ ΛΕЦΙΛΟΡ ΝΑΤΥРЕΙ

vieaца ei. Deci, nenì o zi, în care попогуа, obosit
de ачест пàссауи, алергь да арме, ми, дунд
думеа дrent martor аа sfînjentei карсеi дуй, în-
treбъ дакъ сrà drent ка нише оаменi de toate на-
циле агукациj де вижеiца adversitatъii не нише пь-
mintъri маrì singulare де unde ei имi крееау о па-
trie, сь fie осîndiци а пурта даициjце Еуропей, ми
каре леци алае natyrei kommandау Americей сь
пльтеаскъ даjдиi геусахи Marei-Bretanii ми сь мун-
чeаскъ nentъ dîusa? Ачeасть, deklarациe solem-
nelъ а fost adresatъ кьtre думе în ануа 1776
Iulie în 4; într'însa се чiтеа urmîtoarele vorbe :
« Noi primim аdevъrъiце urmъtoare ка înbederate
« prin сале însuini: кь адекъ тоци оаменii сьnt
« крееаци de-o potrivъ; кь аъ fost înzestraци de
« Креаторуа кь оаре каге drentъri nestrъmъtate;
« кь, între ачeaste drentъri, trebye сь пунем în
« сапуа чел дintъхъ vieaца, libertatea ми кьтarea
« fericitъii; кь нумай шre а assigъra ачeaste drentъri,
« с'аъ ашезат гьвернуjде între оаменi, ми кь пь-
« terea дог, în кьт timп се тьргуjнеце în хотареле
« drentъii, пьчede din primirea челдог гьвернаци ;
« кь дакъ о formъ de гьверн înceteазь, de а маi
« fi nentъ ачест sfîrmit, попогуа are drentъ de
« а'а skimба сау de а'а restъrна, ми de а stator-
« nici yn аат гьверн пунд temeliale дуй не prin-
« чинъri, organisъnd пьterjce дуй дунъ formеле каге
« i се vor пьгеа а fi маi potrivite întrъ а родуъче
« singurancica ми fericitъca sa. Este аdevъrat кь în
« целенчeа cece а ну сь skimба nentъ primъ
« miци гьвернуj statornicite de мьат. . . . Да
« кьнд о дунъ urmъre de аbъсyri ми de усъrна
« пii, тьрънд фьгь skimbare ми фьгь кьтаре кь
« tre ачeааи sfîrmit, dovedesk înbederat кьтета

«de a scribi în honor sunt JURIA UNUI desubotism
 «ФОРЪ ФРЪ, este atunçi în dreptu sã, este în
 «atorica sa de a emi desunt acest JUR, mi de a
 «statornici ate nuizloace de rãz. pentru viitoare
 «sa libertate. Astfel a fost rãbdarea COLONILOR
 «acestora în sufferingele lor; mi astfel este ne
 «amprata (trebvinu) care îi slãesk de a se desrobi
 «desunt tiraniile BEKVALI-LOR (VERN I).»
 «Astfel miçe oameni FRÛKUI în becia EUROPI,
 «unde se aflau pînã iar ieri; de-o datã îmi adduk
 «aminte da vederea UNUI pãmînt cãk FENOR, mi a unei
 «lumi ce se pãrea a emi atunçi din mãmela KREATORU
 «LUI, cepãce nestãmptabile adãce omeniiri; aspektu
 «naturii în întoarnã kãre naturã, mi dñi adin timea
 «nystietãilor lor, skot o strigare de libertate care
 «resunã pînã da ponoarele cãlor adãce HERMURI.

• Aucastã rãmãre da konjiiãa EUROPEI, zãmãtã
 «de planuã tiraniei ENGLÈSE mi de desonoarele FRÛKTE
 «naiei AMERIKANE, se terminã astfel: «Prin zãmãre,
 «noi, reprezentançi ai STATILOR-UNITE, adnãçi în
 «kongres penerãl, dũnd martor pe sãnremã JURU
 «ad UNIVERSALU desne kãrãgenia mi dreptele noas-
 «tre kũcetãri, pũblikum mi deklarãm kũ solemi-
 «nitãte în numele mi dñi auctoritatea bunãdãi honor
 «ad acestor COLONII, kã aceste COLONII sũnt mi
 «aã dreptã de a fi STATURI LIBERE MI NE-
 «ATÏRNATE; kã oã ce legãturã politikã dintre
 «dĩusele kũ Marea-Bretanie este mi trebye sã fie
 «kũ totuã rũntã, mi kã, ka STATURI LIBE-
 «RE MI NEATÏRNATE, aã depãmã auctoritatea
 «de a fãce resboi mi de a înkieãã pace, de a
 «kontraktã aliançe, de a statornici komerçuã,

1) Bezã la déclaration des États-Unis dans les Annales statistiques des États-Unis, par Seybert. Un vol. in 8.



202 АППЛИКАЦІА ЛЕҢІЛОС НАТУРЕІ etc.

«ші, де а фаче тоате челделлаате актуї че СТА-
«TURILE NEATÎRNATE аў дrentya de а фаче,
«ші, plaini de о tare Inkreddere Іn protekția че-
«reaskъ, пунем тоїї де-о потривъ Іntrъ sprijinirea
«авестеї декларациї, авереа, виеаца шї оноагеа поас-
«тръ, каре не есте сфінтъ!»

Ачест манифест; Іа пуним subдim; пентру кь
este întemeiat пе дrentyіае оменііі. Думнезеї
не-а декларат, Ігін челле д'нты доъ леїї алле
сїинцеї поастре, кь Омѣа п'аре асѣпа Омѣаї
адть пѣтере декът пѣмаї амомѣа. Ашѣ даг, нїчї ун
ом нѣ ва сї пропrietatea адтї ом, нїчї ун поног
нѣ на сї пропrietatea адтї поног. Дrentya nestri-
кѣїос, непрескрїс ад Омѣаї шї ад поноагелог,
este libertatea.

Astfel este деѣа natyїї.

ma mi viștutea, a zice, că toate fantele sunt tot una, iar nu era nimic; dar a kiema pe om la ommog, a însuffla entusiasmul vîrsării de sînie fîcînd sî se nască resboia din voinea lui Dîmnezeu, ca și ceva fîmos, morad mi kreminesk! Bezi! akum nu mai este vorba de a justifica krima prin nedreptate, ci de a o sfîrși prin realitate. O! noi vorbim proa bine! edokvinca noastră este fîră greșală! Aș doar nu este scris în biblie că Dîmnezeu este Dîmnezeul armateior? Aceasta nu va să zică oare că resboia este necesă? Aș doar nu este învederat că toate dobitoacele se mîntuie între eadă? Așcidde dar aș nu este depea natuiei. Așidă dar omul va estermiă pe om fîră sfîrșit, fîră măsă mi fîră înțetare; va isbi nevinovățete, pentru că Dîmnezeu o comandă, pentru că isbind, se reskumpă; pentru că este blăstem, mi acest blăstem trebe să se împăinească pîră la moartea morții 1).

Să lășăm pe omul îndrăcit să însuțe tot-o dată pe Dîmnezeu mi pe oameni, mi să se silim de a face cădăva pami afară din chaosul acesta de nedreptate teologică și rîjinite pe neșinua, kômpaktă a adior natuiei, mi desvoatate în intereșul sistemei esniăiei, cea mai grozavă dintre răbăiri 2), pentru că desnatuiează karakterul Dîmnezeirii!

Între scriitorii karii aș traktat, despre resboia, mi aș tîrădit dreșul, iar adică aș mîrșinit în aștare. Șkoala vekie pîvea pe sîrbuțori nu-măi ka pe nișe nîștiitori ai lumii; șkoala modernă pîveșe resboia ka mîzokul cea mai pî-

r) Bezi les Soirées de Saint-Petersbourg, t. II: p. 54 et suiv.
 2) Bezi Kant XXXI al acesteia de treia de kîrși.

ternik de civilizacie. Дакъ noim адеврѣа, съ нѣ
intrebăm niși ne filosofii niși istoria: Гротиусъ ни
Bakon ниș mai puțin dekът natura; iar кѣт despre
istorie, ar fi o mare nebunie de а'ї da greutatea
unei аѣtoritѣи. Fantele pot мѣrturisii despre ceea
ce a fost; dar аcestea кѣм vor infѣrșină in veci
ceea ce trebuie съ fie фѣрѣ а' факте съ minѣ пер-
fektibilitatea neамѣлѣи omenesк?

Перfektibilitatea este ea insemi вѣ адеврѣ; ни
вѣ адеврѣ moraa kare domnește preste toate исто-
riile. Привеște resboia in feluritele kinуї алде
civilizacijilor noastre.

La incheut vorba este нѣмай de o правѣ: тоа-
тѣ tikълошѣа este кѣтѣ ми тоаѣ neцинга-оарбѣ
аѣнѣи чѣнева чѣдеа ne inamikъа съѣ ка съѣ des-
noafe, ка съѣ аѣнѣи; ачѣаста este starea съѣabatikъ.

Dea starea съѣabatikъ да starea de barbarie;
este нѣмай вѣ нас; правѣи resboia, вѣа съ se in-
nobileze. Mai тѣзѣи vorba нѣмай ера de o пра-
дѣ; чѣ de resboiare. Lumea вѣтеарѣ se вѣarmeазѣ
ка съ nedѣнсеаскѣ ne гѣнѣогѣа. Еденѣ. Аѣнѣи
vorba ера de а ѣndrentă вѣнѣи; de а шѣре о
desonoare; акоѣа este вѣгѣres.

Bin ne вѣнѣи resboiade de konkvista ми de ам-
bigie: Aleksandру нѣstiește Asia ка съ факѣ съ
se pronуnѣе нѣмеле съѣ ne пѣаѣа лѣѣайкѣ а Ате-
нѣи, правѣа ми resboiareа sѣnt perse prin гла-
нѣ. Ероѣа воиѣне нѣмай admirajia, este вѣ сѣф-
флет mare kare se гѣтѣчѣе; dar прогрѣса este
nemънѣиш, ни resboiade de renуme гѣбескѣ иѣ
civilizajia глобѣлѣи.

Ачѣсте resboie ам ѣgioase вѣмеазѣ пѣнѣ да
sosireа поноарѣлор moderne. Аѣнѣи вѣчен resboiade
de relieѣе: о нѣетаре, нѣоа сѣа агѣтат in inima

ѸТУЛОГ ПОПОАРЕЛОГ. НѸ се маї ворбеже десноу глаога ОМУЛУИ, чи десне глаога ЛѸ ДѸМНЕЗЕТ. КОМОГЛЕ ВЕЧНИЧЕИ НА ДОКУА КОМОГЛОГ ПЪМЪНТЕНЕ; се бате пенту мЪНТУИРЕА СУФФАТЕЛОГ, се бате спре а скоате не пенриетенї сѸї дїн кїНУГЛЕ ИДУЛУИ, ми спре а де дескїде погїле চেУЛУИ. РѸТЬЧІРЕ СЪВДІМЪ АГУПКАТЬ ДЕ КРЕЖІНІСМ ІН МІЗАОКУА ГЛОАТЕІ BARBARE. ЫНТЪІА ІВІРЕ А СІМТІМЕНТУЛУИ ФУМОСѸЛУИ МИ НЕМЪРНИТУЛУИ ІН ПОПОАРЕ НИ ІН ОШІГІ. ЕУРОПА СЕ ДЕСМАТЕРІАЛІСЕАЗЪ; СЕ СУНУУНЕ КУ ГРЪМАДА УНЕІ КУЧЕТЪГІ НЕ КАРЕ О СОКОТЕЧЕ КЪ ЕСТЕ МОГАДЪ. ПІНТРЕ ПЕРГУТЕДЕ ЧЕ О ІНКУПІВЪГЪ, ЕА АДЕАГЪ ДА МОАРТЕ КА СЪ ТІУМФЕ АДЕВЪГУА; МИ НЕ КЪНД СУФФАТЕЛЕ ВІСЕАЗЪ МАГІТІСМУА, СЪНТУА ЛУДОВІК СТАТОРНІЧЕЧЕ УГМЪТОГТА ПІНЦІП ЧЕНЕГАЛ, ДАР НЕДЕСЪВІРМІТ, КЪ РЕСБОУА ІНТРЕ КРЕЖІНІ ЕСТЕ О ФРАТУЧІДЕРЕ. ЛУМЕА УІМІТЬ ІА КРЕДЕ СЪРЪ А'Д ІНЦЕАДЕЧЕ: ТОАТЕ РЕСБОУАІЕЛЕ ЕУРОПЕНЕ ІНЧЕТААЗЪ, МИ БАРБАРИЕА АНПЪСУЛУИ, ІНТІПЪРІТЪ КУ АЧЕАСТЪ КУЧЕТАРЕ НУОЪ, СЕ ІСБЕЖЕ ІН ТІМН ДЕ МАІ МУАТЕ ВОАКУГІ ДЕ BARBARIЕА РЕСЪРІТУЛУИ.

ІН СЪІРМІТ РЕСБОУАІЕЛЕ ПОЛІТІЧЕ, РЕСБОУАІЕЛЕ ДЕ ДЕСРОБІРЕ МІ ДЕ ДІБЕРТАТЕ СУЧЕД ДѸНЪ ЧЕЛЛЕ РЕДІЦІОАСЕ. АЧЕСТА ЕСТЕ ПЕРІОДА ІН КАРЕ НОІ НЕ АФЛЪМ; ТРЕБЪЕ СЪ СЕ СЪІРМАСКЪ КУ РЕСБОУАІЕЛЕ ДЕ АПЪРАРЕ, КАРЕ НУМАІ АЧЕСТА ВОГ МАІ ФІ ПІН ПУТІНЪГЪ ІНДАТЬ ЧЕ ЕУРОПА, СКІТЪГЪНДУШІ ЛАНЦУГІЛЕ, ВА РЕКОНСТІТУА ПОПОАРЕЛЕ ЕІ ІН ЕВАНГЕЛІЕ МІ ІН ДІБЕРТАТЕ.

ІНСЪ НУ ЕСТЕ ДЕСТУА ДЕ А КАРАКТЕРІСА РЕСБОУА КУ ПАТІМА ФІЕ-КЪРІА ЕПОХЪ, ТРЕБЪЕ ЪНКЪ А О КАРАКТЕРІСА КУ БЪРБАЦІІ КАРІІ АУ ІНФЪДІЦІАТ АЧЕСТЕ ПАТІМЕ. СЪ ТРЕЧЕМ ДЕДА АХІДЕ ДА АЛЕКСАНДРУ, ДЕДА ЧЕСАР ДА БУНЪПАРТЕ. АЧЕЦІ ПАНУ БЪРБАЦІІ УНЕСКЪ

de destrucție. Ne pământ numai singur dobitoacă este osîndit a omorî; de aceea mi în noi numai dobitoacă omnoarg. Кү кыт факуатыңиле noastre чалас дүмнезеңи се desvoалъ, аргеле кад дин пълниле noastre. Інчепем а не îndoi desnre drep-та de а үчидде не' semenii nostri, mi ајундем а денме desnre гътычirea noastră. Ха! кынд ам фи noi пьскыңи pentru ачесте пьчелъри, Дүмнезең n'ar фи пьс in noi конциинца, карца не дъ mystra-rea кычелъри, simtinentца могад каре де осіндеңе ми гадя каре де бастемъ. N'ar фи imiomat syf-факца омулъи кы simtinentца фгумосулъи ми аа пемъриинцулъи, каре ia inадцъ аа чер, дакъ ар фи noiт съ вазъ не пьмнт numai resboaie de тиръ ми фанте mari de rizi!

Toate факуатыңиле каре не deosibesк de dobi-ток аъ гроазъ де съңде, ми toate ачесте факуатыңи траг кьтре амогъа де Дүмнезең ми де оамені.

Еака деңеа nostraт! деңе каре ва trebyi o datъ съ desfiinzeze resboяа де не пьмнт. Ачестъ деңе este omencaskъ, este чereaskъ, este din чер ми де не пьмнт; прекым креатъга кьгя фы datъ.

К А П XXXV.

РЕПЕТИЦІЕ.

Ші insymî de am fi zis'o de dob' ori, tot nr va
fi arcă nizi de-a o ziचे mi a treia oarē.

(MONTAIGNE.)

Amă dar acūiāe natūrei d'brapn' b' egesyīāe
noastre mi ne adin' spaīmele.

Nū ē niči o tiranie pe care eade s' n'o des-
v'acask', niči o tiranie pe care eade s' n'o oslu-
deask'.

Bom vedea k'z'nd inaintea dor toate kodicele
noastre barbare, toate p'terile' care fak sklavī mi
konfisk' s'v'flete, drentū chelūī mai tare, ar-
mele s'ngerate, danūyīāe deshojior mi sekvra
rideī. Astfel toate felūyīāe de sklavie, toate kas-
nele kare daī moarte se nor pierce din istoria
neamūyī omensk'!

K A II XXXVI.

ПРЕЦУИРЕА ЛЕЦИЛОР ПОЛИТИКЕ АЛЕ КРИТУЛУИ, АЛЕ
 ШАРТЕИ, АЛЕ АТЕНЕИ ИИ АЛЕ РОМЕИ, ИРИН ЛЕЦИЛЕ
 NATUREI.

Nația greacă mi cea română sa'ŭ perdut de pre
 mînt din uricina barbariei, adică a nedreptății
 care se făcî în instituțiile lor:

(Madame DE STAEL, *Considérations sur la Ré-
 volution française*, t. I, p. 2.)

Împărgășiiile se nasc mi mor ca oamenî. Întî-
 narea lor kî kît s'apronie de adevăr, mi kîderea
 lor kî kît se depărtează de dînsuă, este un ade-
 văr mare care izbeje ne toți okîi, mi ad kîșuia
 god omenirea trebye o datî s'ă kîldeagî.

Din ațeasta rezultî kî sîperioritatea ponoare-
 dor chîvidisate asîpra ponoarelor barbare este kî
 totuă moraldî. Numîșuă mi puterea se nimiceșkî dî-
 naintea dîkșiiîi unvî simțiment adevărat sa'ŭ tnei
 kîșuțegî virtuoase.

În anadele dîșiiîi amoruă de un mîkkoșu de pî-
 mînt care pîimî numede de patrie De doș ori dette
 o împărgășie da o pîșu de oamenî. Ațcastî împă-
 rgășie, ei ar fi pîștrat'o dakî ar fi fost dîșpî
 nu este esemplu de vre-un ponor care s'ă fi mî-
 rit în sîșuă eroismuășii mi ad virtuușii.

Toți aș mîrit sînt povara sîpersîșiiilor, a ko-
 rupușiei, a ignoranșiei mi a neomeniei. Toți aș mî-
 rit pentu kî aș desîșpîșit vrednișea Omșuășii mi
 aș kîkakat leșiiile natușei.

Ar fi un art de o dîșpîitate înaldî de a pîșne

могъта де въ singly Дѹмнезеѹ; simtimentѹа соjiа-
 biditѹii, адекъ ѹnirea neamѹаѹi оmenesk; In sѹfir-
 mit perfecti biditatea, care nѹ iartѹ neamѹаѹi оmе-
 nesк de a se, intoarce inapoѹi кѹtre trecut. Toate
 virtѹiile Spartei, аде Atenei, mi аде Romei
 fiind, vѹrjmane оmenirii, nѹ ne vom прѹtea intoarce
 да dинsele фѹгъ а ne derradѹ ne noi-инmine. Care
 European на мерѹе де сѹрѹе гече да vѹпрѹoarca
 де idоѹi, прекѹм kommandѹ леѹеа Spartei? Care
 прѹrinte ва прiimѹ astѹzi а'ни vinde kopѹlѹа пѹ-
 нь де trei оѹi, саѹ а'а оmоѹi, прекѹм леѹеа го-
 manѹ да voie? Care eroѹ ва фаче astѹzi гѹsboѹ
 pentрѹ jѹфѹire mi pentрѹ мѹчелѹrie, п'apoѹ, ne
 гѹinede ѹкѹ фѹмерѹnde а шанте-zeѹi де чеѹѹi
 сѹ кѹteze а vinde о-сѹтѹ чiн-zeѹi де miѹ чеѹѹеѹ
 прiн аѹitatie ка сѹ impѹrѹeaskѹ аrѹintѹа да аr-
 mata са, прекѹм Павел Еmia а фѹкѹт in Еuir,
 дѹкѹ че ѹ meritѹ onorile, triѹmfѹаѹi, admiratia
 попогѹаѹi roman, mi маi mi а posteritѹii?

Impѹrѹiеа Romei а fost ка а ѹнѹi пѹхар; са
 се мѹгi прiн resboѹ mi прiн градѹ, mi перi tot ase-
 menea прiн аѹѹiа еi mi прiн resboѹ.

Сѹ нѹ маi зiчем даг кѹ ачелде instiѹѹii sѹnt
 neste нѹтiнѹ, дiн прiчинѹ кѹ п'авем virtѹe, mi сѹ
 зiчем кѹ sѹnt neste нѹтiнѹ pentрѹ кѹ ѹmanitatea
 mi адевѹгѹа inѹен а impѹrѹiи prestе прѹmѹat.

КА ПІ XXXVII.

ПРЕЦІУРЕА РЕПУБЛІЧЕИ ЛУИ ПЛАТОН ПІРІН ЛЕЦІЛЕ
NATUREL.

Leqize Kpıtrayı eraı orıyınazıaz. Leqıazor Mace-
donıci, iar azde azı Platon eraı kopexkıa azor.
(MONTESQUIEU, *Esprit des Loıs*, liv. IV,
ch. VI.)

Amal ne leqize natıreı se not statornıcı az
vıaz soııetıncıazor omeneıdı.
(LEKNARDIN DE SAINT-PIERRE.)

Дѣнь че ам контролат да думіна децілор на-
туреї античеле републіче каре аї гвернат думеа,
нум май гентне, спре а комплекта ачесте стѣ-
дирї, декїт нуїнаї де а сунпунне да ачесаїї чер-
каре нї утоїнеа дїї Платон, чеа май челебръ дїн-
тре републічеле идеале. Скопїд ачестїї esamin нї
este фьгь їмпортандъ; пентру кь не на фачче сь
кїппоашем кїм ценїд їнвенть, нї каре сїнт де-
їїде челле май десьвїрїїте кьгога este de dorit de
а сунпунне пе оаменї.

Републіца се комїуне дїн доз пьрїї деосї-
біте, не каре ценїд дїї Платон де-а агїнкат, ка
доз метале, їн ачедлаїї қадїн, нї не каре тре-
буе а де десьвїрїї ку дїаре амїїте дакь воїм сь
адецем партеа гьдїїреї нї адевьгїдїї. Una sta-
торнїчеше прїнціпїїїле вечїнїчє аде Фгїмоскїдїї
нї аде Бунїдїї; ачїаста este партеа чеа сьвдїїнїчє
а републічїї: чесаладъ este ҃рсїїч а да мїїнкаре
ачестог прїнціпїїї, а де ге҃гїдїї, дакь нїч нот es-

primă amă, într'o societate immaunarbъ алле кь-
ria forme философия де гегуеазъ нийъ întemeiazъ
educația. De acoloa înчен nemogaдiцьдiле; într'yn
фед амă къ, prin fataла kontradikție, toate де-
щiле дrentьдii, адекъ дещiле naturei се афлъ къл-
кăте însунi în kartea în kare Платон имi пропуне
де а де statornici.

Un astfel de дукъ este de mirare, dar нъ ге-
мъне фьгъ еспликацие. Платон, оrи кьнд гeprodуче
ideide дъи Likurg, саъ нiи кьар кьнд де îndreaptъ, се
гьъчеще: гьтъчигiле саалле însъ ii bin дела адшii,
iar deskoneгiде-челде стьдiмe ii bin дела ед саъ
дела Sokrate. Дакъ ед с'ар фi inkrezьт маi мьлат
ченiдъи стьъ, ар фi стьдiеа маi ньдiн дещiле оаме-
нидог, нiи нiчи о датъ нъ с'ар фi абьтът дела ачел
тинвечiник ад Фгумосудъи, дьмiнъ а ачел дьмi не-
възъте, а ачелдъи темпдъ чeresк ад къгьна про-
нiддeъ 'i-a fost dat de а'д зьгi.

Ед а fost însиновьдiт къ нъ este destъа de posi-
tiv; iar eъ iа воъ însиновьдi къ нъ este destъа de
ideal, къчi нъмаi prin idiaдiцьдiле саалле а чьi-
дiсат дьшеа.

А афла не чел маi бьд дiнтре гьвечьдiде нъ-
тинчiоаше; а statornici о societate фьгъ дукс, фьгъ
ambigie нi фьгъ nedreutate, unde фie-kare четь-
щeау сь поатъ окупă докьа интеллекциеi саалле,
нiи unde бирътеа сь фie fireне нiи în печi-иньд-
цатъ да нътереа сьнрeмъ; astfel егă întrebarea
курат omчeаскъ къ kare се îndeлетничeа дещiто-
гii, нiи în kare ченiдъ дъи Платон deskoneгi între-
larea ачeаста къ totъа чeresкъ: а афла адевъ-
гăтеле нiнчiдъгi алле дrentьдii. Че skîmee de
дьмiнъ în пегьгeде антикьдii! нiи егă зьтъеа
оаръ атъчi къ ошъа însьгьдiша în ачeсашь кьчe-

218 ПРЕНУИРЕА РЕПУБЛИЧЕИ ЛУИ ПЛАТОН

tare fericirea oamenilor ni deskonferirea adevă-
гьдѣи.

Din nenorocire însă aycastъ кѣцетаре înaclъ нѣ
este tot-d'ауна de фашъ: о утмеазъ în теorie, ни о
пъръсеце în практикъ; într'ун fel аша къ partea мо-
галъ а кѣгѣи дѣи не-ар învăцà, да trebăinцъ, съ
агѣнкѣм partea са чеа политикъ. Съ venim да черкѣгъ.

Prima са деце, ад кѣгѣа scop este admirabil,
fiind къ ea кѣамъ да кѣдѣа тѣи singur Dymne-
zeу, ар фѣ însă destăа spre а агѣнкà четатеа în
doate grozăvâde fanatismăдѣи; pentră къ хоръгѣне
isronirea а огѣ кѣгѣи ва кѣтезà, fie în scris, fie
în кѣнѣтѣгѣи, съ деа о idee греситъ despre Dym-
nezeire.

Adevărat деце de sakrilaцѣи, care ва фѣ dreap-
tă saу nedreantъ, дѣпъ кът vor фѣ judecătorii de
duminaцѣи. În sinăа агеонацѣдѣи tot агесамѣ деце
isbi не Sokrate.

Platon, о дагъ не каалеа гѣгѣигѣи, нѣ се маѣ
опреце. Ед воיעà дог дѣкѣгѣи, съ фѣгѣне привѣдецѣа
пацегѣи, care преа адеца-огѣ пѣне пѣтеца în тѣмеде
mediocrăтѣдѣи, ни съ întâmне ambiciăde ни orbăde
amogăдѣи patern: агесте дог дѣкѣгѣи де dobăndене
prin komunitatea femeïдог. Копѣи нѣ vor кѣп-
ноацѣ не пѣгѣнцѣи дог, тѣмеде нѣ vor кѣпноацѣ
не копѣи дог. Ва фѣ пѣмаѣ о famălăie în republi-
кѣ, ни fie-care membră ад агестѣ famălăii ва
окѣгѣа într'însа гангѣа virtăдѣи саале. Idee пѣн-
гоашъ, care merritъ фѣгѣ îndоалъ а î se фатче
оаре care jertve, dar care нѣ trebăeа съ fie кѣп-
пѣгѣате prin къкагѣа тѣдѣдог децѣдог de materni-
tate, de amor ни де гѣнѣнцѣи.

Агесте тѣгѣе регѣаamente пашк о тѣдѣме ад-
теде нѣ маѣ пѣцѣи де тѣгѣит.

Търбухъ, yn попор, liber trebye съ айбъ тини де а се оккупа ку trebyr, се публиче. — Necesitate mi consecraция склавией. — Trebye съ се аriere de инфлуинца стриктоаре а попорелог каре ид инкундръгъ. — Necesitate а синургий. Погиде четъци пор фи инкиссе; асциторуа о скоате динтре неамуа оменеск. În sfârşit trebye ка попоруа а честа съ се вчичеаскъ intoaгъ биръта семинцией саале нримиаве; де аколеа се наск ачестъ муадине де деи импунутате дела Likurg.

Едуркация femeilor asemenea ку а вървацилор,

Demnitatea femeilor да месерия ресвоуауи.

Femeile-каре vor ингрека дупъ бирста де патризечи де ани, съ деннеде. Леца де ва ингъди а-моуа фъгъ а де игъди maternitatea.

Omnia ку пиладор гъ конститудий.

Omnia ку пиладор некоррективали.

Omnia ку пиладор нъскуий фъгъ воица деи.

Desfrunare, robie, cruzime, nemoraditate!

Кукаре де леца амоуауи, каре статорничешешитатеа ин късторие.

Кукаре де леца импунуийи глобуауи, каре хотъгапе вървауахи ми femeii оккупаций деосибите.

Кукаре ачеллог треи деи аале фиинцей noastre;

А simtimentуахи де Dymnezeire, не каре се одихнеце фъгъица тухалог оаменилор;

А деи де социабидате, каре апропе поаоагеле унеде де ателе ми креазъ неамуа оменеск;

А деи де перфективидате, каре и десвоадъ нхереа ми а креамъ не фие-каре веак да маи иннаате хрсите.

Деи, еака yn fenomen prea vrednik де дъагеа аинте а философиялор; ачестъ деислауие, парти динтринса интреуингъа да Sparta, dar ад къриа

trăsese princhinта ачеста, къ недрентатеа есте маї
принчиоасъ пентру феричіре декът виртѣта.

Departé de a sărbî tabloua ачеста, Платон іа
konsakъ кгеѣнд дої оаменї імаѣнарї, ынѣа дрент ми
алѣта недѣнт, пе карїї иї пуне пе чедде маї інадѣ
gente алде крїмеї ми алде іудѣаленчїнїї. Чед
дрент ну нумаї къ ва фї сунпѣс тікѣдомїеї, дар
ѣккъ ва фї сунпѣс ми іnfamїеї ми кїнѣуаѣї. Ва фї
кадомнїат, бїчѣит, blaestemat, пѣс ін данѣѣї ми
batjokorit; апої дат гїдеї, ми нїронїт пе кѣѣче.

Акодеа есте ка ын фел де пресїмѣїре, ка ын
фел де реведацие деснре вїеаца ми деснре моартеа
аѣї Xristos.

Омѣа аѣї чед недѣнт ну ва фї нумаї ын ам-
біѣїос пегѣмїнат. Ва фї ын інокїт, ынчїостѣ тіп
їн каре Моїере інї ва гѣсї пе тартѣѣа сѣѣ; ферї-
чїт прїн аверїеа аѣї, пѣтернїк прїн аїанѣеле аѣї,
ѣолосїндѣсе де огї че, пентру къ нїчї о крїмѣ пѣ'а
спїїмїнтѣ; трѣгѣндѣ'шї бѣпѣвоїнѣа попогѣаѣї прїн
аппарїнѣеле аѣї виртѣоасе, ми протекѣїеа зейаог прїн
їертвеле аѣї. Проклет десѣвїгнїт пе каре погокѣа
їа інкѣронсакъ ми пе каре оаменїї іа опогсакъ.

Еї бїне! де факъ кѣ ачед тіп ми кѣ ачедде
просперїѣїї, ми ін контрадїкѣїе кѣ гласѣа ѣене-
гад ал поноагелог, Платон, ѣккъ дела а доа
карте а гевѣдїчеї саалде, проклатъ кѣ солѣмнї-
тата пе дрентѣа феричїт, нумаї пентру къ есте дрент,
ми пе чед гѣѣ неферичїт, нумаї пентру къ есте гѣѣ.
Мїнѣнатъ реведацие а конѣїїнѣеї аѣї Sokrate, ѣп-
тѣса аѣїре а конѣїїнѣеї неамѣаѣї омѣенск!

Акѣм сѣ інтоагчем кѣтева фої ми сѣ аїѣнѣем
дрент да а опта ми да а поа карте дїн Ревѣдїкѣ;
акодеа дїсѣноаѣа аѣї Sokrate о сѣ доведсакъ чееа
че а адеверїт. Доктрїна са есте кѣ атѣт маї фрї-

224 ПРЕЦИУРЕА РЕПУБЛИЧЕИ ЛУИ ПЛАТОН

виноваť kare simte тѣна цолаатѣлуї. Іn сфїрmit, чеа дїn угмѣ лoвїтѣр а аѣтсr тїкѣломїї este іndatorїca че кrїмeлe лѣї нї іmнѣн, de а se фачче пe фїe-kare зї маї nїзмаш, маї вїкасан, маї фїeгoс, нї маї пeдeцѣїт. Еака starea вчїнїкѣ а omѣ-лѣї гѣї!

Акѣм сѣ аскѣдїтн пe Sokrate зїкїнд кѣ o сѣ іnsѣгїнезе ҃н eгoлд сѣ пѣблїче іn тоатѣ Grecia кѣ чеї гѣї сѣнт чеї маї пeнoгoчїї дїнтре oамeнї, нї сѣ vedem дакѣ тѣкар ҃н сїнѣгѣ глaс вa кѣtezà сѣ протестeзе іn протїва ачестeї јѣдeкѣнїї sollemnede а іncеллeнчїнїї нї а aдeвѣгѣлуї.

Astfel este partea morala a republicei; astfel sѣnt doctrinele kare аѣ прeгїїт чїvїlїsацїа лѣмїї. De-аколеа, дїn ачест іsvor іnsѣфлeцїtor аа Eгѣmosѣлуї, s'аѣ адѣпат чеї векї нї чеї modernї. Пѣгїнцїї бїserгїчeї s'аѣ кѣфѣндат іnтр'їnsтa. Прївeщe кѣм вїeцѣск іdeїде вчїнїчe аллe лѣї Платon іn скrїerїe сѣ. Аѣгїstїn; прївeщe кѣм сѣфлeцѣа азѣтoр аа Афrїкaнѣлуї se іnsпїгѣ іn kontemplацїа ачeллeї лѣмїї чeгeцїї пeвѣзѣтe пeнтрѣ вѣаг, даг kare este сїнѣгѣа aдeвѣратѣ. Чїне кѣннoащe пe Платon іn афлѣ прeтѣndenea іn скrїerїe лѣї Пaѣтark, аллe лѣї Fenealon, аллe лѣї Rѣzò, нї аллe лѣї Bernardin de Saint-Pїerre. Se пaгe кѣ ачeцїї вѣгбaнї магї n'аг сї кѣцeтaт дeкѣт нѣмаї ка сѣ тѣгѣгѣeа-кѣ desпre іncеллeнчїнeа, гaогїа нї цeнїѣа лѣї! Сѣфлeцѣа дoг s'а іmнѣгѣїт дїнтр'аа лѣї! Ед este soarele тѣгѣ-лoг ачeстoг плaнeтe, пe kare де пѣгѣгѣnde кѣ фoкѣа сѣї нї де іnнeакѣ іn лѣмїна sа.

Ох! че вѣкѣгїe пeнтрѣ oменїре кѣ o astfel de кѣцeтaгe s'а manifestat лѣмїї, нї кѣ а іnsѣфлeцїїт ҃н кoгн пѣмїntеск!

Ачeастѣ karte, martѣг tot-d'аѣна вїѣ desпre тrечe-

rom lui prin această lume, este umbra sufletului său. Întreaga oare ziचे cineva къ sufletуа а пытхт lucră de а mai fi кънд umbra lui зыкъ се афач! Нар fi oare tot атыа de а ziचे къ yn Думнезеу а неыт май пудн декът-фанта са?

Sufletul нублн! иллмоно ачы омадеде тнеі посторичуі де май мурат до доз млі де ані. Ноі ономм Ін Іно не омуа каре а фькыт май мурат неонгт Он, сиуруа креатуръ пьмїтеанъ а кьга думїнъ а неит де с'а аместерат ку думїнеде Евангелїе, сиуруа каре а скїс нумаї курат Ін интересуа адеврїулуї мї ал вїртуїї, шї ал кьга suflet s'a reafat Ін sufletуа lui Fenelon. Bine фькьторїе ал неанїулуї оменеск, ть дї-аї дьнїї, чедде май бїалте кьцетїї; Іnainte-мергьторїе ал дї Іисус-Христос, ть не дезкїсешї зыкъ дїн вісая ачсаа думса контомїацїїаор черенї; мїїїї фь dat de а зьрї о Інцолленчїне некунночкїз де tot нїмїтуа, мї каро нї нїтса фї реводачї декът нумаї де Думнезеу.

КАП XXXVIII.

ДЕСИТЕ НЪДЕЖДИЛЕ ВИТОРУЛУИ.

În libertate am văzut că toți oamenii regardă
 numai desvotarea armoniilor a fактальцилор дор
 (CONSTANTIN, *Etude de l'homme*, t. I, p. 27.)

Гръца ми admirajia stacionarтай vin din ju-
 demъта грешите че чинева фаче аспра адевртай
 джурътаи ши аспра naturei омытай; аспра аде-
 вртай джурътаи, fiind că чинева ши инкунте
 къ обиченътае аи ие ераї маї китате де къї чедде
 moderne, гъръче интеаръ; аспра naturei омытай,
 fiind că чинева дж ва сь азъ къ, спрѣта: жменекъ
 este perfectibilă. (CHATEAUBRIAND.)

Ачест есамин реппеде ад децилор оменециї, пус
 ън дрепъта децилор naturei, не-а арътат думеа скъ-
 туръндѣши феареде садде, ши мерънд къ пас
 mare къре адевр. Sure а комплектă таблота а-
 честа, сь не агункъм окїї аспра стърїї морале
 а глобуайї, ну ън стринтеле хотаре адде китате
 care ѡмъгъреск пъмїнтъта, чи ън марїае ѡмъгъциї
 statornicite de kredinъеле care konstitueazъ ne по-
 поаре. Пънтъта думинос este ѡнтер ън Евангелїе,
 пентру къ Евангелїа, ън къръженїа еї primitivъ, еа
 ѡнсемї, este numai espressia децилор naturei. Este
 destъта де а мъсугă ачестъ думинъ спре а пртеа
 кърпоаще вїитогъта деамълуї оменекъ.

În ѡнвѣта ѡн care vorbesк, маї мулт де о а

treia parte din аоркиторіі пѣmintуауі а прііmit деаа ауі Хristos, ши віеазъ сунт инфауінда ачестеі га-
рдіі каре кгеаазъ націі. Еуропа ете центруа ачестеі
чиндісаціе нѣое, аа кѣгіа пунт де плекаре ете
Франція ши Енглїтера. Акодеа, іп кабинетуа ісо-
дат аа уруі шік нумѣр де інвѣцаці се пегѣтоа
уrsїтеле нїторуауі; акодеа се наск ши се десвоадеа
кхетѣрі денероасе де оменїре ши де лїбертате аа
кѣггга чек се мѣтепе не'пчетат, ши каре мерге
дела інвѣцаці да попоаге, дела попоаге да Еу-
ропа, ши дела Еуропа да аумеа інтреагѣ.

Іп ачeastѣ соціетате сублімѣ де інтеллеціида,
statuіде Америкеі вїп, ку ардоагеа уруі јуне, сѣ
се анеаскѣ ку вѣгггга Еуропа. Маї пороціні декѣт
ноі, еі п'ау авут медїу-ев: Енглїтера воїнд сѣі
сѣпїнеаскѣ, де інсuffлѣ treбуїнда неатїгнѣгіі. Іп-
вѣцагѣ дела сѣпїнїторїі дог сѣ нѣеаскѣ лїберта-
теа, ши чедде д'ѣнтѣ нѣведе деспре глорїа дог
фрѣхп mare еземплуа пентру націіде де не честе-
даде гермѣгіі.

Аша јуна Америкѣ фр лїберѣ нѣскѣндѣсе. Нічі
шп обїеіѣ де склавіе, нічі о пѣреге де гѣѣ деспре
трекѣт, нічі о пегїудекатѣ гоіікѣ ну турбурагѣ іс-
бїндѣ дог. Еа п'а авут а се батте ку ачедде тео-
краціі каре јун попоагеде іп абјекцііде ікѣаомїеі
ши ааде пегїїпдеі; п'а вѣзѣт пѣmintуа еі мїнїт
прїп іресѣціае драмедог саѣ прїп фрїїае просеаї-
тісміахї ітоате сектеде каре се statогїческ акодо
аѣ шпїрїта Евангелїеі. О! шпектакоа ѣокѣ нѣвѣ-
зѣт де огі мѣрїторї! Амерїка се напде ку лїбер-
татеа, ку tolerаңда ши ку інтеллеціида, tot-o-datѣ
еа скапѣ ши де кѣагѣгіі ши де barbarie! Сѣвенї-
гіае еі чедде маї векї сунт деспре глорїа ши дес-
пре лїбератеа еі, ши, фрѣгѣ сѣ фї трекѣт прїа нег-

гугеле кониладьрицѣ, ажуде ла нѣрста де адеврѣ, инавхитѣ дин есперинца ми дин раѣя неамулу о-менеск.

Нумаї о патѣ се афлѣ пе таблау. Скавѣца ѣнкѣ се араѣ, ми femeile-вѣщеск сунт гревтатеа унеї негравитѣциї каре ватѣмѣ леѣеа натуреї. Аколса сунт доѣ причѣни де инjosire ми де тѣрѣдонне. Пѣагѣ инсѣ аѣесте причѣни, ми вѣї ведеа аѣесте пус-тѣхѣи нѣскѣнд поноарѣ маї маї декѣт алде ан-тѣкѣтѣциї.

Шапої, требѣ с'о спѣнем, скавѣца ми есте ас-тѣзи исбитѣ дин toate пѣрѣїде, ми femeile сунт каре и даѣ исбитугеле чсале маї грозаве. Ін сѣнѣта дор адѣнаре, аѣ декларат кѣ нѣчѣ-де-кѣм нѣ се вор а-дресѣ кѣтрѣ оаменї; чи кѣтрѣ Дѣмнезеѣ, каре нѣ-маї еа поате сѣ аѣингѣ иннѣма оаменїдор ми с'о факѣ прѣимѣтоаре де Евангѣліе ми де мѣлѣ. Артико-лѣа чеа д'ѣнѣтѣї ад конвенѣїеї дор пѣне о индаторѣ-ре асѣнра тѣхлор femeїлор Американе де а се гѣга пѣнѣру десѣинѣареа унеї крѣме калѣфикате де крѣ-мѣ наѣїоналѣ. Idѣе сѣблѣмѣ! доринѣ адора-бѣлѣ! Ін фѣе-каре зи ин темплѣ, ин фѣе-каре сеарѣ ин фамѣлѣе, ла нѣчѣогѣа патѣлуї нѣнѣїал, вѣрѣба-тѣа ва ведеа пе femea са инѣнѣкеатѣ, ва аузи гѣга че еа адресеазѣ кѣтрѣ Дѣмнезеѣ пѣнѣру мѣд-тѣїгеа скавѣлулуї. Ши аѣеастѣ гѣгѣ се ва репѣїа ин фѣе-каре касѣ, ва фѣї универсалѣ ми респѣндѣїт пѣресте тоатѣ фѣаѣ Statѣїлор-Унѣте, пѣрѣ ла инче-тареа крѣмеї. Анѣкѣтатеа нѣчѣї о датѣ н'а вѣзѣт о прѣвѣлѣїѣе атѣї де мѣрѣаѣѣ! Дар аѣеаста ѣнкѣ нѣ де тоѣл; адѣогѣнд фанѣа ла гѣгѣ, femeile аѣ хо-тѣрѣїт кѣ вор дескѣдде скоале, ми кѣ се вор инсѣг-ѣїна елде-инсѣнї кѣ инвѣнѣтѣга скавѣлор. «Ної «vom intrebuїнѣа, зѣк елде, vom intrebuїнѣа тоатѣ

« înfrăuina noastră spre a favorisa instrucţia şi
 « liberarea fraţilor noştri şi a surorilor noastre
 « sclavi; şi în cât timp vor fi în bisericile noastre
 « nişte banchete ca să-i punem să şază de-o parte,
 « vom merge să ne punem şi noi pe dinsele, şi
 « ne vom ruga pentru dinţii dintră dînţii I. » O!
 femeii altele Americiei, fiţi bine-cuvîntate între toate
 femeile; şi totuă nănteceluşi vostri fie bine-cu-
 vîntat, fiind că aşi înţelales credinţa Evangelică,
 şi, 'i-aşi cunoscut Karitatea!

Astfel este Amerika Statuilor-Unite, lume
 nouă care se naşte pentru ideile nroce. Astfel va
 fi Amerika Sudului după triumful ei; căci trebuie
 să triumfe naşia în care femeile se bat pentru
 cauza neatinşării şi moră dintră şi dintră
 lărbăşii lor. Trebuie să triumfe naşia unde în fie-
 care seară un ofiţer întrebă de faşă cu oşirea:
 « Femeile dela Knoxabanda aişi sunt? » şi unde
 un alt ofiţer respunde: « Mărire lui Dumnezeu!
 « toate aişi murit pentru patrie ne cămpuă de o-
 noare! »

Aşa, a treia parte din locuitorii lumii vekî şi
 întregă lumca nouă, doră şute încantezeşii milioane
 de oameni, adăptuesc astăzi oşirea civiľisaşiei,
 şi, în mizalocua aşestei oşiri, Franşia şi Engli-
 tora se înadăşă ca doră ştelale a cărota lumiuşă se
 agunckă preste toată faşă globuşii.

Civiľisaşia creşce din toate părşile, din toată

(1) Rapoşta konvenşiei femeilor Americane din cetatea New-
 York pentru desinşarea sclavişii; seana din 9 Maiş 1837 şi al
 celalor trei şilale următoare. Dăeastă konvenşie a fost reguľat kon-
 ştitată de 71 demitate din ştatşile New-Hamşir, Masakşset,
 Rod-Islanda, New-York, Jersey, Pensilvania şi Oxio. Aste o
 şaşă trei dame din ştatşile Konestikt şi Karolina Suduşi s'au
 deklarat membri korespondente, şi mai toate aişi mersă la ad-
 şunrea şeneraşă.

Еуропа еа фаче нѹмај ҃н син҃ур поног, ми ка о zeitate bineфкѹтоаре, имѹ intoарче намиѹ кѹтрѹ Asia, ми inaintoаръ, кѹ Евангеліа in мѹлѹ, in ачелде перѹ манифиче unde natura este алт де нѹternикѹ, денѹа оменеск алт де frumos ми омиа алт де деѹenerат.

Inainteа Евангеліеѹ, ера нѹимѹ нѹдејде пен-трѹ оменіре; аѹпѹ Евангеліе, totѹа се мѹрѹинеше in ниѹе: цѹfre. In нѹмѹрѹ sentatorіѹ fie-кѹгіа re-ліѹіѹ: Конфѹсіѹс, Сіnto, маѹіsmѹа ми momіsmѹа аѹ о сѹтѹ патрѹзечѹ ми меанте мѹліоане: Бѹдха ми чеѹ чинчѹ апo-столѹ аѹ лѹѹ аѹ о сѹтѹ меанте-зечѹ мѹліоане; Брама, мѹаѹ-зечѹ мѹліоане; Махomet поѹ-зечѹ ми меансе мѹліоане. In миздокѹа ачестеѹ нѹмѹрѹтоаре, де оаменѹ, нѹмај Ііsѹс-Христос се inфѹршазѹ кѹ доѹ сѹте меанте-зечѹ мѹліоане де dis-чеполѹ, огі кѹре fie-комѹнїтнеа дог, грѹакѹ, лѹ-теранѹ, калвіністѹ саѹ католикѹ; пентрѹ кѹ Евангеліа, кѹре este temelіеа ачѹї комѹнїтнѹ, аге нѹмај ҃н син҃ур skop, desrobіеа поногредог; нѹмај ҃н син҃ур вїіtor, trїѹмфѹа адевѹгѹаѹї ми аа оменіріѹ.

Се нѹмі зїкѹ inсѹ чинѹва кѹ, пентрѹ ка сѹ ми нѹреск нѹтерїхе, еѹ чнеск kredінѹа бїсерїѹеѹ кѹ а eresѹаѹї, поногредо алаесе кѹ поногредо бластематѹ. О асѹел де vorbire ар дѹа о довадѹ нѹмај де ниѹе патице оменесїѹ. Аладецереа ми бластемѹа нѹ sїnt дела Дѹмнезоѹ, чѹ дела Ом; Un tїкѹлос де факїт мѹсоарѹ мѹрїгеа Креаторѹаѹї кѹ strїntѹа чогк ад амбіѹіеѹ сааде пѹмїнтене; имѹ in-кїнхеще кѹ чел а Тот-Пѹтернїк нѹа нѹтѹ нїмїк сѹ факѹ маѹ мѹаѹ декѹт аѹтѹа; еа бластемѹ фанѹа ми sokoteше кѹ мѹреѹе не лѹкѹ орѹа. Даг, не кѹнд небѹнѹа имѹ фаче ҃н Дѹмнезоѹ пентрѹ мїкѹа

232. DESHIRE N'BEJDILE BIHTORULUI.

Гур ом, Лудовик kommandă ommorirea Албидеидог ка съши мѣнтреаскѣ сѹффлетьд. Нація интреагъ инсѣ н'ар фи фѣкѹт krima ачѹаста.

Требуе дар съ кіемъм конщїица пѹб дикъ, дѹминатъ prin Евангеліе ши prin лециле патреї. Педнса се одїхнеме prosperitatea neamѹлѹї омернскї ши вакул каге инчепе акѹм а се паѹе ла ведеа ешнд, динтр'инса чївїдїсація Індїеї ши а Афричеї, мѣнтѹгїеа Resѹрїтѹлѹї, desѹїїнѹгїеа кастелог, инсѹгїеа преоїдог да апѹсанї, еманчїпація поноагелог ши libertatea ѹнїверсѹлѹї.

СѢШІТѹА КЪРГІІА ТРЕІА.

**Synarea materiilor cuprinse în cartea
a patra.**

Studiū despre Dumezeū în Evanghelie. — Despre religiya
genului uman. — Despre kristianismul primilor secolai și despre
kristianismul de astăzi. — Despre o mare revoluție ce s'a ope-
rat în doctrine în jur de la primii secolai. — Despre adevăratele
doctrine ale Evangheliei. — Despre santitate. — Despre feciorie
— Despre celibatul Eclesiastic. — Preotul roman. — Smerșia
pregătitei. — Preotul Evangheliei. — Despre dorm și despre mo-
rta. — Resanția.

де fie-кѣria секте домнеце о религіе некаинтѣ каре де имбръдѣмазъ не toate, прекум чега имбръдѣмазъ унѣрсал. Скопуа nostru este de a ne impuimă dela ачасть религіе, каре се резумъ вѣ Евангеліе, пѣнчѣпѣлае вечѣнѣе каре се поѣрѣск да toate религіѣе, де а де introdуче вѣтрѣнседе пѣн инфлуѣнца femeilor, пѣ де а мерче амѣ вѣчетѣнор кѣре тѣумѣла кѣристианѣсмуа ѣ, адекъ кѣтре чѣвѣлѣсаціа дѣмѣ.

Воѣ isbi пѣмаѣ dormede каре не десѣнтреѣск, адекъ гѣтъчѣрѣде каре не derradъ.

Вѣ пѣрѣвѣа ачаства, еѣ адонт toate комѣнѣлае кѣрѣнѣс. Fii ortodoks, аѣнсан, аѣтеран, presbiterian, anabaptist, calvinist, пѣм насъ: fiiнд fii аѣчелдѣнѣи Дѣмнезеѣ, пѣ пѣтем fѣ негрѣетѣнѣ. Fii вѣѣ пѣстра пѣмеде тѣѣ, кѣдѣла тѣѣ, гѣцелѣ талде, tot че ѣне де фѣрма, tot че ѣне де кѣрѣдѣнѣѣ, tot че пѣ вѣтѣмъ могада пѣ вѣрѣнѣчѣа о-пѣдѣлѣ; вѣѣ пѣиѣи имсѣ tot-o-datъ вѣ сѣффлѣѣла тѣѣ пѣ семѣнѣлае адевѣлатѣ инѣеллѣпѣнѣнѣ, алде ачелдѣлѣ амор де Дѣмнезеѣ пѣ де оамѣнѣ, каре фѣче о сѣнѣгѣрѣ фамѣлѣде дѣн toate повоарѣде, пѣ о сѣнѣгѣрѣ религіе дѣн toate религіѣе. Easѣ дар инѣеллѣпѣнѣа дѣн негрѣѣде сѣпѣрѣстѣнѣиѣор, прекум Moisi еѣнѣ дѣн инѣпѣрѣчѣмеа мѣнѣдѣлѣ кѣ таблѣде дѣнѣ вѣ тѣнѣ!

Ачѣст дѣкѣ, не каре вѣ инѣтѣнѣнѣз кѣ атѣта ардоарѣ, пѣ кѣ о кѣрѣдѣнѣѣ десѣвѣнѣнѣѣ, вѣ хотѣрѣск маѣ кѣ деосѣбѣре негрѣѣ femeile Europei пѣ алде амбелѣор Америкѣе; fiiнд кѣ пѣсте tot пѣмѣнѣла, пѣмаѣ вѣде имѣгѣѣне Евангелѣа este чѣвѣлѣсаціе. Dar кѣ toate ачѣстеа ар тѣрѣѣ ка са сѣ се поатъ чѣтѣ инѣсѣнѣ де дѣсчѣполѣ дѣ Махѣмет, фѣгѣ а вѣѣнѣа кѣрѣдѣнѣа дѣр. О femeе арабъ, persанъ саѣ тѣкѣ,

decentând niște simțimente tot-d'ауна mi pretvindenea tot ачелдеамі; tot-d'ауна mi pretvindenea în-пубуците, tot-d'ауна mi pretvindenea виі.

Къ ачесте доктрине атът де кърате аѹ fost глѹ кунноскуте дин прічина патиелог ми а амбіциі-лор, нѹ е нічї декун де міраре. Омуа нѹ рјунде дела сіне ми спонтанеѹ да адеврѹ; ед е тѹгіт къ-тре дінсуа прін веакѹгі. Студіанд гувєрнуа бисерри-чеї; ної трѣбе сѹ фі інтаніт есемплуі де о асе-менеа індрѣпніе; къчї бисеррика атінге прінтѹн пункт да оменіре. А рапортѹ ачелде інтіпалѹ; este а скріе історіа: міресе-ва оаре чінеа де а афла крине ми патиелог ін історіе? tot атѹта ар фі де а се міра афлѹнд інтр'інса оамєні. Tot че поате фаче історікѹл, este де а ворбі фѹгь бѹнѹеалѹ ми фѹгь гѹ. Уга меа este нѹмаї пентрѹ крїмѹ. Пѹнѹг не крїміналі ні пѹнѹг зѹкѹ ми маї мѹлт орбіа лог; даг прекѹт нѹ мѹ пот депѹда де конјуінга меа, пре-атѹта нѹ мѹ пот депѹда нічї де адеврѹ. Ін сфїрміт, este нарѹші хн че адеврѹрат къ адеврѹ-гѹл este tot-d'ауна бун, tot-d'ауна фолоситор ми tot-d'ауна фаворабїа неамѹлѹі оменєск. Кѹнд са-чердогѹ а фѹкѹт гѹл, este къ се сирїінеа не гѹ-тѹіре; кѹнд а фѹкѹт бїнеде, este къ се сирїінеа не адеврѹ. Адеврѹгѹ este невіноват десуре tot сѹн-целє каре с'а вѹрсат не пѹмїнт.

Акун, дакъ мѹ ва інтеба чінеа пентрѹ че адрезєз кѹртеа ачєаста мѹмєлор, еакѹ респѹнсуа меѹ: пѹііна евлавіе че зѹкѹ маї есістѹ не пѹ-мїнт, о сѹнтем даторї маї мѹлт фемєлор декѹт теологілор. Релїіа noastră, este а маїчєї noastră. Інвѹіѹтѹга нгеоцілор, гечє; догматїкѹ ми гро-завѹ, се інтіпѣсѹте нѹмаї ін меморіє, нар лїсѹ-Хрїстос не інваіѹ къ релїіа трѣбе се фіє інтрѹ-

ritъ in inimъ. Pătimete vor аѣла-о аколѣ да локта еї din greută ky rуга din kopilăria noastră, ачаа rугъ инвѣдѣтъ din kvint in kvint, repetatъ in fie-care scarbъ, in fie-care dimineaщъ; ачаа rугъ kare флкъ се spunte in syfflaeиѣ nostry simtimeщ тѣа инпъскѣ аа nemъqunitaиѣ, in zioa in kare myma nostry, pvind nentry ѣлѣа оаръ mъnyшнїцеле noastre да nent, ne ivъщъ съ pronуnyщm ny-mele лѣи Dymnezeѣ. Дѣче инвѣдѣтъ din леагън, rугъ indereaskъ, kare tot-d'аѣна ne revine in minte, in mizalokya bykyriior saѣ dьgerior noastre, ка yn exo дѣ гласѣаиѣ matern!

Дакъ ачесте observaиї sьnt адеврѣате, дакъ едде vorbesk тѣѣаор inimelаор. n'am trebvнщъ de а апгѣа ачeastъ karte. Ky кѣт rediцia mymeї noastre va fi mai stьdaimъ, ky аѣта intinъriide noastre vor fi mai viї mi mai аднче. А ny ingrijї de а invъдѣа ne daskълїи nostrїи, ar fi а ne депѣдѣа ne noi inmine de invъдѣтъ. Skoboаръ-se dar да гласѣа mymeї noastre kvetarea de Dymnezeѣ а-супгъ-ne; сѣ ne пѣтгънзъ ачeastъ вѣетаре, mi сѣ ne inkъnyщre лѣмина еї; fie-ne ea bykyriea kopilărieї noastre, иїищѣа inimеї noastre, vieщѣа syfflaeиѣ nostry mi surijиѣа ачелдеї vieщe nyoe да fatalaѣа мѣас in kare челде din ymъ gaze адде nevinovъдїеї noastre tremmъгъ mi пер sьnt fokya, pttimelаор noastre.

O femeїаор! еака yn stьdiѣ флгъ osteneалъ mi флгъ myнкъ, yn stьdiѣ de kontemпlaцїе mi de amor. Insъmi Dymnezeѣ vine de vorbeщe syfflaeиѣ лѣи nostry in indoѣта karte а Eвангелїеї mi а natyreї. Ny въ temeщї de тгъsnetѣа гласѣаиѣ сѣу; ед се va indyщн nentry yтекїде noastre; ny въ temeщї de стгълyчїреа mlъriceї садде, ea се va аконегї nentry

окіі vostri: dar ve'мї рекупоаме тласта стѣ, ve'мї рекупоаме стрѣлучеа са, ve'мї рекупоаме куче-търгіе хнві Дѣмнезеѣ; де ve'мї рекупоаме, in transportгіе voastre, шекхм ve'мї рекупоаме пѣтереа са in admirăгіеа voastrѣ, шї suffлeтѣа vostrѣ се ва, infлактѣа askіatъndѣа!

DESIRE RELIȚIA NEAMULUI OMENESK:

Чееаче deosibенге ne cristianismѣ dintre toate re-лігіеа omъnї, este кѣ in лок de а'шї, пѣне san-тѣгѣа in imagіnăге. А'а нѣ in inимѣ; este кѣ ea in лок de а' venї nentр чей borăгї шї nentр чей прїслăпнї аї пїегей, а venї nentр чей sгacнї шї nentр чей nenorчїгї; este in sіrмїт кѣ in лок de а' inимне вл jер nvoѣ vїtчїmeгї, а sdroit гѣгѣа de fer, care атїгнă ne гггмазї генерăгїлор тгекте.

(CHARLES NODIER, de l'Amour et de son influence, p. 3.)

Пїетатеа n'are нїмїк sаab, нїзл nosomчїгї, нїзл sїnvїтor; ea а'ггеге inимă, este sїмплѣ шї плѣ-кїтѣ Imмѣгїеа а'вї Дѣмнезеѣ нѣ стѣ intr'о sеnтїтлосѣ observăгіе а нїмїкчїлор formalїтăгїлор: чї стѣ nentр fie care in vїтгїеа nronнї stăгї sаааа.

(FENELON, Lettre au duc de Bourgogne.)

Дѣмнезеѣ 'ш'а inтїпгїт нѣмеле ne фантă са; ачєастă este о' а'вїмнѣ care стрѣлучеге нѣмăї nentр Om. Претгїтденеа а'вїмнă ачєастă а dat наггере хнві sїмтїмент, шї ачєст sїмтїмент хнві кѣат: еакă орїгїнеа тѣгѣлор гелїшїлор прїмїтїве.

Релїгіа а'вї Xristos а а'вїт inчєнѣт аа о' а'вїт е-пoxѣ, ea s'а нѣскѣ дїн тгєвїггегеле omєнїгїгї car

нү дін гекунпоцінда оаменидор; ін мизаокта крі-
мелог пьмїнтхуї, еа addysse кьїнда шї амогуа.
Акодеа егà чева необїчїнїт, каре нү егà нїчї аа
трекухуаї нїчї аа акумхуаї: нү егà espressia се-
колуаї, чї егà о ворбь нүоь пентру зп зїверс
нүоў; егà фьклаїеа вїїтогуаї.

Кум с'а имплїмїт соліа Евангелїеї? че скїнбърї
с'аў операт ін доктрїнеде еї? Релїқїїае требьеск
оаре сь фїе неклїнтїте, саў требьеск сь се скїмбе
ка фігуа думїї? Інтребърї граве, каре с'атїнр тот-
о-датъ шї де мїстерїїаде кредїнцїеї шї де есїстїнцїа
попоагелог; кьчї вїеаца попоагелог есте релїқїїа дор.

Прївїеце нацїїае антїче, кум аў мурїт тот-о-датъ
кү зейї дор.

Де куахуа Ісїсеї есте дегатъ соарта Ецїнтхуаї;
де куахуа дзї Јунїтер есте дегатъ глорїа шї вїеаца
Греціеї, домнїреа шї вїеаца Ромеї.

Попоагеле сїнт ка Еркхле аа јїдовїдор: кьнд
сїнт слабе шї оарбе, чїнева де нуне ін феаре кїар
їн темпху; фькьндyse їнсь пьтернїче, сдрїнчїнъ
кодоанеле шї кад стрївїте сїнт дьрїмььугеле дор.

Ашà претїїнденеа шї тот-д'ахна трахд попоаге-
лог се мьсоагь дупь трахд релїқїїеї дор.

Челде каре аў скьпат де деструкцїа ценегалъ,
прекум шї челде каре аў перїт, їнтьреск ачеастъ
реггуалъ.

Уркъ-те дїн секод їн секод їн негугеле челдеї
маї їнаате антїкїтьїї, шї веї гьсї не пермугїаде
Ганцелуї ачелдеанїї попоаге шї ачелашї зейї карїї
се вьд шї астьзї. Попоагеле шї зейї аў ажїнс їн
прехнъ цїлъ ла пої.

Еў нү есамін барбарїеа ачестор куахурї; чї кавт
нумай а констата децеа каре осїндеце нацїїае сь
гьїаскь шї сь моагь дїн прехнъ кү зейї дор.

Aci totuđ sŕb nekaintit, preotuđ pii poporuđ. Niŕi o luminaŕ nu deŕvine, niŕi ŕn progres nuŕi desparte: ei nymaŕ viedvesk dakŕ este a viedŕi nymaŕ trekŕnd prin sekođi intr'o asemnena injosire.

Kŕ Roma ni kŕ Grecia nu este ama, akolea progresuŕi maŕi aŕ desnŕguŕit popoarele de rediŕiea dor: pentru kŕ ne kŕnd popoarele merŕeaŕ inainte rediŕia gemŕnea in ŕgmŕ. Dakŕ rediŕia ar fi putŕt ŕgmă miŕkareā popoarelor, de-ar fi mŕntŕit. Dar paganismuđ nu areā in sine niŕi ŕn element de progres; nu putca niŕi sŕ meargŕ niŕi sŕ se inadu. Kondiŕia esistendeŕ luŕ, era nekaintirea; mi nekaintirea esistŕ nymaŕ in despotism. Poate fi ceva maŕ kontradiktiv dekŕt o rediŕie fŕgŕ miŕkare in mizlokŕa ŕnuŕi popor liber?

Pe pŕmint este o progresie care inainteazŕ ne simplite spre bine: ne fie-kare sekođ neamŕa omenesk se mbŕnŕŕeŕe: ačeasta este o lege a natuŕei 1). Politika ni sŕperstiŕia poate sŕ demoleaskŕ namŕi ačesteŕ imbuŕnŕŕiri, dar niŕi o datŕ n'o va putea opŕi; trebŕe ka nymŕuđa ideilor sŕ kreaskŕ, ni ka mŕdŕimea luminaŕ sŕ sporeaskŕ: pentru kŕ trebŕe sŕ se implineaskŕ legea luŕi Dŕmnezeŕ.

Spre a konstata ačest adevŕ mare, nu kŕuđa dakŕ timuŕile moderne aŕ prodŕs vŕŕn denŕmaŕ pŕternik dekŕt Omer, ŕi dakŕ lumea civiŕisatŕ a fŕkŕt vŕŕn pas kŕtre omenire ni kŕtre adevŕ. Akolea e legea natuŕei.

Din ačeastŕ lege, intipŕitŕ in istoria tŕtŕlor popoarelor, vedem kŕ se nask ŕgmŕtoarele dor pŕiŕipŕi, a kŕroga putere este neŕvinŕ:

1) Bezŕ in karteā a treia, v. 25, despre nesfektibilitatea neamŕuđi omenesk. Lege morala a natuŕei.

mirabilă! în așteaptă mincare nechinică, religia mbr-soară adembrya kы nysteriae noaste, mi se! pне tot-d'ахна în nuntia de vedere ad intelledinței noastre.

Кънд а venit Xristos ne пмнт, toate religiiile eraу moarte mi toate ponoarede eraу myrind. Solica дyi фy de a rennoi kredincede mi impьrьциле. Чинева poate тьрьдyi къ ел ар fi invieat mьrцii, dar нy poate тьрьдyi къ а invieat neamyа omenesk: titayа de мьнтхитог аа ynivercayyi, че имi дь ел insymi, нy на афла пичи yn nekredinчios; trebye съ а onогьm ка не yn bineфькьтор дакь нy еоim съ а invocam ка не yn Dymnezeу. Ми привеце нy май din че хаос грозаа а venit ел de а skos дyмеа! Roma în piearede дyi Tiberiy, inьлцьnd tempayyi дyi Tiberiy, adогьnd kримеле дyi Tiberiy, гьсind în fieroшiiае дyi Tiberiy тпyа egoiаог, în депгавациле дyi attribyциле тnyi zeу: фnivercayа intreg yгьмьnd esemпayа Romei mi ingroпьndyse în ачeastь abjekcie. Nичи о ynire локаль intre ponoare; пьмнтyа се фькyse yn тигг de склаавi; пациле eraу date фегyayi soldацiаог; drentyriае omayyi desnpeдvite; drentyriае сощетьциаог кьакатe; yn попог пгивидециат ми toate чедделалте barbare; внгьторii zikьnd nenchetat: Ваi de чеi invimшi! филоsoфii gonind пьдеjdeа mi zikьnd tot-d'ахна nepoгочitayyi: Mогi! сьнцеле omenesk кyгьnd ne алtare penty мyлцymirea iddoliаог în карii нy май kredeay, ми in пгивелициле пyблице penty мyлцymirea тnyi попог injosit: ка ми ачеi zei. Еака în че пyнт се афла чивидисацiа да венгеа дyi Iisys-Xristos. Ох! admiracia este фьгь мацции кънд ea аjунде а пьтyнде intynerrekya infernal în kare ел фькь съ стьрьдyчeаскь дyмина са! În toate instity-

пїиде религіозе адале Греціей пі адале Ромей дїн тїмпуа ачедла нѹ ерѹ пічї о ідее, пічї тп прїнчїп, пічї тп сїмтїмент каре сѹ фі нѹтѹт реценера націїде; Інсумї вїрѹтеа не трон п'ар фі аїѹнс сѹ ле деа вїеаїѹ. Дѹмнезеѹ Інгрѹдї де а фѹчче о черкаре, фѹгѹ Індоеалѹ пентрѹ ка сѹ не ласе а ведеа тоатѹ адїнчїмца гѹхлѹї; пі чоа дїн ѹгмѹ сѹффлаге а Індеаленчїнїї антїче се стїнсе, дїнпреѹпѹ кѹ Antonїнїї, Індемерт пентрѹ лѹме.

Спге а мѹнтѹї лѹмеа нѹ ерѹ дестїа де аї репѹаїѹ гѹїееле; чї тотѹа требѹеа рептоїт, морала, ідеїде, тѹбернѹгіае. Амѹ Іїсѹс-Христос а венїт токмаї да тїмпї пентрѹ оменїре, пі венїеаї сѹблїмѹ да чедле де не ѹгмѹ мїнѹте адале мареї репѹблїче, доведенїе о Проведїнѹ.

Спге а бїне Індеалеїде фантѹ реценераціей ѹнїверсале, ар требѹї, ка сѹ зїк амѹа, а пѹнне де фанѹ чедле дѹѹ періоаде історїче, а дескрїе попогѹа-Імперат Ін глорїа пі Ін лїбертатеа са, пі поноагеле Евангелїей Ін чївїлісаціа пі Ін прогреселе дор. Дар ачесте таблѹїтї с'аѹ фѹкѹт атѹт де дес, Інкѹт огї че репетїїе дїн нѹоѹ ар фі де прїсос: Ін кїпѹїнд дар Інтїмпалѹгіае кѹпноскѹте, еѹ ресѹм історїа тїмпїаор векї пі а тїмпїаор модернї, Ін ідееа моралѹ каре Ії карактерїсеазѹ.

Ідеа моралѹ а антїкїтѹдїї, есте аморѹа де патріе. Тоате фантеле марї адале репѹблїчелор чедлор векї се одїхнеск не ачестѹ темелїе таре, дар Інгѹстѹ.

Ідеа моралѹ а тїмпїаор модернї, есте аморѹа де неамѹа оменеск. Бѹна воїндѹ ѹнїверсалѹ, каре есте спїрїтѹа Евангелїей, Імбгѹрїїшеазѹ оменїреа Інтреарѹ.

Есте дѹгерос де а фѹчче бѹргарца де сеамѹ кѹ

În toată vremea mi zăcută da noi nu se află nici în încredințat, nici în deștinător care, întemeind legea peșei saade, să fi avut în privire mi fericiirea celorlalte laate popoare.

Achastă virtute nu e, Iisus-Xristos o deș năpăitor, mi face să izborească mântuirea lumii dintr'un simțiment nekunnoskūt nînă da dînșta de toată lumea. Un copilă învâșat în dormeala țrei mi aște fanatismului, în ideile înguste de seminare pîrîdețiat, de onor aalee, de onor al lui Dumnezeu, vine de-o-dată de învață ne lume amora de neamă omeneșk. În loca Dumnezeului de minie din biblie, în loca Dumnezeului eskaysiv aalui Avraam, ea pune ne Kreațora, pîrinteala al țutulor oamenaor. Moisi a fost năma liberatoră țnui popor; Iisus va fi mântuitoarea universului. Ce țmanitate! ce îndurare! Cum ea se desbracă de vestiminta kastei saade! cum se skūtțur de mîndria națională! cum se țmîșție lanțurile superstieiei mi aște despotismului! Jidov, dar nu țronunț blestemă, nu țicam țesbunareca mi es-terminația, nu vorbește de a mîntui ne jidovi, ci lumea. Împărgăiea lui este a îndușinței mi a țcii. Ea n'a venit să învină țu țegă, să lovească țu țrășnetă, ci să țmbăinzească țu vorba mi să țivădizeze țu amora.

Ce de adeșțurii graț atunț năma în ea, mi care s'ar fi țut stințe mi țuri țu dînșta! Fy țu minț în care tot viitoră gloriului se află țunțius într'un singur șufflet.

Neamă omeneșk se țmăia dînșta iddolaor, țar ea singur vestește lumii ne Dumnezeu-Kreațor, ne Dumnezeu nekunnoskūt, ne țu singur Dumnezeu.

Toate popoarele konsfinceaŭ sklaviea, iar ea singur zice popoarelor: Toți oamenii sunt liberi, pentru că toți oamenii sunt frați.

Inteligenții pstrasseră ne șama dor toate adevăryile morale; ei rugău fantele oamenilor numai prin adevale morale: virtuyile Romei și ale Spartei sunt scrise în instituyia lor, iar nu în realie.

Iisus, numai ea singur ne pământ, inteligențe că acașă fantă a demitoruăvi este pendepinție că ea murginește sffletu nostru în niște hotare proa mi și sdrobește resortu virtuyii sale. Numai ea singur, pie că Omu nu vieduește numai că pine, ci și că adevr. Aceste adevryi; nekunoskute pntă la ea, le infymiază sunt forma lesnicioasă a unei invyție kă totu populaie. În doku inteligenții abstrase a filosofilor pune o inteligenție simplă, precisă, sublimă, fcku pentru om, pentru că ea merge la inimă lui că acașă vrea că și la urece, fcku osteneală, fcku muncă, ca o resvenire a unei simțiment care se odihnia în sffletu lui, și ne care trebe să dă kă dinstă în cer.

Ca mai înaltă virtute, pntă la ea, era de a murgi pentru colmporu de pământ unde cineva pmissie vica: hotarele herei era hotarele omnirii. Acum, mntitoru vine de ne șune; Patria noastră, este glouă; familia noastră, este neamu omenesk; printele nostru, este Dumnezeu. Ha! mstrăși mrimca acestor vorbe, și vedei ce origiine ne dă ea, ce morală rșundue și ce ursit ne fckuește! Cei veri ziceu: « Trebe a mi vbi familia sa mai mult dekă ne șine, și patria sa mai mult dekă familia sa. » De unde: civilisatie pagkuaagă, resboi veșnik.

Iisus-Xristos mai adaugă: «*Și ne cămăra omnesk mai myat dekăt patria sa.*» De unde: *чѣвѣдѣсаціе універсаль*, *могаль лемвінсь*, *паче цегерадль*.

Amor fierk kătre Dymnezeŭ, amor frădesk kătre oamenī, деце цегаскь ши пьмїнцаскь, чед май інаат пунт де перфекціе да каре сѣффлетя поате ајунце. Багь bine de scamь кь Iisus-Xristos ши skoate religiia sa дїнтр'о деце а natyreī, ши кь kommandele sãlle де іа дїн іnnїma omxay.

Іраїнцѣа дѣї, ши апъс кѣ скоп асѣнѣа ачестей куцетъгї, пунмай іnstїтѣціале політїче хотъгаѣ datc-gїале чельдсапѣдѣї, могада оменаскь атїнцѣа да кулѣгїале religiioase пунмай прїа іnteresyгїале mate-gїале; нїмїк пѣ унїа не Ом кѣ Dymnezeŭ; чїневã erã virtuos pentru patrie; Евангелїа не фькѣ virtuosї pentru omenire ши pentru чер. Іntrynїнд ast-fed могада кѣ religiia, amorѣа де Dymnezeŭ ши де oamenī, Iisus тьмъдѣї де-о-датъ неајунсѣа могадѣї фьгь religiie а фїлософїлог, ши fatalitatea religiiei фьгь могадль а пьгьнїлог. Astfed фьгь osїndїte, pentru tot-d'ãtra поате, тоате sїdãgїале religiioase: а кьбі пре Dymnezeŭ ши пре oamenī, пѣ este а іnjunгѣа не oamenī sїнѣ а пльчѣа дѣї Dymnezeŭ. Пьгїнцѣа пѣ ва черге нїчї о датъ сьнцѣе фїллог сьї, ши фїїї пѣ vor вьрсã сьнцѣе фгацілог лог. Amorѣа воїенѣ фегїчїнѣа objetyayї кьбіт, ши огї каре ії ішпѣне крїмеде мїнїей ши алде тгѣї, strїкь децеа natyreī, ши пѣне куцетареа унѣї ом ін локѣа кѣцетъгїї дѣї Dymnezeŭ.

Акѣм сь кьмпьнїм доктрїнеде, ши сь гестѣмьм прїнчїпгїале. Am zis кь:

Religiia este pentru попоаре чсеа че сѣффлетя este pentru копнїї.

КА П III.

KRISTIANISMUL PRIMILOR SEKOLI III KRISTIANISMUL
DE ASŢŢZI.

Religia Indienilor s'arboreşte în lumea aceasta
plămînt; a Europeilor, aurul; a Turcilor, victorii;
a noştrii pe comandă virtui, şi s'arboreşte res-
puitare numai în cer.

(BERNARDIN DE SAINT PIERRE, *Etude sep-
tième*, p. 491.)

Viştaea celor d'ntîi Xristiani este f'arb în-
doeală cea mai b'în comentat ad Evangheliei; amia
de aproape de daskă, dischenolii n'au putut s' se
înnale. Doktrina fiind intrat în societate se f'ar-
cea espressia doktrinei. Dar m'rturiiade dep'e atunçi
s'nt rare. Xristianii cei d'ntîi skriat p'şin, de-
okkupaii ce era de a siçedă kredinça lor prin
martirii. Abia k'tevă linnii, dukră unei m'ni
nekupnoskute, şi pe care timpă n' de-a k'şat
mai mult dek'rt pe altele, a' ajuns n' de la noi.
Monument preçios, dar nentreçit, ad unei religiii
atunçi k' totă noe, şi a k'şea dat' o fikseaz
însuşi a'şora n' minduse dischenol' ad aposto-
lilor.

« Xristianii, zice ea, n' s'nt 'n popor deosi-
bit; n'au niçi o çetate care s' fie a lor. Res-
çindii în toat' Greçia, şi n' de la barbari, p'ş-
« zesk običegiae fie-k'şia çerî în besminte, în

252 KRISTIANISMUL PRIMILOR SEKOLI

Проведина ѝ trimate, ceea ce сѳфлетѳа este pentru cognuа не каре'а кітмѳсѳе ми іа іnsѳфлещеѳе; pentru кѳ Christianii дѳтгеазѳ pentru дѳминагеа нациіаог че. ѝ prigonesк, прекум сѳфлещѳа дѳтгеазѳ сѳге а пѳстра ми а куѳѳѳи когнѳа каре іа ѳінепкис. Еї сѳнт дѳмина дѳміі ми партеа чеа сѳблїтѳ а оменїї.

Еака кѳм чеї д'ѳнтѳї карїі аѳ пѳтѳт сѳ азѳѳ гласѳа апостолїаог аѳ інѳеллес vorbede дѳї Іїsus-Christos. Еї чег пѳмїтѳѳѳї пѳмаї вісаѳа когнѳѳѳї, ми тоатѳ ambїїа дор се'нтоарче кѳтре чег; се сѳпнѳп деїїаог statornїѳте, ми інтрек ачелде деїї прїн сѳїнѳенїа пѳгавѳїїаог дор; тоїї оаменї ѝ prigonesк, ми еї пѳbesк не prigonorїї дор, ми інтрок tot-d'аѳна бїнекуѳвїнтѳрї pentru batjokѳге. Таблоѳ сѳблїм de іndѳгare ми de мѳгїме! ѳнтѳя наѳїїне а іstorїеї noastre, ми поате ми чеа дѳпѳ ѳгїмѳ; ної trebye сѳ не інтоарчем да трекуѳѳа, сѳїнд кѳ трекуѳѳа s'a афлат інаїтеа noastră. Пѳнтѳа de плакare, ми пѳнтѳа de sosire се vor atїнѳе прїн іndoїѳѳа ferїnek аа simpatїѳтѳїї ми аа virtѳѳїї.

Даг че дѳгѳм дѳпг авем de ѳмблат, ми кѳт de тѳрзїе este раѳїа noastră de а се агѳтѳ! Urїѳѳѳеа ми nerozїеа че оаменї аѳ адѳорат да ачест таблоѳ прїнїтїѳ се тѳлмѳѳеѳе пѳмаї прїн негѳѳгеде каре аѳ аконерїт дѳмеа.

Neste че abis а trebїт сѳ sargѳ ѳїнеѳѳ, ми че sofїsmѳ а trebїт сѳ іnvente pentru ка сѳ descoпere іnkuїsїїїа іn Евангелїе!

Кѳ тоате кѳте Іїsus а zis аsѳпга іdolatrїеї мїчелог devoїїї ми а мїчелог пракиїї;

Кѳ тоате кѳте а zis іn протїѳа snїгїѳѳѳї de преот ми de fariseѳї;

Кѳ тоатѳ defїнїїїа дѳї desпге amorѳа апїгге-

пелуї, ми ача ворбъ Дѹмнезеаскъ: А фаче бине
pentru гѹ; ми чеастъ алаѣ ворбъ Дѹмнезеаскъ;
тоѹ оамени сѹнт фраѹ; ми ѳвѣрьѹтеде луї асѹпа
ѹпрѣдїї дѹї Дѹмнезеѹ; ми чеаде д'ѹнѣѹ ворбе
алаѣ гѹѹѣ: **TATŢL NOSTRU!** tatŢ аа тѹѹаор!
Аѹторitatea епископаѣ а substituat миѣеде прак-
тиѣї ѳн аокуа моралеї, адогаѣїа момїаоѹ ѳн аокуа
адогаѣїѣ дѹї Дѹмнезеѹ, јѹнаѣа, гаѹга ми мета-
пїаѣ ѳн аокуа вирѹѹїї.

Ачаастъ аѹторitate' ѳа ѳнкарнат спїрїѹа докторїаор
ѳнї аа фарїсеїаор; а мїѹѹїт денантеа Евангелїѣї фѣ-
кѹнд ѹн Дѹмнезеѹ де рѣсѹнаѣе, ѹн Дѹмнезеѹ
каѣе, пѣѹка не фїї сѣї ка Satyrn.

Iisus-Xristos не ѳѹаѹа нїѹѹ да Дѹмнезеѹ; ноѹ
ам скоборїт не Дѹмнезеѹ нїѹѹ да пої. 'I-ам ѳм-
пѹмѹтат патїмеѣе noastre, амбїѹїаѣе noastre, вї-
ѹїѹїаѣе noastre, крїмеѣе noastre. Уѣа ми мїѹїѣа,
аѣеѣе пѣкѣте де моарте алаѣ оамениаор, с'аѹ фѣ-
кѹт attribѹїаѣе Дѹмнезеїѣї. Їндаѣѣ адтаѣеѣе с'а-
пїїнд, смїнїѣеа оменеаскъ ѣа аокуа ѳнѣаѣенѣѹ-
нїї дѹмнезеѣнїї; ми аѣеа кѣѣѣе, ѳнструмент де кїн
ми де рескѹпїѣгаѣе, да пїѣїоѹѹа кѣгеѹа треѹѣеа сѣ
ведем нѹмаї кѣїѹа саѹ вирѹѣеа, нї се ѳнѣѹїѹа-
зѣ ѳнкѹпѹѹгаѣѣ нѹмаї кѹ јертѣе ми кѹ ѹеаѣаѹїї.

Аѹторitatea еклесиастїкѹ аѣе оѹїїї I); таїе, аѣе,
аѹѣїсеѣе ми бластемѣ.

Рѣкѹпїоѹїї ресмїнѹа пѣсторѹаѹї? зїѣеа Rїѹаѣ
дѹї Fїаїѹ-Аѹѹстїїїмеѹїнѹїї аѣмаѣга де фѣѣ а ѹ-
нѹї епїскоп пїїнс ѳн ресѹѹ: Іаѣ еѹ те воѹ ѳнѣѣѣ.
Рѣкѹпїоѹїї могаѣа Евангелїѣї ѳн докѣїнеѣе неѣо-
лаѣгаѣїѣ, дѹмїнеѣе дѹї Iisus-Xristos ѳн сѹнѣрстї-
ѹїаѣе меѣїѹаѹї-ѣѣ, хаїѹа modestѣ а апостолїаор ѳн
стѣѣѣеѣе кѣаѹѣѣѣѣѣ ми ѳн пѣгнѹга карѣналїаор ?

1) Hana Romei.

КА П IV.

DESPRE O MARE REBOLUȚIE OPERATĂ ÎN DOKTRINE
 ЪНКЪ ДЕЛА ЧЕЛЕ Д'ЪНТЫ БЕАКУРИ

Кънд нумаї este ницї libertate, ницї patrie, ницї
 patriїмї де arte; кънд сѳлаетеле вѳагаре стут сїнсе
 де пенорочїре саї кѳнѳдате иа материалїзма вѳнї
 грос траї-бѳн, атѳнї чедде кѳре се смѳгѳа дїн ачѳаст
 гдоатѳ-тѳрѳоаре дѳдї-їдѳск о аатѳ дѳме.

(VILLEMAIN, *Nouveaux Mélanges etc.*,
 p. 458.)

Sistema religiōasъ a Евреїаог оккупъ ѳн док
 mare в исторїа моралѳ а ѳнїверсѳаѳї. Nїmїнї, в
 пїаїнтеа дѳї Moisi, нѳ зїсesse: « O сїнѳгѳ деѳе,
 ѳн сїнѳгѳ попог, ѳн сїнѳгѳ Дѳмнезеѳ. » Дар дїн
 пенорочїре ачѳст Дѳмнезеѳ егѳ Дѳмнезеѳд нѳмаї
 ад ѳнеї нїцї сїменѳїї ісолате в нїздокѳд пїдїїаог!

Дѳмнезеѳ де resbѳнare нї де мїнїе.

Шї Іїсѳс а зїс: « Un сїнѳгѳ Дѳмнезеѳ, о сїн-
 гѳ деѳе, ѳн сїнѳгѳ попог; » дар ачѳст попог este
 неамѳд оменеск!

Дѳмнезеѳ де amor нї де їertare.

Este о немѳгѳїнїре дар вѳнре деѳеа веки нї вѳнре
 деѳеа нѳог, нї прїчїна кѳ Roma а кѳзѳт в аша
 де марї гѳѳѳїгї, este кѳ де-а amestekat, нї кѳ а
 апаїкат да неамѳд оменеск чѳеа че егѳ хотѳгїт
 пенѳгѳ о мїкѳ фѳакѳїе де попог.

Інѳѳѳѳѳѳа дѳї Іїсѳс-Хїстос сѳгнasse sacerdotѳд.
 Ла вчѳенѳт tot Хїстїанѳд егѳ преог, фїїнд кѳ ге-
 лїѳїа егѳ морала. Кънд релиѳїа фѳ dormѳ, се фѳкѳ
 pontefїзї, нї ѳн каїгос: jѳdaїsmѳд вѳнтрѳ в хїс-

tianism. Astfel societatea evange are perdy puin kbe puin drentyrie kare era adde tyuor, mi din kare pceoji 'm'ay fkyt o stare mi pbeavryi.

Ny era insz destya de a statorniy pnterea dor, trebcea s'o mi shryjine mi s'o mrgask. Ky achest skon, pceoji inchenyry, tkyk de ad doilea veak, sz preddiche pokynca mi sz sfinceask chelibaia. Apuknd ne kreyni in invpbyerea kredinchei dor chei nyoe, ii tgyeay prin frika iadyay mi prin insvny mrgimea jertvelor dor. Kyvintele dor de fok mistyeay veakya. Toji fgyeay de chetryi, de patrie, de famillie, de avryie; oqiri de pokytori mi de anakoreji se resnyndoy prin nystyry; toate pecherile Resyryay se fkyssery templey, mi poirivit fymoisei espresii a St. Ieronim, se intimpay ky nystyrie era dokyite de sfiny ka cherya.

Nymai singyr a shnezymintya sfontyay Pakom, de ne cheryrie Nidyay, se komnycea de sheantemy kolibe, mi komindea chin-zey mi de pokytori.

Ny tgyzy, singyrtatea, jynarea, chelibaie ny mai fgy destya zelay achestor kyoviy: inventary mi adde kyry nyoi; leyendele din tymy a chera fak sryina layd a nyry Jak de Nisibis, kare ardea earba de ne kymy; a nyry Iudian Sabbab, kare a veyry nymai ky tgye; a nyry Eusevie, kare se inkisse intr'yn tyra fgy ferestre; a nyry Simon Silaniky, kare nyry trey-zey de any in vryfa nyry silap. Dela Resyrit da Annys, era o emyalie de pokyng mi de syfferinche; era o intrechere kare de kare sz mrgask tikloniile omeniry. Mi achest kredere fanatik domnia insym ne byrbany chei ky mai mare cheny: St. Ieronim mi St. Avrysin, kary o priimiy dela veakya dor, imi imaynary ky ay priimiy dela kredinry.

La aceste inspirații ascetice se alătură câte-o-dată sfaturile friciei. Epoca aceasta eră a căderii împărăției. Roma muria dintr-ună cu zeii ei, mi Xristianii fugeau în pustiri de omîrie barbarilor cari prăpădeau lumea mai înainte de a o rennoi.

Se pîrea că însuși Dumnezeu conducea aceste popoare; ea aducea adî oameni noi pentru o altă lucrare nouă.

Astfel se înălță puțin câte puțin, între popor mi între episcopi, noii de anagoreți mi de pockitori, altele căroга aspirăm хгъниау în omînie lucru virtuii. Episcopii făceau preoții cu mare vlawb, mi ziceau că numai ei singuri formează adevărata biserică. Eră un kairos în kairos; un kairos sьrak, tikalos, dat jьnъrii, singurătății, chelibaciei, care trimfă asupra unii kairos avt, puternik, insurat, vieuvind în mizalokya lumii, mi dьnd esempluți de o sfingenie mai folositoare mьcară că eră mai puțin admirat de vlad. Biserica, care înmînsesse pe xristianii pe drumul acesta, a trebuit să se sparie de fantă sa. Pe fie-care zi puterea călăuzitor se făcea mi mai amenințătoare. Cineva trebuia să se moargă, să se imitateze; trebuia să se apuce iagъmi admirăția lumii, să se pьгъseaskă împărăției. Ceea ce ea saoktifikasse, omînia popoarelor i-o înmъneă. Să ceea să fie pockitoare, monahal, fecioargă mi sfьnt: ea se supusse. Doi bьrbați de ceni, St. Basidie mi St. Benedikt, se pun în capul acestei mișkьri ca s'o domneaskă. Acestia amestikă monastirile cu mysticiile, mi călăuzii cu mystici: creează sixastrii însuși în sinul четьрдor, regulărisesk pockingele mi aspirăle, mi

фак кoddиче пентру о вісодъ кѹ totya de singyrtate, de кінурі ші de stydiŷ; monymente de децідацие sixastraалъ, асчѣнате, вn оаре-каре дін пѣрдіде дор, кѹ чедде маі фрумоае тѹпні алде антикідні, дар дін пенорочіре спрїїніте, вn totya дор, пе кѣкагеа деціддор натурей ші алде Евангеліей. Індатъ де атунчі асчѣісмыа ші покѣнѣа вnтрагъ вn бисерікѣ: преодїї се асчѣмѣнъ кѹ кѣлугѣнї, ші кѣлугѣнї кѹ преодїї; тодї се депѣреск де соціетатеа чівілѣ, тодї се деапѣдъ де famіліе, тодї нѣмаі кѹпноск декѣт о singyrt деце, децеа каре вn вnадѣ шїї ісодеазъ. Еї егаѷ вnсуградї, ші дї се вnпѣне чедібациеа; пѣтернічі ші дї се вnпѣне singyrtateа; борадї ші дї се вnпѣне сѣгѣіеа; осібїтеде ordіне де кѣлугѣнї респѣнд да ачесте чергѣї, каре се опреск вnсѣ да пѣчїоагеде пїнціалор бисерічей.

Astfel se очерѣ ачестъ револуціе каре сѣс-пендѣт вn мїнѣт прогресѣде Евангеліей. Деда ал-треїдеа пїнѣ да ал шеасѣдеа секол, totya фѹ пре-фѣлѣт; вnкѣт ачесте доѣ енохе формѣазъ доѣ гелї-дїї ші доѣ sacerdotyї. Сѣпѣвїндѣсе сіаѣрїї опї-нїїлор кѣлугѣнї, пѣтереа еклісіастікѣ пѣ кѹцѣта а'шї шѣгї пѣтереа, чї а'ш'о пѣстра. Маі тѣрзіѷ еа аѣукѣ пѣтереа че'ї да ачестъ револуціе. Атунчі се пѣскѹ пѣтереа еї чеа тїпноралѣ, ші кѹ дїнса ачеа сістѣмѣ формідабїлѣ каре лѣнѣтї дѣмеа чївїлісатѣ, алде кѣгїа мїнѣнате ресортурї де вом есамїна маі пѣлѣмѣ. Поате кѣ треѣеа а мерѣ пе дѣтѣа ачелла спѣе а аѣѣнѣе да нїче доктрїне маі бѣне; поате кѣ есчесѣгїде асчѣісмыаѣ ші алде monaxismѣѣѣ егаѷ вnѣа дїн едементеле неапѣрат треѣвнїоае алде вnей реѣенерадїї десѣвїршїте. Лѣмеа, вn епоха ачѣеа, вnдедедеѣа нѣмаі шїр сімѣѣтї: Roma, мѣ-

rind, o lăssăse materialisat̃ și atee. Trebucă a o desmaterialisă, a strikă împărgițea κοινυτι prin moartea simυυγiilor, a spiritalisă στυφαετελε prin desprețuirea materiei, a ajunțe da κυμνοϋτιν-ϋα de Dymnezeϋ prin desbinarea întreaγ de sine însυμι, și da trebυιντα τνει viete veçiniche prin desγυστ̃γiile de viσαα π̃μ̃ιντεask̃. Sγnt acest raport, viσαα de asprime și de пок̃ινυць ф̃у fa- vorabbilă neamυτι omenesk. Ea dovedeă sγperioritatea spiritalυι asγpra materiei; inf̃γδιση̃a privel- λιπεa γυγι̃ interes spirital̃ care se λεπ̃δα de avυγι̃ile și de π̃γ̃γiile π̃μ̃ιντεne pentγ γυ ce ideal̃ π̃γ̃ d̃inkodo; desβολ̃a in Om̃ aτ̃ea φαγλατε d̃γ̃τοare de viσαα̃ care îi ins̃τ̃φ̃λ̃ adeṽγγ̃ι̃ βεκ̃α- nosκ̃τε̃ τ̃γ̃γ̃nd̃γ̃λ̃ κ̃γ̃τε Nem̃γ̃γ̃ι̃νι̃τα: γ̃κ̃ de at̃γ̃γ̃ι̃ ф̃у ka γ̃γ̃ fel̃ de revelacie a adeṽγγ̃ate- lor noastre γ̃rsite. Neṽγγ̃υτα̃ ф̃у̃ maĩ π̃γ̃ternik̃ de- κ̃τ̃ ṽγγ̃υτα̃, șĩ d̃γ̃meã trek̃γ̃ dẽdã nim̃ic̃iẽ dã ne- m̃γ̃γ̃ire.

КА П V:

DESPRE ADEVĂRATELE DOKTRINE ALLE EVANGELIEI.

Ține-te de legea lui Dumnezeu mi de mărturie, că ne dă despre ea instruire.

(ISAIEA, VIII, 20.)

Noi nu cunoaștem îndestina Eвангелия, nu cunoaștem maximele, nu înțindem nici dekim spiritală; căutăm cu curiositate vorbale oamenilor, mi alșăm pe alae lui Dumnezeu.

(FÉNELON, *Courtes Méditations sur l'Écriture*.)

Iisus-Xristos a venit în lume, nu spre a statornici în viață exterioră mi a institui disciplină, ci spre a ne învăța a adora ne Părintele șub în spirit mi în adevăr, spre așii cărei în onor pământ lui Dumnezeu. Toată morala care nu trage spre a forma în suflet de onor nu este a lui.

(ABBÉ FLEURY, *Discours sur l'Histoire ecclésiast.*, p. 234.)

Christianismul a primit întințirea tuturor marelor epoke istorice, mi aचेастъ întințire, a прs-trat'o mai mult saș mai puțin. Christianismul este, ca șub zik așă, espressionie vie a spiritalității celalor trei saș patru veacuri care domnesc în anaele noastre; căci cunoștințele nu se pierg așă lesne în realități precum în popoare. Eaca pricina contradicțiilor ce se văd în ea. Țineți a luoat drept doktrină ceea ce era numai bestmintul ei, bestmintul conștientiei popoarelor moderne, mi ad jurnimii lor înfocate mi pasionate: fie-care secol, fie-care veștă ne-a făcut câte o dănie; mi aचेастъ dănie, departe de a învățai ne fiia aचेалаші famillii, îi desbină mi'i sгъचेше.

Noi nu vorbim aici nici de biserica greacă, nici de a lui Luther, nici de a lui Calvin, ci numai de modificările tolerate în catolicismul vechi. Amă noi avem relicvia anakoretilor și a călugărilor, care s'a înțepuit dela Basile și dela Benedikt; relicvia sfincilor, care s'a modificat la fie-care epocă, dela St. Jeronim până la St. Dominik, și dela St. Dominik până la St. Lavrentie; în sfârșit relicvia Evangheliei care s'a înțepuit dela Fenelon.

Celale două d'ântre vieduresk numai cu pokynde cu jynghi și ca asprimi; acestea cred într'un Dumnezeu kumpait care își resbună asupra fanței sale; pentru dinsele, oamenii sunt afurisiti, natura, o fantă blestemată; umilinta și suferinta, cea mai înalt punct de perfecție.

China gâsește într'insele celale din urmă înfășingde altele veacurilor de idolatrie, și altele grozavei răveliri a Romei murgind din pricina vidurilor ei și sunt isbiturele barbarilor, cari îi dau sfârșit, și o chințesk. Desprețuirea vieții se naște tot-d'una de față cu moartea și hotărîrea de a suferi este espressia veacurilor de disparagie și de suferingde.

A treia doktrină invadează numai îndurarea: aceasta crede că dacă virtutea omului este de a face bine celalor cari îi fac rău, apoi dreptatea lui Dumnezeu nu poate fi de a se resbuna în vechi. Morala ei e sfântă, ea vorbește, binecuvintează; ea presimte că, în maksima aceasta: **A ÎNTOARCE BINE PENTRU RĂU**, Dumnezeu ne-a revelat mila sa pentru încălșirile noastre și iertarea sa pentru slabiciunile noastre.

Îndurinta și amora, acest înțeleas proț al

262 DESPRE ADEVĂRATELE DOKTRINE

realităţii Evanghelice sînt espressiona unii veac de lumină, precum kînta mi pokîinca, acest inţeles veacii al doktrinei sfîinţilor, sînt espressiona veacilor de barbarie.

În timpul împăriei lui LUDOVİK XIV, dînz *Descartes*, *Pascal* mi magdele *Arnaud*, de faţă cu *Bossuet* mi cu *Leibniz* se vîzî de-o-dată cu kîcetarea omenească fîkisse progresii nemîrşinite. Dar ačeste progresii nu eraŭ esprimare nikîiri; nikîiri nu se vedea scrisă acea doktrină cerească de amoră de oameni mi de Dîmnezeŭ, care se deşenta în toate konşinţele. Sînt a-o da a doară lumii, Dîmnezeŭ alcesesse o kreatură cu tota Dîmnezecăsk; mi kînd Fenelon veni sî resniădească, aşinţa noastră komoriele sîffletuŭi sîŭ, amestekate cu komoriele Evangheliei, putî sî atzî binerşinţele unii mik nîmîr; prigoniŭ, dar onorat, gloria la tîmî în esia; vorba lui fî inţelească, mi doktrina de viaţă nu mai trebea sî moară.

Cu toate ačeste, al meşelea mi al doş-sprezecelea seroa tîrkî inŭi aveă apîrşitorii lor, mi a chestia zîceaŭ kî, de mi amoră este în Evanghelie, dar se află într'insa mi forta iadului, blestemă veşinik mi skîşnirea dîinşilor a celor blestemăŭi; mi din ačasta inkieă trebîinca porşinşei mi a umiăinşei omeneşii. În mizokta ačestii kaos de oninnii teoloşice inţeleşinşele cele mai nîternice în deşert kaurî sî fakî o aldeşere: ealle kad sînt nîterea inşoleşelor lor. Care va învinşe oare, fîrika saŭ nîdejdeă? cine va desvîlă adevîrta, adevîrta care nîmai eă singur poate sî ne mîntuască, kîci iadul aşeantî nîmai gîtşirea? Unde veî merşetu, sîffletu meŭ? kolumb gîtşit ne ačest nîmint, cine se va

INSURGINA KY POVARA URŞITEAŢOR TAALDE? Îndemert kiemi aŭtoritatea ņeniŭaŭi ņi a virtutii; чедде доъ гелі-
 цii ņi respund, ņi niçe гласуѣ de o potrivъ sub-
 lime tе invitъ да фгикъ саѣ да amor. Aŭtoritate a
 ņeniŭaŭi, aŭtoritate a virtutii, еѣ нѣ въ пріimesк!
 нѣ доаръ pentru кѣ воі нѣ аѣ авоа пѣtere ņi kon-
 vinçere, чи pentru кѣ sѣntei aŭtoritѣѣ omeneņi,
 adeкѣ aŭtoritѣѣ слабе; ņi, spre a deslera îndoiеледе меде, spre a konvinçe sabъiçivnea mea;
 Im trebye yn daskъa фѣгъ гивал, o vorbъ фѣгъ
 kontradikçie, o aŭtoritate înaintea кѣгя toate aŭ-
 toritѣѣде сѣ se umileaskъ. Aѣ oamenii im infъ-
 çipazъ Eвангеліа, ņi Dѣmnezeѣ im deкide ko-
 morіаде куçetѣгii сааде, întipѣгитъ ne фантеле сааде.
 Доъ кѣгii kare se kontroleazъ: kartea apostoli-
 dor ņi kartea natreі. Le studiez, de meditez ņi de
 komparez; In açest manifik esamin, kartea natre-
 rei saŭjeçe de esplikator кѣгii Eвангеліеі, ņi
 kartea Eвангеліеі мѣ invaѣъ сѣ çitesk in kartea
 natreі. Deskoner intr'ınsele açeşani тѣнѣ; dar
 кѣнд еде inçeteazъ de a маі vorbі açeşani limbъ,
 atunçi мѣ onresk, ņi мѣ îndbiesk.

Natura este kartea възутъ a деіаdor Kreatorъ-
 aŭi. Omъa нѣ ва нѣtea сѣ çearгъ dintр'ınsa niçi
 yn күvlnт, niçi сѣ falsifіçeze vre-o linnie; ед нѣ
 poate nimikъ сѣ skrie intr'ınsa. Ky Eвангеліа insъ este
 ky totъa aatfeа; мѣна oamenidor se aratъ intr'ınsa
 кѣte-o-datъ aмгъ deçetъa aŭi Dѣmnezeѣ. Moçeni-
 torii açesteікѣгii Dѣmnezeeņi аѣ пѣтѣт сѣ'і açtereze
 tekstъa, фѣгъ ka aŭmea întearъ сѣ se fi skъlat
 сѣ'і mъaskъ. In mizaomъa întъnerекѣaŭi ѣntъidor
 veakъii, martorii eraŭ garі, поноареле тѣкѣte, ņi
 Eвангелііаде фѣгъ пѣbаiçitate.

Sъ poate çіneva konvinçe despre falsifіkaii-

în timpul în care елде сгаѣ атѣт де десне, prin тѣамѣгиле din timpul în care фадсификациле аѣн-сессерѣ а фи несте нѣтинѣ. În адеврѣ, кѣнд чинева ши addѣче аminate кѣ, în веакѣа ад маѣ-спре-зечедса, се читеа în Евангелие: *la Saint-Barthélemy*; кѣнд ши addѣче аminate кѣ, în веакѣа ад шеанте-спре-зечедса, де фадѣ кѣ Fenelon, дѣпѣ импѣргѣ-дѣгеа лѣѣ Kartesie ши а лѣѣ Leibniz, се читеа în-тр'инса dragonаделе, апоѣ маѣ требѣе оаге ка чинева сѣ се mire кѣ, деда ѣлтѣѣа пѣпѣ ла ад треѣдеа веак, ар фи нѣтѣт чинева сѣ скрие în-тр'инса доктрина феѣторѣи ши а сфинѣениеѣ, фокѣа веѣник ад адѣѣлѣѣ, бласте-мѣгиле ши аѣѣгисигиле?

În картеа мса иреѣедентѣ, ам нѣс деѣиле натѣ-реѣ în проѣива минѣѣнидог могоадеѣ ши алле подѣ-тиѣеѣ: аѣѣ де воѣ нѣпне фѣгѣ сѣиѣадѣ în проѣива минѣѣнидог теолоѣиѣ. Че адт контрол маѣ сѣѣдѣм поате фи спре а деосѣнѣ фанѣа лѣѣ Дѣмнезеѣ де фанѣа оаменѣдог! че адт мѣздок маѣ нѣтерник поате фи спре а не-интоагѣ деда деспреѣѣѣре ла ѣмор, декѣт инсѣѣи кѣѣетареа лѣѣ Дѣмнезеѣ! Де ши тоате геадеаде не вѣн деда теолоѣиѣ, дар тоате бѣнѣгиле не вѣн деда геаѣиѣ: индоѣта дѣминѣ а натѣреѣ ши а Евангелиѣ нѣ ва нѣтеа нѣгѣнде инѣимеде ноа-стре фѣгѣ а дѣѣче în-тр'инседе конвѣнѣегиле вирѣѣѣѣѣ.

Дар, маѣ наѣнте де а фачѣе сѣ стѣдѣѣѣеаскѣ аѣеастѣ дѣминѣ, сѣ фѣѣ инѣѣѣѣѣт а нѣпне принѣ-пѣа аѣеста:

« Tot че стрѣкѣ темедѣеа доктрѣнеѣ, нѣ е док-трѣнѣ. »

În стѣѣиѣе ноастре могоаде алле Евангелиѣ, вом ведеа принѣпѣа аѣеста îкоппогѣндѣѣсе кѣ ѣестѣаадт:

« Tot че калкѣ леѣеа натѣреѣ, адекѣ кѣѣетареа лѣѣ Дѣмнезеѣ, нѣ есте адеврѣѣа. »

Ш'апої маї ѣтъѣ треба съ не пѣтъндем де спиритѣа џенераал ад кѣдїї. Кѣтева ворбе, кѣтева паџине агѣнкате іџї шї колеа, пот фавориса кѣлкагеа; дар дакъ їнтреагъ картеа о осїндеџе; кѣм вої їџustifică ачеастъ кѣлкаге? Чїнева поате їнтродѣџче максиме; дар тотѣа ад еї нѣ'а поате рестѣрна. Деџї, спиритѣа џенераал ад Евангелїеї, este amorѣа де оменїре, їнѣѣѣїнѣѣ пентѣу салбїѣїї шї їертаре пентѣу кѣїнѣѣ; este ѣлкъ шї маї мѣлат, este бїневоїре а шї бїнефачџереа пентѣу непїетенїї нострї. Еѣ ауѣ не Іїсѣс не кѣџче гѣгѣндѣсе пентѣу џеаданїї сѣї, ѣаг вої їм комманданїї сѣ омор не фгаџїї меї! Іа ауѣ не мѣнтѣ зїкѣнд дїсџеподїлор сѣї; «Este скрїс: Веџї ѣбї не ангронеде вострѣ шї «ведї їгї не непїетенѣа вострѣ; ѣаг еѣ въ зїк: «Фачеџї бїне џедлор карїї въ їгѣск пре вої; гѣгаџї-въ пентѣу џеї карїї въ прїгонеск шї въ колонпїазъ, пентѣу ка сѣ фїџї фїїї пѣгїнтедѣї вострѣ каре este їн џегѣї, каре фаче сѣ ресагъ соагедѣ престе џеї бѣнї шї престе џеї гѣї, шї сѣ «пдоае престе џеї дренїї шї престе џеї недренїї.»

Аѣзїїї вої? еака деџеа натѣреї: Soarele ресаре престе џеї бѣнї шї престе џеї гѣї; шї морала дѣї Хрїстос este еспрессїа аџеїтеї деџї. Веџї їмїта не Дѣмнезеѣ, въ веџї пѣтънде де кѣџетареа дѣї їн алле салле бїнефачџереї веџїнїче, ка сѣ о ресїндїїї кѣ вреднїѣе їн преџѣгѣа вострѣ.

Ашă дар, barbarїї дїн Бїблїе нїер їн Евангелїе. Моїсї нѣсесе їн Бїблїе ресѣтнагеа, каре este деџеа матерїеї бѣџе; Іїсѣс пѣнне їн Евангелїе аморѣа, каре este деџеа сѣфлѣѣдѣїї немѣрїтор: неамѣа оменеск с'а їмаїнтат кѣџре Дѣмнезеѣ.

Преѣїтїденеа аџесамї вѣѣндеџе шї аџесамї ворѣѣ; преѣїтїденеа дїсџеподїї дѣї Хрїстос сѣнт кїе-

sînz painz de vermet mi de nekuzdenii, meritza чел mare ad St. Lavru, ad St. Iarion mi ad St. Toma de Kantorberi, ку немъциnire insz kovrimit de skirboasele tikъdomii adde bonziaror, adde santoniaror, adde fakiriaror mi adde talapoiniaror.

Gъsind aчeste abjekcii in templeurile Indiei, mi insumi in школеде фидософиарор, inчеп а мъ temple нъ кумва respectua че avem pentru niचे preчепте ne care de kredem dъmnezeemii sz fie servind sure a konsakra nъmai niचे fantasii de oamenii, mi ka nu kumva noi sz fim sektatorii dъi Brahma saъ ai dъi Pitagora kъnd noi ne imaiunem къ onoram ne Iisus-Kristos.

Bieaza de pokъinъz omoargъ bieaza de datorie adekъ societatea omenimeii. In sistema aчeasta, omъza se crede фодоситор omъzui in чедде че s'ating d'adde чегъzui; dar i se face in adevъzka osarginъ in чедде че s'ating de adde pъmintzui: ea este nekomplekt, implinеne nъmai jъmъtate din soliea sa. Nenogotua care mъzचेचे хгънеचे ne sfъntua care se roargъ, mi sfъntua care se roargъ iartъ saъ osindeचे ne nenogotua care mъzचेचे. De akolea kъचे ачел skimb de nъine, de argint mi de oracii care face komerdua Biseriचेi; гугъчъние кумиъgate, mi kъinda avъzui, esprimatz prin glasui strъine care inaldъ da чег kantичеле чнеi pokъinе ne care ea o пдъче.

Sъntem noi oare ne pъmint sure a realisa bieaza sfъinъaror, saъ, kum ziche Karon ку energie, sure a invъda a face бие ne om? Saъ ку alte vorbe, care este oare skonua biechei? care sъnt datorii omъzui? Bezii ачi este toatz intrebarea.

Nu te spъrchea de gravitatea ei: чi mai bine admirmъ aчeastъ intrebare че se in fъdъncazъ luminosъ

nivă a крѣива епапаіоші кіновіці, se sфѣтнеск in monastire prin inveniarea de ris a кармеліцідор 1) дескваци ми а кануцицідор 2). Roma ne-a преѣм- баат не тоатъ скага, дела St. Ieronim пинъ ла St. Іларіон, дела небуніца чеа маї сѣдлімъ ла чеа дене ҃гмъ termin ад idiotismулаѣ ми ад импрости- ріі. Este оаре чева in toate ачестеа каре сѣци ад- дѣкъ аминте Евангеліа?

Требѣе сѣ веzi ѣнкъ кѣ кѣтъ недепѣре трактеазѣ сфінціі фанта дѣи Дѣмнезеѣ! Унѣа динсеѣе не Ом де сексул сѣѣ, адѣа де stomach, честа де вогбѣ, челѣаат де симѣци, честѣаат де минте, ҃ниі де întrebѣнгароа браѣелор ми а пѣіоагелор, дар тоци, де радіе. Де мѣла чѣмѣѣре а Омѣдѣи, нѣ маї гемѣне нимік дин Ом: оаре пріімі-ва Дѣм- незеѣ синѣиддереа ка о virtѣте?

Sfințenia este o anticipație a snirritуаѣ асѣпга ҃ниі ordin де дѣкѣци каре нѣ стѣт дин дѣмеа а- чеаста. Ea стрікѣ армоніеа когнѣдѣи ми а сѣффле- дѣи; ea цине де а оморі не ҃нѣа снре а инѣаѣа не челѣааат: ea іші resбунѣ prin синѣиддереа триѣм- фѣцідор матеріеі!

« Веі агѣнкѣ семіне кѣ лакѣме, зиче St Ie- ronim, ка сѣ кѣдеци кѣ бѣктіе; іци веі аконегі когнѣа кѣ кѣмашѣ де пѣг саѣ кѣггозава тірсінѣ; дар ачест бесмінт ва фі чел маї frѣmos ми маї стрѣ- дѣцит снре а те инѣаѣа in нѣорі денантеа дѣи Іисѣс- Христос 3). »

« Абере, амічі, татѣ, мѣмѣ, сѣгорі, соѣіе; о- мѣа требѣе сѣ се desbrace де toate ачестеа снре а імбръцішѣ кѣгѣеа кѣ totѣа гоалѣ 4). »

1) О іагмѣ де кѣаѣгѣі.

2) Idem.

3) St. Jéronim, Lettre aux Vierges de la montagne d'Hermon.

4) Idem. Lettre à Népotien.

Astfel vorbesc sfinții în transporturile lor!

Sistema aceasta caacă tot-o-dată mi lece de amor mi lece de sociabilitate; strikь toate simțimentele natyreî; desonoarь pe Dymnezeÿ în fanta sa. A zичe кь acesta este skopyд vierrei, este а zичe кь datorica omъlăi este de a desființa creația. Absurditate, neleduvire, demertъчъne!

Dar în demert Roma ar voi сь факь din глоб о нустietate; Dymnezeÿ i сь impotivece prin imъdirea oamenilor, care asemenea este o lece a natyreî. Шеante сyte naty-zeci de milioane de oameni karii akopere pьmintъд, проклатъ manifestința cereaskь iar нy тyiea: ми довадъ кь Dymnezeÿ нy ми blestemъ фанта, este кь о imъdiece.

Нy пyне relіcіa афарь din lecele natyreî, кьчй ea va reintra intr'insede фьгь voie'дy, ми атyчй тоатъ пyterea ta ийй ва фй perdътъ.

Despre aceasta trebye сь kzezi insyши ne sfinții. În mizлoкyд jynьrіdor ми ал aspimіdor, eй нy inceteazь de a simți în membrii dor о lece care se дyптъ кy leceа snirritъdъ dor ми care й adduce кy sіа да regyль I).

Чел пьдин дакь цемметеле кьрнii ar dă repaoya сyффлетъdъ, дакь покында ar kondyчче да siryritate! Dar departe de aceasta: кy кьт omъд se nedensece, кь атъта se тyrbъгь ми se neodixnece. În док de a invіoша innima sa, aspimea se pare а'і о сьгьчй. Пльчегіе челде маі nenovate, simțimentele челде маі natyrale, toate факyльtьіе care 'y-a fost date penty ferіcіeа sa, й сynt penty пьkate ми penty crime. S'a denъdat de bynyrіe пьmintъdъ, ми нy кyteazь сь пьдъj-

dvéaskъ ne чедде din cher. Sfântуа Аугустин се învinovъдеше къ'ї пладче проа муат читirea дуй Bir-
 diaie; St. Ieronim се леашидъ de studia дуй Чи-
 чероне, темъндyse de blestemъа peциник. Не кънд
 чинева îi оноаръ ка не нише sfinци, ei се kred ж-
 къгееа диаводуауї; имі микшогезъ интелециѳа,
 имі умилеск сѳфдетуа, ми се гръпъstvesк къ
 spirritуа în аднчимиле радуауї.

Аша даръ перфекѳа идеалъ ми despъгитъ de
 simуrї este peste птинѳъ пре пъмint. Омѳа, fiind
 o armonie desъvirшиѳъ, ну поате съ деа yn synnet
 куrат декът нумаї кънд toate коарделе vibгъ în
 ynison. Ну гупе ниѳ инсумї не чедде маї grosie-
 ге, къѳ едде ајжѳъ ла фгумусѳца totуауї, ми
 konsonанцеле дог sunt пазкъте дуй Dymnezeу.

A desintreуї ne Om, este а'ї skimbâ yrsita; a
 desintreуї ne Om, este a osindї креаѳа; este a
 însemнa дгумѳа чегуауї къ sakгидеѳа ми къ sin-
 yidderea.

De kiemi покънѳа, ea не derrадъ; de kiemi
 солитѳина, ea не desnatyreазъ. Довадъ къ Омѳа
 ну este фъкѳт пентрѳ сингѳгъtate, este къ ед ну-
 маї în мизлокуа асемменидог съї este în адеѳг
 Om: нумаї аколо, се desвоадъ toate факѳлѳѳиле
 дуй: нумаї аколо се комлектеазъ къ ченїа ми къ
 virtutea: дої оаменї, доѳ сѳфдете, indoитъ ну-
 тере. Сингѳгъtеде не конїї ачестиа, risиѳе
 колонїеа ачeasta, ми интелециѳа даскъаѳуї
 думї се ва perde în пѳstie. Инг'уѳеѳе фамїа-
 діиле, четъѳиле, ми чеа маї слаѳъ динте креа-
 туге ајѳѳе ла импъгъѳие. Din сингѳгъtatea пѳstїеї
 въз emind tirгїї, деїї, омѳа сеabatик ми турмеде
 barbare; din омѳа соѳиал въз emind Sokrate, Пла-
 ton, Kartesie, Fenelon, Русо, ченїї съдїимї алде

кѣрога кѣдетѣи се гебарсѣ престе глоб, ка дѣмина не чер, ка сѣ дѣминезе ши сѣ фекондезе. Астфел фие-каге вак, фие-каге попор не дасѣ кѣте чева љн треакѣта дог; ши чева че сабаа поастѣ-интеледѣицѣ н'ар фѣ пѣтѣт сѣ не дѣа о прѣимѣ дела интеледѣицѣа неамѣдѣи оменеск.

Кѣакѣнд дѣца де социабѣitate, деспѣргѣндѣсе де дѣме, сѣѣнтѣа воѣеѣе сѣ се љнаде ла чер, дар когѣа ља љнкѣкѣ; ши ка сѣ се факѣ аѣдед, ед се фаче вѣтѣ.

Ши сѣ нѣ кѣзеѣ кѣ аѣастѣ љносѣре љи мѣреѣе спѣранѣеде. Доктрѣна каге стрѣкѣ дѣѣѣде натѣреѣ нѣ есте фаворабѣлѣ пѣнтѣ оамѣнѣи нѣѣ љн дѣмеа аѣаста нѣѣ љн чеадаалѣ. Ши че треѣе сѣ љнкѣѣ дѣн тот че с'а скѣис аѣѣга вѣеѣѣ де покѣѣнѣ дѣла St. Ieronim ши нѣнѣ ла Босѣет? Лѣкѣтѣи гѣозаве! о дрепѣтате небѣнѣ! Кѣ нѣ е нѣѣ о мѣнтѣѣре пѣнтѣ чеѣ карѣи шед љн дѣме; кѣ а мерѣе ла баѣе, а дѣсаѣѣнѣа, а пѣнѣзи, а аѣеа фѣѣ, а љнѣѣѣ де кѣса са, а се ѣертѣ пѣнтѣѣ фамѣлѣѣа ши пѣнтѣ пѣара са, есте о stare де пѣкат ши де блѣстѣм; кѣ а стѣ фѣѣѣѣгѣ, а вѣеѣѣ љн пѣстѣе, а се дѣпѣдѣа де фамѣлѣѣа са, де фѣѣ сѣѣ, де patria са, а ѣѣнѣа, а се гѣтѣа, а се ѣнтѣ, ѣгѣнѣи нѣ есте тот-д'ѣѣна о stare де мѣнтѣѣре. Smintѣrea оменѣскѣ зѣче кѣ аѣѣа есте дрепѣтатеа дѣѣ Дѣмнезеѣ.

Ѣне ва скѣѣнѣа дар де аѣастѣ дрепѣтате кѣмпѣѣѣтѣ, дакѣ љнсѣнѣи сѣѣнѣѣи се нѣмѣѣеск дѣнаѣтеа еѣ?

Зѣче-ва оаре ѣѣеѣа кѣ аѣастѣ доктѣрѣнѣ, каге атѣнде тоате дѣѣѣде натѣреѣ, љмпѣѣѣѣе дѣѣѣде Еѣанѣгѣѣѣеѣ? Сѣ дескѣѣдем амѣнѣдоѣ кѣѣѣѣе.

Ѣе зѣѣе Еѣанѣгѣѣѣа? ѣѣеѣе пѣ Дѣмнезеѣ, ѣѣеѣе пѣ оамѣнѣи: аѣоѣѣа есте љмпѣѣѣѣѣеа дѣѣѣи.

Assemѣнеа ши натѣга, прѣн вѣне фѣѣѣѣѣе еѣ, пѣ

arată ne Dymnezeŭ și ne indeamnă, a lui ne oamenii.

Amândouă lucrurile sînt tot acesamii, să și mai bine cu Evangelia, în spirritul ei general, este numai esnressia scrisă a următoarelor trei acții ale naturii.

« Simfimentul de Dymnezeire. »

« Sociabilitatea și perfecțiabilitatea neamului omenesc. »

Daкъ dar Dymnezeul lui este Dymnezeul de amor, daкъ în fie-care dimineată, sculându-te, și zici: TATĂL NOSTRU; daкъ ea îți respunde prin binefaceri, daкъ după diminea ea alături și plătirea ca să te desfășezi, daкъ acestea ea te respunde în mîinile tuturor oamenilor pentru ca să amponizeze familia și naștile prin atragerea altor avuții și prin felurimea altor plăcutimi, respundea veș oare, acoperindu-te cu o țesătură groasă? « Sakva pokypneŭ fi-va oare vestmintea cea mai manifikantă a te înălța în « norii denaintea lui Iisus-Xristos? »

Evangelia nu face sfîinți singuratici: ci face familii evlavioase și nașii civilizate. Nu căutăm ne oamenii să pokypneŭ, ci să îndreptare și să virtute.

În sfîinșii amândouă lucrurile sînt amia de bine în unire, în căt tot-d'atna omul se simte tras a face prin amor ceea ce Evangelia îl învață să facă de datorie.

Daкъ cealce ce s'atîr de куат, dar practicele realizoase? Iisus nici deкут nu le-a uitat, și eака locul ce le hotărâre: « Daкъ, înfășinându-te diminea « între adurgări, și veș adăughe aminte cu fratele « lui este mixnit asupră lui, lasă și acolo prinosa, « șii dă-te de te împacă! » Așa dar, куатил чел

maî pârkyt luy Dymnezeÿ, prinosa pe care Evangeliã îa pâmene chea d'înny; este amorya approapealy.

Niçî o vieapã monastikã, niçî o pokyindã, niçî o disçiplinã; çi fante, çi amorya. Dymnezeÿ ne chege o inimã kyratã, iar ny yn stomach demert saÿ implyt ky nempe saÿ ky fasole; yn syfflet virtuos, iar ny yn kogn skrbos, çkntit, sãnçerat; mi ni de chege prin çymtoarea deçe nemvinsã a natyrei: « Omãa înkalinã tot-d'ayna kãtre chea che este maî frumos. »

Deçi, chea che este maî frumos ny poate fi vbyzã dekãt ny maî de omãa chea întreg. Aua dar toatã doktrina care desintreçe ne om este rea.

Dintr'asta resãatã kã doktrina luy Xristos este adevyratã, pentru kã acheasta ny vatãmã niçî o datã deçeã natyrei. În învbytytele ni în mirakolii sby; ea tot-d'ayna proklamã vieapã chea indoity tot-d'ayna ea sfinçeçe ne omãa chea întreg. Prekum tãmãdeçe pattimele syffletuly, asemenea tãmãdeçe ni pe aale kognuly. Ea ziche: « Omãa ny vieuçeçe ny maî ky pãine, çi ni ky adevyg; » ni dnyã che a semnat kyvintã adevyguly care vbyzã syffletã, immuãçeçe pãinsa care çgãneçe kognã. Eaka fantele chealy care a venit aly-jos mãkãnd ni bynd ka chealãci oamenã.

Aua dar, doktrina luy Iisys ny este deçeã transitorieã luy Moisi, çi deçeã statornikã a natyrei. Ka fiã ad Omuly, ea a omenit virtũile chegeã adkãndule pe pãmint; ka fiã ad luy Dymnezeÿ; ea a sfinçit virtũile prynteyi çyãdyndã cheã. Tate fantele sãlle ne dnyã famãlie; iar ny de monastire, ny în nytie; mezynd la nyntã dela

Кана, ед binecuvîntcazъ Insurgarea mi besediea ser-
bъrii; in мизаокѣ докторилог, ед binecuvîntcazъ пе-
копидлапѣ, невиновѣдѣа ми maternitatea. Прѣвеме'д
кѣм intoarce пе fiya вѣдѣвѣ, ми пе fiika татѣдѣ
еї! Прѣвеме'д кѣм sfințene amițiea пѣлѣгѣнд пен-
трѣ Lazar пе кѣгѣ'д invieazъ; консfințене соше-
tatea оменѣаскѣ киѣмѣнд да dinstѣ пе toate попоа-
геле: пѣрѣнтѣдѣ, ми amorѣа де patrie вѣгсѣнд
лакѣме пентрѣ Ierusalim: м'аної спѣнем кѣгѣ
fante де som, кѣгѣ simțiment пѣтѣгал, кѣгѣ кѣѣ-
тѣї оменѣцї ми чегецї vom пѣтеа депѣдѣа де фаѣ
кѣ Iisus-Xristos!

Dar де ми ед нѣ кѣмѣ пе оаменї да кѣнѣгї,
din toate пѣгѣде insъ и кѣмѣ да регѣдѣ: ед нѣ
zice пенѣнѣцоасеї Samaritene: « Пѣлѣгѣ'дї гре-
мѣлеле, покѣѣѣте! » чї и zice: « Мерѣї in пѣче
ми нѣ маї пѣкѣтѣ! »
Tot assemenea, пѣтѣтеле де фамиладїе нѣ о-
sfințене да țirsiнѣ ми да лакѣме пе fiya сѣ чѣл-
гѣsinitor; чї прегѣтене масѣmare ми се бѣкѣгѣ
де intoarcerea дѣ.

Amă dar omѣа нѣ este киѣмѣ а глорифика пре
Domnѣа ни чї prin jupare; ни чї prin лакѣме, ни чї
prin гѣде дѣнѣї; чї prin amor; чї prin insurgare,
чї prin întrebunțarea депѣкѣ а пѣлѣгѣлор динѣ
де дарѣде Dymnezeirii.

Нѣ, нѣ, пѣмѣнтѣа нѣ este yn док де осѣндѣ;
чї yn док де черкаге, yn темпѣл чегѣск агѣнкѣ
in spațiu ми decorat де о мѣлѣ Dymnezească!).
Даке вре-о-датѣ omѣа се ва-фї кѣтѣндат in пѣдедї
мѣгѣе, аѣсї ачѣаста а нѣтѣо-фѣче нѣмаї инкѣ-
пѣндѣ се in ачѣст темпѣл in кѣгѣ Dymnezeї да а-
penta; in ачѣст темпѣл in кѣгѣ пѣтереа се esprimъ

пѣтаі prin bunătate, mi se face simțitъ пѣтаі prin amor. Pentru ce aceste binefaceri care resună la treburile noastre, aceste voine care resună la dorințele noastre, mi acaste manifestări care kovimamе кутеліе noastre? Pentru ce toate aceste daruri prodigate unei slabe creaturi: lumina, pentru ochii ei; armonia, pentru urechile ei; аumea, pentru intelaerina ei, nemărginirea mi Dumnezeu, pentru sufletul ei? Noi atinдем tot odată mi de pământ mi de cer; Омѡа completă îmbrătimазь îndoița vîeazь а spațіулу mi а nemărginirii, а timpulu mi а veșniciei, ea este ca Іисус-Христос, FIU AL OMULUI MI FIU AL LUI DUMNEZEU!

CAPITUL VII.

DESPRE FEȚIORIE.

Тітуса крещіеасазь генетă, кь ту титазь де глоріе, кь ера маі нувате femeі консакрате луі Думnezeу де кьт соціі ми нуме: ісінду де тирит, care nu нутеа servi de кьт пѣтаі snre neirsa societății mi а тмьргіеі!

(VILLEMAIN, *de l'Eloquence chrétienne dans le quatrième siècle*, p. 375.)

Nu este oare tu гьз de а se депăртă de аdevăr. mi tu bine de а'а титані? Амă dar, nu este оа е а'а титані, кьнд чіева are о onіе dreпту des. ne-sare аdevăr?

(PLATON, *République*, liv. III.)

Акѣм poate чіева сь адеарь саѣ din деціе оаменіоѣ саѣ din деціе луі Думnezeу.

Аѡторіатеа оаменіоѣ не індеамінь да кін prin

frică și prin deșertăciune. Dumnezeu ne konduce
la traia bun prin înțelepciune și prin binefac-
țerie lui.

Puterile ekleziastice, din veacurile ad patrulea
și ad doș-spre-zeculea, ne zice :

«Креатору д'а дат симџури пентру ка с'џи о-
преаскѣ întrebuintarea дог, те-а фѣкут симџитор ла
пльчегѣ пентру ка сѣ те блестеме.»

Leurile naturei, care sunt din toate veacurile,
ne zic :

«Думнезеѣ д'а дат симџуриле ка сѣ регълези
întrebuintarea дог, ши пльчегеа ка с'џи доведеас-
кѣ буньтатеа са.

«Чел маї фѣмос титлу пентру респълтириле дин
чеадаатъ вѣацѣ este împlinirea леџи дин ачѣастъ
де аичѣ.»

Деџи, леџеа este, де а ѣби пре Dumnezeu маї
presѣs де toate, ши не агропеле-тъ ка не тине ин-
сџи. Евангелиа ши natura аѣ ачѣашѣ vorbire; а-
мъндозъ рѣстѣмъ totуа ин amor.

Ачѣст принцип фиинд нѣс, инкеѣ :

Вѣаца де покъинџъ десинтреџе не ом.

Вѣаца де покъинџъ дегапъъ соџетатеа.

Вѣаца де покъинџъ стрѣкѣ фанѣа лѣи Dumnezeu.

Еа гѣне toate леџиле naturei: аниа даг еа este о
absurditate, о деșertăciune, о пелеџѣре. Ши ку
toate ачѣстеа, ѣкѣ нѣ ам ласемнат чел дѣнѣ гѣмъ
termin ад ачѣстеї doctrine. Еа нѣ се онреџе ниџи
ла бичѣ, ниџи ла јѣнаџе, ниџи ла челѣаџие. Dum-
nezeуа кѣдѣгѣилог, прекут ши Dumnezeuа пѣгъ-
пѣлог, воѣџе ѣркѣ ши сѣспинѣриле фѣџоагедог, ши
jertва бѣкуџилог матерне.

О фѣџоагѣ este кѣратъ, зѣс еѣ, нѣмаї пентру кѣ се
леанѣџѣ де а фѣ соџие ши мѣнѣ: а împlini ачѣастъ

деце nelăbinsъ, а natūrei, да каре sūntem kondūmī prin amor ші prin палъчеге, prin сѹффает ші prin carne; а нѹбі ші а копченне, а наше in дѹме о kreatūrъ assemneа поъ, este о патъ in чер. Spre а фі палъкѹт дѹи Dѹmnezeѹ, trebye съ ommorim in sīnѹа nostrѹ ценегациіе вїтоаре. Fїinda вїезїтоаре ші кѹцетътоаре нѹ ва коммѹніка нїчї кѹцетареа нїчї вїсаца.

Іn асeasta нѹ сеаммѹнъ оаре къ оmyа се фаче хгїчїос дѹи іnsѹшї, adогѹnd пе чел каре іа деганѹнъ, опогѹnd пе чел каре нѹ воїеце съ'а маї репродукъ, ші пѹїnd virtuteа in desfїїndгeа фе-дѹдѹи съѹ?

Еака доктрина кълатъгїдог, ші фъгъ іndоeалъ са іmї іа іsвогѹд dīn асeа іdee грешїтъ, къ феціогїеа este tot ѹна кѹ невіновѹдїеа. Ка кѹм не-сомнѹа феціоареї, догїцeде каре о ард, паттїме-де каре о топек, tot-d'аѹна крескѹnde ші tot-d'а-ѹна іnpѹдате, n'ar дѹса нїчї о ікоанъ in іnnїma са, нїчї ѹn rešїment in копциїнда са, нїчї о пъгеге де гѹѹ да нїчїогѹа адатѹдѹи ѹnde ea цеме іndенѹкeатъ.

«Омоаръ мембрії оmyдѹи пѹмїntек,» зїче сфїнтѹа Павел. Воїндъ недецїтї! Апостолѹа чїптеце фалта ші креде къ фаче о даѹдъ mare фїпѹтїтогѹдѹи.

Феціогїеа нѹ чеге нѹмаї ommorїгeа sїmѹгїдог, ії trebye ѹнкъ ші ommorїгeа іnnїмеї. Ашѹ ea гѹне де доъ ої фалта дѹи Dѹmnezeѹ!

Deskiz пе sфїнтѹа Ieronim: че solїcїtѹdїne, че де іngrijїrї, че де jertve гѹсек іntr'їnsѹа, nentрѹ пѹstrгeа кѹгѹденїеї феціоаредог! Ед воїеце ка еде съ jѹнезе in тоате зїадеде, съ easъ преа rar, ші нїчї о датъ nentрѹ ка съ визїтезе femeїае мѹгїтате.

Le onreie vinuа mi kаrnea, sunt kvint kb int-ritu doringe sputate; se neodixneie asupa vesti-mintelor, asupa vьlаvаi, mi asupa inkьlаvmin-tei dor; le vtmьreie nиnь ne patuа dor sиnьra-tik, nиndeie kvetьrile чelде mai sekrete алде dor, mi kvteazь a prevedea minьtuа in kare елде се vor simьi imminkate de doringeie nьskьnde че insьfflь jьneiea. Atьnчi ел ii ziche: « Patuа tьь sь fie vdat kv lakьme; verieazь ka passereie in solitьrь; zi, invokьnd ne Mirele teь чel черesk; Prea kvbituа meь este pentru mine ka un buket de mirt, mi se odixneie ne pentuа meь! Dakь te гоцi, ел te-аude, dakь'а kvemь, ел iцi respunde. Ba veni mirele ачелла; mi, bьrьnd ла vша ta, iцi va ziche: Eakь-mь, eь sunt ачелла kare bat ла vша-ta; deskide'm, mi vorь intra, mi vorь чinа kv tine, шitьkv mine, Respunde'i atьnчi indatь, kv о sьntь гrьbire: Avz тlасuа kvbituаi meь. Ел este kare bate ла vша mea: Deskide'm, im ziche ел, sora mea, погьmbiгa mea, amika mea чеа ade-vьrati. Nu'i respunde: m'am desbьrkat de чаina mea, kvм vorь im гьka-о ягьшi? Mi-am sьrьlat пiсiоarele, kvм де vorь intina? Skoalь-te fьrь a mai sta ла indoialь, deskide'pi vша, mi, kv to-tuа гьnitь de apropierea prea-kvbituаi tьь, zi'i; sunt vьlneratь de amor! mi'ci va respunde: Sora mea, mireasa moa este о гredinь inkisь; ea este un isbor inkviat mi о fьntьnь siцedatь. »

Чine ar putea kredde kb ачeste instrьkцii amo-roase, ачeste sьene nьnciale, ачeste espressii а-тьt de tinere, атьt de vii, атьt de pasionate din Kьntareа kvntьrilor, ne kare eь vьkь де mai salьbesk mi де mai skьrtez in adins, sunt adre-sate vnei jьne fete pentru inkvаrearea еvаnгоasei

еї вокаціи; ши пе каре еа требѣ съ ле mediteze în singurătate, ши съ ши факъ динтр'инседе о паввѣзъ în protiva кърниі? Чѣдаты nevinovădie de о fata каре înцелдеде о assemnenea vorbire! Чел пудин амогуа аге чева морал каре вѣазъ inimă ши о апплеакъ кѣтре virtute. În ынirea конюгадъ сунт тинегеці еваавіоасе, бѣкуріи sfinte de соііе ши де нѣмъ. Dar аѣ totуа este fisik, totуа инфлакѣтъ simțurіде, spărie гѣшпца, ши турбуъ imăginația. Кѣгѣenia fechiorei se desfășureазъ dinainteа invăцѣтугеі sfântуаѣ. Linsind'о de voluntate, еа ѣ înцѣпѣгеге ікоанеде еї; ши în адевръ къ дѣлчедеде патѣлуѣ пѣщял маѣ пудин гѣтъческ кѣцетареа декѣт ачесте dresуѣ гѣстоасе алде покѣнѣеї.

Еака кѣм sfântуа Ieronim пѣне дѣмеа да пѣчѣоагеде fechiorelor ши ле інацѣъ în гапѣа аппеліаог. Dar че деце бѣнъ кѣнд, сѣппѣндѣсе аргіnderіи сѣввеніріаог дѣѣ інтр'о пащѣне інфоратъ; konstăteазъ еа інсѣнѣ пріп кѣдеріде саалде пенцѣтпца омулуѣ геволатат în protiva natѣrei!

« În sінуа пѣstіаог, în ачелде магі sінгуъ-
« гѣтъці аге de soare, де кѣте-огі ам висат делі-
« чііде Romei! Шеэнд în фѣндѣа візѣнеї мелле-
« sінгуъ, кѣчї стѣфлетѣа мѣ-егă plain de амѣгъ-
« чѣне; desfігурат, салбіт, къ фаца неагѣ ка а
« хѣнѣ Etіopian, membrii meї se ыскаѣ invălite
« інтр'ѣп sak skіrbos! În toate зіддеде цеммете;
« strigam да Dоmnуа, пѣлѣцсам, мѣ гѣгам; ши
« кѣнд, апѣсат де кѣтре somn ши дѣпѣндѣмъ în
« protiva дѣѣ, venіа de мѣ фѣга, когнѣ'm топит къ-
« деа год не пѣмінтуа год. Мѣ osândiam да а-
« честе кінѣѣ ка съ скан де фокѣа надѣлуѣ. Еї бѣ-
« не! în ачесте negre ми sіпѣмінтѣоаре пѣstіѣгї,
« інкѣнѣурат де dobitoаче fieroase ми де grozave

în abis: ачеаші грешалъ, ачеаші педешъ. Делл
om нѣмаші om treburе съ чеі, o armonie а чеггалі
кѣ пѣмінѣл. În desert sidințele дѣи sune а ајѣнѣ
ла перфекція інтеллектѣалъ геделеазъ пе Дѣмне-
зеѣ; пенѣтінѣа дог агатъ салбичѣнеа са, ші дін
кѣдере ін кѣдере іа рекуфѣндъ ін оменіре.

Dar eaca къ сѣнтѣл Ieronim іші кѣсінъ ѣем-
метеле ка съ інсемнезе демарта аполоѣіе а фе-
ѣіоріеі: « Fețioriea este mai preferabilă de кът
« toate. Eva era fețioară în гаѣ, ші femee пе гръ-
« mint. Еїпї пѣкѣтѣ ін гаѣ; съ шїі dar а te дїнеа
« în dreptărie fericităi талле напегї. Dовадъ сі-
« гѣл къ fețioriea este naturăлă, este къ късъ-
« toria родѣче копїі fețiorі, ea дѣ родѣл че а пердѣт.
« Timere мѣме, binecuvîntăцї vocaцїа ачестеі шїче
« чегелї; аї хрѣні'о кѣ даутеле тѣѣ, аї пѣтат'о
« пе пенѣшїі, аї пѣстрат'о кѣратъ інкѣнѣшѣгѣнд'о кѣ
« амогѣл тѣѣ; глоріе дѣи Дѣмнезеѣ! Prin fețioria
« шїчеі талле te-ai фѣкѣт sora дѣи Дѣмнезеѣ! »

Dar de-o-datъ дѣчече o rază de дѣмінъ ін
мізлокѣл ачестор дінгѣшїрі демарте, ші нѣ фѣл
мігаре аѣзім пе сѣнтѣл Ieronim декларѣнд къ
« Evangelia нѣ фаче нічі декѣм о леѣе дін чеді-
« badie, pentru къ нѣ ва пѣтеа чїнева фѣл а фї
« кѣл, съ інпеддїче чедле маї дѣлчі інклїнацїі
« алле natureі, а сіал пе om съ петреакъ о віеацъ
« de анѣелї, шї а осїндї, oare кѣм, фанта дѣи
« Дѣмнезеѣ. »

Сѣнтѣл, інѣенѣкат ін пѣстїе іші інадѣл мем-
бріі обосїні, шї, кѣ фѣнѣтеа аконерїтѣ кѣ ченѣ-
нїѣ, strigă: NU OSÎNDȘI FANTA LUI DUM-
NEZEU; Дѣмінъ гѣшѣде а компїнїѣі; virtutea
sa і se pare ка о мѣстраре де кѣпет.

Dar акѣм, о! fețioare! ел sune respălăгііе

каре въ ащеантъ; ед презиче зюа Іn каре нума
 дѹи Іисус ва вені Іnaintоа воастрѣ, Інкѣрѣгѣатъ кѣ
 хоре череѣи, ши мергѣнд Іn фрѣнте, дѹиѣ сѹнне-
 тѹа тобелор. О! триумф ад вирѹдѣи, глоріе а неві-
 повѣдѣи! Міреде тѣѹ, јѹѣ феѹіоарѣ, сѣ Іnainteазѣ
 ка сѣ те прѣмеаскѣ: « Скоалѣ-те, зиче ед, амѣка
 меа, кодѹмба меа: кѣчѣ іагна а грекѹт, ши вѣје-
 дііде с'аѹ Іmpѣрѣіеат. Ла vederea ачеаста, аѹѣдѣи
 кѹрѣиши де mirare vor зиче: чіне este ачеаста
 каре се івече ка зіоріде дімінеѣеі, фрѹмоасѣ ка
 дѹна ши стрѣдѹчїтоаре ка соареде? Ши фетеле те vor
 нѹмѣ ферічїтѣ, реѹінеде Іѹї vor фаче дѹнде, ши
 femeіде vor пѹдѣка фрѹмѹсеѣеа та. Сара, кѣ фе-
 меіде челде мѣргїтате, ши Ана, фїіка дѹи Фарѹел,
 кѣ вѣдѣвеле; наг сіпѹд маїѣеі таде ва сѣлтѣ де
 букѹріе, ши копїлданшї, кѣлѣпѣнд стѣпанегеле дїп
 мѣінеде дор, vor адеггѣ Іnainte'ѹї, кѣлѣнд: O-
 sana! osana! salutare ши глоріе! Іаг ѹеі о стѣѣ
 патѣ-зечї ши патѣ де мїі карї аѹ fost рескѹмпѣ-
 гаѣї дела пѣмїнт, ши вѣтрѣнїі карї formeазѣ ѹп
 черк ла пічїога тронѹдѣ дѹи Дѹмнезеѹ, аѹкѣ д
 хѣрнеде сѣїнте, vor кѣнтѣ кѣлѣгїде некѹпноскѣте
 алде черѹдѹї, ши каре нѹ este dat ла пічї ѹп глас
 omeneск сѣ де ноатѣ реѣета. »

Сченѣ чїудатѣ прекѣт ши манїфїкѣ! апотеосѣ
 амѣрїтоаре! Ашѣ тоате пѣтїмеде оменеѣи, стѣп о
 дївгеа сѣїнтѣ, се дѹкгеасѣ ши Іn чер. Кѣ кѣтѣ іс-
 кѹсіонѣ пѣстїікѹд деѣеанѣ дешертѣчѣнеа, ѹнѣя
 пѣтїиѣ а јѹнедор фете, ши кѹм шїе сѣ деа-слѣ-
 вїчїиї дор тоате attraѹерїде сѣївѣнеїеі! Un Дѹм-
 незеѹ pentѣ мїре, реѹіне pentѣ аѹпернѹт пічїоа-
 редор, сѣїнте pentѣ сервїтоаре, ши аѹѣдѣї пен-
 тѹ дїпѣшїторї: аѹогад, дешертѣчѣнеа, глорїа,
 еакѣ респѣтїгїде modestїеі, алде гѣшїндеї ши алде

omenirii. Sфнтѹа даѹдѹ in cher ceea ce osindejce
pe пѹmint: absurditate, nedreptare, demertячне 1)!

Toate дeяде импѹсе омулѹ de natѹрѹ sѹnt
datorii. Ea trebye мѹ сѹ де кѹпоаскѹми сѹ де импѹ-
неаскѹ: ачeasta este kondicia esistinței, а virtѹдѹ
мѹ а ferichirii дѹи.

Kondicie atѹt de neinfгrntѹ, inkѹt омулѹ нѹ
este in пѹтинѹ а скѹпѹа ниѹи де пѹлчере ниѹи де
дѹрере; авѹт саѹ сѹгак, десфгgnat саѹ сфнт, ачestea
яа ѹгмѹгеск, яа сѹлеск, яа стрѹг мѹ а оmmоарѹ
дакѹ нѹ ѹгмеазѹ гегѹдеѹ.

Апѹа, ѹпареа не дѹче да пѹлчереа де а пѹлка,
nesomnѹа да дѹлчереа сомнѹлѹ, сѹфегинѹа да
дѹннѹе; яаг fechoriea да дeдѹгѹде simѹгѹлор.
Tot-d'аѹна о пѹлчере оаре каре се наѹе dintr'o
дѹрере оаре каре.

Assemenea мѹ о дѹрере оаре каре се наѹе tot-
d'аѹна din eschесѹа ѹнеѹ пѹлчереѹ оаре каре. Мѹлѹ-
кареа преа мѹлатѹ пгичѹнеде indigestie; бѹтѹга
преа мѹлатѹ, bejie; яаг десфгgnареа, аddѹче десѹгѹта,
слѹбичѹнеа, obosirea мѹ moartea.

Дакѹ пѹлчереа este криминалѹ, де че insѹмѹ
сфинѹи нѹ pot сѹ фѹгѹ де дѹнса? Дакѹ дѹререа este
сфintѹ, де че ea се наѹе tot-d'аѹна dintr'o nerin-
дѹеалѹ? In сфгgnit дакѹ, sнre а пѹлчереа дѹи Dѹм-
nezeѹ, омуа trebye се strичe armonica копѹлѹи мѹ
а сѹфлeтѹлѹи, nentrѹ че Dѹмnezeѹ а пѹс нѹмаѹ in
armoniea ачeasta дѹннѹеа, сѹпѹтатеа мѹ ferichirea?

1) Demertячне in cher demertячне не пѹmint. Ачeasta este
о вѹгаре де сеамѹ а пѹтинѹлор Bisericeѹ кѹ гѹсиссeгѹ мѹялорѹа
де а вреде нѹмѹгѹа fechorieлор копсѹгgnite имѹлѹндѹе кѹ onorѹ
мѹ кѹ пѹвѹдеѹлѹи. Sнre esenпѹа, нѹмаѹ лор sнtrѹre де егѹ leriaf
де а се арѹтѹа фѹгѹ вѹа in Bisericeѹ, мѹ ачeastѹ deosibire demartѹ,
тѹсѹлѹ мѹате вокаѹиѹ ѹгmate де мѹате сакѹдеѹлѹи, пгекѹт поате
чѹнева vedea in *le Traite de Tertullien sur le voile des vierges*
(аѹпга вѹадѹтѹ fechorieлор).

Асѣнга пунтхавѣ ачестѣа, деѣа Евангеліеѣ este
 дѣмургѣтѣ, преѣисѣ, перевокаббѣдѣ, ка ми деѣа
 natyreѣ. Аскулѣтѣ не Іисус-Христос кѣм респѣнде
 фарісеѣдор, карѣи рѣн сѣѣѣ ворбеѣскѣ despre кѣ-
 сѣторіе, **PENTRU KA SЪ'L ISPITEASKЪ:**
 «N'аѣ ѣитѣ, де респѣнде ед, кѣ, аѣеда каге а
 «креат не ом'д-а креат вѣрбат ми фемее, ми кѣ
 «а зис: Pentru ачеста вѣрбатѣа ва пѣрѣсѣ не та-
 «тѣа сѣѣѣ ми не мѣма са ми се ва дѣни де мѣгеа са,
 «ми нѣ вор фѣ доѣ ѣн когн; аѣа дар еѣ нѣ вор маѣ
 «фѣ доѣ, ѣи ѣн сѣнгѣт когн. **OMUL SЪ NU DES-**
«ПАРЦЪ DAR ЧЕЕА ЧЕ DUMNEZEU A ІМ-
«PREUNAT.»

Ачесте ворбе атѣт де сѣмѣде, се спрѣѣнеск де
 чѣеде; маѣ маѣ треѣ аѣторѣтѣѣѣ не омуа поате ин-
 вока пре пѣмѣнт: аѣторѣтеа креаѣеѣ, аѣторѣтеа
 деѣѣдор; natyreѣ ми аѣторѣтеа мѣгеаѣеѣ; рѣн аѣте
 кѣвѣнте, едде еспрѣмѣ пѣнѣнѣѣа, преѣентѣа ми
 коммѣнда.

Пѣнѣнѣѣа ми адевѣѣѣа este кѣ: омуаа foste
 креат вѣрбат ми фемее.

Преѣентѣа: Pentru ачеста омуа ва пѣрѣсѣ не
 татѣа сѣѣѣ ми не мѣма-са, ми се ва дѣни де мѣге-
 реа са; ми нѣ вор маѣ фѣ доѣ, ѣи ѣн сѣнгѣт когн.

Іар коммѣнда: Омуа сѣ нѣ депарѣѣтѣ дар чѣеа че
 Dumezeu a Імпреѣнат. Леѣе позитѣвѣ, не каге Іі-
 sus о пѣне сѣнт пѣза вѣртѣѣѣ ми а сѣнѣгеніеѣ ког-
 ѣгаѣе кѣнд зѣче: «Zisъ s'а чѣеѣдор, веѣѣ. Sъ мѣх
 «фѣѣ аѣѣѣтарѣѣ: іар еѣ вѣ зѣѣ: Огѣ каге ва пѣрѣѣ
 «о фемее кѣ геа догѣнѣѣ, а фѣѣѣ аѣѣѣтарѣѣ ин-
 «сѣнѣѣа са.»

Еака кѣм Іисус-Христос сѣнѣѣеѣе ѣнѣгеа когѣѣѣ-
 гаѣѣ! еа este да окѣ дѣѣ ка о'а доѣѣеа гѣнѣнѣѣ
 каге апѣгѣ не фемее де поѣтеде вѣрбатѣдор.

«Късьторіе, ши unitate în късьторіе;» astfel vorbеше Евангеліеа, astfel vorbеше inimă omu-
 lui, къгва este dat de aubi къ amor нумаі о-
 даць. Ши дееа întreіть а креаціеі, а natureі ши а
 моралеі, атьт де дес деснеціть дела інченуѣа
 думіі, Думнезеѣ ну інчезазь де а о публіка, де
 а о проклама ши де а не-о insemnă, вьрснд не
 фие-каре ан не прѣмнт атьтеа фете кьдѣ ши вьещі;
 дьнд о femeе фие-къгва вьрбат ши ын вьрбат фие-
 къгва femeе; не дьснд нічї о-даць о јумьтате не-
 греціть; інсфледиңдѣ не тоңї къ ачелдеамї до-
 гинце; імврькьндѣ не тоңї къ гьшнѣць, къ граціе,
 къ гьтмьсеце; ши продѣгьнд ачестор конїі аї че-
 гьхлї фермекуа інночїнеі, іауїіде јунееі ши гь-
 пігіде аморглї.

Атнчї педосїеа сбукнеце дїн inimă omu-
 lui, ши terribilь, се пуне да ына јунїлор інсоції. Ка-
 пьзїтоаре немітѣть а къгьдееі късьторіеі, зїче
 ши еа: О femeе nentрѣ ын вьрбат, ши ын вьрбат
 nentрѣ о femeе.

Амă, natura а скріс ін сѣфлетьа nostrѣ, пре-
 кум деїслаторглă ін Евангеліе: «advatariѣ съ ну
 фачї, съ ну прївещї не femeеа аалѣеа къ rea догїнць.»

Амă дар, късьторіеа statornїчеце не ом ін
 дрепѣгіде саалде, не соціетате ін регьлă, ши не
 неамѣа оменек ін virtute.

КАП VIII.

DESPRE ЧЕЛІБАЦІЕА ЕКЛЕСІАСТІКЪ.

Чей карії де мѣта: гѣ че аѣ аспѣра кѣрніи фр
 де кѣсторіе, саѣ карії, де мѣта дор десѣрнаре, фак
 абѣс кѣ дѣнса, сѣнт пелегініѣи ші нѣ гѣі німік.

(SAINT-CLEMENT D'ALEXANDRIE, *Stromates*,
 p. 434, édition du Louvre.)

Este o regitla a natupei vѣ, кѣ кѣт чінева тп
 пѣінеазъ дѣшмѣгѣа кѣсторіалор кѣге се пѣтеа фачче,
 кѣ атѣлѣ корупте не ачеллеа кѣге сѣнт фекѣте.

(MONTESQUIEU, *Esprit des lois*, liv. XXIII.)

Дѣлѣ доктрина сѣіпценіеі фечіоарелор, віне доктрина
 челібаціеі преціалор; амѣндѣ аѣ ачеллеаші оргіціі-
 не ші сѣнт бѣѣте де ачеллеаші адеврѣгѣі. Кѣ
 тоате ачестеа чѣа дін ҃гмѣ мѣррітѣ ҃н есамін ін
 пѣте. Пѣтереа еі естѣ подіікѣ, іар інстїтѣціа еі
 естѣ сѣнтѣ: дін ачѣаста ресѣлтѣ кѣ ін Бісеррікѣ
 еа естѣ пѣсѣ сѣнт пѣза амбіціеі, іар ін дѣме сѣнт
 пѣза концііінедѣлор. Чѣ раціонѣмент ва пѣтеа ін-
 дііне ачесте дѣлѣ пѣтері? Амбіціеі, німік нѣі по-
 те да де кап де кѣт пѣмаі пѣпѣрѣчігеа; іар пѣнтрѣ
 концііііпѣтѣ, пѣмаі дѣміна аге пѣеѣ. Сѣ інчелѣм
 дѣла концііііпѣтѣ; дѣрѣмѣнд пѣреѣдекѣцѣеле еі, іѣ
 вѣм рісіні теммеріде: а кѣпѣоачѣе гѣтѣчігеа, естѣ
 а фачче чѣд дѣнтѣѣ пас кѣтре адеврѣ.

Челібаціеа преціалор естѣ еа оарѣ о дѣгмѣ фон-
 даменталѣ а крѣдінгеі ал кѣріа есамін сѣ нѣ се
 поатѣ сѣпѣпѣне фѣгѣ сакрідецѣі раціеі оменѣці?

Челібаціа нѣ естѣ о дѣгмѣ а крѣдінгеі, фііндкѣ
 о афѣл чінева ші да пѣгѣлї ші да ідолатрі ҃нкѣ
 кѣ мѣлт інѣнтеа крїстіанїзмѣлї.

Нѹ este o dormъ a kredinѣей, fiind къ in biserrika primitivъ se insyraѣ преоцїї, шї fiind къ нїчї o dormъ фундаменталь нѹ se афлъ din ад чїнчїлеа шї din ад доъ-снре-зечедеа веак.

Нѹ este o dormъ a kredinѣей, fiind къ papa are brentѣа de а гѣдїкѣ дагѣа къауѣгїлог, адекъ de аї агѣнкѣ їагѣнїї in дѹме гѣпѣнд асфед легѣ-тыга къгнїї, шї pentрѣ къ toate drentѣгїде папѣї se опреск дїнаїтеа dormелог kredinѣей.

Аша даг челїбацїа este кураг нѹмаї ѣн objet de disciplїнѣ еклесїастїкъ. Fiind даг statornїчїтѣ in interesѣа материал ад Бїсerrїчїей, o поате чїнева черчетѣ дакъ este шї in intїresѣа морал ад попоаре-лог. Къчї vorba нѹ este de а шї че конвїне Romeї, чї чеа че конвїне оменїрїї.

Шї къ toate ачестеа чеа че конвїне оменїрїї este астѣзї чеа че конвїне шї Romeї. Mїntїгїеа sacherdотѣаѣї, este inkredїнѣатѣ insѣнїї бѹнѣї сад-де їудекѣдїї. Окїї челїбацїей, прекѣм шї аї неамѣ-дѣї оменеск, трекънд прїн онт-снре-зече веакѣгї de barbarie шї de дѣмїнѣ, аѣ авѣт destѣа тїмпн снре а се дескїdde: шї еак'о акѣм не магѣїнеа ѣнѣї нѹоѣ orizontї; intrava-ea оаре къ капѣа аскѣвс сѣнт къмїлаафкъ, къ фігѣга тѣвѣдїтѣ de ченѣнѣ шї къмѣ-на аргатѣ къ ѣн бїчїѣ, сѣнт прївїгїде інтеледѣїнѣей шї ааде лїбертѣдїї?

Destѣа тїмпн Roma ne-a сѣпнѣвс небѣнїей къаѣ-гѣгїлог; este акѣм тїмпнѣа а се сѣпнѣвнне шї еа гацїей Евангелїей.

Каре este in зїоа de астѣзї ѣнтѣїа требѣнѣѣ а соїетѣдїї? каре сѣнт ранеде каре o род, шї дѣре-гїде каре o оmmoарѣ? Аѣ доарѣ este корѣпѣдїа нѣ-равѣгїлог, десбїнѣгїде de famїлїе, дѣрѣсѣа сѣгѣб-торїлог, скандалѣгїде жоќкѣгїлог, ааде meseї шї

ааде дѣнцѣитоагелог де ла Оперъ? — Нѹ: прѣант-
 ріае s'аѹ імбунѣтъит: чинева нецѣвиече аствѣзі маѹ
 мѣат ла sine де кѣт адѣ датѣ; чинева іѹбеие маѹ
 мѣат не соціа са; чинева іші креие коніі кѹ маѹ
 мѣатѣ тинегѣе; віціѹа нѹ се маѹ пѹблїкѣ І). Unde
 este dar гѣѹа? Fїна оаре Ін ачелле фїлософїі га-
 цїоноае, матеріале, пелеціѹите, каре конченїгъ
 веакѹа чед дїп ҃гтѣ? — Нѹ: акѹм пѹмаѹ сѹнт
 пелеціѹїдї; нїчї інсѹшї фїлософї: атеѹа чед маѹ
 кѹтезѣтор ва тегѣе не зѣгїт, фѣгъ лаѹдѣ шї фѣгъ
 хѹлѣ; парадоксѹа чед маѹ неѹтн нѹ ва децента
 нїчї мѣкаг кѹгїосїтаеа. Акѹм чинева нѹ е нїчї не-
 кредѹа, нїчї кредїнчїос; чї неѹгѣтор Ін сеамѣ.

Dar ачестѣ не бѣгаре Ін сеамѣ ісбеие маѹ кѹ
 деосїбіре реліѹїа. Кредїнца оменсакѣ s'а інбекїт
 Ін прїведїціїле фанатїзмѹаѹї. Попогѹаѹї тегѣїеа о
 адѣ патиѣтѣ, шї кѣте-ѡа прогресѹї кѣте лїбертате
 ат пѣскѹт ачееа патиѣтѣ нѹоѣ, політїка. Аколеа
 се гѣтѣдеие аствѣзі тоатѣ ардоареа дѹмїї чївілі-
 сате. Străinѣ orbїe! О јѹнеѣтѣ passionatѣ pentru
 drentate шї чївілісаціе вїеа сѣ де добїндеакѣ Ін
 дїнса дѹї Dїмнезеѣ. Мѹнчїтѣ де setea ангїнсѣ а
 ҃гнї перфекції идеале, мерѣе інаїнте, фѣгъ прїнчї-
 пѹї, ка кѹм ар пѹтеа чїнеѡа деспѣгїдї лїбертатеа
 де реліѹїа каре не-а дат'о, реліѹїа моралеї, шї мо-
 рала дrentѹаѹї!

Прїбеие ачест chaos де патиѣе оменсїпї. Омѹа
 се наре а аѡеа нѹмаѹ ҃гн кап, іnteresѹї шї ошїннї;
 еа s'а мѣгїнїт нѹмаѹ Ін іntеллеціѹнца са. Ін мо-
 ралѣ totѹа este деспегїѹїт, нїнїк нѹ се есамїеа-
 зѣ; Ін політїкѣ, чїнеѡа пѣдїїдеие ла тоате, dar
 нїнїк нѹ мѣсоарѣ. Кредїнца s'а дат де партеа ачееа,
 dar este о кредїнѣтѣ сеакѣ шї фѣгъ пѹтере, фїїнд

1) Оаре кѣад ѡом нѹтеа зїче шї desire noi astfez? Trad:

къ: este фъгъ amor. Ачеастъ kredингъ merge дела чедде дін үгмъ да чедде д'ънтѣйъ гангүї аале соціетѣїї; дела ача гдоатъ абъектъ, қаре прѣве-
ше ін сѣс кѣ фүгїїде нисмеї мї кѣ тrefвїндеде ам-
біціей, да чедлаатъ гдоатъ, нѣ маї пѣїїн абъектъ,
қаре, спре а'шї пѣстра мѣгїїде еї, інченкїе не
гѣнд дїнаїтеа фїе-кѣгїа пѣтерї. Рѣдїк'дї окїї, нрї-
вене! де треї-зечї де анї statornїчїеа еї о дїне ін
ачеастъ гүмїноашъ носїїе: не нороїѣ мї не аѣг:
аколо ва мї мѣгї.

Dar прїчїна атѣтор реалде, үнде s'o гѣсїм? —
Ін дїнса де реадїїе. Dar дїнса де реадїїе, де үнде
вїне? — Дела непѣцѣтѣга кайросѣгаї, дела де-
пѣтареа дѣї де дѣмїнъ, мї дела інстрүкція негоя-
дѣ че стѣхеме а прїїмї мї а дѣ. Ка конїѣ, ел не
їнвациъ dogma, не імнүне пракїче, не кїеамъ ла
дїрмонїї: аша ної не їнкїїм, јүрѣм мї постїм;
мї атѣга este інстрүкція кредїнгей; dar нїмїк нѣ
їнтрѣ ін їннїмъ, нїмїк нѣ їндестѣлаезъ рацїа, нї-
мїк нѣ дѣмїнеазъ концїїнда. Вїн чїнчї-спре-зече
анї: інстрүнецїа їнчетеазъ мї патїїмеде се десвоа-
тѣ. Атѣнчї се десѣлаѣе їнаїтеа окїагор nostri скан-
далүгїае конфессїей, десфгѣнѣгїае чедїбацией, де-
шертүа пракїчелог idolatre мї реадїїа де сѣпга-
фациъ. Сѣффлетүа nostrү се ревоаатъ; агүнкъ тотүа,
їнсүмї бїнеде, де гүмїне кѣ а fost їншѣлаат, мї
аша не поменїм фѣгъ прїнцїпїгї, адекъ фѣгъ пѣ-
тере, ін делїгїгїае патїїмелог noastre мї ін стрѣ-
дүчїгїае їнтеллечїнгей noastre.

Astfel este astѣзї sitүацїа моралѣ а дѣмїї
дївїалїате. Аѣ їнтrefвїндат гѣї кредїнда noastre,
мї акүм перїм ін некредүлїате. Перїм дїн прїч-
їна дїнсеї де моралѣ, адүнгѣнд реадїїа қаре тре-
вїгїа сѣ не деа вїеацѣ; перїм фѣгъ ггїїѣ десне

съфлаетѹа nostrу, флгъ presimjire desure viitor, passionađi pentru drentşigie поноагедог, passionađi pentru avere ши pentru glorie, ши in nebrăgarea in seamă desure adevăг. Аколеа este ўн че mare ши care ar merită агара аинте а философу-луї. Чед д'ънтѹиѹ care'д insemнъ фѹ ўн бърбат де пенїѹ ши де kredinѹъ, ўн преот адынк вѣрсат in materiae теодоѹиче. Strigarea'ї de restricpe resynъ in veacуа сѣѹ; даг некѹимоскут де аѹме, ши isbit de moarte de прејудекѹїае кастеї сааде, кѣѹѹ indatъ. Индок де а indrentă abysuriale, де а kiemă reformеле, де а дъръпънă okaşiiае де skandal, ед флкъ о карте ка сѣ не addѹкъ iагъши да доктринеае теократиче, адевѣратѹа isbor ал ачестеї fatale nebrăгъї in seamă. Родѹа сѣѹ егă де а пунне гедїѹа in аѹминъ; даг ед о rempınse in neгѹгъ, nesimjind къ, кънд десѹстѹа не депѣтеазъ; amоруа trebye сѣ не гекїеме; тѣгъдѹнд гаѹїа, ши snrijinindуşe не гаѹїа neam ѹлуї оменеск; insу-лтънд не Rysô ши кезънд къї агѹнкъ доктрина; трактънд veneraѹїа са pentru Sokrate ка о аплекаре абјектѹ. 1), ши аѹгїisind не чедде треї пѣггате дїп neamѹа оменеск, кредеа къ вогбече веакѹаї сѣѹ!

Унѹа дїп чедде маї пѣтѣнїче мїздоаче де а не гекїемă да гедїѹе, este insугара кѣаѹгѣїаог. Odinioаръ, sacerdotуа се дешпгъїї де societate ка s'о domneaskъ; astъzi trebye сѣ reintre in societate ка s'о мїнтреаскъ. Вїаца де сингѹгтате ши де тїкѣлошиє пѹмаї гешпнде да кѹпелгїае поноагедог, нїчї да требѹингеле гедїѹїеї. Інсуши Roma а јудекат асфел; чед пѹѹїп ачеста este чеа че пѣггѹїisепе гапѹгїае ши авѹѹїае еї. Сѣ

1) Essais sur l'indifférence en matière de religion, par l'abbé de La Menais, t. I, p. 79

nŭ mai kieme dar čineva essemnaxa sfinčior: jertvele dor vor fi fŭgŭ ničŭ ȳn rezŭtat, ni pokinčede dor fŭgŭ, adorație. Beaxŭa de cere virtuyi de famiľaie, iar nŭ virtuyi de anakoret: virtuyi kreține ni čivile, virtuyi konjuxale ni paterne. Epiškoii nŭ vor mai fi ka niŭe strŭini in miľaokŭa načiiar, ka niŭe strŭini in miľaokŭa skla-riar, ka niŭe sfinčii in miľaokŭa afŭrisičiiar! Vor fi bŭrbačii ni četŭeni, tot-d'aŭna bine-fŭkŭ-tori prin esemnax, prin vorbŭ, prin amor; tot-d'aŭna onoračii dakŭ sŭnt tot-d'aŭna Eвангеличii.

III, in adevŭr, ceea ce de cerem astŭzi este mai desne dekŭt aceea ce ei in demert se incheakŭ a ĩmpini de mesea sŭte de ani. Ničŭ o datŭ nŭ vor pŭteŭ ajŭne a ommori natŭra; dar not ajŭne a o regŭla.

Invŭdŭtŭrele Dumnezei ni nŭ mai pŭdini pŭtere de kŭt leiľe natŭrale. Invŭdŭtŭrele ace-
stea pretŭndenea presŭpŭn a fi ĩnfiinčŭ ĩnsŭreacŭ
preočior; ni fiind kŭ o presŭpŭn fŭgŭ a o onri,
este a o priimi. «Epiškoŭa sŭ fie bŭrbat ad ŭnei
«singŭre femeii 1), zice sŭintŭ Pavel. Fŭ preoči
«DUPŬ RINDUEALŬ, adekŭ bŭrbačii ai ŭnei
singŭre mŭrei 2),» zice iarŭŭŭi sŭintŭ Pavel. Baŭ
bine de seamŭ la vorbŭde acestea: DUPŬ RIN-
DUEALŬ, adekŭ dupŭ leiľe natŭrei. Iar in ad-
lok, gŭit de zelŭa sŭŭ, laŭdŭ čelibačia, ni se
grŭbece a adŭora: «Kŭt ĩnsŭ pentŭ feciorie
«n'am priimit ničŭ o kommandŭ dela Domnŭa, ni
«ceea ce zik este nŭmai ȳn sŭat kare'd daŭ dela
«mine 3).» Anŭa dar Domnŭa n'a dat ničŭ o kom-
mandŭ! Anŭa dar diŭcopolŭa kŭteazŭ a da nŭmai

Epiškoia I kŭtre Timoteiŭ, Kap. III, 2.

2) Idem kŭtre Tit, v. I, 6.

3) Euistoia I kŭtre Korinčienŭ, v. VII, 25.

294 DESPRE CELIBAȚIA EKLESIASTICĂ.

un sfat! O voi episcopii din zidurile noastre, unde este dar autoritatea voastră ca să vorbiți ad-fel de cât apostolii?

Ei cât socotea paterilor ecleziastice, și de întreb de la cine au primit dreptul de a împune oamenilor niște îndatoriri în protiva legilor naturii, și care fac mintuirea peste puțin.

Creștind virtuțile imaginare, preoții au creat viciuri și crime reale. Astfel celibatul, în loc de a statorniciți căsătoria, este în adevărat timp bolnă desfructivă, scandalul lumii și singura neamului omenească.

Cu cât vorbesc sunt dăruite, cu atât cineva se mișcă cum au putut și căkate. Cum a putut Roma să de peagă din carte de față cu lumea? Întrebare mare, care nu se poate deslega decât numai prin aceasta: cu care scop celibatul a fost instituit? Aici se deskopere înaintea okilor nostri celule mai secrete resorturi ale puterii și ale guvernului pontefical. Concepție gigantice, creație creștitoare, care realizează un minut în mizocrua popoarelor monarhia universală. Învingătorii o bisaseră; iar Biserica paterică o eșecută: un popor de călugări se făcu un popor-împărat. Democrația cea mai întinsă în timpurile despotului celalți mai puternic; un învingător acționa vorbă este fără greșală; un judecător alde căruia judecării sunt fără apel; un domn al tronurilor și al condițiilor care face rezi pe pământ și sfârși în cer; o jumătate-de-Dumnezeu care împărtășește preste suflete și acționa voind de fer întiprește numai o singură creștare, o singură mincare țarălor popoarelor universale, eaca Roma și deca sa.

Kare cenii superb, într-o zi de despre, creșt.

a zicte pentru zămbia-oarg: Vuți zidi o cetate în-
vâdă pe capul națiilor barbare; voiți surjini o
genșbăicъ dibberъ pe tronșrie despoidor sук-
пуши mei Argșnd pe aestia ку inteldeiușъ,
iar pe чеілади ку prostie, дупъ trebșiușъ, voiți
акопегі дѹмеа ку влѹзії mei soldașі, армаѹ
сѹшъ care ну moare ниѹ о datъ, армаѹ конче-
nitoare care чершеце да ұша bordeiулуї чеа din
угшъ вѹкѹдиѹ de пѹне а сѹгаулуї, ши пришеце
не treптеле темпауїлор омаѹїгїле ши гѹгъшїute-
де ку ұмїаїнѹ аладе реїлор.

Че ценїу infamaд, агѹнкънд mrejeде дѹї ast-
nra дѹшїї, імаѹїнѹ de а'а domnї ку бїчїа, ку
їѹпареа ши ку martїrїsmуа, іntїnzънд pretștїdenoa
dїșїnаїna sa, дѹндѹї пѹтереа ўнеї деїї полїтїе,
ши регѹлънд вісаѹа наїїлор ка вісаѹа monastїrї-
лор; авънд о ўреке іn toate темпауїлає sнre а
кѹпшоаре toate sekreteде ўнеї дѹмї пе care о влe-
stemă, ши окї preste tot пѹмънѹа ка сѹ прїегїезе
їmpаїnїrea ўнеї sїngѹре деїї, ши глорїа ўнеї sїn-
гѹре воїнѹе! Roma атѹнѹї se іnаїпта ка ўн ѹїrant
terribїа апѹкънд іn аладе сааде о mie-de браѹе
попоареде Resșrїтулуї ши аладе Апѹсѹлуї, мер-
гънд ла Nord ши ла mїaza-zї, ши, пдїn де пѹтереа
Dѹмнезеаскъ чеї дă inteldeїuѹа sa, іnѹшънд
pentru адоа оаръ глоруа іnскїттеїлає sїnte аладе
Еїпїтѹлуї.

Че ценїу sѹblїm, кончегънд проїетѹа de а mїn-
туї ошоареа оменїїї, інѹаѹъ, іn аѹел іад аа ме-
дїулуї-ев, ўн феа де іmpъгъїе чегеаскъ, маї пре-
șys де пѹтереа іranїлор, sнnt паза credїнѹелор ши
а конїїнѹелор? Чїне її іnsѹфлъ аѹеа kombїnаїе
адънкъ, аѹелде деїї пѹтернїче care, din fie care
monastїre, din fie care bisерїкъ, din fie care

ла mitra кѹ треї короане, кѹ о тѣлѣ черmind по-
mana, iar кѹ чеаа даатѣ цїнд sabbia шї кѣлкѣнд
sunt пїчоаре капѹд импѣрацїдор, сѣхѣтѣнд пѣмїнтѣа
pentru ка сѣ'л пѣіе in данцѹгї, injuringind попоа-
реде ка сѣ де конвінгѣ, нѹmindyse мошенигорѹа
челлаѹї акѣгѹа импѣгѣдіе нѹ ے din лѹмеа ачеста,
шї repetѣнд кѹ о кѹтезаре inferналь vorbele sata-
neї de pe munte: « Toate импѣгѣдіе пѣмїнтѹлѹї
sunt алле мелле! »

Asfel фѣ импѣгѣдіеа гѹбернѹлѹї pastorал. Сѣ-
маї адѣогѣм кѣ лебіцїї шї кѣлѹгѣгїї лѹї лѹаѣ z-
чѹеала дела toate нацїїде; кѣ мошенинд tot-d'аѹна
шї не дѣнѹнд нїчї о датѣ, авѹцїїде универсѹлѹї
se гѣтѣдеаѣ in templeгїде лѹї; кѣ, insuїnındѹ шї
монополѹа едѹкаціеї пѹблїче, dikta кѹцетѣгїде тѣ-
тѹлдор непегадїїдор шї де импѹнеа доктрїнеде лѹї;
кѣ, сааб, импѣгѣдіа prin martirism; кѣ, tare, им-
пѣгѣдіа prin ardere; кѣ, singur insfırmuit не глоб,
onora интеллекїнцѹа дѣндѹї вреднїцїї не каре лѹмеа
де insuїnıа нѣмаї побалеїеї, ш'апої ва кѹнпоаре
чїнева din tr'o singurѣ агѹркѣтѣгѣ де окѣ origїнеа
пѹтерїї лѹї шї пѣдејдіе амбіцїеї лѹї. Totѹа се кѹ-
прїнде in кѣвїнтеде ачестеа: ынїтате де доктрїнѣ,
egalitate дїнаїнтеа лецїї, алдецѣгеа интеллекїнцѣ-
дор in sїнѹа Biserrїчеї; афарѣ din Biserrїкѣ нѹ ے
mїntѹгїре: адекѣ нѹ ے интеллекїнцѣ, нѹ ے libertate,
нѹ ے egalitate, нѹ ے адеврѣ. Sistemѣ sѹblımѣ prin
кѹтезаре еї, satanїкѣ prin резултатѹгїде еї, да
traїѹа кѣгїа а дїnsїт нѣмаї о kondїгіе: неклїн-
тїгеа пеамѹлѹї omenesk.

Егѣ indoeалѣ, imаcїnаcїа нѹ лѹтеа кончепне
чѣва маї mare. Dar че mїrage кѣнд агѣкѣндѹне
окїї не ачел тѹгн аа Bавїлонѹлѹї, аа кѣгѣа вігѣ
in дерѣпѣнаре се perde in чер, аѹнцѣм а рекѣ-

Întreit sakraleciū, care s'a fărut nefolositor. Înșuși pentru ambigūia dor; fiind că ea naște nu-mai nimicū. Domniea universală ce sacerdotūl voiește a împlini s'a împlinit în mizlocūl barbarilor, și nu se mai poate rennoi în mizlocūl Europei civilizate. Prinșipula stajionar a fost învins de prinșipula progresiv. Astăzi este gndūl țuveșnūlūi pontefical sь meargь кь nașile pe кьіае аdevъгūlūi, дакь нѹ voiește сь вазъ nașііае мегъндъ фъгъ dinsūl пе кьіае дѹ Dymnezeū. Прембланд ачаастъ каріегъ нѹоъ, Biserică nѹ ва гешъnea фъгъ коганъ; în minūta în care нѹ-țerea еі timporalъ se derapълъ, sodia еі spiritalъ încепе, și împъгъdіea dūmii îi este фъгъdūitъ.

Așă monarhiea universală a venit de s'a sdorbit de чедде доъ децї ааде natreї пе care де кьăkasse:

Legea amogūlūi,

Legea nefекtibilității neamūlūi omenesк.

În аdevъг, челібацїа, care фѹ прїчїна мъргїї еї де нѹ minūt, се фъкѹ prinșipula кьderiї еї. Дакь кьдугъгїї s'ar фї însuțat, прекѹм în timpurile dīnșūi ааде kristianismūlūi, reformă n'ar фї авѹт нѹțere, кь-'ї ar фї dīnsit прїчїнūгїае попларе.

Europa се deșептъ да гласūl дѹ Ester pentru кь авеа înapintea okіdor прїведїнеа когъпцией

кѹțeaz sь întreprindъ зѹгъвїгеа еї. În док де а statonici кѹгъденїа, челібацїа прїчїнѹеде dar în ачедде докѹгї nemogaїtădїае чедде маї monstruoase. Din ачeasta rezultă кь нѹțao кайросѹл este într'o stare de sakraleciū некѹșmat, și кь дакь Biserica nѹ ва adonță însuțarea, ашої nerriї се vor face protestanđї. Cum сь кредем, нѹ вої зїче în sнuđenїа, чї în izbira de omene a țrei децї агаръ dīn care o semіncїе întreаръ de oameni сь алаъ нѹșь de natre? Breї сь împъгъdeđї neste глоб, și еакă кь, прїнtr'o sнuțre деце де dīșcїuїnъ, іđї іnkїzї ѵ ачїочеа parte dīn дѹше. Sнuțpeđїte пе децїае natreї дакь воедї сь вїедїеđї; нѹмаї ааде sнuțre sнt universalе.

300 DESPRE ЧЕЛІБАЦІА ЕКЛЕСІАСТІКЪ.

преодіаог нї скандалага конкѣбінеаог дог: Че се
інтїмплаѣ атулї? Biserrika, ачест mare arbѣre, а-
тѣт de інчет а креше, нї алде кѣгѣа браде се
інтїндеаѣ престе дѣме, ын кѣдѣтѣт пѣссе мѣна шї
дѣгѣмѣ дїнтр'о сїнѣтѣт довітѣтѣт јѣмѣтате дїн га-
мѣгеде дѣї. О алдоїдеа довітѣтѣт поате сѣ'д дѣрїме
de tot нї сѣ'їмѣраїе ачелде армате негре каре јѣ-
неазѣ нї се кїпѣск їндепѣрт сѣпѣ ѣмбра дѣї. Roma
сѣ'шїїа бїне сеама : їнвенѣїа їнагѣлѣї а dat окї Еѣ-
roneї, нї тоїї ачестї окї сѣпѣ дескїнї асѣнра фа-
телог девїїїаог еї. Еа нѣмаї поате їмѣгѣїїї прїн
челїбаїе, нї челїбаїеа о аменїнѣт кѣ проартеа
прїн некѣгѣїенїїде нї скандалѣїїде еї-

КАП IX.

PREOTUL ROMAN

Nr este nїcї dectm їn кѣdereа омулї de а'нї
skїmbа каалаа, нї нїcї dectm нѣшїї поате їмѣїїїа
sѣferїнїеде їмѣротїсїндѣсе дѣї Dїннезеї.

(FENELON, lettres spirituelles.)

Евангелїа нѣ о нїcї dectm моартеа їнїмеї, чї
її este регѣлаа.

(CHATEAUBRIAND, Gėnie du Christianisme, t.
I, p. 263.)

Їнтр'ын брег ад папелї адресат, нѣ демѣлат, кѣ-
тре епїскопїї Баварїеї снѣре а їмѣїедека їнсѣїїїїде
їнѣре персоанеле де деосїбїте кѣмїнекѣгїї, се чїтепѣ
їорбеле ачестеа : « Нѣмаї о сїнѣтѣт Biserrikѣ este

«афаръ дин каре хотърит мимині нѣ ва фѣ мѣнтрит.»
 Asta este prozava aksiomă; Afară din biserică,
 нѣ е мѣнтзире. Ашă дар Roma стъгъеце а афърисі
 дѣмеа шѣ а бдестемă креація.

Спре а шријині ачеастъ доктринъ пеледритъ, сѣин-
 тѣа pontif нѣ киеамъ ниѣ спиритѣа Евангеліеј,
 ниѣ пѣтереа гадіеј; чи киеамъ аѣторитатеа оамені-
 дог: сѣинтѣа Ignatie, martir, каре, ин епистола са
 кътре фѣладеафені, зѣче хотърит: «Ачелла каре се
 «ѣнеце къ аѣторѣа ѣнеі схисме нѣ ва добинді ім-
 «пѣгъѣцеа черѣдѣи;» сѣинтѣа Аѣгѣстин, каре да кон-
 силѣа дѣла Чѣрт се еспримă ашă: «Орѣ каре есте
 «афаръ дин синѣа Бисерѣкеі католиче, орѣ кът де
 «дѣудате мѣкар де 'і-ар фѣ фантеле, ниѣ де към
 «нѣ се ва бѣкѣгă де вѣаѣа вѣчѣникъ;» ин сѣирѣит
 папа Grigorie чел-Маре, каре инвѣѣа къ «Дѣмне-
 «зеѣ нѣ поате фѣ адеврѣгат адорат де кът нѣмаі ин
 «Бисерѣрика католикъ, шѣ къ тоѣі ачѣа карѣі сѣнт
 десбинаѣі де ачѣастъ Бисерѣикъ нѣ вор фѣ мѣнтѣидѣ.»

Пе аѣторитатеа а треі патѣр оамені, саѣ, дакъ
 вреі, адоѣ-зѣчѣ, треі-зѣчѣ де докѣі, Roma шријине
 anatema ѣниверсаа. Шѣ ачѣстеа аѣ fost скрѣсе шѣ
 пѣблѣкате ин Еѣвропа ин 1832.

Чѣне ва фѣ дар мѣнтѣит пе нѣмѣнт? къѣі-ва сѣинѣі
 бантезаѣі шѣ предеастинаѣі, къѣі ва кредѣдѣі шѣ фѣгъ
 дѣминъ, чѣі карѣі шѣ инѣосек гадѣа, мѣеіі покъ-
 инѣеі шѣ аі кредѣнѣеі, шѣ фѣгъ инѣосадъ къ шѣ къ-
 дѣгъѣі шѣ докѣі. Еака синѣгѣіі аллѣшѣ аі дѣвѣ Дѣ-
 мнезеѣ чел вѣі, аі дѣвѣ Дѣмнезеѣ каре, ин Евангѣ-
 лѣе, кѣамъ пре тоѣі оаменіі да дѣнѣдѣа прин рег-
 гѣдъ шѣ прин амор; аі дѣвѣ Дѣмнезеѣ каре, ин на-
 тѣгъ, фѣче сѣ плоае преате чѣі дрѣнѣі шѣ преате
 чѣі недрѣнѣі, шѣ сѣ ресаіе соареде преате чѣі бѣнѣ
 шѣ преате чѣі гѣі. Тоатъ чѣеа-дадѣі гѣмѣшѣіѣ де



creație este dînz drentate a diabolului, și acea remășiță, este tot neamul omenesk: ont sîte milioane de oameni karîi trek ne fie kare trei-zeci de ani ne pîmint ka sî între în fokula țea veșnik. În sîmî nevinovăția este împătatz ka krimb. Prînkula kare n'a pîimit ana bantemului, omula simpat kare a vieșvit dînz deșide natyrei, ței karîi, pîskuyî în adlb relație, nițî o datb n'aș eșzit vorbindxse de Roma și de episkopula ei, ka kym revelajia, mîșșinitb da yî popor, ar fi eșferkula voinței omeneșî; toate popoarele barbare, toate popoarele idolatre, toate popoarele sxismatice, toate popoarele antîkîțyșî aș fost xotbrite diu toșî veșî da ațeastb așyrisire țbțb nîdejde.

Sb'și imajine akym țineva, dakb se poate, soarta pastoryului xgnit în nișe asemenea doktrine! Ky țe groțbve țebve sb'și agunțe ea okî în preșyșyula sb'ș, ațest om kare kalyb nențetat în Biblie kyzimide țealul veșnik, și ny vede în natyrb dașyșide și bine-fațțeride lyl. De se skobarb ațest pastor da konfesional, țreka lyl este isbitb ny mai de mîșșyrisiride tikbdomieșî noastre: sșfflatele noastre se varsb într'ad sb'ș ny mai nentrb ka sb'ș deskonere fațțele diabolului. De fîi întreab în inima sâ, așde ny mai ameninșbide lyl Dymnezeș ny țemmetele iadului. Slatb de pokbșncele salde, kurbat sunt grețatea misterelor, țebve sb'și ymîdeaskb gația, sb'ș desprețteaskb omeneșia și sb'ș remîngb îndoelele konșinșnceș salde ka nișe isnite alde crimeș. Preotula roman kare krede în toatb relația sa, și ațeasta este de mare konsekșynș, este țbțb îndoealb nenrietîn oamenilor, fiînd kb neamul omenesk, și ațeasta este yî artikol ad kredinșeș, este nenrietîn lyl Dy-

mnezeŭ, pŕskyt in pŕkat Ńi pŕeysit fokŭlyŭi boŭi nŭk. In mŭzlokŭla negŭrelog kare la inkŭnciŭrŭ, zŕeŭe nŭmaŭ o lŭkoare sinistrŭ: aŭeasta este pŭ- terea sataneŭ, inskrisŭ kŭ trŕsŭrŭ de fok ne fŭrŭra lŭmŭi, toŭi oamenŭi i se par' ka niŭe afŭrisiŭi; iar sŭffletŭa sŭŭ sŭintat de fŕikŭ, se toneme in aŭe- le kontempdajiŭi spŭimŭntŭtoare kare aŭ fŕkŭt ne sŭintŭa Grigorie din Kapadocaea sŭ zikŭ kŭ fŕika ŕe avea de jŭdekata de pŕŭtmŭ nŭ'a lŭsŭ sŭ resŭffle; iar ne sŭintŭa Efremie, kŭ nŭ pŭtea kŭŭetŭ la a- ŕea zi grozavŭ fŕgŭ aŭ venŭ demin.

Ŗe este, in adevŕ, kreŭinŭa pentŭ kŭlŭrŭ?

O bŭeatŭ kreŭatŭrŭ, bŭestematŭ mai naŭte de a se naŭe. Agŭnkatŭ aiŭi ne pŕmŭnt sŭnt ŭrŭiea ŕealŭi atot Pŭternŭk, ŭnde viŭnd, addŭŕe krima kŭ dŭnsa: anŭ bantemŭlŭi ŭi spaldŭ fŭrŭtea, ŭn Dŭmnezeŭ moare pentŭ dŭnsa; eak'o reskŭmpŕatŭ. Dar eaka kŭ Ńi oamenŭi o inkŭnciŭrŭ kŭ kŭrse, lŭtea kŭ pŕejŭdekŭdŭi, natŭra kŭ inŭŭalŭŭŭni, iar iadŭa kŭ demmonŭi inŭierŭŭnadŭi sŭre perderea eŭ. Ŗi aŕestŭ demmonŭi posedeaŭ Ńi tŭrŭrŭ ne toŭi oamenŭi, Ńi trŭpele dog infernale Ńi sbierŭtoare ne nŭndesk Ńi ne inŭadŭ inŭeŭi. Zŭŕe-veŭ oare; mŭ voŭ rŭzi- mŭ ne inŭealŭeŭŭŭne, voŭ fi dŕent Ńi mŭlostŭv, voŭ ŭbŭi pŕe Dŭmnezeŭ mai presŭs de toate, Ńi ne anpŕoapele meŭ ka ne mine insŭmŭi? Aŕeŕea sŭnt niŭe vŭrtŭŭi fŕgŭ pŭtere, daktŭ eŭi pŕskyt la Ŗeneva, la Konstantinopole, la Madras, la Pekin, in negŭrele ŭneŭ rŭŭŭŭrŭi ne kare tŭ n'o kŭn- noŭi, saŭ adde ŭneŭ mŭŭŭŭŭi ŕe oamenŭi ŭi daŭ pŕent adevŕ: Afarŭ din Biserrŭk, nŭ e mŭntŭire.

In aŕeastŭ doktrinŭ grozavŭ, ne sŭŭioasŭ de afŭrisiŭi, vedem kŭ se naŭe o adŭ doktrinŭ ne sŭŭioasŭ de kinŭrŭ: doktrina pokŭlŭŭei. Askŭatŭ

ne Bourdalou: « Pokъинца este o virtute care trebuie
 « s'ia în protiva noastră interesuri de lui Du-
 « mnezeu; care, kinvind conştiinţa noastră, tre-
 « buie s'ia gъsbune şi s'ia împаче пре Ду-
 « mnezeу 1). » Деи; nentru ca покъинца s'ie fie
 confortabilă куде n'а гадие, va înclină къ-
 tre asprime; nentru къ trebuie s'ie proporţionатъ
 куде крима; ши че кримъ маі mare poate fi de кът
 de a ofensa не Думnezeу 2)! « Ловене, ловене!
 strigъ кълугъга: фii neîndуплакат: о покъиндъ
 фикоасъ ши моале n'are nimik care s'ie se poate
 assemblă куде minia lui Думnezeу 3). »

Акым, дакъ аі credindъ, че те маі окъпн куде
 datorii de ачестеи виеде? Ши къ trebuie s'ie кънцн
 пъinea din toate zădăria, s'ie дукрези nentru femee
 та ши nentru конии тъ, s'ie meditezі, s'ie фii bun
 лъrinte ши bun четъчан! dar Думnezeуа resbu-
 нтор те привеще, Думnezeу neîmpăkată te а-
 дреант! Дакъ нудъ фаче pedeapsă în ачестъ думе,
 în care дине нумаі yn minyt, о ва фаче ед în ве-
 чиниче ши nentru tot-d'ауна. Прегътече бичеде,
 askite фегуа, jъneazъ, s'ieffere, mori, фii martir:
 iar maі virtos niçi deкумгелаос, niçi deкум милъ;
 къчи покъинца та niçi о datъ нъ ва fi potrivitъ куде
 miniea Думnezeуауи челъи ви; а « Думnezeуауи
 « а кълуга singura кудетаре фаче s'ie se кутремуге
 « sfинциі, mi de care, дунъ кым zиче apostoluа,
 « însуmі drentă abiă va скъпă 4). »

La ачестъ видвоаре де покъиндъ, Bossuet

1) Bourdaloue, t. I des Oeuvres, Sermon sur la sévérité de la pénitence, p. 198.

2) Idem, Sermon pour le quatrième dimanche de l'Avent, p. 501.

3) Idem, t. I des Oeuvres, p. 190.

4) Bourdaloue. Sermon sur le jugement dernier, p. 340.

adaogъ, ка yn artikoa de kredinъ, преvrsiroa o-
mъyъ nentъ iadъ mi nentъ гаъ. Inkъt ачелле kî-
nyъ че Бvгdadъ не imъvne ка неапъrate trebъinge,
remъn ка niъe virtъyъ Sterne dъnъ zisa dъy Bъsoet
fiind къ omъa, maî nainte de a se name, este
adles saъ депъdat фъгъ апа I).

Еака гедiçia апa преkъm ministriyъ nostriyъ не in-
вацъ; еака omъa апa преkъш idъ фаче къдyгъгъa:
groaza неамъdъy omenesk, a natъreй mi a dъy-in-
sъшъ; fiъ adъ minieй mi adъ korъncieй, emit dinъ mъy-
neде dъy Dъmнеzeуъ kasъ intre inъ vieareде dîavo-
dъdъy, skosъ dinъ nimikъ ка съ kasъ inъ фdакъкъгеде
вечъиçe.

Este пyçin de a sekâ inъima, doktrineде ачестea
гyпъ kъкъ mi легъyгеде фъгъeçиî кare ynesk не
оамъni intre ei; едде striкъ niнъ mi çnidostiviea
евангеликъ mъgъinind'o çntъyъ пyмаî inъ католичъй
romani, apoй inъ mikъa пyмъг adъ adленидог, ш'a-
пой dinъ еçeпçie inъ еçeпçie niнъ да çny, кare este
къдyгъгъa ед inъsъшъ, дакъ кrede къ пyмаî ед are
kredinça. Ergoist prinъ konvinçere, ва fi fanatikъ prinъ
amorya de Dъmнеzeуъ mi prigonitorъ prinъ amorya de
oamenî. Krimede kredinçeй sъntъ çелде maî groza-
ve дintre toate, fiind къ едде се коммит inъrъn
kîп sфъntъ mi кy konvinçiea virtъyй. Че meritъ mare
darъ nentъ dînsъa de a intoarçe сyффдете къtre
Dъmнеzeуъ, mi къt sъntъ de inçereçи silyiçiea кare
smъdъг не пъкъtoшî dinъ фокъa iadъdъy, dîн ачел
фокъ кare пъгъnde оаседе, фибреде, къгъyçиле,
преkъm фокъa çneй кyшniçe пъгъnde феръa гомъ 2)!.
Ачесте кyççete tot-d'ayna defацъ, пy ласъ niçî
ynъ minçt de repaos, niçî ynъ minçt de tъçere.

1) *Oeuvres de Bossuet* édition in 4°, t. I, p. 191. et 192.

2) Nicole *Quatre fins de l'Homme*, liv. II, p. 135.

Өмүтә не каре о fatalitate кумпалитѣ Іа сплвзгѣ
 д'асупра прѣпастіеі inferнаде, каре се симте кѣ
 аауінекѣ Інтрінса да чеа маі мікѣ грешалѣ, каре
 vede toate ґeneraцііае прѣпѣствіндуе Інтр'інса не-
 Інchetat ми фѣгѣ сфінит, че poate оаре нѣдѣјдѣ
 де да о virtute атѣт де грѣа ши tot-д'ауна сѣпнѣсѣ
 кѣдеріі? ајѣнс'а да кѣгѣґеніа апеліадог? trebye
 сѣ се teamѣ де mindrie; Інѣаґатѣс'а пѣнѣ да ґмі-
 аінґа сфінціадог? trebye сѣ се teamѣ де ispitѣ: ґн
 minѣт де савѣісіґне poate ґерґе треі-зеґі де ані
 де покѣнѣдѣ. Інсѣші Ін чеасѣа Ін каре, дін Інѣа-
 ґімеа tribунеі де адеврѣ, vesteґе дѣтміі педепселе
 спѣіміпѣтѣоаре, кѣнд аудіторіа дѣі Інфіорат се ва
 сімґі кѣґрінс де ґн кѣтremѣг ґнiversаа, атѣнґі
 окіі Ін дакрѣме аі ґнеі јѣне фете vor пѣтґѣнде Ін-
 пимаі де ом ши vor restѣrnа toate sofіsmede тео-
 доґѣдѣ. Ін demert се resboeґе еа Ін протіва ґнеі
 аша де дѣлґі vederі, Ін demert remіnґе еа ка
 не о ispitѣ simtimentѣа че'а fermекѣ; ґн глас дін
 пѣґнѣгѣ ІІ strігѣ кѣ ачеастѣ attrahere атѣт де віе
 este дегѣтѣа тѣтѣдог фіінґелдог, ши кѣ еа Інсѣші
 este dator амогѣдѣі фіінґа са. Атѣнґі буґѣґііае
 кошіааґіеі сааде ІІ віа Ін Іннѣтѣ, ши офтеазѣ кѣ-
 ґетѣнд да маікѣ-са. Іші addѣче аміnte кѣ еа фѣ
 чеа дінтѣіґ пречентор аа сѣі; кѣ, еа este чеа ґн-
 тѣіе каре ІІ денґнсе сімґѣа пѣнѣгііі пѣн мінґіеріае
 еі, ши аа гѣстѣаґі дѣндѣі дanteде ґіґелдог еі. Іші
 addѣче аміnteкѣ а fost Інкѣазіт не сінѣа ґнеі фе-
 меі ши ґбіт де Іннѣа ґнеі мѣме; кѣ'і este totѣа
 dator, Інсѣші ачеа реаііе каре сімґѣтѣ астѣзі о-
 кѣнѣ сѣтѣдѣтѣа сѣі; кѣ дела еа а прііміт ши чеа
 де дінтѣіґ Інвѣґѣтѣре ааде дѣі ши чеа ґнтѣіе гѣ-
 гѣґіґне, ши і се паре кѣ ґнѣкѣ аґде сѣнґетеле а-
 чеааґі глас атѣт де дѣлґе каре, Ін фіе-каре сеарѣ,

zicea ку dinstă. « O! Dymnezeŭa mieŭ! o! прѣп- теле meŭ! » Аŭ doargъ нѣ este ea aceea care 1а 1вѣща съ ѣмбле prin divede, care 11 кѣлеца флог- ги, ши care, плекънд гаммѣтеле помѣлог, 11 da roadele че ед нѣ пѣца ажѣде. Ачесте съвенігі дін копѣлѣгіе 11 addѣк ши не ачелле алле ѣнеŭ јѣнеде sbѣrdaaŭche; i se pare къ теvede okii ѣmezŭ ај јѣнеŭ fetiċe, ши simte къ кѣтѣтѣра еј 'i ar fi 1nsѣfflat toate virtѣile. Seara, 1n кѣmara sa sin- гѣratikъ, ачесте съвенігі 1а ѣтѣреск; ед кѣдетъ къ Creatorѣ тѣтѣлог а 1мпѣтѣт дагѣде салле 1ntre амѣндѣ seksele: ѣнѣ virtos, кѣraċios, ѣeneros, пѣternik; чедѣллат sfios, баѣнд, frѣmos, iskysŭ: бѣrbatѣа грав ши studios; femeea vesselъ, фѣгѣ rċijŭ, bioae, ѣпоарѣ. 1mŭ zice къ ечесте доѣ јѣ- мѣтѣнѣ фак parte дин-тр'ѣн tot, ши къ о femeo 1nceleantъ ши евалbioasъ este o bine-facċere а чегѣлѣ ши кіар копѣд бѣrbatѣлѣ. Ачесте кѣде- тѣгѣ аѣт de natѣrale, ед де аѣнѣгъ; кѣѣ i se nar ка пѣче 1snite алле satanei, ши simte къ'а фак nekredċios dătorċiлог дѣ. Чед пѣѣн дакъ natѣ- ra mѣlostivъ 'а-ар fi фѣкѣт famen ѣккъ дин пѣнте- челе маічеŭ салле; саѣ дакъ, 1nzestrat ку ѣн ѣе- нѣŭ superior, ар пѣтеа, ка Newton, съ ѣмезе ку ѣetarea дѣ Dymnezeŭ printre stele, саѣ, ка Fe- nelon, съ se konsoleze despre tikѣlăшіle дѣ дѣкѣнд pentѣ ferċċirea neamѣлѣŭ omenesk. Dar natѣra este аварѣ 1n ачелле spirrite sѣbdaine: ea дѣ амѣгѣд ка дѣmina soarelѣŭ тѣтѣлог, 1ar ѣенѣд ка 1nfѣѣdċiarea дѣ Dymnezeŭ пѣмаŭ да кѣѣ-ва. Ка om de гѣнд, еакъ'а dar silit de а се дѣнѣ ку ѣн вѣгѣмаш care, 1n fie-care къdere i se renno- esk пѣterċle, ѣн вѣгѣмаш care se tot 1ntoарċe ne- 1nċetat, care se 1nsiċnѣte, care динѣнеде, ши care

îmbatî; кѣѣи în sфîrmit челібаціа нѣмаі сѣпті-
 цеаде сфінченіа, dar нѣ о дѣ. Un кѣлугѣг, este
 ын om. Дакѣ dar ea се сѣпнѣне гласѣлѣі оамені-
 аог, este nenorочіт, дакѣ се сѣпнѣне гласѣлѣі па-
 тѣреі, este desonorat. Лѣмѣа мі sacerdotѣа се ынск
 де ану'і лѣса дрепт скѣнаре де кѣт нѣмаі віціѣл;
 мі одаѣ сѣпт алуі імѣгѣіе, апоі треѣе сѣ кѣл-
 аѣогаскѣ кѣ дінсѣл, сѣ'а сімѣл дінгѣ дінсѣл,
 сѣ'а сімѣл în адінкѣл іннѣмѣі сааде, în мѣдѣѣа
 оаселог сааде, сѣ моарѣ де гроаза дѣі, саѣ сѣ'і
 іѣѣаскѣ корѣпціа. Un тікѣлос карѣ іѣѣеѣе не о
 салѣнікѣ, карѣ ім імпѣѣѣ амогѣл сѣѣ, амогѣл
 сѣѣ кѣ тотѣл комуѣс де гѣміне мі де кѣѣіе, де
 деснѣѣѣѣіре мі де аѣѣісіре; ын тікѣлос карѣ,
 пентрѣ касѣ ѣѣгѣ де сакрілеѣѣ, треѣѣе сѣ се ѣакѣ
 аѣѣ; карѣ, пентрѣ ка сѣ ѣѣгѣ де скандал, треѣѣе
 сѣ се ѣакѣ інокріт, мі карѣ нѣ аѣлѣ пѣѣіѣ сігѣ-
 ганѣіе декѣт нѣмаі în аѣесте доѣ еѣремѣіѣѣі ад-
 ае крімеі: аѣѣѣа este soarta омуѣлѣі реѣолат ін-
 проѣіѣа сѣіѣтеаог деѣі ааде ѣііѣѣѣі сааде; пентрѣ
 кѣ а воіт сѣ се інааѣе маі сѣс декѣт аѣѣелі, а
 кѣѣѣт маі јос декѣт драѣі,

КАП X.

СПЕРАНЦА ИИ КРЕДИНЦА.

O! Est este de kralъ mi de vrednikъ de Dymnezeŭ, pynueresъ ionimel in mъinele dvi!

(FÉNELON, Lettres spirituelles.)

Акѹм infikomagine кѹ Dymnezeŭd bostrŭ! snt-
ne'цi kopilayayŭ къ trebye съ se teamъ de resbt-
nъgide pъrinteayŭ съŷ. Un pъrinte nŭmŭ resbŭnъ;
чi nedenseqe. Minia dvi este renpede ka dobitъra
kare isbeqe: nŭmaŭ amorya dvi este beчinъk. Pri-
ma kommandъ nŭ este: Temmete de Dymnezeŭ
кѹ spainъ, кѹ groazъ; чi: iybeqe d din tot съф-
флетѹа тѷŷ. Eŷ das dar nentŷ чеi кѹzi oninnide
челле кѹде, шi, merrъnd sŷnt новара геллелог
kare din de natъra mea, тѷ dŷk да ачелла kare
a zis: Veniцi да mine, voi kariŭ sinteцi imnovъraцi
шi въ voiŷ ynyгa.» Dymnezeŭa soridor, Kreatorya
oamenidor, скъparea челлог nenoroцiцi, nŭ este
tirayd neamŷayŭ omerek.

O! Dymnezeŭa nostrŭ! o! pъrintede nostrŭ!
priimeqe съффлетѹа meŷ kare, din sinъd nerrъre-
лог, se inъayъ nŷnъ да tine; priimeqe ачea inte-
децiнъ kare кѹта дѷмина та, ачea кѹчетаре kare
snera съ te inгеллеаръ, шi ачeastъ innimъ kare
кѹтеzа a te iybi. Ty nŭ тѷ веi nedensi nentŷ къ
am кѹtat adъвъгѹа; nŷ тѷ веi nedensi nentŷ

kъ am krezyt kъ eпi бун кънд тоатъ natyга im vorbiа despre bunтateа ta. Kym am fi pytyt eъ kredde resbunтyгe таде чедде вчынче възънд soareле къ strблyчeщe d'asynга капyдyи meъ, кымпнгиле къ се акоппере de seчеришyгi, шi мъна та къ геварсъ komогi inainteа mea, kare нy де meritassem! Чееа че ty mi-аi prodigat fiind in пькат fi-e'm-ва оаре гефyзат не кънд воъ fi desфькyт de pat-timeле медле чедде пьmintepи? Eрам кyапabbia, шi тy mi аi dat бyкyгii nemтyгiпite; eram сааб mi ti-кълоо, iar тy im inspiraи simтimente syblime kare мъ kiemaъ да tine!

Oamenii гъi те-аъ фькyт гъъ ка dнmиi, аъ strigat iad, покъинyъ, esniapie, blestem: eъ n'am krezyt vorbele дог; dar, o! Dymnezeгa meъ! кьтъ kredingъ am нyс in vorbele таде! Eи im zичeаъ къ eпi кyмпait, iar natyга im шyнеа къ eпi bine фькьтор, шi гласyа innimei медле, шi пресimti-mentеле комyипшеi медле im шyнеаъ къ eпi mi-dostiv. Eи те нymiaъ Dymnezeгa тyи миk нyмьг, iar steoaа zидeи kare varсъ дyмина шi фекомди-tateа прeсте доъ-зечи шi ноъ de дyми kare се rotesk inфьлькьrate in пpeцyгa дyи im шyнеа къ eпi Dymnezeгa yniversyдyи. Eи микпогаъ impьгьдiа та, iar eъ нy нyteam ничи сь'i афay магyипиле ничи сь'i impedeг сфирmityд. Kommandеле таде, o Dymnezeгa meъ! blestemъ resbunareа, ш'аноi тy o сь'дi гeсbynи? едде indatoreазъ не yn biet myritог сь'гьeаскъ не пенгieteni сь'i, ш'аноi тy o сь' striveпi insecta kare те offeнсъ! O сь' мъ педeпseпi in вeчi despre пeпyтiпца гацeи медле! Kym ва нytea пeфькьция сь' fie ашгъ кy сабьичкe? кyм ва нytea бунтateа сь' fie пeимблъnzитъ de къинyъ? Kym манифичица ва нytea fi darnькъ in кивyгi, ш'i

Иъ іадугі асупга нудберіі үнеі дүмі іа каге інтла-
векск нүмаі бие-фачгері?

К А П Х I.

ПРЕОТУЛ ЕВАНГЕЛИК.

Dumnezeu nu este Dumnezeu morgiuos, ci aa niiaor
(EVANGELISTUL MATEIU, к. XXII, st. 32.)

Nu trebuie sa fit priquina de scandala.

(EVAN. MARKU, к. IX, st. 44.)

Kut pentru feciorie, nu mi-a dat Domnua nici o
comanda.

(Apost. PAVEL, Epistola I catre Korintieni.)

Statornicigi preotii dunt rindual, adekь bьr-
badі ai үneі singre femeі.

(Apost. PAVEL, Epistola catre Tit, к. I, st. 6.)

Omta dar sa nu despartь ceea ce Dumnezeu a im-
brunat.

(EVANG. MARKU, к. X, st. 7.)

Toate cuvintele Bisericiei spre a innideka
kьsbьtoria sьnt de ambicie I); iar toate cuvintele
preotuluі sьnt de demertьvьne saі de tikьlonie.
Sьnt pьntьa de vedere чed din үgmь, leaku
este prea simpaу. Sь ne inkьvum kь Bisericьa, a-
чeastь sfьntь mireasь a дүі Iisus-Xristos, ka
o femeie tare mi koantь prin esperiindь, sa des-
fачe deпрејудекьциле, de дүкьта, de помпа mi
de подоабеле еі, mi дь дүміі привеліреа Дүмне-
zeeaskь a simpaचितьдї евангеліеі; de че dar, дакь
ea are o inimь de мүмь, ну ва зиче fiiaor сьі:
Biў sa konsfьndesk in voi o vieadь omeneaskь! Nu-

1) Bezь Kap VIII despre Celibadіa ekleziastikь.

въ веці маі кінѹи когнѹа ѡ аспрѹмѹи стерне, нѹчѹи сѹффлетѹа вострѹ ѡ номене веіезѹитоаре; нѹ веці маі фѹ леігнѹадѹи нѹчѹи ѡ пѹгнѹгѹѹѹ, нѹчѹи ѡ тѹкѹлошіе; чѹи: ка оаменѹи, веці едіфіка дѹмеа прѹн вѹртѹдѹи ге діѹіоае; іаг ка преоці, веці да есемпѹа дѹ вѹртѹдіаг чѹвіле: веці фѹ прѹнці де фаміліе шѹ че тѹценѹи. Мерѹенѹи; фачченѹи-въ іnnіме онесте; шѹ алдеѹенѹи-въ соціале воастре сѹнт аконегемѹнтѹа борденѹаї паугагѹаї, ѡнтре челде діа угнѹѹ ої ад де воастре, ѡ ача класѹ фодосѹитоаре шѹ мѹнѹчѹитоаре каге аге шѹ еа sacerdotѹа сѹѹ, кѹчѹи еа хгѹнеце неамѹа оменеск.

Дақѹ аконегемѹнтѹа пресѹіторіал, де парте де дѹме, даг ѡ мѹзлокѹа оаменѹаг, аг адѹностѹи нѹце соці фегічѹдѹи, с'аг інѹаца не кѹмнѹіле ноастре ка ѹп темпѹаї ад амогѹаї конјѹгад. Редѹіа, сѹнт трѹсѹгеде угнеї фемеї едѹавіоае, ва кофнѹтѹмѹи аколо пентрѹ тоате дѹгеріде сѹффлетѹаї, не каге нѹмаї сѹнѹге фемеїле аѹ секретѹа де а де індѹаї. А! фѹгѹ індоеалѹ ва фѹ фегічѹѹ ача јѹнѹ фатѹ каге: кѹноскѹнд нѹмаї адеѹѹрателе бѹнѹгѹи, гѹсѹнд нѹ наї діа адеѹѹрателе пѹчегѹи, с'аг ведеа інѹацаѹ да ача соліе сѹдѹітѹ прѹн алдеѹенѹеа угнѹи вѹрбаї вѹртѹс! Хгѹнѹѹ кѹ ворбеде дѹї, кѹлѹіваѹ прѹн інггііріде дѹї, еа с'аг глоріфіка ѡ інѹелленчѹнеа соѹдѹаї еї, шѹ іnnіма соѹдѹаї еї с'аг одіхнѹи ѡ тр'іnsа.

Даг, ім ва зѹче поате чѹнеѹа, о фемее гросіегѹ шѹ фѹгѹ карте че фернек ва нѹтеа респнѹдѹи прѹсте каса пѹсторѹаї? че есемпѹаї ва да-еа ѡ sat? че інѹѹдѹтѹгѹ ва да-еа копѹіаг еї? Ачестеа сѹнт інтребѹгѹи вѹеднѹче де о дѹме ѡ каге чѹнеѹа нѹ інѹелленѹе кѹ, сѹре а іnsпѹрѹа вѹртѹтеа, еste деѹѹа де а фѹ вѹртѹс.

Ky toate acestea însă neînînța fetei dela cea-
 ră nu este atât de adîncă precum m'o înkînușe
 ținevă. Femea mîncîtorului are mai multă pre-
 vedere, mai multă autoritate decît a meserianului.
 Adesea-orî, este adevărat, vorbirei ei dinșeie po-
 ditea mi manierelor ei dîlcăsa; pîrînde însă
 vîlva ațelă, dinșeie s'fioasa ei innimă, du-te
 ky dîsa ne kypn, mi kypnopîndeale ei ky totu
 naturale se vor face însuși pentru yn învîdat
 yn isvor de înînd. Ea își va spune numele pla-
 telor folositoare, întrebîndă mi kultura lor;
 veî învîda dela dînsa care sînt semnele care
 prevestesk vijediile saș zîlalele frumoase, timpu
 preskris pentru întoarcerea passerilor, floarea care
 se iveșe mai întîi, floarea care arată cheșugile
 saș care se inkide la apropierea ploaiei: înînța
 ei kypînde eseriînța satului ei, s'tvenigile bî-
 țigîilor, esemplugile mașei sașle mi lîkula
 kompanioanelor sașle: kîci toate aceste june fete
 aș învîdat s' kreask țugmele, s' pereșcask
 lanțele, s' înlăbeask pînză, s' toark inu, s'
 iubeask mi s' îngrîjask pe kopîlășii ței mișî.

Avuț ky acest kapital natură mi ky învîd-
 țuga primară țe statu fîgîșeie însfîșit kopîi-
 lor dela ceag, juna fată aldeas țe pîstor n'ar
 pîrșî treșugile kîmpului decît pîmaș kas kula-
 țiveze mi s' perfecționeze artele domestice, atât
 de treșînșioase mi atât de pîrșînite în sate; arșe
 frumoase care poleesk pîrșugile, desvoalț gra-
 țile, daș traia bîn, mi fak vîeșă mai dîlce mi
 mai nevînovatș

Kîndveala mi o deosebitș kîrșenie ar împî-
 rșî dar șunt akoneșmintu pîstorului. Masa o-
 șnitălarș va fi tot d'ăna akoneșitș ky pînzș albrș

toarsă în casa sa; va vedea cineva, pe lângă toate bunurile ce s'au împuțat, lucrămii și noame pânzate prin îngrijirile soarelui sãlde. Grãdina lui va fi ornată cu flori, o vacă sașă capre îi vor însușfãleși devedea; în sfârșit tot ce mîna grãcioasă a unei femei poate s'au adăuțe la abundență s'ar afãa sînt acoperemintuã presbitaruã. **III** vezi câte komori neîncuțate ar isbori din ducãile ei esemplaru!

Una din pricinile cele mai de tîrziu ale prosiertãzii țeranilor, și așeasta, am însemnat-o și în alt loc, este feldu de degradãrie în care mîncetele cele negre-țelale agunck pe femei. Așeste mîncete, care sînt altele bîrbãnilor, le fak s'au neargz' de tîmpuțuț frumusețea și pînă și seksuã dor. Kynnoșingã artelor domestice intrădușe trentat în bordeie ar restatorniți totuã în grãndtealã. Kuldibatoruã mîncitor adduk' în brațele sãlde ori k'at de mari komori, așestea în nimik nu vor putea întrecete komoriã care pot eșii din mîștele unei femei indystriose. Este destuã d'au fașete împuțigãa așeasta, adek' de a reintrã în deșea natușei, care s'au bîrbãtuã și puternik și deapîn mîncã k'ampuã și, iar femei ekonoame și menașere k'rimuștea kasei.

Pe așcast' țnire de aștoare reșiproașe, mai de tot neșnoskuyt' în sate; pe așeste treburi femeșii, ad k'ãroga fermek ne deșfãteaz' și ne renbiomaz' ; pe așeste arte domestice, care indyșcesk r'ysticitatea m'udamind tot o dat' r'ystuã și oki, s'au odihneșe așt'zi vitoruã a oșt' m'ilioane de țerani 1)

De la rennoireã soșietãzii, țerani sînt deșn'șuții de čet'șii prin ignoranșu și trașu-g'șu. L'uk'g'ãle

1) Vezi kapetele XXI și XXII din kaptea III.

ԴԱԿՄԻ, ԵՏԵՄՈՒՄԵԼԵ ԵՄՏՂ ԲԱՇԽԵ ՄԻՆԻՍԻՄԻՄԻ. Ա Իմ-
 ԲՄԻՆՏՄԻ ԻՆ ՏԱԵ ՏՕՐՏԱ ՄՄՄՄԻՍՕՐ, ԵՏԵ Ա ԻՆՇԵՄՄԵ
 ՐԵԿԵՆԵՐԱԿԱ ՕՍՄԵՆԻՍՕՐ. ԿԱՏԵԼԱՆԵԼԵ ՈՍԱՏՐԵ ՏՄՆԵ
 ՄՐԵԱ ՏՄՏ ՄՄՏԵ ԿԱՏՄ ԱԻԲՄ ԵՐԵ Օ ԴԱԴՄ ԱՇԵԱՏՄ ԻՆՓԼԱՄ-
 ԻՆՄՄ; ԴԱՐ ՏՕՐԻԵԱ ՄՄՏՕՐՄԱԿՄ ՏԵ ԱԴՐԵՏԵԱԶՄ ԿՄՐԵ ՅԵ-
 ԿԻԼԵ ԵՄ ԿՕՄՓԱՆԻՕԻԱՆԵ, ՄԻ ԼԵՏՆԵ ՏԵ ՈՍԱԴԵ ԲԱՇԽԵ ՄՕ-
 ԴԵԼԱՄ ԴՕՐ. ԻՆԿՐԵ ԿԱՏԵԼ ՄԻ ԿՕԼԻԲՄ ՏՄՆԵ ՄԱՐԿՄԻ,
 ԱԼԵՄՄԻ, ԴՐՅՏԱՐԵ ՄԻ ՄՄԴՄԻ; ԻԱՐ ԻՆԿՐԵ ՄՐԻՏԻԿԱՐԻՄ ՄԻ
 ԻՆԿՐԵ ԿՕԼԻԲՄ, ԵՏԵ ՄՄՄԱԻ ԿԵՄՓԱՄ ԱՆԴԵ ԿՐԵԴԻՆՄԻՕՄԻ
 ՏԵ ԱԴՄՆՄ ԿԱՏՄ ԱՏԿՄԼԵ ԿՄԵՆԻՄԱ ԴՄՄՆԵԶԵՏԵՏԿ, ՄԻ
 ՏՄԵՐԻՄԱ ՄԻՆԿԻՐԻՄ ԱՆԴԵ ՄՄՏՕՐՄԱ ՄԻ ԿՄՐՄԱ ԿՐԵԿԵՏԿ
 ՏՄ ՏԵ ԻՆՓԼԱՆԿԱՏԿՄ ԻՆԿՐՕ ԶԻ, ՏՄՆԵ ԱՄԲՐԱ ԱՇԵԱՄԻ
 ԿՐՄԻ.

ԵՄ ԻՄԻ ԻՆԿԻՄԵՏԿ ԿՕՏ-ԴՄՄՆԱ ԿՄ ՆԵԱԿՆԱՐԵԱ ՄՐԵ-
 ՕՒՄԱԿԻ ԵՏԵ ԱՏԻՄՐԱԴՄ; ԿՄ ԱՐԵ Օ ՈՆՏԻԵ ԴԵԼԱ ՏՏԱԴ;
 ԿՄ ԵՏԵ ԱԴԻՆԿ ԻՆՅՄՄԱԴ ԻՆ ԴՕՐԻՒԼԵ ՏԱԼԼԵ ԴԵ ԿՐԵՄԻՆ
 ՄԻԴԵ ՄՐԵՕՒ; ԿՄ ԱՐԵ ԴՄՏՄԱ ՔՐՄՕՄՄԱԿԻ, ԱԼ ԴՐԵՄՄ-
 ԱԿԻ, ՄԻ ԱԼ ԱԴԵՅՄՄԱԿԻ; ԿՄ ՏՂԱ ԻՆՏՐԱԴ ԴՄՆՄ ՇԵ Ա
 ՔՄԿՄ ՏՄՆՄՕԱՏԵ ՐԵՓԼԵՏՍԻ, ՄԻ ԿՄ Ա ԱԼԼԵՏ ԻՆԿՐՕ
 ՔԱՄԻԼԱԼԵ ՕՆԵՏՄ Օ ՔԱԴՄ ԵՆԵ ՄՄՏԿՄՄ, ԻՆԶԵՏՐԱԴՄ
 ԿՄ Օ ԻՆՆԻՄՄ ԵՄՆՄ, ԿՄ Օ ՄԻՆԿԵ ԴՐԵԱՆՄ ՄԻ ԿՄ Օ ՓԻ-
 ԴՄՄՄ ՄԱՅՄՄՄ. ԻՄԻ ԻՆԿԻՄԵՏԿ ԵՄԿՄ, ԿՄ ԻՆ ԴՄԼՇԵԱ ԱՓ-
 ՔԵՐԿԻԵ Ա ԿՄՅՕՐԻԵԻ, ՏՂԱ ՔՄԿՄ ԱՆ ՏԿԻՄԵ ԴԵ ԿՄՐԵ
 ՄՄԻ ԻՆԿՐԵ ԱՄՅՆԴՕԻ ԻՆՏՕԿԻՄԻ; ԿՄ ՏՄՓՓԼԵՄԱ ՔԵՄԵԻՄ
 ՏՂԱ ՔՕՐՄԱԴ ԿՄ ԻՆՅՄՄՄՄՐԵԼԵ ԱՆԵԻ ՄԻՆԿԵ ԼԵՏՆԵ, ԿՄ
 ԱՇԿԱԼԵ ԿՕՆՅԵՐՏԱԿԻ ՄԱՅՄՄՄԵ, ՆԵՓԻՄԻԿԵ, ԻՆ ԿԱՐԵ
 ԵՄՐԵԿԱՄԱ ՈՅԵՏԵՄԵ ՏՕՒՅԵԻ ՏԱԼԼԵ ԻՆՓԻՄՓԱՐԿԻԵ ԴԻՆ
 ԵՐԵԱՆԱ ՏԱ, ԻՆ ԿԱՐԵ ԵԼ Օ ԻՆԻՐԻԵԱԶՄ ԻՆ ՏՄԴԻՄԻԼԵ ՏԱԼԼԵ
 ՇԵԼԼԵ ՄԱԻ ՔՐՄՕԱՏԵ, ԻՆ ԻՄՄԻՆԿՄԵԼԵ ՏԱԼԼԵ ՏՄՓ-
 ՓԼԵԿԵՄԻ ՇԵԼԼԵ ՄԱԻ ԱԴԻՄԵ, ԻՆ ԿԱՐԵ ԵԼ ՔՕՐՄԵԱԶՄ
 ԿՄ ԴԻՆՏԱ ՄՐՕՅԵԼԵ ԱՆՄԻ ԵՐԻՄՕՐ ԲԵՐԻՄԻ, ՄԻ Օ ԿՕՆԴՄՇԵ
 ԱՏՓԵԼ, ՄՐԻՆ ՏԻՄԻՄԵՆԵ ԴԵ ՐԵԿՄՆՈՒՄԻՕՆԴՄ, ԱԼ ԻՆ-
 ԿՐԵԴԻՆՄՄԻԼԵ ԻՆԿՅՆՄՄՕԱՐԵ ԱԼԼԵ ԱՆԵԻ ԲԵՐԻՄԻ ԵՐԵԻ-
 ՄԻՇ. ԵՐԵՐԻ ԴՄԼՄԻ, ԴԵՏԿԻԴԵՐԻ ԴԵ ԻՆՆԻՄՄ ՇԵՐԵՄԻ;

дегътыге сѣинте алде иннimei ми алде интсладцип-
цей, инвѣдытыге, вѣгъцѣ, amor, воі въ гебѣсаці дѣн
кѣна нѣнциалъ! Чесады кате въ ва фѣ гъstat, нѣ
май требѣ адтъ ферѣгѣге. А форма сѣффлетѣа ѣней
фемеі, а дементѣ интр'инсѣа симментѣа немѣгѣи-
ниці, а индѣмнезеі интр'инсѣа инцеллепчѣнса, а
нѣгѣ кѣцетареа еі кѣ кѣцетѣгѣге таалде, иммишкѣгѣге
еі кѣ иммишкѣгѣге таалде, а дѣ сѣффлетѣады еі ар-
гѣпеле ѣнѣ аѣцел, ми а ведеа тоате тесагѣге чеі
продѣгѣм интрѣнѣдѣсе ин иннѣма еі, ми интѣркѣндѣсе
аноі асѣгѣа ноастрѣ прѣн amor, este a se бѣкѣгѣа
не пѣмѣнт де ферѣгѣгѣге череѣці, este a антиѣна
асѣгѣа немѣгѣиці.

Асфел с'ар индѣлѣ прѣн ферѣгѣге аспрѣмѣле са-
чердогѣады. Кѣсѣторѣа преоѣлѣор este, прѣн адте вор-
бе, реформа кѣгѣосѣады ми ѣвѣлісаѣа дѣмѣ. Пѣ-
неѣці май пѣцѣнѣ манѣфѣцѣнѣ ин бѣсѣргѣде ноастре
ми чеа май мѣлѣ траѣ-бѣн ин пресѣварѣі. Ведеа
аѣгѣады не адтаре аддѣче амѣнте оаменѣлѣор нѣмай
натѣмеле лѣор чеалде ѣгѣге. Ин темпѣгѣге чеалде
сѣгѣге, дѣн прѣтѣвѣ, иннѣма симте о еваѣвѣ адѣн-
кѣ: аколѣ нѣмѣнѣ нѣ este иснѣтѣ де а се пѣнне
ин лѣкѣа дѣ Дѣмнезеѣ. Фѣгѣ индѣеалѣ гравѣтатеа
пѣсторѣады с'ар импѣцѣна оаге кѣм ин кѣсѣторѣге;
дар, фѣнд май пѣцѣн грав, фѣ-ва оаге пентѣ а-
чеаста май пѣцѣн онест? Тот че ар перде ин о-
маѣгѣгѣ, н'ар кѣпѣгѣа ед оаге ин amor? Чѣнева нѣ
с'ар май teme де инфѣцѣнагеа дѣ ми кѣнд с'ар сѣ
не трѣбѣна адеѣгѣады, ѣнѣнд ин мѣнѣ картѣа еван-
гѣлістѣлѣор, о мѣгѣмѣгѣ лѣнгѣпѣтоаге с'ар инадѣа ин
преѣцѣгѣа сѣѣ, ми оаменѣи ш'ар зѣчѣге интре еі: сѣ'
аскѣаѣтѣм, кѣвѣнтѣа де вѣеаѣ este интр'инсѣа; ед
не консѣалѣ, не ѣѣбеѣге, инѣ импартѣ пѣнеа са кѣ
сѣгѣакѣа, ми, ка о гѣнѣ, адѣнѣ не конѣці постѣці

asprimi, și regnă; ea sfîncește prin înfrîmarea sa inimă și veselie meselor mari, și, în fiecare duminică, dădea să kompanionă konduce xoga în templu și dansul sînt umbrare; kăci, da să, toate serbările sînt religioase, și se chebrează în biserică și pe kămi.

Terminînd acaștă slabă skică a preotului roman și a preotului evanghelic, simț trebînda de a protesta în protiva skandalului și a tot felul de tlamăci. Nimini nu preduce mai mult decît mine vîrtutele preotului de la ucag, nimini nu doare mai mult decît mine a întinde înfrîmarea lui în băcînduși vrednicia; dar vezi-kă de și ministrii sînt buni, instituțiile sînt reade: este ca o armă care se bate pentru niște demerituri perite, fîr aat folos decît numai tikăomica și despreț. O armă pe care lece oarbă o osîndește a urmă dukă din ad doș-sure-zecedelea veak, și nu vede kă totă este perdit dakă însfirmit nu vâ în chip dukă veakului ad noș-sure-zecedelea. Astăzi mîntuirea lumii stă în mișcare care dăce ne popoare kătre o perfecție nemăgînî. Acaștă mișcare este nekurmă. Îgheala sacerdotului nu este kă a nekunoscut'o, ci kă a legat'o în dogme și în misterii.

Roma, înloc de a merge înainte, se învîrtește de mai mult veacuri într'un cerc kărat teologic, dăgînd domenul kredinței și mișcînd pe ad întelegerinței, desekînd kăriositatea omenească în absurditate, încît de la cea vîntie întîlnire a adevărilor pîterea ascetică s'a dărimat, și popoarele s'au aflat d'o dată fîră suverștii și fîră religie.

Poate kă suiritul omeneșk nu se pîtea perfecționă decît numai kă acaștă preț; poate kă trebue

sъ тreakъ prin toate neonestele фante ааде medi-
 yлyи-ев kasъ аjunгъ да idei mai буне. Dar yn че
 invederat, este къ дymineде ne-аy venit prin E-
 banfelic, фъръ voiea sacerdotyлyи, care zidisse in
 intynerek. Ny къ societatea kreпинь n'ar fi avyt
 dokyи, skoade saы bibliotece. Skrieriile eraы пy-
 neroase, dar sterne. spыrityл omenesk gefъча
 ne'пчетат tot ачeeаш кyпетаре. Кънд чинева се кy-
 фyндъ in styдyл ачеста, се sparie de demertyл че
 intъlaneцe. Eлokyицъ, idei poetice, аскетиче, теo-
 доиче, morada апакогeцилог, гeлyция покyицeи,
 vedeniile delirante ааде somnambulismyлyи, ало-
 доичеа martirisimyлyи, еака че intъlaneцe чинева не
 fie care паyине а ачестор пъриндй аi bisepичеi атыт
 де дъдацй, ми атыт де пyдin читйи. Nичй декyм idei
 intinse ми ueneroase, ничй yn simtiment de ачeдде
 eвангeдиче care imбгъцишазъ intрег neamyл ome-
 nesк, ничй o интелецйицъ дешre amoryл de Дy-
 minezey ми аа аnпгоапeлyи; pomana in докyл ха-
 ритyи, fanaticismyл in докyл игимeи kommande,
 тисинеде, бичyл, jynarea, in докyл virtyи; фана-
 tismyл nentрy yn kogn in докyл jertvirii nentрy пa-
 tric ми nentрy omenire: нимик, нимик, detot нимик
 nentрy imбyнътyиrea попоагeдог ми чивилизация дy-
 ми. Дела Sf. Ieronim нинъ да Byrdaly, дела Sf.
 Augustin нинъ да Byset, tot Dymnezeyl чеa te-
 ribbia, Dymnezeyl гъsbуnъриi, isronirea din bisep-
 икъ, афyrisirea, iadyл: sfинци читеаы eвангeлия
 фъръ а трауце чева dint'insa nentрy eи saы nentрy
 чедалацй. Nymai eи singyи aveаы karteа care tre-
 быeа съ чивилиzeze попоагeде, ми се serbiaы ky din-
 sa sure а statornичи ми snre а гeryла къавyгъи: noi
 aveam asyrimide Indiei in докyл moradei дyи Xpi-
 stos. A trebyit invenция tinayлyи, а doa гeбeдaчe,

siire a smyãce acea karte din mýnele dor lui a o dã univetsyalý. Sý kýtézým a o zýche, ký fýgý denýxa dýi *Faust* mi ad dýi *Guttemberg* doktrina dýi Iisvs-Christos ar fi fost perdýtý nentý omenire. Evangelia se afãþ in aderyþ nýmãi dela acea epochý, iar inteledeþinga moraalci ei s'a deskonerit nýmãi dela vcnýrea dýi Fenelon.

КАП XII.

DESPRE DOGMÝ MI DESPRE MORALÝ.

Ivbiþiný vnýf no adýi, zýche Iisvs Christos, mi vedýi kvndýoþce ne diþconolýi moý dnyþ semava acesta.

(EVANGELIYA, dela IOAN, XII. st. 35.)

Чел како избежо алааргý, sboary mi se bykvnyþ; este aibber mi nimik ný'a imnedeký.

(*Imitation de Jesus-Christ.*)

Mýrta nýmýr de prinþipýi þe nýssegým aicý este destýa nentý relýiþa noamýdýi omenesk. Tempava ačestoý relýiþi este univetsýa, vnde toate kvatýriþe sýnt nriþmite, mi vnde, in mýzokvta fedýriteador gýndýiele mi þirmonii, in mýzokvta dogmedor mi ad kredinþei týtýdor popoaředor, Evangelia resnindeþe aalle saalle kvrate dýmýne.

Unitatea in dogmý este nýmãi o ambýiþie fatalý nentý inaintarca noamýdýi omenesk. Unitatea in moraalý este çivýlisaþia paçýniký a týtýdor popoaředor nýmýntýdýi. Aþã dar, ný e nimik de amþýitor in ideaa de a întemeiã o relýiþie univetsaalý, nentý ký relýiþia, ný este niçý kvatýa, niçý dogma,

322 DESPRE DOGMЪ ШИ DESPRE MORAL'Ъ.

чи amorъ de Dymnezeу ши de oamenі. Кургънд тоате kredinцеле prin дукгара ачестеі morale Dymnezeepі, ноі дъм думеа дѹі Iisys-Xristos; дѹі Iisys-Xristos, care n'a venit s'adъne pe тоці oamenіі intr'yn singur култ, чи dinaintea ynѹі singur Dymnezeу; potribit ачестеі adorabbіле vorbe: » Еѹ воіѹ милостивіеа, iar ny jertва. » Деці, орі care іѹберне пе Dymnezeу ка пе yn пргинте, ши пе oamenі ка пе ніѹе фраці; орі care іntinde тьна вгь-јташидор сеі ши bine-кѹвїнтеазь пе пргониторіі сеі, кiar de ar фі іnкїнѹтор ад дѹі Moxamet, se poate нѹмї дїсчепол ад дѹі Xristos. Еака іn че кїп Евангелїа este кїематъ sure а чївїлісѹ дѹмса. Еа ny va resturnѹ templeгїле, чи va іmbлѹнзі пе oamenі; ea ny va іsbї kredinцеле, чи va фачче ка тоате пѹцїде сь аїбь о singурь куцетаре. Сїдїдї-вѹ нѹмаї ка мотала еї сь пьтѹнзь іn сѹффлетѹ barbarїдор, ши веці vedca кь se perde полїгомїа, чкнтїгїле, кастеле, робїа, тіранїеа, care este despreцѹїгеа omѹлѹї; ши fanatismѹа care este некѹнпощїца де Dymnezeу. Кѹнд тоате ачесте тїкьдомїї se vor пегце, че va іемьнеа dinaintea idolїдор? нѹмаї крещїнї.

Asta este tot куцетѹа дѹі Iisys-Xristos. Дакь ед ар фї воїт сь факь о relїcie, ар фї іnчепут, ка Moisi, prin ѹ іnvѹѹѹа dogmele, орїndѹїелеле, дїс-мошїїле, singureде дѹкѹгїї care фак іntїнѹгїге по-поаредор. Аша дар, Евангелїа este о koddїкь де мораль iar ny о карте де дѹггїге; іn Евангелїе нїмїк ny este zїs despre култ, нїмїк reveлат despre мїстегеле noastre; pentѹ че? pentѹ кь Iisys-Xristos n'a venit сь факь о relїcie, чи сь де modїfїche пе тоате. Чегчетанї ку деамьнѹнтѹа іnvѹѹѹгїгеде дѹї: ед ny зїче н.чї одатъ дѹкѹгїї care, сь дїнѹшаскь не

vr-eo seminție, сѣ прѣтинеаскѣ пе вр-о сектѣ, саѣ сѣ desbine націіае. Інвѣдѣтѣде дѣї sunt bune pentrѣ toate клімеде, еде имбгѣдїшазѣ пе ин-трег пеамѣа оменеск. Ед нѣ хѣдепе пе нїчї о кредїнѣ шї нѣ критїкѣ пе нїчї нѣ гѣверн; їнсѣ ед statornїчепе морала са, шї їндсмпнѣ пе тоцї оа-менїї кѣтре амогѣа де Дѣмнезеѣ шї де оаменї, аментѣнд дедд ачсастѣ сїнгѣгѣ їнвѣдѣтѣгѣ реформа сѣтѣаог гелделог каре апасѣ оменїреа. Ед нѣ ворбепе де а skimbã чева, дар пгїн ед тогѣа с'а skimbat.

Pentrѣ ка ачсастѣ бїргаре де сеамѣ сѣ fie шї маї їнтїпгїтоаре, їм este destѣа де а нѣмї нѣмаї нѣ сїнгѣгѣ адеврѣ, gobїа. Омѣа атнчї егã ка о марѣ, їа дѣчеа чїнева да їгг ка пе о вїтѣ. Дакѣ їїсѣ ар фї тѣнат їн протїва ачсестѣї пеледѣвїт комегѣ, шї дакѣ ар фї кїемат їн аїѣтор пе нації їн протїва бар-барїеї націїаог, 'а-ар фї аскѣлатат фѣгѣ сѣ'а їнцел-деарѣ: їнтребїнѣареа ачсестѣї комегѣ егã їнївер-салѣ, шї orbїa фѣчеа дrentatea. Ыкѣгѣ мїнѣнат! Дѣмнезеѣ нѣ зїче нїмїк десуре пѣкат, дар ед statornїчепе фгѣдїеа їнтре пеамѣа оменеск зїкѣнд кѣ: **ТОЦІ ОАМЕНИИ SUNT FRAЦІ!** шї апã склãвїеа се десфїїнѣазѣ кѣ кѣт спїггїтѣа ачсестѣї адеврѣ пѣггѣнде їн дѣмса чївїдїсатѣ.

Реформеде чедде марї де addѣк нѣмаї спїггї-тѣа адеврѣгѣїаог чеддлог марї.

Ашã дар, калдеа їнсемнатѣ де їїсѣс-Хрїстос este сїнгѣга каре 'поате реформã дѣмса. Требїе а statornїчї пгїнчїпѣгї фѣгѣ а їсбї преїѣдекѣдїеа каре аѣ пе нації дrent апѣггѣторї, шї а аментã апої тогѣа дедд тїмп шї дедд дгоапта їѣдекатѣ їнївер-салѣ. Адеврѣгѣа, кѣ їнчетѣа шї тгентат гонѣпе пе пеадеврѣ, пгекѣтм зїогїеа гонеск пеггѣгедде.

Maî am nîmaî o sîngîră bîrare de seamă de fîkît m'anoi sfîrîtesk.

Аппъсѹа barbar, a priimit ынtrîѹ dogma m'anoi морала; deaceea a mî remas mьѹat timp barbar. Астръѹ insъ, ьrsitelе дѹи s'аѹ skimbat, mî, este de neапъrat a зиче: ед а аѹнс да чивілізаціе mî да лібертате nîmaî prin spirritѹа філософік ад Евангеліеѹ.

Съ не фодосім дар де ачеасъ еспериінцъ, mî съ фачем ка spirritѹа Евангелік съ се сімцъ mî în чеааадтъ јѹмътате а глобѹдѹи, ка ьп вîнт съ нъtos mî пѹкѹт кѹге сѹффдъ неінчетат дела Анътс да Resъrit.

КАП XIII.

RECAPITULAȚIE.

Акум soarta дор este în пѹпеле voastre: зичеді о vorbъ mî vor тѹи; зичеді о vorbъ mî vor шѹи.
(SAINT VINCENT DE PAUL.)

Поате въ воіѹ fi fьkît destѹа de bine, ка дѹнъ moarte'm, дѹмина ачестеѹ фькаіѹ апринсе адінеаогеа în мизаоѹа негггелор філософіеѹ съ дѹминезе дѹнъ mî ьтмашіаор.

(BACON, dedicace du *Novum Organum*.)

Аѹнѹ да sfîrîmъѹа дѹкѹдѹи меѹ, mî ачест мîнѹт аѹт де дорит не кѹнд абіа ід зѹгіам інtr'о денътате інгъіматъ, кѹ кѹт s'анпроніе mî се паре інкѹнѹсрат де теммері mî де амъѹірі деспре кѹге

мъ Inkredinează a mea nedestoinicie. Simț къ грешала trebuie съ се фї алуекаѣ пе ачесте фои ефемере, ми ачестъ idee ар фї пентру mine чеа маї грозавъ дин педенсе, дакъ концинда ну ми-ар мъртѣисї къ, кътънд адевѣгѣд, 'л-ам черѣт пѣ-маї де ла Дѣмнезеѣ. Дѣнд ла опарте toate аѣ-торитѣциде оменѣї, ам дескїс картае чеа mare а патреї; ам сокотїт къ фанта trebuie съ арате къѣ-цетѣа фѣнтѣиторѣлѣї.

Фѣгъ indoeалъ мѣ воѣ фї пѣтѣт. Іншѣлѣ ин нїче-тѣамѣчїгї де о треанѣ атѣт де иналѣ; дар tot о датѣ инвїтънд пе тоѣї оаменїї ла ечеллеанї черче-тѣгї, ми-ам индрепат, касъ зїк амѣ, дин пайнте toate грешалеле. Inkredineат фїнд десре а mea слабїчїѣне, че почѣ фаче маї мѣат декѣт де а фаче апелацие ин протїна къѣїї мелде ла кар-теа патреї, ми ин протїна слабелог мелде наѣїнї ла контролѣа тїмпѣлѣї ми ал оменїї?

Добъ дѣкѣгї м'аѣ преокѣнат фоарте мѣат скї-їнд ачестъ карте.

1-ѣ Неапѣгата treбуїнѣ де а дѣ адевѣгѣїлог могале ѣн инчїтѣ математїк ми о temelie не-каїнїтѣ;

2-деа Deskoperїrea ачї пѣтерї ѣnїversале каре trebuie съ пѣїе| мѣна пе ачесте адевѣгѣї sure а не. Інтїпѣгї ікоанеле лог.

Дечї, аїчї пе пѣмїнт, ну este алѣ пѣтере ѣnї-versалѣ декѣт пѣмаї а фемелог. Натѣра а дат ин мѣїнїде лог ми копїлѣгїа ми јѣнеѣа noastre. Ін копїлѣгїе, ної де сѣнтем даторї къѣетѣгїе но-стре; ин јѣнеѣе ної де дѣм фѣгъ мѣсѣгъ toate simțimentеле noastre; iar маї тѣгїѣ, елде ѣгмеа-зѣ ка соѣїї чеа че аѣ инчїтѣ ка мѣме ми ка а-манте. Амѣ, їнтрѣгъ, vїсѣаа nostra се пѣтрече

sunt inflațiunea dor. Soliца слѣбичіуниі este de a rețuđa pũterea; iar solia amoruđi este de a inflađa iđbirea virtuđii.

Acest adevѣr, atũt de mult s'a tot zis, inkũt akũm a ajuns a fi de gũnd; dar kũ toate acestea чіне кудцетъ съ факъ чева? чіне кудцетъ съ verse in sũffletuđa mũmelor a-tot-pũternиче prinчипуđi kare ar putea sũ reformeze pe kopii?

Prinчипуđile acestea nu đuk la avere, чі la fericiire: toate s'adreseazũ kũtre sũfflet.

Așa dar eduкация noastră trebuie sũ inчeапũ dela studia fakũlatũđilor sũffletuđi.

Pinũ akũm fakũlatũđile acestea aũ fost amestekate de filosofi kũ fakũlatũđile intelekцинеі, kare sunt kũrat pũminteuđi, ши ачeастъ amestekьтугъ era arma чеа mai tare a materialistilor: dar poi o s'fũtmarũm in mũnele dor. Despũrũind gũntele чел bun de neginũ, esenția intelekтуадъ de materia intelekьtoare, am insemnet dinnia kare desparte nimicіea de nemũtгe.

Че sũnрindere ши че бũкũrie! Kũ kũ inчeintam in đukũa ачeста, kũ атъа adevѣруđile челде mai sũdaimе venieaũ la poi kũ totuđa naturađi ши simpađ; ши đũпъ че s'vũrũnũ despũrũirea, vѣзũũ kũ fakũlatũđile intelekцинеі тгьцаũ toate la pũmint, iar sũffletuđa, intokmai ka un soare, ши dũ strũlũчirea kũtre Đũmnezeũ!

Așa tot omũa poartũ kũ sine, nu dovada esi-stinđeі đũi Đũmnezeũ, чі un че mai pũternik ши mai nenũins, чіпчї fakũlatũđi kare la deskopere.

Eduкация dar a mũmelor de famiđlie trebuie sũ aĩbũ de đintũ desvoltarea ачestor чіпчї fakũlatũđi ааде sũffletuđi: desvoltarea челлор ааде este treaba eduкациеі obiчнũite.

ΣΥΦΦΛΕΤΑ не Іпаацъ да **Dymnezeŭ**, ші **Dymnezeŭ**, прекѹм а zis'о атѹт de bine *Raymond Sebon*. este чеаеае мінтеа омуаѹі шіі поате Інкінѹі de маі mare; este аеаааа че поате totѹа prin sine Іnsѹші. Не ачест ѹнтѹѹ адевр се razzimъ toate чеаае ааате. **Dymnezeŭ** este, шіі ноі sѹntem пенѹгѹ къ еа este; довезеае фііпцеі аѹі нѹ sѹnt афарѹ дін ноі, чи Ін ноі: еа 'м'афъ кѹт кѹцетѹгіае вѹзѹте аѹндѹае дог ѹн когн шіі ноѹ ѹн сѹффлет.

Ноі не-ам черкат а дескѹгкѹа кѹте-ва дінніі дін магоа карте че еа а нѹс sѹnt окіі неамѹаѹі оменеск, шіі ам вѹзѹт перінд toate гѹтѹгіае денантеа ачестеі ревеааціі дівіне. Платон с'а аѹмѹгит, шіі Іnsѹші **Евангеліа**, деспѹіеатъ де вѹаѹгіае кѹ каре медітаеа ІІ Інтѹнекассе аѹтміна, а redevenit espressia чеа маі armonioasъ а деціаог natѹreі.

Амѹндоѹ кѹгѹіае, **Natѹга** шіі **Евангеліа**, се Інтѹанеск Ін ачест адевр атѹт de simпaѹ шіі атѹт de адеврат:

«**UNITATEA LUI DUMNEZEU.**»

Шіі Ін ачест simтiment атѹт de сѹблім шіі атѹт de natѹгаа:

«**AMORUL DE DUMNEZEU ШІІ DE OAMENI.**»

«**Unitatea аѹі Dymnezeŭ,**»

Ва-сѹ-зікѹ ѹн сіпгѹг **Dymnezeŭ**, татъ аа тѹгѹаог оаменіаог; prin ѹrmare, фраці престе tot нѹ-мінѹа.

Егааітатеа дрентѹгіаог, аібертатеа тѹгѹаог, дес-фііпцагеа прівіаеціѹгіаог, а кастеаог, а склавіеі, а ресвоѹаѹі, а осіндеі аа моарте, ісвогѹск дін кон-сратернітатеа неамѹаѹі оменеск.

«**Amoгаа de Dymnezeŭ шіі de oameni.**»

Ачи реаіціа іа ѹн аат карактер могаа ѹнінд пре **Dymnezeŭ** кѹ омуа, ка не пѹгінте нѹ фіна; іаг

могала іа ўн карактер релігійос ўнїнд пре ом кѹ
Дѹмнезеѹ прекум пе фїѹ кѹ пѣрїтеле.

Кѹ кѣт сѹффдетѹа се пѣтѹнде де ачесте сим-
тїменте дївїне, кѹ аѹта ѹтеле націонале се стїнг,
преїздекѹдеде пїер, чївїлісаціа се їнтїнде, поногѹа
чел mare се формезѹ, шї неамѹа оменск се їна-
їтеазѹ, дела Аппѹс да Ресѹрїт.

Їмпѣгѣдїеа дѹї Дѹмнезеѹ, есте ѹнїреа неамѹ-
дѹї амепеск, есте фегїчїреа ѹманїтѣїї їн вїртѹте.

Univerѹа ва аїѹнѣ да ачеста пїїн стѹдїѹа
деїїлог патѹгеї шї пїїн компараціа дор кѹ деїїле
ѹмане. Стѹдїѹї евадїоасе, каре ар фачче пе ко-
пїїї nostri сѹ аїѹ неконтенїт пе Дѹмнезеѹ їнаїн-
теа дор; контрод сѹблїм, каре ї-ар дѹчче да деско-
перїеа тѹтѹдор адеѹѹгїїдлог фїсїче шї могаде, пен-
тѹ кѹ адеѹѹгѹа нѹ есте адї чеѹа де кѣт мѣтѹгїеа че
натѹра дѣ деснре аїѹторѹа сѹї.

Шї снре їмпдїїнеа ачестеї марї префаччегї, снре
скїмбареа ѹрсїтеледлог дѹмїї, снре ѹнїреа фамїлїїдлог,
снре їнїѹнїреа націїдлог, снре репмоїреа тѹтѹдор де-
пїсладїїдлог, че треѹїе? треѹїе ка о пегенраціе їн-
треагѹ сѹ вїе пѣтѹнзѹ де ачесте адеѹѹгїї, треѹїе
ка їн воног mare сѹ де пїїмеаскѹ пе деагѹнѹа
сѹї.

О femel! дакѹ аїї пѹтеа зѹгї мѣкаг нѹмаї кѹ-
теѹа дїн мїнѹїде фѣгѣдїїте їнфлѹїнѣїї воастре ма-
терне, кѹ че пobbїлѹ мѣндрїе аїї їнтра їн ачестѹ
карегѹ пе каре натѹра в'о дескїде кѹ пегеносїтате
де аїѹтеа веакѹїї! чеѹа че нѹ есте їн пѹтереа а нїчї
ѹнїї монарк, чеѹа че нѹ есте їн пѹтереа а нїчї ѹнїї
нації, воѹ вѹ есте десѹа нѹмаї де а вої снре а се
їмпдїїнї. Нѹмаї вої сїнгѹре пе пѣмїнт пѹтеїї фачче
орї че веїї вої кѹ пегенраціа акѹм пѣскѹтѹ, мї нѹмаї
вої сїнгѹре пѹтеїї реѹнї мембрїї їмпдїїації шї а де

dà ачесаши мiшкaгe. Чeсa чe eщ' aм пyтyт пyннe дe кyт пyтaй пe ачeастъ гeчe xьгтiе, вoй пyтeцi с'o сьпaцi в'ннiмa xьгi пoлoг' в'нтрeг. Eщ' вь дащ' пyтaй o слaбь iкoань дiн aдeвьг; дaг вoй пyтeцi дьгi дьмiи в'сyпi aдeвьгyд. Aх! кьнд, в'н пгiм-бaьгiдe ш' в'н гьдiнeдe нoастгe пyдiчe, вьз a-дeгьнд дiн тoатe пьгцiдe ачeддe пьaкyгi стoмo-тoасe дe кoпiдaш'и, кaгiи сe дащ' жoкyгiдoг в'гстeй дoг, в'ннiмa в'н трeсaдъ дe бyкyгiе кyцeтьнд кь eй вькь сyнт aй вoстpи! Лyкгeзe фiе-кaгe дiн вoй дa фeгiчi-гeа кoпiдaш'и сьщ'; кьч'и в'н фiе-кaгe фeгiчiгe пaгi-кyдaгь, Дyмнeзeщ' a п'гс фeгiчiгeа цeнeгaдъ. Жyнe фeтe, жyнe сoацe, тiннeгe мyмe, счeнтyд eстe aд вoстpу; aстьз'и в'иитoгyд Eypонeй ш' в'гсiтeдe нeамy-дyи oмeнeск сe oдixнeск мaй мyлaт в'н сyффaцeтyд вoстpу дe кьт в'н дeцiдe дeцiсaтoгyдyи!

С ф ъ г ш и т.

E R A T A.

паң. гънд. in аок de:		чѣтеме:	
13	30	ФЪГЪ КЪ ДУМЕА	ФЪГЪ ка думеа
23	23	-sessori	-sessorii]
28	2	nenrŭ къ nask	nenrŭ къ se nask
29	12	съ se ea	съ se ia
37	jos	es	se
46	3	miđostviriađor	miđostiviriđor
51	10	пѣдѣг	пѣдѣг
52	22	калоритѣвѣ	калорикѣвѣ
54	17	диусеѣ	диусек
67	24	гъндѣеадъ	гъндѣеада
68	3	къмиадъ	къмиада
—	22	думеа	думеа
71	8	ei ne nedesainesk	ei ne desainesk
83	jos	ny	ny
90	17	Sociabilitatea	Sociabilitatea
103	11	петрекутъ	петрекутъ
109	jos	famiadie	famiadie
111		КАП XV.	КАП XIX.
133	30	ny	ny
135	3	грозодани	грозодани
137	4	ачеаста	ачеаста
143	5	компличѣта	компличѣде
—	9	blestemete	blesteme
144		КАП XIV.	КАП XXIV.
147	7	esprimat	esprimat
148	2	ed	de
150	21	каг	kare
—	23	църниа	църниа
153	jos	ачеаста	ачеаста
158	4	тебѣск	trebŭesk
—	5	интинсъ	intinsŭ
—	6	-неаскъ	-neaskŭ
161	jos	инчет-инчет	inčet-inčet
168	15	ѣмплеаѣ	impele

171	25	дѹкгеазе	дѹкгезе
172	26	пѣmintyдѹтѣ	пѣmintyдѹтѣ
173	26	odineoare	adineaorca
176		КАП XXXI.	КАП XXX.
177	4	пѹтере	пѹтерѣ
180	2	ne a	ne-a
—	5	пѣнтрѹ	пѣнтрѹ
180	jos	odoreazъ	adoreazъ
183	9	doktrii	doktorii
184	15	ѹп gerat	o geralitete
186	9	ѣд ащептѣ	ea ѣд ащептѣ
188	24	ѣп	ѣп
190	3	ачелде	ачелда
—	12	ѣсѣ	ѣсѣ
193	6	вог кѹтпоаще	едде вог кѹтпоаще
212	12	De doъ ori	de doъ ori
—	14	drenѹ	drenѹ:
218	27	ачестѣ	ачестѣ
—	32	гѹшѣнѹ	гѹшѣнѹ
221	6	rente	trente
223	5	счелератеѣѣ	счелератеѣѣ
227	26	ѣнѹѣт	ѣнѹѣт
230	9	ѣп пѹтѣгѣ	ѣппѹтѣгѣ
237	2	ѣнѹѣтѣ	ѣнѹѣтѣ
239	16	-re	-tre
244	2	noaste	noastre
—	13	ѣвокасѣ	ѣвокасѣ
247	26	de ne sѹтne	de ne sѹтne
248	20	a фѣлософѣаог	ад фѣлософѣаог
261	23	disparacie	dsineracie.
—	31	ПЕНТСУ	ПЕНТРУ
264	32	ѣкогпогѣндѹсе	ѣкогпогѣндѹсе.
265	14	анггоанеле	анггоанеле
268	7	ѣсѹѣѣ	ѣсѹѣѣ
271	32	пѣнтрѹ	пѣнтрѹ.
272	25	комплектеазъ	комплектеазъ
274	8	перфектѣѣѣтатеа	перфектѣѣѣтатеа
278	33	зѣк еѣ,	зѣк еѣ,
291	21	ѣнѹтрѹѣѣѣ	ѣнѹтрѹѣѣѣ
293	1	Вѹѣ	Воѹ
303	31	пѣнт	drent

ТАБЛА МАТЕРИИЛОР.

	паң.
КАП. I. Despre o mare datorie нусъ асуңра мумелор.	7
— II. Despre гътъңире ми despre адевр.	12
— III. Къутареа адеврғулуи in раңия допкъ. Nimiciea ачестыи критериў.	16
— IV. Къутареа адеврғулуи in аўторitatea докториалор. Nimiciea ачестыи критериў.	20
— V. Къутареа адеврғулуи in аўторitatea неамулуи оменеск. Nimiciea ачестыи критериў.	31
— VI. Despre раңия дивинь.	36
— XII. Unitatea луи Dymnezeў.	37
— VIII. Инфлуиңа тхуи singur адевр асуңра луи.	40
— IX. Despre оаре-каре attribucci аале Dymnezьiriў.	46
— X. Studiў despre Dymnezeў in стф-флетуа оменеск.	55
— XI. Studiў despre Dymnezeў in natyрь.	60
— XII. Къутареа адеврғулуи in деңиде natyreї. Адевр, къутареа ачестыи критериў. Despre гъндыеааль, зьнтя аде а natyreї.	73
— XIII. Despre simtimentуа de Dymnezeire. Леңе мораль а natyreї.	78
— XIV. Sociabilitate. Леңе мораль а natyreї.	86
— XV. Despre amоруа de petrie ми de оменире. Леңе фисикъ ми мораль а natyreї.	93
— XVI. Urmare а ачеллуиашуи syjet. Леңеа natyreї este amоруа de оменире.	96
— XVII. Despre amor. Леңе фисикъ ми мораль а natyreї.	98
— XVIII. Despre amоруа matern. Леңе фисикъ ми мораль а natyreї.	106

КАП XIX. Despre oare care алте леџи ал- ле natyreї.	111
— XX. Ničї yn objet nї kїprinde in sine kaysa primъ a esistințeї дџї. Leçe fı- sikъ шї моралъ a natyreї.	113
— XXI. Despre impъrїirea глобулї in- tre bърbat шї femee. Leçe fısikъ шї моралъ a natyreї.	114
— XXII. Despre цїvїlїzacja цеганїlor prin femeї. Urmare a ачеллїиашї sїjet.	120
— XXIII. Реакція este d'o potrivъ кџ акція. Leçe fısikъ шї моралъ a natyreї.	136
— XXIV. Омџд inklinъ tot d'ayna кџtre чеea че este маї frumos. Leçe моралъ a natyreї.	144
— XXV. Despre perfectibilitatea neamџ- дџї omenesk. Leçe моралъ a natyreї.	153
— XXVI. Urmare a ачеллїиашї sїjet. Prima ivire a libertъrїї полїтиче пре пъmint. Fragment din istoria моралъ a neamџдџї omenesk.	161
— XXVII. Urmare a ачеллїиашї sїjet. Кџм кџцетареа de ynitatea дџї Dџmne- zeџ a venit да поноаре.	165
— XXVIII. Омџд este комплект, este tot че poate fı, prodџche tot че poate prodџche нџмаї in libertatea sa. Leçe fısikъ шї моралъ a natyreї.	166
— XXIX. Лукраеа. Leçe fısikъ шї мо- ралъ a natyreї care statornїchepe drep- та de proprietate.	170
— XXX. Despre vїeacъ шї despre moarte. Leçe a natyreї.	174
— XXXI. Urmare a ачеллїиашї sїjet. Moartea nї este o pedeapsъ нџсъ аsџpra neamџдџї omenesk.	182
— XXXII. Апплїкація леџїlor natyreї ла леџїle omeneїї.	191
— XXXIII. Urmare a ачеллїиашї sїjet. Despre Амерїка.	199

КАП. XXXIV. Desure resboiŭ дѣлѣ децѣе natyreŭ.	203
— XXXV. Repetiŭie.	211
— XXXVI. Прецѣвѣа децѣе политѣе аале Критѣаѣ, аале Sparteŭ, аале Ate-neŭ ми аале Romeŭ, prin децѣе natyreŭ.	212
— XXXVII. Прецѣвѣа репѣвѣаѣ дѣлѣ Платон prin децѣе natyreŭ.	216
— XXXVIII. Desure пѣдеждѣе victorѣаѣ.	226

KARTEA A PATRA

Educaŭia sѣffactѣаѣ. Eвангелѣа ми natura, saŭ strdŭrŭ morale аале Eвангелѣеŭ

Reliŭia Mѣmeŭ.

КАП. I. Strdŭr desure Dѣmnezeŭ in Eвангелѣе.	235
— II. Desure reliŭia neamѣаѣ omenesk.	240
— III. Kristianismѣа primѣеор seколѣ ми kristianismѣа de astѣzŭ.	250
— IV. Desure o mare револѣцѣе оператѣ in doктrine ѣнкѣ deаа чеде дѣвѣтѣѣѣ вѣакѣѣ.	255
— V. Desure адеврѣтеде doктrine аале Eвангелѣеŭ.	260
— VI. Desure sѣfinѣenie.	267
— VII. Desure fecŭorie.	278
— VIII. Desure чедебаѣѣе екаесѣастѣкѣ.	287
— IX. Преотѣа Roman.	300
— X. Speranѣа ми sredѣнѣа.	309
— XI. Преотѣа Eвангелѣек.	311
— XII. Desure doктрѣ ми desure морадѣ.	321
— XIII. Reканѣѣаѣѣе.	324

